

ΚΟΡ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ ΒΕΒΑΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ο «ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»

1892

Ἄριθ. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Πρωτ. 5292} \\ \text{Διεκπ. 4086} \end{array} \right.$

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Εὐάγ. Κοφινιώτην, καθηγητὴν

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς γνώ-
μην τῆς κληρωθείσης καὶ ἐξετασάσης αὐτὴν ἐπιτροπῆς ἐγκρίνομεν
τὸ προκείμενον βιβλίον ὡς διδακτικόν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰουλίου 1873.

Ὁ ὑπουργὸς
Δ. ΔΡΟΣΟΣ

ΑΓ. ΒΛΑΧΟΣ

Τοῖς φίλοις κ. κ. καθηγηταῖς

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις τῆς λατινικῆς γραμματικῆς ἐπεξεργασθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων πορισμάτων τῆς γλωσσολογίας κατέστη καθόλου εἰπεῖν ὅπως νέα καὶ τελεία. Ἡ ἐπὶ τὸ διδακτικώτερον δὲ βελτίωσις τῆς ὑλης ἐπίνεγκε τὴν ἐν πολλοῖς ἀπλοποίησιν, οὕτω δὲ καὶ αἱ παρ' ἄλλων ἐξαιρέσεις καὶ πολλαχοῦ αἱ ἐξαιρέσεις τῶν ἐξαιρέσεων δὲν ἀπαντῶσιν ἐν αὐτῇ· διότι ἡ ἀκριβεστέρα ἐξέτασις τῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν καὶ ἡ ἀκριβῆς τῶν γλωσσικῶν νόμων ἔρευνα καὶ ἡ ιστορικὴ τῆς γλώσσης ἀνάπτυξις, ἐξετάζουσα τοὺς γλωσσικοὺς νόμους, ἀπῆλλαξε τὴν γραμματικὴν πολλῶν ἐξαιρέσεων, ἐριδομένων ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἢ μᾶλλον ἐπὶ ἐμπειρικῶν λόγων· δι' ὃ καὶ ἐν τῇ ἀνά χειρας γραμματικῇ πολὺ προσέσχομεν εἰς τοῦτο· ἐὰν δέ που τυχὸν τοῦτο δὲν ἐπετεύχθη, λόγος ὑψηλότερος ἠνάγκασεν ἡμᾶς καὶ μάλιστα ὁ κίνδυνος ὁ ἐκ τῶν πολλῶν θεωριῶν ἢ καὶ ἄλλο τι.

Δὲν κρίνομεν δ' ἄσκοπον νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τινὰς τῶν πολλῶν μεταβολῶν. π. χ. ἡ ἐξαίρεσις τοῦ σχηματισμοῦ τῆς γεν. τῆς α'. κλ. εἰς a-i, καὶ as: aurai,—familias· ἡ ἐξαί-

IV

ρεις τῆς αἰτ. εἰς im καὶ τῆς ἀφ. εἰς i τῶν τῆς γ'. κλ. ὀνομάτων καταδείκνυται κανονική, καὶ οὕτω μανθάνει ἤδη ὁ ἀναγνώστης ὅτι μόνον τινὰ τῶν ἔχόντων θέμα λῆγον εἰς i ἔχουσι τὸν σχηματισμὸν τοῦτον, ὅστις ἄλλως τε εἶναι κανονικός. Τὸ πρῶτον ἤδη μανθάνει ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὰ εἰς e, ai, ar οὐδέτερα ἔχουσι θέμα λῆγον εἰς i, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὅτι δὲν πρέπει νὰ λογίζωνται ἐξαιρέσεις ὁ σχηματισμὸς τῆς ἀφ. εἰς i, τῆς ὀνομ. πλ. εἰς i-a, τῆς γεν. πλ. εἰς i-um.

Ποσάκις δὲν προσεκόψαμεν καὶ ἡμεῖς παῖδες ὄντες εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν τῆς Γ'. κλ. ὀνομάτων, ἀποροῦντες κατὰ τίνα τύπον νὰ σχηματίσωμεν τὸ δοθὲν ὄνομα; ἐλπίζομεν ὅτι ἤδη δὲν θὰ λέγεται τοῦτο καὶ εἰς τὸ μέλλον, διότι καὶ πλεῖστα παραδείγματα παρεθέμεθα καὶ ὑφ' ἕκαστον ἐτέθησαν τὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον κλινόμενα ὀνόματα· οὕτω δὲ καὶ εὐκολία παρέχεται εἰς τὸν σχηματισμὸν καὶ λέξεις μετὰ τῶν σημασιῶν αὐτῶν ἀποταμιεύονται καὶ εὐχερῶς συγκρατοῦνται ἐν τῇ μνήμῃ, ὃ τὰ μάλιστα συμβάλλεται εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης.

Μὴ ἡ πληθὺς τῶν ἐξαιρέσεων τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τῶν ἐπιθέτων ὀλίγα πράγματα παρέχει τοῖς νέοις, ἀναγκαζομένοις ἐναντίων τῶν παιδαγωγικῶν νόμων πράγματα ὅλως ἀκατάληπτα νὰ ἀπομνημονεύωσι; Ἦδη καὶ τὸ μέγα τοῦτο κακὸν ἐθεραπεύθη ἐλθούσης εἰς φῶς τῆς ἀληθείας· «ἀπλοῦς ὁ τῆς ἀληθείας μῦθος».

Καὶ ταῦτα μὲν ὀλίγα τῶν πολλῶν ἐμνημονεύσαμεν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων πᾶς τις πείθεται ὅτι ἀπεφύγομεν τὴν τετριμμένην καὶ παλαιὰν ὁδόν, ἀσπαζόμενοι τὴν γνῶμην

τοῦ Ἰσοκράτους «καὶ τὰς ἐπιδόσεις ἴσμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας αἰεὶ τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων» (Εὐαγ. 7).

Ἴδιον καὶ ἐκτενῆ λόγον ποιούμεθα καὶ περὶ τῆς λατινικῆς φθογγολογίας· ἴσως ἤθελέ τις ἀντεῖπῃ περὶ τοῦ χρυσοῦς ἢ μή· ἀλλ' ἡμεῖς οὐ προσέχομεν τούτοις. Τὸ μέρος τοῦτο ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ κατεχωρίσθησαν ἐν τῇ γραμματικῇ διὰ τὸ πλη-
ρες αὐτῆς, ἐναπόκειται δὲ τοῖς διδάσκουσι πότε καὶ πῶς θὰ ποιῶνται χρῆσιν τούτων, διότι πολλὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ ἐκάστοτε κατάστασις τῆς τάξεως καὶ τῶν μαθητῶν.

Κατάδηλον ὑπάρχει καὶ δὴ περιττὸν νὰ ρηθῇ ὅτι τὰ ἥττονος λόγου ἄξια, καὶ αἱ λεπτομερεῖς σημειώσεις, ἐχωρίσθησαν καὶ ἐτέθησαν ἐν σημειώσεσιν ἢ ὑποσημειώσεσιν· εἰ καὶ που ἐπρά-
ξαμεν τοῦτο κατὰ τυπογραφικὴν ἀνάγκην· καθ' ὅλου δὲ οὐ-
δὲν παρελείφθη δυνάμενον νὰ καταστήσῃ τὸ βιβλίον χρυσο-
μώτερον καὶ ὠφελιμώτερον, ἀλλὰ καὶ σύντομον. Πόσον δὲ θέ-
λει ἀποβῆ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς ἡ γραμματικὴ αὕτη χρῆσι-
μος, μόνον οἱ ἀκριβῶς μελετήσοντες καὶ ἐξετάσοντες αὐτὴν
θέλουσιν ἀριδύλως ὁμολογήσει τοῦτο.

Προετάξαμεν ἐν εἰσαγωγῇ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς καταγωγῆς
τῆς λατινικῆς γλώσσης, τῆς ιστορίας τοῦ λατινικοῦ ἀλφα-
βήτου· πρὸς δὲ κατελέξαμεν καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν
τῆς γλώσσης ἀναφανέντας συγγραφεῖς, ἵνα γινώσκῃ ὁ ἀνα-
γνώστης τίνες οἱ κλασσικοὶ συγγραφεῖς τῶν μὴ τοιούτων·
διότι ἄτοπον εἶναι νὰ μανθάνῃ τις, ὅτι τοῦτο εἶναι ἴδιον τῶν
κλασσικῶν ἢ τῶν ἀρχαίων, νάγγοῦ δὲ τίνες οὔτοι.

VI

Πέποιθα ὅτι αἱ εἰσαχθεῖσαι μεταβολαὶ ἐν τῇ ἀνα χεῖρας ἐκ-
δόσει πολὺ θέλουσι ἀποβῆ ὠφέλιμοι εἰς τὴν νεότητα. Τὸ ἐφ'
ἡμῖν δ' οὐδενὸς ἐφείσθημεν ἵνα ἐπιτύχωμεν ἀνθρωπίνως τοῦ
τελείου καὶ εἰ μὴ τι ἄλλο τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦδε νέα ὁδὸς θέ-
λει ἀνοιχθῆ εἰς τὴν σύνταξιν λατινικῶν γραμματικῶν, ὅπερ
καὶ εὐχόμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φίλης νεότητος.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1892.

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Συγγένεια τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι μέχρι τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐπίστευον ὅτι ἡ λατινικὴ γλῶσσα παρήχθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς· ὁ Οὐάρρων, Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, Κουιντιλιανός, καὶ Μακρόβιος, δέχονται ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἦτο μήτηρ τῆς λατινικῆς· ὁ δὲ Ἐμστερχούτος, ὁ Ρεϊσίγγιος προσθέτουσι μάλιστα ὅτι ἡ λατινικὴ παρήχθη ἐκ τῆς αἰολικῆς· ἀλλ' ὁ Γ. Κούρτιος καὶ ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ (τῷ 1856) καὶ ἐν τῷ ἐτυμολογικῷ τῆς ἑλληνικῆς (5 ἔκδ. 1879) πολὺ ἐπέχυσε φῶς περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν δύο γλωσσῶν, τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς. Ἀποδείκνυται δ' ὅτι ἡ λατινικὴ γλῶσσα εἶναι ἀδελφὴ νεωτέρα τῆς ἑλληνικῆς.

Ἀληθὲς εἶναι, ὅτι αἱ δύο αὗται γλῶσσαι εἶναι δύο κλάδοι τῆς ἀρείας ἢ Ἰνδο-εὐρωπαϊκῆς¹ οἰκογενείας, ἧς ἡ σανσκριτικὴ παρίσταται ὁ πλέον εὐθύς· ἀπώλεσεν ὅμως ἡ λατινικὴ τὴν αὐξήσιν, τὸν δυνκὸν ἀριθμὸν, τὴν εὐκτικὴν ἔγκλισιν, τὰ μέσα ρήματα καὶ ἄλλα τινά. Διετήρησε δ' ἄλλα, τὰ ὅποια ἀπώλεσεν ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ σανσκριτικὴ· οὕτω τὸ τ εἰς τὸ 3 πλ. πρόσ. τῶν ρημάτων, ὃ ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ σανσκριτικὴ ἀπώλεσεν (sunt εἰσί, σανσκ. santi). Εἰς τὰ οὐσιαστικά διετήρησε μὲν ἡ λατινικὴ τὴν ἀφαιρετικὴν, ἀπώλεσε δὲ αὐτὴν ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἄλλα τινά.

Τῆς ἰταλικῆς οἰκογενείας, ὡς τῆς ἑλληνικῆς², διακρίνονται, ὡς ἐκ τῶν διαφορῶν λαῶν τῆς Ἰταλίας, τέσσαρες ἰδίως διάλεκτοι· 1) ἡ ὀμβρική, 2) ἡ ὄσκική, 3) ἡ λατινικὴ, 4) ἡ μεσσαπικὴ ἢ ἰαπυγικὴ. Εἰς ταύτας δὲ ἄλλαι ὑπάρχουσι. Τούτων ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἦτο ἡ γλῶσσα τοῦ Λατίου καὶ τῆς πόλεως τῆς ἐπὶ ἑπτὰ λόφων κειμένης· αὕτη ἔσχε μέρος εἰς τὴν τύχην ἐνὸς τῶν λαῶν, ὅστις ἐλάλει αὐτήν, τοῦ λαοῦ τῶν Ρωμαίων. Τὰ κύρια χαρακτηριστικά, ἃ διακρίνουσι τὰς ἰταλικὰς διαλέκτους τῆς ἑλληνικῆς εἶναι ταῦτα· αἱ ἰταλικαὶ διατηροῦσιν ὡς ἀρχικὰ

1) Ἡ Ἰνδο-εὐρωπαϊκὴ γλῶσσα εἶναι κοινὴ μήτηρ τῶν ἐξῆς γλωσσῶν· τῆς κελτικῆς, τῆς σλαβικῆς, τῆς λιθουανικῆς, τῆς γερμανικῆς, τῆς ἑλληνικῆς, τῆς Ἰνδικῆς καὶ ἱρανικῆς.

2) Τῆς ἑλληνικῆς κύριοι διάλεκτοι εἶναι α') ἡ ἰωνικὴ, β') ἡ δωρικὴ, γ') αἰολικὴ καὶ δ') ἡ ἄττικὴ. Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἑλληνικῶν διαλέκτων ἰδὲ πρόλογον ἡμετέρας Γραμματικῆς τῶν ἑλλ. Διαλέκτων.

γράμματα τὸ s, j, v, ἃ αἱ ἑλληνικαὶ ἀποβάλλουσι (πρβ. sub καὶ ὑπό, vespera καὶ ἔσπερος). Τὸ u ἢ λατινικὴ ἐκφωνεῖ ου, ἐν ᾧ τὸ y ἐκφωνεῖ i. Αἱ ἰταλικά ἀπέβαλον τὰ δασέα th, ph, ch καὶ τείνουσι νὰ ἀποβάλλωσι τὸ h εἰς τὴν ἐκφώνησιν καὶ γραφὴν (πρβ. κατωτέρω). Ἐν τῇ κλίσει διειρήρησαν τὴν ἀφαιρετικὴν, ἔτι δὲ καὶ δοτ. πληθ. εἰς bus, ἀλλ' ἀπώλεσαν τὸν δυϊκὸν καὶ σχεδὸν τὰ πλήρη μέσα εἰς τὴν θέσειν δ' αὐτῶν προσέθηκαν νέον τινα τύπον εἰς γ γενικῶς εἰς παρὰστασιν τοῦ παθητικοῦ.

2. Ἱστορία τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον παρήχθη ἐκ τοῦ δωρικοῦ ἀλφαβήτου τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύμης, ἀποικίας ἰταλικῆς ἐκ Χαλκίδος¹. Κατ' ἀρχὰς τὰ γράμματα ἦσαν ὡς τὰ ἑλληνικὰ 16 (;), καὶ μετὰ πάροδον αἰώνων ἐγένοντο 21· τοσαῦτα δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ Κικέρωνος². Ἦσαν δὲ ταῦτα· Α, Β, C, D, E, F, Z, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V, X³. Ἐλείπον δὲ τὰ th, ph, ch (Θ, Φ, Ψ), ἃ εἶχε τὸ ἐκ Κύμης ἀλφάβητον, διειρηθήσαν δὲ ὡς σημεῖα ἀριθμητικά. Τὸ Z ἀπολέσθη πάραυτα, ἀπαντᾷ δ' ἔτι εἰς τὰ Σαλιακὰ ἄσματα, καὶ ἐπὶ νομίσματος (Cozano(m)). Ἐνίστε δ' ἀπαντᾷ εἰς τὸ φαλικὸν ἀλφάβητον ὑπὸ τὴν μορφὴν Ξ. Τὸ Z ἐπὶ Κικέρωνος ἐμφανίζεται διὰ τινος ἐκ τῆς ἑλληνικῆς λέξεις (Z καὶ οὐχὶ Ξ)· Ζάκυνθος Zacynthus⁴, (ὃ μετεγράφη ἐνίστε Saguntum). Κατατάσσεται δὲ τοῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ Y εἰσήχθη ὀλίγῳ μετέπειτα καὶ διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν, καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καθ' οὓς τὰ διπλᾶ σύμφωνα th, ph, ch. Ἐγγραφον

1) Ἄλλοι θέλουσιν ὅτι τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον ἦτο καταγωγῆς φοινικικῆς. Οἱ Πελασγοὶ μετένεγκον τοῦτο εἰς Ἰταλίαν, κατὰ Πλίνιον. Κατὰ Τάκιτον ὁ Δημάρατος ἐκ Κορίνθου εἰσήγαγε τοῦτο εἰς Ἐτρούριαν καὶ ὁ Ἀρκάδιος ὁ Εὐάνδρος πρὸς τοὺς Aborigines. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ἀναγνωρίζουσιν ἄλλως ὅτι τὸ ἑλληνικὸν καὶ λατινικὸν ἀλφάβητον ἔχει πολλὴν τὴν ὁμοιότητα, καὶ ὡς πρὸς τοὺς τύπους καὶ ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τῶν γραμμάτων.

2) De nat. Deor. 2,37. πρβ. Κορινθ. 1,4,9.

3) Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων σχεδὸν εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ τῆς γαλλικῆς, εἰ καί τινες ἀρχαῖοι γραμματικοὶ μεταχειρίζονται ἐπίσης καὶ τὰ ἑλληνικὰ· betae, deltae, jotae κτλ. (Αὐσών, Idyl. 12).

4) Τὸ z εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν παρίστατο ἐν ἀρχῇ λέξεων διὰ τοῦ s, ἐν τῷ μέσῳ δὲ διὰ ss. Οὕτω δὲ τὰ εἰς ἴζω ρήματα μετεγράφοντο εἰς issso, ὡς atticisso. Τὸ z δὲν ἦτο εἰσηγμένον εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ Πλάτου ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν· ὁ Ἐννιος καὶ ὁ Ἄττιος δὲν ἐποίησαν τούτου χρῆσιν.

δὲ τὰ th, ph, ch μέχρι τοῦ μέσου τοῦ VII αἰῶνος τῆς Ρώμης διὰ p, c, t. Pilippus ἀντὶ Philippus, Aciles=Ἀχιλλεύς, Teses=Θησεύς κτλ. Ἀπαντᾷ δ' ἐτι Pilocles ἀντὶ Philocles εἰς ἐπιγραφὴν τινα τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοκρατορίας¹. Καὶ τοὺς χρόνους τῶν πολέμων τῶν Κίμβρων ἤρχισαν νὰ γράφωσι th, ph, ch. Οἱ νεώτεροι εἶχον ἐν χρήσει τὸ γ, ὃ ἐπὶ Κικέρωνος ἀπαντᾷ εἰς τὸ Pythius, ἐν ᾧ γράφεται inclutus ἢ inclitus, Sulla, Pirus.

Ἡ ἔκπτωσις τοῦ Z, ἣν ἀποδίδουσι τῷ Ἀππίῳ Κλαυδίῳ, ἠκολούθησε τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Σπορίου Καρβιλίου, ὅστις ἠνέωξεν ἐν Ρώμῃ τὸ πρῶτον σχολεῖον τῆς γραμματικῆς (περὶ τὸ 231 π. X.)². Ἐν νέον γράμμα τὸ G εἰσήχθη δι' αὐτοῦ. Τὸ γράμμα τοῦτο εἶχε τὴν ἐκφώνησιν τοῦ νεωτέρου G, ὃ ἀρχαϊκῶς ἐγράφετο C (<)· ἀλλ' ἀκολούθως τὸ οὐρανισκόφωνον C ἀπέβη τραχύτερον καὶ τὸ K, ἔχον διπλὴν χρήσιν, ἀπωλέσθη (450 π. X.)³. Βραδύτερον ὁ ἦχος G ἀνεφάνη εἰς τὴν γλῶσσαν, ἰετήρησε τὸ C ἀντὶ τοῦ ἦχου K, καὶ ὅστις παριστᾷ τὸν νέον ἦχον διὰ τοῦ G⁴. Ἀλλ' ὁμως ἡ μεταμόρφωσις αὕτη ἔχει εἰκότως γενικευθῆ διὰ τοῦ Καρβιλίου, διότι εὔρε τὸ G εἰς ἐπιτάφιον τοῦ Σκιπίωνος Βαρβάτου (GNAIVOD PATRE PROGNOTUS), ὅπερ ἀνήκει τοῖς περὶ τὸ 290 π. X. χρόνοις⁵. Ἀφ' ἐτέρου ἐν τισι περιστάσεσι τὸ C ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐτι ἰσοδύναμον τοῦ G· τὸ C καὶ CN εἶναι συντεταμημένα χρήσεις τῶν ὀνομάτων Gaius καὶ Gnaius.

Ὁ Κουιντιλιανὸς λέγει (1, 7, 10) ὅτι τινὲς τῶν γραμματικῶν ἤθελον ὅτι ὁ ἦχος C πρὸ τοῦ A ἐγράφετο πάντοτε K. Kalumnia, Karthago.

1) Τὸ φ τῶν Ἑλλήνων δὲν μετέγραφεν ἢ λατινικῇ διὰ τοῦ f, ἀλλὰ διὰ τοῦ διπλοῦ ph ἢ p. Τὸ f ἢ ἰταλικῇ ἔχει ἐν χρήσει· *filosofia* γράφουσα.

2) Πλουτ. π. αἰτίων Ρωμαϊκ. § 54. «Καὶ γὰρ τὸ κ πρὸς τὸ γ συγγένειαν ἔχει παρ' αὐτοῖς. Ὅψε γὰρ ἐχρήσατο τῷ γάμμα, Καρβιλίου Σπορίου προσεξευρόντος». Τὸ G ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ ἀρχαίου Z μεταβληθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀππίου.

3) Ὁ Garrucci διάφορον γνώμην ἐκφράζει· τὸ K ἦτο συμπλήρωσις ἄγνωστος τῆς ἀρχαίας λατινικῆς, ἣτις ἔγραφε Hercles, Aislapi ἢ ἀπαντᾷ εἰς τὴν θέσιν τοῦ C ἢ Q.

4) Ἀναγινώσκειται ἐπὶ τῶν Δέκα ἀνδρῶν τὸ c ἀντὶ g· *pacit, leciones, macistratos, Cartacinienses* καὶ ἐπὶ τῶν XII πινάκων (450) καὶ ἡ χρῆσις διετηρήθη ἐπὶ πολὺ καὶ μετὰ τὴν εὔρεσιν τοῦ g· *macister, acetur, lecio, cocnomen*. Τοῦτο σημαίνει τὴν ταυτότητα τοῦ C καὶ G.

5) Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἴσως εἶναι ἀντιγραφὴ μεταγενεστέρα. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι παραδείγματα, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι τοῦ C καὶ τοῦ G γίνεται χρῆσις ἀδιαφόρως (Garruci Sylloge p. 3). Ἀλλ' ὁ Brambach τὸ G ἐσημείωσεν ἤδη ἐπὶ νομίματος πρὸ τοῦ 486 ἀ. κ. Ρ.

Προκρίνει δ' ὁ αὐτὸς νὰ μὴ γίνεταί τούτου χρῆσις εἰ μὴ εἰς τὰς συντομίας τῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς τὸ Kal(endae). Ἡ χρῆσις δ' αὐτῆ ἔμεινε σταθερὰ εἰς τὰς ἐπιγραφάς· KA=capitalis, KS=carus suis, K=calendae, caput, citra, Caeso. Τὸ caput γράφεται διὰ τοῦ σημείου K μόνον ἐπὶ κεφαλῆς νόμου ἢ κεφαλαίου.

Q (τὸ Κόππα τῶν Δωριέων) εἶναι ἄγνωστος εἰς ἄλλα ἀλφάβητα ἰταλικά καὶ μαρτυρεῖ μεταξὺ ἄλλων τεκμηρίων τὴν δωρικὴν καταγωγὴν τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου, ἐξέπεσεν ὁμως ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου· ἀπαντᾷ δ' ὕστερον ἠνωμένον μετὰ τοῦ u (qu).

Τὸ X, ultima nostrarum καλεῖ ὁ Κουιντιλιανός. Τὸ X ἀπαντᾷ εἰς πολὺ ἀρχαίας λατινικὰς ἐπιγραφάς. Εἶναι δὲ δύσκολον νὰ ὀρίσῃ τις τὴν θέσιν, ἣν τοῦτο κατέχει εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀλφαβήτου.

Τὰ τρία δασεῖα C U V (θ, φ, χ) μετέβησαν εἰς σημεῖα ἀριθμητικά. Τὸ C, ὑπὸ μορφὴν μεταπεποιημένην C, παριστᾷ centum. Τὸ U παριστᾷ mille ὑπὸ διαφόρους μορφάς U, CIO, M. Ἡ τελευταία αὕτη μεταμόρφωσις, ὡς ἡ τοῦ C εἰς C ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ συμβιβάσῃ τὴν μορφὴν τῶν σημείων μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ τῶν ὀνομάτων τῶν σημαινόντων ἀριθμὸν. Τὸ V σημεῖον τοῦ 50, προήλθεν ἐκ λόγου ἀγνώστου. Μετὰ τοῦτο ἔλαβε διαφόρους μορφάς, ὡς 1, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν τοῦ L. Τὸ IO, ὃ σημαίνει 500, εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ σημείου χίλια, U· τὸ X=10, παρήχθη ἴσως ἐκ τοῦ U ἀρχαίου σχήματος τοῦ U· τὸ V=5 εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ X.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος ἐπειράθη νὰ εἰσαγάγῃ τρία γράμματα νέα (Σουετών. Κλαυδ. κ. 41. Τακίτ. χρον. II, 13)· τὸ δίγαμμα (digamma) ἀνεστραμμένον J διὰ τὸ v σύμφωνον, πρὸς διάκρισιν δηλ. τοῦ v ἀπὸ τοῦ u· amaJit (non inutiliter, λέγει ὁ Κουιντιλιανός)· τὸ ἀντίσιγμα (antisigma) δηλ. σίγμα ἀνεστραμμένον O, διὰ τὸ bs ἢ ps καὶ τὸ σημεῖον τοῦ δασεῖος πνεύματος τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἐξήγησιν ἤχου μέσου i καὶ u, τὸ F διὰ τὸ u διὰ τὸν ἤχον τοῦ γαλλικοῦ u, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπίσης τὸ v τὸ ἑλληνικὸν μέσον μεταξὺ i καὶ ou. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ τρίτον τῶν γραμμάτων τούτων ἀπαντᾷ εἰς τινὰς ἐπιγραφάς τῆς ἐποχῆς τοῦ Κλαυδίου, ἀλλ' ἀπωλέσθη πάραυτα μετὰ τοῦτον¹.

1) Ἐν μίᾳ τῶν πράξεων τῶν Arvales τῶν χρόνων τοῦ Νέρωνος ἀναγινώσκεται VOJIMVS ARJALES IOJH. Ἐκ δὲ τῶν χρόνων τοῦ Κλαυδίου ἀπαντᾷ CFCNVS, BIBLIOTHECA GIBERNATOR. Σημειωτέον δ' ὅτι εἰς ἀττικὰς ἐπιγραφάς τοῦ III αἰῶνος π. X. ἡ ὀρθογραφία κυμαίνεται· βιβλίον καὶ βυβλίον. Ἐκ τῆς τοιαύτης ἐκφωνήσεως προήλθον εἰς τὴν λατινικὴν τὸ lubet libet, optimum optimum κτλ.

Ἡ μορφή ἢ νέα τοῦ U εἶναι ἀσυνήθης εἰς ἐπιγραφὰς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ II αἰῶνος μ. Χ. Εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ Σεπτίμου Σεβήρου ἀπαντᾷ σταθερῶς τὸ V φωνῆεν ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ V καὶ τὸ V σύμφωνον ὑπὸ τὴν τοῦ U.

Λέγεται ὅτι ὁ Ἐννιος κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων εἰσήγαγεν εἰς τὴν γραφὴν τὰ διπλᾶ σύμφωνα. Τὸ πρῶτον παράδειγμα ἐπιγραφῆς βεβαίας ἀναφέρεται κατὰ τὸ 186 π. Χ. Ἡ χρῆσις εἶναι συχνὴ μετὰ τὸ 120 μ. Χ.¹

Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἑλλήνων, οἱ διακρίνουσι τὸ ε τοῦ η, τὸ ο τοῦ ω, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπενόησαν διάφορα μέσα, ἵνα δηλώσωσι τὸ μακρὸν φωνηέντος τινος:

α) Μεταξὺ τοῦ 130 καὶ 75 π. Χ. ἀπαντᾷ εἰς ἐπιγραφὰς τῶν χρόνων τῶν Γράκχων A, E, O, V μακρὸν, γραφόμενον δις (faato, naatam, vootum, juus, suuo, uutei, leege, seedes): τὴν ἐπινοήσιν ἄλλοι εἰς ἄλλον ἀποδίδουσιν. Ἐπὶ Κικέρωνος καὶ Καίσαρος ἐποιεῦτο χρῆσιν II ὡς ἰσοδυνάμων τοῦ I συμφώνου: Aiiax, Maiia, Pompeiius, eiicit.

β') I μακρὸν ἐγράφετο κατ' ἀρχὰς ei, ἔπειτα ἐπὶ Σύλλα διὰ I μείζονος τῶν ἄλλων γραμμάτων τῆς λέξεως, ὡς vIcus. Ἀπαντᾷ δ' ἐπίσης τὸ I μείζον χρήσιμον ἀντὶ I συμφώνου, διὰ ii καὶ ἐνίοτε ἀπλῶς διὰ i.

Σημ. Κατὰ τοὺς δύο πρώτους αἰῶνας τῆς αὐτοκρατορίας τὸ μακρὸν τῶν φωνηέντων ἐσημειοῦτο διὰ τινος μικροῦ τόνου ὀνομαζομένου apex. Ὁ sicilicus, ὅστις εἶχε τὴν μορφήν τοῦ c ἀνεστραμμένου, ἐτίθετο ἐπὶ τινος συμφώνου, ἵνα δείξῃ, ὅτι νοεῖται ἀναδεδιπλασιασμένον.

3. Ἱστορικὴ ἀνάπτυξις τῆς λατινικῆς.

Ὡς ὁ λαὸς ὁ Ῥωμαϊκὸς καὶ ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἐθεμελιώθη ἐν τῇ Μέσῃ Ἰταλίᾳ, ὡς ἐρρεθῆ, καὶ βραδύτερον εἰς ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς μέγα μέρος τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὃ ὑπέκειτο τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεκράτησε δὲ αὕτη τῶν ἄλλων διαλέκτων (lingua urbana ἢ sermo urbanus), ἃς ἐθεώρησαν δημῳδαῖς διαλέκτους (lingua rustica ἢ sermo rusticus ἢ plebeius) καὶ κατέστη ἡ μόνη λατινικὴ γλῶσσα ἡ λατινικὴ γλῶσσα καὶ ἡ ἑλληνικὴ, πολλὰς ὑπέστησαν μεταβολὰς, κατὰ τοὺς τύπους, τὴν σημασίαν τῶν λέξεων καὶ τὴν σύνταξιν. Ἐκ τῶν λιλίαν δὲ γνωστῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μεταβολῶν μέχρι τῆς διαφθο-

1) Εἰς τὸν νόμον τὸν ἀγροτικὸν τοῦ 111 ὑπάρχουσιν 20 σύμφωνα διπλᾶ καὶ 11 σύμφωνα ἀπλᾶ ἔνθα περιέμενέ τις τὰ διπλᾶ.

ρᾶς ἢ διὰ τῆς μεταναστεύσεως τῶν Βαρβάρων εἰς τὴν Λύσιον σημειοῦται (περὶ τὸν 6 αἰῶνα μ. Χ.).

Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἐννίου καὶ τοῦ Κάτωνος δὲν εἶναι ἢ τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Βιργιλίου· ἢ γλῶσσα τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Βιργιλίου δὲν εἶναι ἢ τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Ἰουβεναλλίου, καὶ αὐτὴ ἢ τελευταία δὲν εἶναι ἢ τοῦ Κλαυδίου. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ βλέπη τις τὴν λατινικὴν γλῶσσαν ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πίνακος· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ διακρίνη τὰς διαφόρους φάσεις τῶν τύπων, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς διαφθορᾶς. Αἱ διάφοροι δὲ φάσεις εἶναι τόσον ἄξιοι νὰ τὰς γνωρίσῃ τις, ὥστε συμπίπτουσι μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν γραμμάτων αὐτῆς.

Διακρίνονται δὲ πέντε περίοδοι, καθ' ἃς ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἐμφανισθεῖσα ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, γενομένη εἴτα κοσμοκράτειρα, διεφθάρη μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου μόλις ἠδυνήθη νὰ παραγάγῃ ἀτελές τι· ἠδυνήθη δὲ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ τοῦτο κατώρθωσε μετὰ δουλικὴν μίμησιν τῶν Ἑλλήνων, ὧν τὴν φιλολογίαν ἐγνώρισαν οἱ Ῥωμαῖοι, ἀφ' οὗ ἀνψώθη εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς τελειότητος αὐτῆς. Τότε σπουδάζοντες νὰ ποιήσωσιν αὐτὴν οἰκείαν, παρήτησαν σχεδὸν ὀλοσχερῶς τὰ πρῶτα ἀτελεῖ δοκίμια αὐτῶν.

Πρώτη περίοδος. Αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχῶν μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ λατινικὴ γλῶσσα εἶναι ἔτι εἰς νηπιώδη κατάστασιν καὶ ἄνευ ὑποταγῆς εἰς ἐξωτερικὴν ἐπίδρασιν. Κατὰ ταύτην μόνον ἀμαυρὰ ἔχνη φιλολογίας ἐφάνησαν. Ἡ περίοδος αὕτη εἶναι ἡμῖν γνωστὴ μόνον διὰ τινῶν ἐπιγραφῶν ἐν κρουίοις στίχοις συντεταγμένων, ὧν τινὲς ἐπὶ τοῦ μνήματος τῶν Σικιπίωνων εὐρέθησαν, καὶ ἀποσπασμάτων τοῦ νόμου τῶν XII πινάκων. Αὕτη ἡ περίοδος εἶναι ὄλωσ ἀρχαϊκὴ (prisca latinitas) (ἀπὸ τοῦ Σ'—Γ' αἰῶνος π. Χ.).

Δευτέρα περίοδος. Κατὰ ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι ὑποτάξαντες τὴν Ἰταλίαν καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις ἤλθον εἰς ἐπιμιξίαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τινὰς μάλιστα ὑπέταξαν. Συγγραφεῖς δὲ μάλιστα μὴ Ῥωμαῖοι τὸ γένος συνετέλεσαν διὰ μεταφράσεων ἢ καὶ ἐπεξεργασίας ἑλληνικῶν συγγραμμάτων εἰς τὸ νὰ διεγείρωσι τὴν πρὸς αὐτὰ κλίσιν καὶ ἐξηκολούθησαν οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοὶ τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ὡς μιμηταὶ αὐτῶν προήγαγον μᾶλλον ἢ ἤττον πρωτοτύπους συγγραφεῖς εἰς διάφορα τοῦ λόγου εἶδη. Οὕτω οἱ μὲν Ἕλληνες εἶχον τὸ πνευματικὸν κράτος, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὸ ὕλικόν. Ἦδη εἰς τοὺς παλαιούς

σατουρνίους στίχους (versus saturninus), οἵτινες εἶναι τὸ ἔθνικὸν μέτρον, ὑπείσέρχεται ἡ ἑλληνικὴ προσῳδία καὶ ὁ Ἐννίος εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸν ὀμηρικὸν ἑξάμετρον. Ὁ Κάτων, διήγαγε σχεδὸν ὅλον τὸν ἑαυτοῦ βίον ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν καὶ δὲν ἀπέστη κατὰ τὸ γῆρας ἀπὸ τοῦ νὰ μάθῃ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ προσῳδία τοῦ Πλαύτου καὶ ἡ τοῦ Τερεντίου εἶναι ἐτι τεθεμελιωμένη ἐπὶ τῆς δημώδους προφορᾶς καὶ διακρίνεται τῆς τοῦ Ἐννίου καὶ τοῦ Λουκιλίου, ἥτις θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς προσῳδίας. Αὕτη εἶναι ἡ περίοδος τῶν μεταβολῶν καὶ τοῦ ἀγῶνος (Β' αἰὼν πρὸ Χ).

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀναφαίνονται

T. Livius Andronicus (περὶ τὸ 240 π. Χ.)

Gn. Nevius (π. τὸ 204 π. Χ.)

C. Ennius (ἀπὸ 169 π. Χ.)

Cecilius

M. Pacuvius (ἔγ. 220, ἀπ. 130 π. Χ.)

L. Attius (ἢ Accius) (ἔγ. 160, ἀπ. 87 π. Χ.)

Corn. Lucilius (ἔγ. 148, ἀπ. 102 π. Χ.)

L. Pomponius

T. At. Plautus (ἀπ. 184 π. Χ.)

P. Terentius Afer (ἔγ. 195, ἀπ. 159)

Caec. Staius (ἀπ. 186 π. Χ.) ἱστορικός.

M. Porcius Cato (234-149 π. Χ.) ρήτωρ, ἱστορικός καὶ ἀγρονόμος (ἔγραψεν orationes, origines, de re rustica).

Ἰδίᾳ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ὁ πεζολόγος Κάτων καὶ οἱ κωμικοὶ Πλαῦτος καὶ Τερέντιος· περιλαμβάνεται ἡ περίοδος αὕτη μεταξὺ τοῦ 2 καὶ 3 καρχηδονικοῦ πολέμου.

Τρίτη περίοδος. (Α' αἰὼν π. Χ. καὶ Α' αἰὼν μ. Χ.). Κατὰ ταύτην ἐμορφώθη τέλει ἡ γλῶσσα καὶ ἡ λατινικὴ φιλολογία· ἡ περίοδος αὕτη εἶναι ἡ κλασσικὴ, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Λουκρητίου καὶ Κατούλλου, οἵτινες δεικνύουσι τὸν θρίαμβον τῆς ἑλληνικῆς ἐπίδρασεως· ἡ γλῶσσα ἀναπτύσσεται εἰς ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου· Κικέρων, Σαλλούστιος, Λίβιος· πάραυτα ἀναλάμπει ἡ πλειὰς τῶν ποιητῶν ἐπὶ Ἀδγούστου. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ πνεῦμα διατελεῖ εἰς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν· ἡ Ρώμη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου καὶ ἡ λατινικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Ρωμαίων. Ἡ κλασσικὴ περίοδος πίπτει μεταξὺ τῆς νεότητος τοῦ Κικέρωνος καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ· ἰδίᾳ δ' ἡ ἀνάπτυξις διή-

Ποιηταὶ
ἐπικοί,
δραματικοὶ
σατουρικοί.

συγγραφεῖς
κωμικοί.

κει ἀπὸ τῆς δικτατορίας τοῦ Σύλλα μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος.

Κατὰ ταύτην ἀναφαίνονται

T. Lucretius Carus

C. Val. Catullus (87 π. X.)

P. Virgilius Maro (70-19 π. X.) (Rucolica, georgica, Aeneis εἰς 12 βιβλ.)

C. Horatius Phlacus (65-9 π. X.) (odae ἢ carmina, epodi, satira, fasti κτλ.)

M. Tibullus (44-19 π. X.)

Sex. Aur. Propertius (έγ. 46, ἀπ. 15 π. X.)

C. Cornelius Gallus (έγ. 69, ἀπ. 26 π. X.)

Corn. Severus

P. Ovidius Naso (43 π. X.-17 μ. X.) (έποίησε metamorphoses, halieutica, amores κτλ.)

M. T. Cicero (106-43 π. X.) πολυγράφος.

Q. Hort. Ortalus (69 π. X.)

G. Jul. Caesar (100-44 π. X.) (Commentaria de bello gallico, de bello civili)

Cornel. Nepus (έγ. 96-86 π. X.)

G. Arinius Pillio

G. Sallustius Crispus (historiae, bellum Catilinum, bellum Iuguratinum)

Tit. Livius (59 π. X.-17 μ. X.)

M. Terentius Varro (82-37 π. X.), άγρονόμος και γραμματικός· συνέγραψε 490 συγγράμματα.

M. Vitruvius Pollio αρχιτέκτων (14 άπ. X.)

Celsus ιατρός.

Ίδια διακρίνονται ὁ Καῖσαρ, Κορνήλιος Νέπωσ, Σαλλούστιος, ὁ Οὐάρων και οἱ δύο ποιηταὶ Κάτουλλος και Λουκρήτιος.

Τετάρτη περίοδος. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀγούστου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος τῶν Ἀντωνίων (ἤτοι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' αἰῶνος μέχρι και τοῦ Β' μ. X.). Κατὰ ταύτην τὴν περίοδον δὲν διατηρεῖται ἡ ἐπὶ Κικέρωνος γλῶσσα· αἱ αρχαῖαι οἰκογένειαι διεσπάρησαν κατὰ μέρη ἔνεκα τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἡ λεηλασία τῆς Ρώμης εἶχε κατὰ μέρος ἀνανεωθῆ, ἡ δημῶδης γλῶσσα ἀναφαίνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν εἰς τὰς συννευξεις, ἡ φιλολογικὴ γλῶσσα διετηρεῖτο μόνου ἐν τοῖς γρα-

ποιηταί.

ιστορικοί.

φρείους καὶ ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν δημοσίων ἀναγνωστηρίων. Ἐκαστος συγγραφεὺς ἔγραφε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καλλαισθησίαν· συγγραφεὺς δαιμόνιος, ὡς ὁ Τάκιτος, ἐλάλει γλῶσσαν ὅλως προσωπικὴν· ὥστε ἐπὶ Κουιντίλιανου τὸ ὕφος τοῦ Κικέρωνος μετὰ τῆς γραμματικῆς τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀπετέλουν κράμα νέον.

Κατὰ ταύτην ἀναφαίνονται οἱ ἑξῆς συγγραφεῖς

M. An. Lucanus (32-63 ἀπὸ Χρ.)

Aul. Fl. Persius

D. Ju. Iunius Juvenalis (42-119 ἀ. Χ.)

L. Annaeus Seneca (65 ἀ. Χ.)

T. Phaedrus (Fabul. Aesopicæ) (34-62 π. Χ.)

P. Papinius Statius

M. Val. Martialis (ἐγ. 40, ἀπ. 100 ἀ. Χ.)

C. Silius Italicus (ἐγ. 68, ἀπ. 86 ἀπ. Χ.)

M. Velleius Paterculus (ἐγ. 19 π. Χ.)

G. Corn. Tacitus (ἐγ. 50 ἀπ. μετὰ τὸ 117 ἀ. Χ.)

Luc. Annaeus Florus

C. Curtius Rufus (69-79, ἀ. Χ.)

G. Suetonius Tranquillus (98-138, ἀ. Χ.)

Valerius Maximus (30 ἀ. Χ.)

Tertulianus ὁ πρῶτος συγγραφεὺς τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας

M. Annaeus Seneca ὁ πατὴρ

L. Annaeus Seneca ὁ φιλόσοφος

G. Plin. Secundus ὁ πρεσβύτερος (23-79 ἀ. Χ.)

G. Plinius Secundus ὁ νεώτερος (ἐγ. 62, ἀπ. 110 ἀ. Χ.)

M. Fab. Quintilianus (42-113 ἀ. Χ.)

Aul. Gellius — Apuleius — Sex. Iulius —

Frontinus — Hyginus — Pomponius Melas (40 ἀ. Χ.)

ποιηταὶ

ἱστορικοὶ

πεζοὶ

διαφόρου

εἰδους

Ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Τιβερίου, ὁ μὲν πεζὸς λόγος ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τοῦ Τ. Λιβίου, Κέλσου, Β. Πατερκόλου· ἡ δὲ ποίησις ὑπὸ τοῦ Βιργιλίου, Ὁρατίου, Ὁβιδίου, Τιβούλλου καὶ Προπερτίου.

Μεταξὺ δὲ τῶν βασιλέων Καλιγούλα καὶ Δομετιανῶ ἤκμασαν οἱ δύο Σενέκαι, οἱ δύο Πλίνιοι, ὁ Τάκιτος, Σουετώνιος, Κουιντίλιανὸς καὶ οἱ ποιηταὶ Λουκανὸς, Πέρσης, Ἰουβενάλιος, Μαρτιάλιος, Στατίος, Σίλιος ὁ ἰταλικὸς, Βαλέριος Φλάκκος.

Περίοδος πέμπτη. Ἡ περίοδος αὕτη εἶναι τῆς πτώσεως καὶ τῆς διαφθορᾶς (Γ' αἰὼν καὶ οἱ ἀκόλουθοι αἰῶνες).

Γ' Αἰών. Dionisius Cato — Terentius Maurus — Censorinus — Calpurnius — Nemesius — Iulius Obsequius — Nonius Marcellus.

Συγγραφείς τῆς ἱστορίας Ἀγούστου. Spartianus, Sul. Capitolinus, Trevel. Pollio, Flav. Vopiscus κλ.

Συγγραφείς χριστιανοί. Minutius Felix, Cyprianus.

Δ' Αἰών. Fray. Eutropius — Donatius — Ammianus Marcellinus, Macrobius, S. Aurelius Victor.

Ποιηταί. Avienus—Ausonius καὶ Claudius.

Συγγραφείς χριστιανοί. Arnobius, Lactantius, Ambrosius κλ.

Ε' Αἰών. *Συγγραφείς χριστιανοί.* Sanct. Ieronymus—Sulpicius Severus — Augustinus — Sidonius, Apollinarius κλ.

Ποιηταί. Rutilius Numautianus.

Γραμματικοί. Sextus Pompei. — Festus — Martianus Capella — Servius καὶ Priscianus.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς αὐτοκρατορίας διακρίνονται μάλιστα, ὁ Κλαύδιος, ὁ Ἀύσώνιος, οἱ μικροὶ ποιηταὶ Πετρώνιος, Ἰουστίνος, Αὔλος Γέλλιος, Ἀπουλήτιος, Ἀμμ. Μαρκελίνος, Μακρόβιος, οἱ ἐρανοῖς τῆς ἱστορίας τῶν αὐτοκρατόρων (Historia Augusta), οἱ πατέρες τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας, οἱ ὑπομνηματισταί, οἱ γραμματικοί, καὶ οἱ τελευταῖοι ἀντιπρόσωποι τῶν λατινικῶν γραμμάτων· ὁ Κασσιόδωρος καὶ ἄλλοι.

Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἀφανίζεται ὑπὸ τὸ παχὺ σκότος τῆς βαρβαρότητος τοῦ μεσαίωτος. Ἀφ' οὗ δὲ αἰῶνάς τινος ἔτι παρὰ συγγραφεῦσι τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἦτο ἡ μόνη ἐν χρήσει κυρίως ἡ λατινικὴ γλῶσσα ὑπὸ μορφὴν διεφθαρμένην, ἐν ᾧ συγχρόνως ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐπιδραμόντων ἔθνων ἐγεννῶντο πολλαὶ νέαι γλῶσσαι ἀπὸ τοῦ VIII αἰῶνος, ὁμιλούμεναι μέχρι σήμερον· ἡ ἰταλική, ἡ ἰσπανικὴ, ἡ πορτογαλική, ἡ γαλλικὴ, ἡ ρουμουνικὴ καὶ ἄλλη· ἤρχισε δὲ κατ' ὀλίγον νὰ γίνεται χρῆσις τῶν νεωτέρων τούτων γλωσσῶν εἰς διάφορα ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ ἐξεβλήθη ἀπὸ τούτων ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν¹. Καὶ σήμερον ἐν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσι οἱ ζητοῦντες τὸν ἐξοστρακισμόν αὐτῆς ἀπὸ τῶν σχολείων.

1) Ἡ λατινικὴ γραμματικὴ ἔχει ἀντικείμενον τὴν σπουδὴν τῶν στοιχείων, τῶν τύπων καὶ τῆς συντάξεως τῶν λέξεων τῆς λατινικῆς γλώσσης κατὰ τὰ σωζόμενα μνημεῖα. Περιλαμβάνει δὲ τὰς τρεῖς μεγάλας περιόδους· 1) τὴν ἀρχαίαν περίοδον, 2) τὴν κλασσικὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν κλασσικὴν μέχρι τοῦ Κουϊντιλιανοῦ.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

Α'. ΟΡΘΟΕΠΕΙΑ*

α'. Γράμματα καὶ ἐκφώνησις αὐτῶν.

§ 1. Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τὰ ἐπόμενα γράμματα (litterae):

A	a	ἄ,	N	n	ἔν,
B	b	μπέ,	O	o	ὄ,
C	c	τσέ,	P	p	πέ,
D	d	ντέ,	Q	q	κοῦ,
E	e	ἔ,	R	r	ἔρ,
F	f	ἔφ,	S	s	ἔς,
G	g	γκέ,	T	t	τέ,
H	h	ἄ,	U	u	οῦ,
I	i	ἱ,	(V	v	βαῦ),
(J	j	ἰοδ),	X	x	ἔξ,
K	k	κά,	Y	y	ῦ ψιλόν,
L	l	ἔλ,	Z	z	ζῆτα.
M	m	ἔμ,			

§ 2. Τούτων φωνήεντα μὲν εἶναι 6, ταῦτα· a, e, i, o, u, καὶ y, σύμφωνα δὲ τὰ λοιπὰ 19· b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z.

§ 3. Τὰ φωνήεντα a, e, i, o, u καὶ y ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ἑλληνικὰ α, ε, ι, ο, ου καὶ υ.

α') Τὸ i ὡς φωνὴν ἐγράφετο οὔτω i, ὡς σύμφωνον δὲ οὔτω j· ὡς σύμφωνον τὸ i ἐν ἀρχῇ λέξεως πρὸ φωνήεντος καὶ ἐν μέσῳ μεταξὺ συμφώνου καὶ φωνήεντος ὃν ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν γ ἢ γι· judico (γιουδικο), adjungo (ἀδγιούγκο), eiectus ἐγιέκτους).

β') Τὸ φωνὴν u ἐκφωνεῖται ὡς ου (cupio=κούπιο) καὶ τὸ σύμφω-

(*) Ὁρθοεπεία, id est emendata cum suavitate vocum explanatio. (Κοινη-τιλ. 1, 5, 33).

νον V, ὃ ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν β (volo=βόλο), εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ γράμμα, ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ διπλοῦ τύπου τῶν sīlūae ('Οράτ. ἐπιδ. 13, 2) καὶ silvae καὶ fautor, cautus, ὃ ἐκ τοῦ faveo, caveo καὶ ἄλλων πολλῶν.

γ') Τὸ y καὶ τὸ z κεῖνται μόνον ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσι καὶ ἐκφωνοῦνται ὡς τὸ υ καὶ ζ, οἷον· pyramis (πύραμις) πυραμίς, zephyrus (ζέφυρος) ζέφυρος.

Σημ. Τὸ y ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς κυρίοις ὀνόμασι μέχρι Κικέρωνος ἀντικαθίστατο διὰ τοῦ u· Amphitruo ἀντὶ Amphitruo, Curena ἀντὶ Cyrena καὶ ἄλ., ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ὅτε μὲν διὰ τοῦ y, ὅτε δὲ διὰ τοῦ i· syllaba, ἀλλὰ lacrima δάκρυον, stilus στυλός, fio φύω. Παρέμειναν δὲ τὸ mus μῦς, pus πῦος, us (thus) θύος.

§ 4. Ἐκ τῶν φωνηέντων συντίθενται δίφθογγοι, ὧν συνήθεις εἶναι τέσσαρες, αὗται·

	ae,	oe,	au,	eu
ἀντίστοιχοι τῶν ἑλληνικῶν	αι,	οι,	αυ,	ηυ
καὶ ἐκφωνοῦνται ὡς	αι,	ε,	ἄου,	ἔου

Phædrus (Φαίδρους), cæna (τσένα), causa (κᾶουζα), Eurus ("Εουρους).

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλαι δίφθογγοι εἶναι ἐν γρήσει, αἱ ei, ui, eu.

α') Ἀπαντᾷ δὲ ἡ μὲν ei μόνον ἐν τῷ ἐπιφωνήματι hei· ἡ δὲ ui μόνον ἐν ταῖς δοτικαῖς· cui καὶ huic καὶ τῷ ἐπιφωνήματι hui· ἡ δὲ eu μόνον ἐν κυρίοις τισὶν ὀνόμασι· Leucius, ἐν τοῖς ἐπιφωνήμασι heu, eheu, heus, καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ceu, neu, seu, neuter, neutiquam, neutique καὶ ἐν τοῖς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μετενεχθεῖσιν ὀνόμασι· Prometheus=Προμηθεύς, leucogæus=λευκόγαϊος, ἐνωρὶς ὁμῶς μετέβη ἡ eu εἰς u· Lucius=Λεύκιος.

β') Ἡ ἑλληνικὴ δίφθογγος ει πρὸ συμφώνου τρέπεται εἰς i, πρὸ φωνήεντος δὲ εἰς ē καὶ ī (φύσει μακρόν), οἷον· Nilus=Nείλος, Darius=Δαρείος, Medēa=Μήδεια· ἡ δὲ αι εἰς æ καὶ ἡ οι εἰς œ· Phædrus, Phœnix.

Σημ. Ἡ δίφθογγος αι οὔσα πολὺ συνήθης κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν (aidilis, quaistor, praitor), ἀπαντᾷ ἔτι ὡς ἀρχαῖσμός κατὰ τὸ τέλος τῆς αὐτοκρατορίας (filiaī ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 393 μ. X.). Ἡ μετάβασις τῆς αι εἰς æ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 190 π. X.

§ 5. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ὑγρά, l, m, n, r, καὶ ἄφωνα, τὰ λοιπὰ. Τὰ ἄφωνα δὲ πάλιν ὑποδιαιροῦνται κατὰ τὰ ὄργανα, δι' ὧν ἐκφωνοῦνται, εἰς γει.λέφωνα, b, p, f, (v)· γλωσσόφωνα d, t· οὐρανι.σκόφωνα, c, g, k.

§ 6. Τῶν συμφώνων τὰ μὲν c, l, f, k, m, n, p, r, s, t, x, z ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ἑλληνικὰ κ, λ, φ, κ, μ, ν, π, ρ, σ, τ, ξ, ζ, τὰ δὲ λοιπὰ, b, d, g, h, q, ὡς ἐξῆς·

Τὸ b ἀντιστοιχοῦν τῷ ἑλληνικῷ β (brevis=βραχύς), ἐκφωνεῖται ὡς τὸ μπ, μὴ ἐπιτεινομένου τοῦ μ, ὡς ἐν τῇ λέξει ἄμπελος· halo (μπάλο) =βλήχομαι, basis (μπάσις)=βάσις.

Τὸ d ἀντιστοιχοῦν τῷ ἑλληνικῷ δ (dare=διδόναί), ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ντ, μὴ ἐπιτεινομένου τοῦ ν, ὡς ἐν τῇ λέξει ἐναντίον· Dido (Ντίντο) =Διδώ, domus (ντόμους)=δόμος.

Σημ. Τὸ d καὶ τὸ t εἶχον ὁμοιότητα κατὰ τὴν ἐκφώνησιν, ὡς δῆλον ἐκ τῆς διττῆς γραφῆς τῶν· haut καὶ haud, apud καὶ apud, set καὶ sed καὶ ἄλλα.

Τὸ g ἐκφωνεῖται ὡς τὸ γκ (γγ) ἢ μᾶλλον ὡς τραχὺ γ, ὡς τὸ τῆς κοινῆς γκαρούζω, γκέμι· genus (γκένους)=γένος, gigno (γίγνο)=γίγνομαι.

Τὸ h πνεῦμα ὄν μᾶλλον γράμματός τινος καὶ οὐχὶ σύμφωνον καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ δασύ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς ἐκφωνεῖται ἀπαλώτερον τοῦ χ, μὲ ἀνοιχτὸν στόμα, οἷον· Hector (Χέκτωρ) Ἑκτωρ, heros (ἔρωσ) ἥρωσ· ἢ μᾶλλον σχεδὸν δὲν προὔφεροτο, ὡς δῆλον ἐκ πολλῶν λέξεων, αἵτινες ἀπέβαλον αὐτὸ καὶ γράφοντι· hederā καὶ edera, herus καὶ erus, harena καὶ arena κτλ.

Τὸ c πρὸ τοῦ a ἐγράφετο πρότερον ἐν ἀρχῇ λέξεων πάντοτε k· ὡς kaput (κάπουτ)· ἀλλ' ἦδη εἶναι ἄχρηστον, κεῖται δὲ μόνον ἐν συντετμημέναις λέξεσιν, ἐν αἷς συνηθέστερον νῦν τὸ c, οἷον· k=Kæso=Cæso (Καῖζο), k=Kal=Kalendæ=Calendæ (Καλένδαι).

Τὸ q ἠνωμένον πάντοτε μετὰ τοῦ u, v (qu ἢ qv) ἐκφωνεῖται ὡς κβ, κατὰ τινὰς δὲ ὡς κου, οἷον· aqua (ἄκβα ἢ ἄκουα) ὕδωρ, quercus (κβέρκουσ) δρῦς.

Σημ. α'. Τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον, ὡς ἐρρήθη ἐν τῷ προλόγῳ, δὲν ἔχει τὰ θ, φ καὶ χ, ἀναπληροῖ δὲ ταῦτα διὰ τῶν διπλῶν th, ph καὶ ch, ὡς ἡ ἀρχαιοτάτη ἑλληνικὴ.

Σημ. β'. Τὸ c, s καὶ l κατὰ τινὰς ἐκφωνοῦνται ὡς ἐξῆς·

Τὸ c πρὸ συμφώνου μὲν καὶ τῶν φωνηέντων a, u, au καὶ ui καὶ ἐν τέλει λέξεως ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν κ, οἷον· credo (κρέδο), clarus (κλάρους), caput (κάπουτ), cor (κόρ), cura (κούρα), causa (κάουζα), cui (κούϊ), lac (λάκ), nunc (νούκ), dic (δίκ), πρὸ δὲ τῶν ἄλλων φωνηέντων e, i, y καὶ τῶν διφθόγγων ae, eu, καὶ oe ὡς τσ, οἷον· cedrus (τσέδρους), civis (τσίβις), Cyrus (Τσύρους), Caesar (Τσαίζαρ), coena (τσένα)¹.

Τὸ s μετὰ δύο φωνηέντων ἐκφωνεῖται ὡς ζ causa (κάουζα), Musa (Μούζα) Μοῦσα.

Τὸ t ἐν τῇ συλλαβῇ ti πρὸ φωνηέντου ἐκφωνεῖται ὡς τσι, οἷον· ratio (ράτσιο)· τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς διττῆς γραφῆς· nunciū=nuntiū. Δὲν ἐκφωνεῖται τσι, ἐὰν τὸ i εἶναι μα-

1) Ἡ ἐκφώνησις τοῦ c ὡς κ καὶ τσ εἶναι πρόβλημα ἱστορικόν· εἶναι γνωστὸν δ' ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ μεταγραφῶν (μεταφράσεων) ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν λατινικὴν καὶ τάνάπαλιν, ὅτι τὸ c καὶ τὸ k ἀντικαθιστῶσιν ἄλληλα· οὕτως οἱ Ἕλληνας γράφουσι Καῖσαρ, Κεντώρια, Κικέρων καὶ ὄχι Σαῖσαρ, Σεντώρια, Σισέρων, καὶ οἱ Λατίνοι γράφουσι διὰ τοῦ c λέξεις, αἱ ἐν τῇ ἑλληνικῇ γράφονται διὰ τοῦ Κ· Cecrops, Cimon, cera, cithara, Cybele, cygnus.

κρόν ἢ προηγῆται t, s ἢ x, οἶον· Critias=Κριτίας, Miltiades=Μιλτιάδης, Παρθ. και fetalis, ὃ ὁ Πλούταρχος (Καμύλ. 18) φητιαλεῖς, (Νουμ. 19) φιτιαλεῖς, και Διονύσιος ὁ Ἄλικ. (6, 39) φιτιάλεῖς λέγει.

6'. Ποσότης συλλαβῶν

§ 7. Πᾶσα συλλαβή, ὡς ἐν τῇ ἐλληνικῇ, εἶναι ἢ βραγεῖα (brevis) ἢ μακρά (longa). Πολλάκις εἶναι ἀνάγκη διακρίσεως τούτων· διακρίνεται δὲ ἢ μὲν βραχεῖα διὰ τοῦ σημείου (·), ἢ δὲ μακρὰ διὰ τοῦ (—). Ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων προέκυψεν ἡ κοινή (=) (communis).

A'. Βραγεῖα μὲν εἶναι πᾶσα συλλαβὴ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν, οἶον· lēgo, cāput. Γενικῶς δὲ βραχὺ εἶναι πᾶν φωνῆεν πρὸ ἐτέρου φωνήεντος ἢ τοῦ h ἐν μέσῳ λέξεως· (vocalis ante vocalem brevis est), οἶον· prīor, audīo (ἀλλὰ audīre, audīvi), trāho, vēho. Ἐξαιρέσεις εἶναι·

α') Τὸ e ἐν τῇ γενικῇ και δοτικῇ τῆς ε' κλίσεως ἰ ἡγουμένου, οἶον· spēciēi, diēi, οὐχ! δὲ και συμφώνου, οἶον· spēi, fidēi.

β') Τὸ i τῆς εἰς ἰus γενικῆς, οἶον· unīus, illīus, istīus.

Σημ. Παρὰ ποιηταῖς εὔρηται και βραχὺ· alterīus, nullīus, ἀλλὰ πάντοτε alīus (ἐκ τοῦ alīus) και solīus).

γ') Τὸ a και e τῆς κλητικῆς τῶν εἰς aius και eius ληγόντων κυρίων ὀνομάτων, οἶον· Gai, Pompēi.

δ') Τὸ i τοῦ fio, πλὴν ἐὰν ἔπηται er· fīeri και fīerem.

ε') Εἰς τὰς ἐλληνικὰς λέξεις διαμῆνει μακρὸν τὸ φωνῆεν ἢ ἡ δίφθογγος πρὸ φωνήεντος· āer, Menelāus, Machāon, Aenēas, Darēus. Μόνον παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσιν ἐξαιρέσεις.

ς') Τὸ a τῆς ἀρχαίας γεν. āi τῆς α' κλίσεως· aurāi.

B'. Μακρὰ δὲ εἶναι ἡ συλλαβὴ ἢ ἔχουσα μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, οἶον· vēr, caēdo. Μακρὸν εἶναι τὸ ἐκ συζωπῆς ἢ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν· cōgo (coago), mālo (ὃ ἐκ τοῦ mag, ρίζης τοῦ magis και volo), bōbus ἀντι· bovis, tibīcen ἀντι· tibiicen.

Σημ' α'. Φωνῆεν βραχὺ λέγεται θέσει· μακρὸν (positione), ὅταν κεῖται πρὸ δύο συμφώνων διαιρουμένων εἰς δύο συλλαβὰς ἢ πρὸ τῶν διπλῶν x, z, και πρὸ τοῦ j ἐν λέξει ἀπλῇ· men-sa, ob-sero, ar-bor, pax, major.

Σημ. β'. Ὅταν ἐντὸς τῆς αὐτῆς λέξεως ἄφρωνον κεῖται πρὸ ἀμεταβάτου (l ἢ r), τὸ φωνῆεν διαμῆνει βραχὺ (er, el, chl, gr, pr, pl, br, rb, fr, fl, tr, dr) ὡς· cerebrūm, lugubris, arbitrer, cuples, poplus, volucris, integri, assecla, cochlea, quadrigae, millifluus, capra, tenebrae, superbus, bifrons. Παρὰ ποιηταῖς ὁμως δύναται νὰ λαμβάνηται ὅτε μὲν ὡς βραχὺ, ὅτε δὲ ὡς μακρὸν (συλλαβὴ κοινή syllaba anceps)· mediocris, volūcris, integri.

Τὸ πρὸ τοῦ ns, nt καὶ gn φωνῆεν εἶναι μακρόν, τὸ δὲ πρὸ τοῦ nt βραχύ· īnsīgnis, infāns, infāntis.

Τὰ ἐν συνθέτῳ λέξει ἐπιφερόμενα δύο σύμφωνα ἀποτελοῦσι θέσιν μακρὰν τὴν προηγουμένην συλλαβὴν καὶ ἂν ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ δεύτερον συνθετικὸν μέρος· re-sisto, re-spicio, ἀλλὰ re-sisto, re-cipio. Τοῦτο σπανίως γίνεται ἐν τέλει λέξεως.

γ'. Προσφθία.

§ 8. Περὶ προσφθίας σημειωτέον τὰ ἐξῆς·

α') Ἐπὶ μὲν τῆς παραληγούσης τονίζονται πάντοτε αἱ δισύλλαβοι λέξεις καὶ αἱ πολυσύλλαβοι, αἱ ἔχουσαι τὴν παραλήγουσαν μακράν· le'go, doce're, ama're.

β') Ἐπὶ δὲ τῆς προπαραληγούσης τονίζονται αἱ πολυσύλλαβοι λέξεις, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶναι βραχεῖα· véritas, ho'mines, réfero.

γ') Ἡ λήγουσα δισυλλάβου ἢ πολυσυλλάβου λέξεως οὐδέποτε τονίζεται.

δ') Τὰ ἐγκλιτικὰ μόρια que=τε, ne (ἐρωτηματικὸν μόριον), ve=ἤ, προσαρτώμενα εἰς τὸ τέλος λέξεως καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν αὐτῆς, ὡς· hominésque (ho'mines), omnia'que (o'mnia), Musa'que (Mu'sa), audí'sne (au'dis). Ἐὰν δὲ διὰ προσαρτήσεως τοῦ que σχηματίζεται νέα λέξις, ὁ τονισμὸς ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα, οἷον· í'taque=ὄθεν, ἐν ᾧ ita'que=καὶ οὕτω· u'bi'que=καὶ ὅπου, ubi'que=πανταχοῦ.

Σημ. Αἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μετενεγθεῖσαι λέξεις φυλάττουσι μὲν τὴν ποσότητα τοῦ χρόνου, ὃν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσι, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν προσφθίαν ὑπόκεινται εἰς τοὺς κανόνας τῆς λατινικῆς, διὸ καὶ μετατίθεται ὁ τόνος· Homē'rus Ὀμηρος, Agesilā'us Ἀγησίλαος, Demo'sthenes Δημοσθένης, Aene'as Αἰνείας, Thalí'a Θάλεια, lo'gicus λογικός, philoso'phia φιλοσοφία, Academi'a, Io'nes, Aeto'les, Deme'ter.

δ'. Συλλαθισμὸς.

§ 9. Οἱ περὶ συλλαθισμοῦ κανόνες ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ φυλάττονται οἱ αὐτοὶ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· le-gī-mus, scri-ba.

β') Δύο ἢ πλείονα σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἐὰν ἐκ τούτων ἄρχηται λατινικῇ τις λέξις· no-stros, magnus, sce-ptum, ca-ptum, ar-bi-trer, ce-re-brum, mel-li-fluus, as-se-cla, lo-cu-ples, ἀλλὰ om-nis, ip-se.

γ') Τὰ σύνθετα μετὰ προθέσεως χωρίζονται εἰς τὰ μέρη αὐτῶν, οἷον· ab-eo, ab-luo, abs-condo, ἀλλὰ po-tes καὶ ἄλλα.

ε'. Ὄρθογραφία.

10. Εἰς τὴν ὀρθογραφίαν παρὰ Λατίνοις παρατηροῦνται ποικιλίαι τινὲς κατὰ τοὺς διαφόρους χρόνους· οὕτω πολλαὶ λέξεις ἀπαντῶσι μετὰ διαφόρου ὀρθογραφίας·

nuntiata esse ἐν ψηφίσματι τοῦ 597 a. u. c. (παρὰ Gruter 499, 12), pronuntiatio ἐν ἀρχαίᾳ ἐπιγραφῇ (Grut. 510, 3).

annulus καὶ anulus	arctus καὶ artus	bucina καὶ buccina
arcesso » accesso	auctor » autor	caecus » cæcus
ceteri » caeteri	heres » haeres	pulcher » pulcer
cælum » caelum	idcirco » iccirco	saeculum » seculum
compsi » compi	litterae » literae	secius » setius
cendicio » condicio	litus » littus	nuntius » nnuccius
gnarus . » narus	gnavus » navus	sollers » solers
	apud » apud	loquutus » locutus.

Οὕτω καὶ: benevolus καὶ benivolus, malevolus καὶ malivolus,
beneficium » beneficium, Vergilius » Virgilius,
Cerealis » Cerialis. quotidie » cotidie.
voster, vestri ἀρχ. vester, -stri· vorto ἀρχ. καὶ verito.

ς'. Στίξεις.

§ 11. Τὰ συνηθέστερα σημεῖα τῆς στίξεως εἶναι ταῦτα· ἡ τελεία στιγμή (punctum) (.), ἡ ὑποστιγμὴ (comma) (,) τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον (signum interrogativum) (?), τὸ ἐπιφωνηματικὸν (signum exclamationis) (!), ἡ παρένθεσις (), εἶναι δὲ ἐν χρήσει, ὅπου καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ· τὴν ἄνω στιγμήν· (·) διαίρουσιν οἱ Λατίνοι εἰς τὸ κῶλον (colon) (:) καὶ ἡμίκωλον (semicolon) (;), ἐξ ὧν τὸ μὲν κῶλον εἶναι ἐν χρήσει μετὰ πρὸς πρότασιν καὶ ἀποδόσεως τῆς περιόδου καὶ πρὸς λόγον ἄλλου τινὸς αὐτολεξεῖ ἀναφερομένου, τὸ δὲ ἡμίκωλον πρὸς διάκρισιν μεγάλων ἀτελῶν μερῶν περιόδου καὶ πρὸς διαστολὴν ἀντιθέτων.

Β'. ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ*

§ 12. Τὰ γράμματα ἐν τε τῇ συνθέσει καὶ τῇ παραγωγῇ τῶν λέξεων, ὡς καὶ ἐν διαφόροις σχηματισμοῖς τῆς κλίσεως καὶ συζυγίας ὑπόκεινται

(*) Τὸ περὶ φθογγολογίας κεφάλαιον βεβαιότατα δὲν εἶναι πρὸς διδασκαλίαν, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ προταθῇ ἐνταῦθα, ὅπως εὐκολώτερον νοῶνται αἱ μεταβολαὶ αἱ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων καὶ ρημάτων καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ παραγωγὴν αὐτῶν συμβαίνουσαι.

εις διαφόρους ἀλλοιώσεις ἢ μεταβολάς. Αἱ ἀλλοιώσεις δ' αὐταὶ ὑπάρχουν εἰς διαφόρους νόμους. Τοὺς νόμους δὲ τούτους ἀνάγκη νὰ ἡξεύρη τις. Διαιροῦνται δ' οὗτοι εἰς δύο, εἰς πάθη φωνηέντων καὶ εἰς πάθη συμφώνων.

α'. Πάθη φωνηέντων.

§ 13. Αἱ μεταβολαὶ τῶν φωνηέντων εἶναι τριῶν εἰδῶν:

1. Τροπή.
2. Ἐκτασις.
3. Συναίρεσις.

1. Τροπή.

§ 14. Τὰ πέντε φωνήεντα a, e, i, o, u σχηματίζουσιν εἶδος τι κλίμακος φωνητικῆς, ἣτις δεικνύει τὴν βαθμιαίαν ἐξασθένησιν τῶν φθόγγων ἢ φωνῶν· ἡ κλίμαξ αὕτη παρίσταται οὕτω:

A	
e	o
I	U

Μεταβάλλεται δ' ὁ ἀρχικὸς φθόγγος A εἰς τὸν i καὶ u διερχόμενος διὰ τοῦ e καὶ o καὶ ἐνίοτε εἰς τὸν i διερχόμενος διὰ τοῦ u.

Τὰς μεταβολὰς ταύτας βλέπομεν εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ παραγωγὴν τῶν λέξεων· ὡσαύτως καὶ εἰς διαφόρους μορφὰς τῆς αὐτῆς λέξεως καὶ μάλιστα εἰς τὰ παράγωγά· οὕτω τὸ e τρέπεται εἰς o·
tego toga, necem noceo, pendere pondus, sequi socius¹.
Οὕτω καὶ ἐν τισι συνθέτοις τοῦ se τὸ e γίνεται o·

socors (se-cors), sobrius (se-brius),

τὸ a γίνεται o· pars partior, impertire portio.

§ 15. Γίνονται δὲ αἱ μεταβολαὶ μάλιστα εἰς τοὺς διαφόρους τύπους τῆς κλίσεως καὶ συζυγίας, οὕτω:

α') Εἰς τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα τὸ i τοῦ θέματος μεταβάλλεται εἰς e πρὸ τοῦ n, s, x, ps ἐν τέλει τῶν λέξεων:

γεν. tibicinis, ὄν. tibicēn	γεν. simplicis, ὄν. simplex
» nominis, » nomen	» praecipitis, » praeceps
» militis, » miles (miletis)	» principis, » princeps.

β') Εἰς τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα οὐδέτερα τὸ τοῦ θέματος i ἐν τέλει τῆς λέξεως κείμενον ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ e εἰς τὴν ὀνομ., αἰτ,

1) Ἐν τῇ ἑλλ. τρέφω, ἐτρέφην, τέτραφα, τροφή, τραφερός.

καὶ κλητ. θέμα cubili-, cubilia cubile, θέμα mari-, maria mare, θέμα forti, fortia forte.

γ') Πλειῆστα ὀνόματα οὐδέτερα μεταβάλλουσι τὰ e, i, ο τοῦ θέματος ἐν τέλει τῆς λέξεως πρὸ τοῦ s ἢ t εἰς u ἐν τῇ ὀνομαστικῇ.

γεν. operis,	ὄν. opus	γεν. nemoris,	ὄν. nemus
» generis,	» genus	» corporis,	» corpus
» capitis,	» caput	» eboris,	» ebur.

Τοῦναντίον γίνεται εἰς τὸ ἄρσ. ὄνομα auceps, γεν. aucupis, τὸ u μεταβάλλεται εἰς e.

δ') Εἰς τὰ ρήματα μεταβάλλονται τὰ ā καὶ ē εἰς ī, τὸ ae εἰς ī ἐν τοῖς χρόνοις κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἢ ἐν τῇ συνθέσει.

caedo,	παρκ. cē-cīdi	pango,	παρκ. pe-pīgi	emo,	σύνθ. redīno
caedo	» ce-cīdi	tango,	» te-tīgi	facio,	» efficio
				quaero	» inquiero

Ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα ἐν συνθέσει.

facies super-ficies, aequus in-iquus, amicus in-imicus.

Σημ. α'. Τὸ a μεταβάλλεται οὐχὶ εἰς i, ἀλλ' εἰς e πρὸ ἢ μετὰ τὸ r καὶ πρὸ δύο συμφώνων.

pario,	παρκ. pe-peri	facio,	σουπ. factum effectum
fallo,	» fe-felli	jacio,	» jactum ejectum
gradior,	σύνθ. e-gredior	arma,	σύνθ. ἐπίθ. inermis
arceo,	» co-erceo.		

Σημ. β'. Τὸ a καὶ e μεταβάλλονται εἰς u πρὸ τοῦ b μόνου ἢ ἐπομένου ἄλλου συμφώνου ἢ τοῦ γράμματος l.

salio,	desilio,	desultum	sepelio,	sepultum
pello,	pepuli,	pulsum	salsus,	insulsus.
evello,	evelli	evulsum.		

Σημ. γ'. Ἡ δίφθογγος oi, ἐξ ἧς ἡ oe, μεταβάλλεται εἰς ū (κατὰ τὸν 6' αἰῶνα π. X. loidus, loedus, ludus) ἀπαντῶσι δ' ἔχοντα καὶ τὰς δύο τὰ: moenia, praena, praenus (praenire, praenitus Κικ. πολ. 3, 9, Τουσκ. 1, 41. Μιλ. 13, 33, 35) καὶ munia, punire, punicus.

Σημ. δ'. Ἡ δίφθογγος au συχνὰ μεταβάλλεται εἰς τὸ φωνῆεν ο. Claudius=Claudius, lautus (ἐκ τοῦ lavo) lotus, plaudere ex-plodere καὶ ἐνίοτε εἰς u. claudere excludere.

ε') Εἰς τὴν συζυγίαν τὸ τελικόν ο τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ i καὶ e. τὸ δὲ a μετὰ τοῦ e².

1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ λύω, λύε-ις κτλ., λύσω, λύσε-ις ἔλωσα, ἔλωσε· λέλυκα, λέλυκε κτλ.

2) Medius est quidam inter i et u sonus pinguius quam i, exilius quam u, sonum y graecae linguae videtur habere. (Quintilianus).

lego legis legit legimus legitis legunt
 amabo amabis amabit amabimus amabitis amabunt
 legam leges leget legemus legetis legent.

ς') Τὸ ἰ εἶναι ἀσθενέστερον τοῦ υ, ἐξ οὗ συμβαίνει τὸ υ νὰ ἐξασθενῇ εἰς ἰ, δι' ὃ ἐν πολλοῖς ἀπαντᾷ διττὴ γραφὴ καὶ προφορὰ ἀρχαϊκῆ².

ἀρχαϊκῆ	κλασσικῆ	ἀρχαϊκῆ	κλασσικῆ
lubet	libet	facillumus	facillimus
aestumo	aestimo	maxumus	maximus
decumus	decimus	optumus	optimus κτλ.
manifestus	manifestus	lacruma	lacrima κτλ.

Οὕτως ἐκ τοῦ famulus familia, manus cominus, tenax continax.

Τὸ ο εἶναι ὡσαύτως ἐξησθηνημένον εἰς υ εἰς διαφόρους λέξεις¹.

volt	vult	hoc adhuc	servos	servus
volnus	vulnus		adulescens	adolescens.

Τούναντίον δὲ τὸ υ προέκυψεν ἐκ τοῦ e ἐν τῷ γερονδίῳ καὶ τῷ παθητικῷ μέλλοντι τῆς μετοχῆς (γερονδίδεω).

faciundi	faciendi	capiendus	capiendus.
----------	----------	-----------	------------

2. Ἑκτασις.

§ 16. Τὰ φωνήεντα οὐ μόνον ἐξασθενοῦσιν, ἀλλὰ καὶ δύνανται ἐπίσης νὰ ἐνισχύωνται. Γίνεται δὲ ἡ ἐνίσχυσις αὕτη δι' ἐκτάσεως, ἥτοι μεταβολῆς τοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν, ἢ διὰ προσθήκης γραμμάτων ἐνρίνων. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ μᾶλλον πρωτότυπος τύπος, ὁ πλησιέστερος πρὸς τὴν ρίζαν, εἶναι πάντοτε ὁ ἔχων φωνῆεν βραχύ.

α') Γίνεται δ' ἡ ἑκτασις εἰς τὸν σχηματισμὸν λέξεων παραγομένων ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης².

dūcem	dūco	pāciscor	pācen
fāteor	fātum	rēgo	rēgum rēgius
fīdem	fīdo	vōcare	vōcem
vīdeo	vīdi	lūcerna	lūceo κτλ.

εἴτε ἐν τοῖς διαφόροις τύποις τῆς συζυγίας ἐν τῷ pōsui pōno (ἀντὶ posno, ὃ ἐκ τοῦ po-sino) ἢ ἑκτασις προέκυψε διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ s, fugio fūgi (ἀντὶ fefugi) lēgo lēgi (ἀντὶ lelegi) κτλ.

β') Διὰ προσθήκης ἐνρίνων³

1) Πρβλ. λύκος, λατ. lupus, ὃ μετεβλήθη εἰς lupus.

2) ποιή-σω ποιέω, ζηλώ-σω ζηλώω· ποιμήν· ποιμένος· καὶ εἰς δίφθογγον· λείπω, λέ-λοιπα, ἔλιπον· φεύγω, ἔφευγον, ἔφυγον.

3) λαμβ-άνω λαβ-ον, λαυθ-άνω λαυθ-ον,

fiāgor frango (θ. frag-) jūgum jungo reliquus relīnquo
tango (θ. tag-) tac-tus κτλ.
pango (θ. pac-, pac-n-o, pag-no) pactus.

3. Συναίρεσις.

§ 17. Ἡ συναίρεσις τῶν φωνηέντων εἶναι συνήθης καὶ ἐν τῇ λατινικῇ· οὕτω dei dii dī, de-ago dēgo, amavisti amasti, ἔνθα μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ v ἐγένετο συναίρεσις τοῦ a καὶ i·

Ἡ συναίρεσις ἐν τῇ λατινικῇ γίνεται κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας·

α') Ἐὰν τὰ φωνήεντα εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως, ἀποτελοῦσι φωνῆεν μακρόν· eē=e· monē ēre monēre, mone-e monē, diee diē¹·

β') Ἐὰν τὰ φωνήεντα εἶναι διαφόρου φύσεως ἐπικρατεῖ εἰς τὴν συναίρεσιν ὁ φθόγγος τοῦ ἰσχυροτέρου²·

ama(v)eram	amāram	noveram	noeram	nōram
ama-is	amās	manuis	γεν. ἐνικ. manūs	
amao	amō	manues	ὄνομ. πλ. manūs	
filie	filī	ingenii	ingenī	
audie audī, audiebam audībam,	mone-is	monēs.		

Σημείωσαι ἐκ τοῦ providens prudens.

Σημ. Τὸ ies συναίρεται εἰς is εἰς τὴν αἰτ. πληθ. τῶν τῆς γ' κλίσεως ὀνομάτων καὶ ἐπιθέτων τῶν ἐχόντων τὴν γεν. πλ. εἰς ium· omnis, avis ἐκ τοῦ omnies, avies, ἀλλὰ καὶ omnes καὶ aves· οὕτω tres καὶ tris.

β'. Πάθην συμφώνων.

§ 18. Αἱ μεταβολαὶ τῶν συμφώνων γίνονται κατὰ τρεῖς τρόπους·

1. Τροπὴ τῶν συμφώνων εἴτε μεταξὺ αὐτῶν εἴτε μεταξὺ φωνηέντων.
2. Ἀφομοίωσις.
3. Ἐναλλαγὴ.

1. Τροπὴ συμφώνων.

§ 19. Τρέπεται ἢ μεταβάλλεται

α') Τὸ j εἰς i³

fluvjorum	fluviorum (Βιργ.)	omnija	omnia (Βιργ.)
tenunjore	tenuniore (Στάτ.)	arjete	ariete (Βιργ.)

1) Εἰς τὴν ἑλλ. τὸ ee=ei· φιλεε φίλει·

2) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ· τίμαε τιμα, τιμάεις τιμαῖ, τιμάομεν τιμῶμεν, πόρτι-ες πόρτις· τὸ oe=ou· ἐδήλοε ἐδήλου.

3) φιλjων φίλιων.

ἐπίσης καὶ j ἀπαντᾷ ἀντὶ i· οὕτω λέγεται

Julus καὶ Iulus ejus ἀντὶ eius ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸ illius
pejus » peius » » melius
et jam » » etiam κλ.

β') τὸ v εἰς u· Tenvia Tenuia (Βιργ.) Tenvem Tenuem (Λουκρ.)
genva genua »

γ') Ἐπίσης καὶ u ἀπαντᾷ ἀντὶ v· dissolūantur (Ὁβιδ.), siluae (§ 3, β'). Ἡ συγγένεια αὕτη τοῦ u καὶ v ἐξηγεῖ τὴν ταυτότητα τῶν τύπων ἐν τοῖς ἐξῆς, ἔνθα τὸ u πρὸ φωνήεντος εἶναι v

avis auceps, navita nauta, providens καὶ prudens.

Ἡ ρίζα εἶναι ἡ αὕτη, ἀλλὰ τὸ v πρὸ τοῦ συμφώνου μεταβάλλεται εἰς u.

Τοῦτ' αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ δύο χαρακτηριστικὰ τῶν παρακειμένων uī ἢ vi· monui, flevi, καὶ εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ v εἰς u εἰς τὸν σχηματισμὸν ρημάτων τινῶν

solvo solutum, volvo volutum κτλ.

Σημείωσαι τὰ· fides, foidus (foedus) — cludere, claustrum, clostrum κτλ.

γ') Τὸ b μεταβάλλεται εἰς u πρὸ τοῦ f· aufero ἀντὶ abfero
aufugio » abfugio,

ἀλλὰ afore καὶ abfore καὶ abfui.

δ') Ἐναλλάσσεται τὸ v εἰς b¹ εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις ἐκ τοῦ duo.
bellum, ὃ εἶναι ἀντὶ duellum, dvellum (τὸ d ἀρχικὸν ἀποβάλλεται)
bis » duis, dvis »

ε') Τὸ d ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ j ἀντικαταστήσαντος τὸ i, ὡς πρὸ τοῦ

1) Τὸ v ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ δίγαμμα κατὰ τε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν φθόγγον (Πρῖσκ. 1, 4, 20, Κορινθ. 1, 4, 7. 12, 10, 29), σφίζεται δὲ ἐν τῇ γραφῇ ὡς δίγαμμα ἐν λέξεσιν ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μετενεχθείσαις· Achivus=Ἀχαιός, archivum=ἀρχεῖον, olivum=ἐλαιον καὶ ἐν τῇ προφορᾷ· ἐκ τούτου τὸ siluae (Ὁρατ.) καὶ solūit προφέρονται silvae, solvit. Ὁ Διονύσιος Ἀλικ. 1, 20 λέγει ὅτι τὸ δίγαμμα προῦφέρετο ὡς ου (συλλαβὴ ου ἐν στοιχείῳ γραφομένη) ἐκ τούτου βέβαια καὶ τὰ faveo=fautus κτλ. Ὡς δίγαμμα ἐξέπεσον ἐν μέσῳ λέξεως· Gnaius καὶ Gnavius, boum καὶ bovum, aetas καὶ avitas. Κατὰ τὸν III αἰῶνα μ. Χ. καὶ βραδύτερον ἀπαντᾷ εἰς ἐπιγραφὰς ἐναλλασσόμενον μὲ τὸ b· suavis=suavis, bitalis=vitalis, licevit=licebit. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἐλληνικῆς. Ἀπαντᾷ δ' εἰς τὸ λατινικὸν v, ἀποδιδόμενον διὰ τοῦ Vergilius=Ὀυεργίλιος. Τὸ ἐπόμενον χωρὶον τοῦ Κικέρωνος δεικνύει ὅτι τὸ cauneas ἐκφωνεῖται cauneas· «Quum M. Crassus exercitum Brundisii imponeret, quidam in portu caricas vendens cauneas clamitabat. Dicamus, si placet, monitum ab eo Crassum caveret ne ireret» (de divinat. L. II). Ὅτε ὁ Κράσος μετεβίβαζε τὸν στρατὸν ἐν Βρενδησίῳ πωλῶν τις εἰς τὴν θύραν σῦκα τῆς Καυνίας (cauneas, ἐνν. ficus) ἐφώνει cauneas. Ἄς εἴπωμεν, εἰ θέλετε, ὅτι μετεγράφη ὑπὸ τοῦ Κράσσου εἰς cauneas (=cave ne eas) ἵνα μὴ ἐξέλθῃ τις ἐκείθεν,

ν ἀντικαταστήσαντος τὸ u¹. Οὕτως ἐκ τῆς ρίζ. Di, Diespiter προέκυψε
 Jupiter ἀντὶ Djus pater, (Dius pater)
 Jovis » Djovis, (Diovis).

ς') Τὸ οὐρανισκόφωνον· g, c, h, qu καὶ v πρὸ τοῦ s ἐνούμενον μετ'
 αὐτοῦ τρέπεται εἰς διπλοῦν, εἰς x.

dixi παρκ. ἀντὶ dic-si, traxi παρκ. ἀντὶ trah-si
 coxi » » coqu-si rex ὄνομ. » reg-s, reg-is.
 vixi » » viv-si, fluxi (fluvius) flu(v)o (§ 20, α').

Σημ. Τὸ χειλεόφωνον (b, p) πρὸ τοῦ s οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχει·
 trab-s ὄνομ., γεν. trab-is — dap-s ὄνομ., γεν. dap-is.

ζ') Τὰ ὑγρά l καὶ r ἐναλλάσσονται ἐντὸς τῶν λέξεων τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς
 ρίζης ἐσχηματισμένων·

vorare· (ἀντὶ gvorare, ἀντὶ gvolare) καὶ gula.

Ἐκ τῆς ἐνναλλαγῆς ταύτης τοῦ l καὶ r προέκυψαν αἱ δύο κατάληξεις
 alis καὶ aris· ἡ μὲν alis τίθεται ὅταν ἡ προηγουμένη συλλαβὴ ἔχη r,
 ἡ δὲ aris, ὅταν ἔχη l·

corporalis muralis familiaris solaris
 liberalis virginalis singularis stellaris.

η') Μεταξὺ δύο φωνηέντων ἡ μὲν ἀρχαία λατινικὴ γλῶσσα προκρίνει
 τὸ s, ἡ δὲ κλασσικὴ r².

ἀρχαϊκῆ· Lasēs κλασ. Lares ἀρχαϊκῆ robose κλασ. robore
 » arbosem » arborem » pignosa » pignora κλ.

Σημ. Οὕτως ἐξηγεῖται τὸ s τὸ διασωθὲν εἰς τὰ· arbos, robustus, pignus κτλ.

Ἐσαύτως ἐκ τῶν ὀνομαστικῶν³· aes, flos, jus, genus εἶναι αἱ γενικαί· aeris,
 floris, juris, generis, εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν aesis, flosis, jusis, genesis. Τὸ
 vas, os φυλάττουσι τὸ s εἰς τὰς διαφόρους πτώσεις vasa, osa κτλ.

Ἐσαύτως λέγεται· ustus, gestus, moestus, questus τῶν ρημάτων urere,
 gerere, moerere, querere. Ἄλλὰ quaeso καὶ quaero.

Τὸ s ἐν γένει ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ r ἐν τοῖς ἀρχαιότεροις χρό-
 νοῖς, φυλάττεται ὅμως παρὰ κλασσικοῖς, ὅταν δὲν κεῖται μεταξὺ δύο φω-
 νηέντων· Papisius ἀντὶ Papius, Valesius ἀντὶ Valerius.

1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ τρέπεται εἰς ζ· Διέος-Ζεὺς.

2) Ὁ ροτακισμὸς οὗτος ἦτο ἴδιος εἰς τὴν λατινικὴν· ara ἀντὶ asa· (Ἐσαύτως εἰς τὴν
 γεν. πληθ. arum ἀντὶ asum, ὃ εἰς τὴν ὀσικὴν ἀπαντᾷ azum. Ἐνθα δὲ τὸ s μετὰ
 δύο φωνηέντων εἶχεν ἰσχυρὸν φθόγγον ἀντικαθίστατο διὰ ss· οὕτω ὁ Κορινθιανὸς (I, 7, 20)
 μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Κικέρων καὶ ὁ Βιργίλιος ἔγραφον cassus, caussae, divisiones.

3) Ἐκ τῶν δύο ss ἀπεβλήθη τὸ ἐν καὶ ἐγένετο ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις· arbos-s ar-
 bos, γεν. arboris· Ceres=Ceres-s, γεν. Cereris.

Καί εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων ἐναλλάσσεται συχνὰ τὸ s εἰς r· οὕτως ἀντὶ labos, arbos, honos, melios (ἀρχαῖα.) ἀπαντᾷ καὶ labor, arbor, honor, melior¹, ἀλλὰ μόνον mos καὶ εἰς τὰ οὐδ. decus, corpus κτλ.

Μεταβάλλεται τὸ s εἰς r καὶ πρὸ ἐνὸς συμφώνου· diusnus ἀντὶ Minerva (ὃ ἐκ τῆς ρίζης μένος, λατ. mens), casmen, diurnus λέγεται Minerva, carmen.

θ') Εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν ἐναλλάσσεται τὸ t εἰς c εἰς τὴν κατάληξιν cio· τὸ contio (ἀντὶ com-itio, ἐκ τῆς cum καὶ ire) ἐγένετο concio, conditio ἀντὶ condicio (ἐκ τῆς cum καὶ dicere).

Σημ. Τὸ ti καὶ oi ἀπὸ τοῦ II αἰῶνος μ. Χ. ἐνίοτε συγγέονται· contio φαίνεται ὀρθότερον τοῦ concio· γράφεται ὅμως dicio, condicio, ἀλλὰ etiam, nuntius, infitior, fetialis, setius (καὶ ὄχι secius).

2. Ἀφομοιώσεις.

§ 20. Α') "Όταν συμπέσωσι δύο σύμφωνα, παρέχοντα δυσκολίαν εἰς τὴν προφορὰν τὸ πρῶτον ἀφομοιοῦται ἐν γένει πρὸς τὸ δεύτερον², ἀλλ' ἢ ὀρθογραφία εἶναι λίαν ἰδιότροπος εἰς τὴν τήρησιν τούτου. Οὕτω

α') Εἰς τὰ σύνθετα τῆς ad μετὰ τοῦ fero·

at-tero	ἀντὶ ad-tero	} τὸ ὀδοντόφωνον d ἀφομοιώθη εἰς f, t, l.
af-fui	» ad-fui	
al-latum	» ad-latum	

᾽Ωσαύτως	accido	ἀντὶ adcido	appello	ἀντὶ adpello
	acquiesco	» adquiesco	arripio	» adripio
	aggero	» adgero	assumo	» adsumo
	alloquor	» adloquor	attollo	» adtollo

Σημ. Τὸ ὀδοντόφωνον τοῦτο d δὲν ἀφομοιοῦται πρὸ τοῦ j, m, v·

adjudico, adjungo — administro, admitto — adveho, advenio.

Τὸ d φυλάττεται ἢ ἀφομοιοῦται πρὸ τοῦ n καὶ g· οὕτως ἀπαντᾷ· adnecto καὶ annecto, quidquam καὶ quicquam κτλ., hocce ἀντὶ hod-ce.

1) Εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλάττεται, ἐν τῇ ὀνομ., γένος, ἀλλ' ἀποβάλλεται ἀπὸ τῆς γεν. (γένεσος) γένεος γένους. Τὸ s μετεβλήθη εἰς r καὶ εἰς τὴν κατάληξιν τῶν παθητικῶν ρημάτων· τὸ r τοῦτο εἶναι ἡ ἀντανακλωμένη ἀντωνυμία se (amo-se amo-s, ἐξ οὗ τὸ amo-r) φυλάττεται τὸ s εἰς τὴν ὀμβρικὴν καὶ ὀσικὴν.

2) ὑποβάλλω (ὑποβάλλω), κάππεσεν (κατ(ἐ)πεσεν), συλλαμβάνω (σύν-λαμβάνω), συμμετέχω (σύν-μετέχω), συρράπτω (σύν-ράπτω).

Τὸ d φυλάττεται ἢ ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ s· adsto καὶ asto, adspicio καὶ aspicio κτλ.

Σημείωσαι mesidies ἀντὶ medidies.

Σημ. Καὶ εἰς τοὺς τύπους τῶν ὀνομάτων καὶ συζυγιῶν ἀποβάλλεται ἢ ἀφομοιοῦται τὸ ὀδοντόφωνον·

divisi ἀντὶ divid-si	misi ἀντὶ mit-si
missum » mit-sum,	cessi » ced-si
passus » pat-sus τοῦ pat-ior	aetas » aetat-s, γεν. aetat-is
lapis » lapid-s, γεν. lapidis.	mons » mont-s, » mont-is.

Ἐπίσης τὸ b πρὸ τοῦ c, f, g, m, p· succedo καὶ succedo, suffero καὶ subfero, summitto καὶ submitto, suppleo καὶ subpleo.

γ') Τὸ ὀδοντόφωνον t ἀφομοιοῦται εἰς τὸ parricida ἀντὶ patricida.

δ') Τὸ s πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται· differo (dis-f.), difficio, difficilis.

§ 21. Σημειωτέα ἔτι διὰ τὴν ἀφομοίωσιν·

α') Τὸ χειλέοφωνον h·

offero ἀντὶ obfero,	occurro ἀντὶ obcurro
oggero » obgero,	surrupio » subrupio
jussi, jussum » jubsis, jubsum (ἐκ τοῦ jubeo).	

Σημ. ἀπαντῶσι καὶ τὰ· obfero, adficio, obcurro.

β') Τὸ διπλοῦν x (ὃ σύγκειται ἐκ τοῦ gs, cs)· effodio ἀντὶ exfodio.

γ') Τὰ σύμφωνα m καὶ n· pressi ἀντὶ premsi (ἐκ τοῦ premo)
ecce » ence.

δ') Τὸ r πρὸ τοῦ l· intelligo ἀντὶ interlego.

Σημείωσαι gero, παρκ. gessi, καὶ τὰ ὑποκοριστικὰ vinum, vilium, liber libellus, ager agellus.

§ 22. Β'. Ἡ ἀφομοίωσις γίνεται ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανιώτερον τοῦ δευτέρου συμφώνου ἀφομοιουμένου εἰς τὸ πρῶτον·

fallo εἶναι ἀντὶ faljo (τύποι πρωτότ. ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὸ ἑλλ. σφάλω, ὃ εἶναι ἐκ τοῦ σφάλω).

pulcherrimus ἀντὶ pulcher-timus (τύποι προκύφαντες ἐκ τῆς ρίζης pulcher, facillimus » facil-timus (facil(i) καὶ τῆς καταλήξ. τοῦ ὑπερθ. timus)
vellem » vel-sem.

§ 23. Ἐνίοτε ἡ ἀφομοίωσις δὲν εἶναι πλήρης· ὑπάρχει ἀπλή συνοπία τῶν φθόγγων· οὕτω·

α') Τὰ οὐρανισκόφωνα (ὡς τὸ q) καὶ τὰ ὀδοντόφωνα πρὸ τοῦ s καὶ t μεταβάλλονται εἰς ὁμόφωνα· lego σουπίν. lectum, καὶ ago actum.

1) ἄλλος (ἄλλος), στέλλω (στέλλω).—turris=τύρσις, πυρσός, porro, πόρρω, πόρσω.

nubo	ἔχει παρκ.	nupsi,	σουπίνον	nuptum
scribo	»	scripsi,	»	scriptum
veho	»	vexi (vecsī)	»	vectum
coquo	»	coxi (coqu-si)	»	coctum
vivo	»	vixi (vic-si)	»	victum.

“Όταν τὸ *hs* φυλάττεται ἐν τῇ γραφῇ, ἔχει τὸν ἦχον τοῦ *ps*. Οὕτω τὸ *urbs*=*urps* (ἀπαντᾷ *urps* ἔτι ἐν χειρογράφῳ τοῦ Κικέρωνος *de rep.* II, 5, 10) καὶ *trabs*=*traps*, *Arabs*=*Araps*.

Σημείωσαι τὰ σύνθετα *obsonium* καὶ *opsonium*, *obtundo* καὶ *optundo*.

Σημείωσαι καὶ τὰ *fluo* (*flugvo*) *fluxi*, *fluctum*, *struo* (*strugvo*) *struxi*, *strutum*, *fruor* (*frugvor*) *fructus*.

β') Τὰ οὐρανισκόφωνα μεταβάλλονται τὸναντίον ἀπὸ τοῦ ἰσχυροτέρου εἰς τὸ ἀσθενέστερον μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ πρὸ τοῦ *l* καὶ *m*.
negotium ἀντὶ *nec-otium* *negligo* ἀντὶ *nec-ligo* (*nec lego*).
segmentum (ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ ἔγμ. *seco* καὶ τῆς καταλ. *mentum*, *sec-mentum*).

γ') Τὰ ὀδοντόφωνα μεταβάλλονται εἰς *m* πρὸ τοῦ *n*.
scamnum (ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ *scabellum*) ἀντὶ *scabnum*
somnus (» » *sopor*) » *sop-nus*
Samnium (» » *Sabini*) » *Sabnium*.

Τὸ *m* πρὸ τοῦ *d* μεταβάλλεται εἰς *n*: *eorundem*, *quendam*,
Τὸ *d* πρὸ τοῦ *que* εἰς *c*: *quicquid*.

δ') Τὸ *n* μεταβάλλεται εἰς *m* πρὸ ὀδοντοφώνου καὶ *m*¹.
imprimo, *immergo* ἀντὶ *in-premo*, *in-mergo*.

3. Ἐναλλαγή.

§ 24. Εἶδομεν ὅτι αἱ καταλήξεις *alis* καὶ *aris* τίθενται, ὅταν ἡ προηγούμενη συλλαβὴ ἔχη *r* ἢ *l*. ὅταν δὲ δύο ὀδοντόφωνα συμπέσωσι, τὸ πρῶτον τρέπεται εἰς *s*².

claustrum ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζ. τοῦ *claudio* ἀντὶ *claudtrum*
equester » » *equitem* » *equitter*, *equetter*
pedester » » *peditem* » *peditter*, *pedetter*
rostrum » » *rodere* » *rodtrum*.

γ'. Μετάθεσις.

§ 25. Φωνῆεν καὶ σύμφωνον μετατίθενται, ἥτοι μεταβάλλουσι θέσιν εἰς

1) ἔμπειρος (ἐν-πεῖρα), συμφέρω (σύν-φέρω).

2) ἄσ-τεος (ἀντὶ ἄδ-τεος) ἐκ τοῦ ἄδω· ἀνυσ-τός (ἀντὶ ἀνυτ-τός) ἐκ τοῦ ἀνύτ-ω.

τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων, ὡς εἰς τὴν κλίσιν ἢ τὴν συζυγίαν. Ἡ με-
τάθεσις γίνεται μάλιστα εἰς τὰ ὑγρά¹.

ἐκ τῆς ρ. τοῦ salubris (θηλ.) προῆλθε τὸ saluber (ἀρσ.), salubre (οὐδ.)
tres, tria ἐπιθ. terni sprevi, spretum ἐνεστ. sperno
crevi, cretum ἐνεστ. cerno κρίνω exterus τὸ ὑπερθ. extremus
stravi, stratum » sterno superus » supremus
nervus=νεῦρον. dulcis ἀντι dlvcis (γλυκύς).

δ'. Ἀποβολὴ ἢ προσθήκη γραμμάτων.

1' Ἀποβολὴ συμφώνων.

§ 26. Ἡ ταχύτης τῆς προφορᾶς γίνεται πολλάκις ἀφορμὴ τῆς ἀποβο-
λῆς γράμματος εἴτε ἐν ἀρχῇ εἴτε ἐν τῷ μέσῳ εἴτε ἐν τέλει λέξεως.

1. Οὕτω ἀποβάλλονται ἐν ἀρχῇ

α') Τὰ ὀδοντόφωνα· Jupiter ἀντι Djupiter (§ 7).

latum (σουπ. τοῦ fero) ἀντι tlatum, ὃ εἶναι
ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ tollo καὶ τῆς ἑλλ. (τλάω), τλήμι.

β') Τὰ οὐρανισκόφωνα·

ubi εἶναι ἀντι cubi ἀπαντᾷ τὸ c εἰς τὰ σύνθετα

unde » cunbe) ali, cubo, alicunde.

uter » cuter εἰς τὴν ἑλλ. κότερος. πότερος.

laus » claus εἶναι τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ inclutus καὶ κλύω.

ἀλλὰ

nascor, natus » gnascor, gnatus (agnatus, cognatus).

nosco » gnosco, notus (ἀπαντᾷ τὸ g εἰς τὸ agnosco,

navus » gnavus. [πρβ. γνωτός, ἔγνω, γνώμη]. [ignosco).

2. Ἀποβάλλεται ἐκ τοῦ μέσου τῶν λέξεων τὸ ἐν τῶν ὁμοίων συμ-
φώνων, ἐὰν ἀκολουθῇ ἄλλο σύμφωνον, οὐχὶ ἐὰν τὸ μὲν δεύτερον εἶναι ὑ-
γρόν, τὸ δὲ πρῶτον ἄφωνον· approbo, supplex, ἀλλὰ forsitam καὶ
ἔχι fors-sit-am· falsum καὶ ἔχι fa~~l~~-sum (ἐκ τοῦ fallo), censum
καὶ ἔχι censsum (ἐκ τοῦ censeo) κτλ.

Ἀποβάλλονται δὲ συνήθως

α') Τὰ οὐρανισκόφωνα καὶ τὸ x (gs, cs)·

vānus, ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ vācuus εἶναι ἀντι vacuus

misceo, » » μίγνυμι » mic-sceo

1) θράσος-θάρσος, θρώσκω-ἔθορον, βάλλω-βέβληκα, τείνω ἀντι τε-νίω, δότείρα ἀντι δοτέρια.

disco, (παρκ. didici) εἶναι ἀντὶ dic-sco (ὡς διδάσκω ἀντὶ διδάχσκω)
 vīno, παρκ. vixi, σουπ. victum εἶναι ἀντὶ vicno
 nīvis (γεν. τοῦ nix) » (nig-vis) nic-vis
 exāmen » ex-agmen
 pīnus, ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ pix, picis, piceus ἀντὶ picnus
 major, » » magnus, mag- mag-jor, major

᾽Ωσαύτως

nēmo ἀντὶ ne-homo, nehemo, remus ἀντὶ retmus (ἔρετμος)
 lumen (luna) ἀντὶ lucmen (luceo), sēdecim » sex-decim
 flamen » flag-men (flagrare), lamentum ἀντὶ clamentum (ἐκ
 τοῦ clamo)

jumentum ἀντὶ jug-mentum (iugum, iungo)¹

seni ἀντὶ sexni sēmentris ἀντὶ sex-mestris
 dēni » decni tēla, » tex-la.

Σημειώτεον ὅτι αἱ συλλαβαί, ὧν τὸ τελικὸν σύμφωνον ἀποβάλλεται,
 ἐκτείνονται, πλὴν τοῦ nīvis.

Σημ. Ἡ ἀποβολὴ τοῦ συμφώνου ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐξασθενήσεως τῆς προφορᾶς των.
 nemo ἀντὶ ne-hemo, praebere ἀντὶ prae-habere, debeo=de-habeo, vicissimus
 =vicensimus. Ἀπαντῶσι nihil καὶ nil, mihi καὶ mi, cohors καὶ cors, vehemens
 καὶ veemens (veh vemens παρὰ Κατούλ. σπάνιον). Ahala καὶ Aha (ἀπὸ Κικέρ.).

β') Τὰ σύμφωνα m καὶ n μετὰξὺ δύο φωνηέντων

circuitus εἶναι ἀντὶ circumitus (ἐκ τοῦ circumīre)

veneo » venumeo

animadverto » animum adverto

cogo, coactus » conago, conactus (ἀντὶ cum-ago).

᾽Ωσαύτως coortus cohortus, coarguo καὶ reiicio (ἀντὶ rejicio).

᾽Ωσαύτως καὶ ἐν τέλει λέξεως εἰς τὸ εἰς οη θέμα· ordo θέμ. ordon,
 virgo θέμ. virgon (πρβ. § 54, σημ. γ').

γ') Τὸ σύμφωνον n πρὸ τοῦ gn ἐν συνθέσει·

cognosco εἶναι ἀντὶ cognosco ignarus εἶναι ἀντὶ ingnarus
 ignavus » ingnavus.

δ') Τὸ σύμφωνον n εἰς τὰς συλλαβάς ans καὶ ens, δι' ὃ ἀναγινώσκει-
 ται παρὰ τῷ Πλαύτῳ praegnas fuit ἀντὶ praegnans. Οὕτω καὶ
 animas ἀντὶ animans, dormies ἀντὶ dormiens πολὺ συχνὰ ἐν ἐπι-
 γραφαῖς καὶ ἐν χειρογράφοις.

1) Παραδείγματα τοιαύτης ἀποβολῆς διέσωσε καὶ ἡ γαλλικὴ· aout (=augustus),
 maitre (magister), reine (regina).

ε') Τὰ ὀδοντόφωνα πρὸ τοῦ s¹
 laus, γεν. laudis ἀντι laud-s den-s, γεν. dentis ἀντι dent-s
 pēs, » pēdis » ped-s suasi (παρκ. τοῦ suadeo) » suadsi
 astare » adstare misi (» » mitto) » mitsi.

ς') Τὸ ν μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ πρὸ συμφώνου.
 petivi ἀντι petii παρκ. motum ἀντι movtum (moveo)
 amavisti » amasti » momentum » mov(i)mentum.

ζ') Τὸ s πρὸ συμφώνου.
 camēna ἀντι casmena dijudico ἀντι disjudico
 pono » posno (παρκ. posui) dispergo » disspergo
 jūdex » jusdex (qui jus dicit) trado » transdo
 idem » isdem traduco » transduco } τοῦ ns
 tranjicio » transjicio }

Ἄλλὰ τὸ s φυλάττεται πρὸ τοῦ t· distraho, distribuo κτλ.

§ 27. Ἀποβάλλονται ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν λέξεων.

α) Τὰ ὀδοντόφωνα²
 ἀπὸ τῆς ἀφαιρ. τοῦ ἐνικου·
 rosā ἀντι rosad (ἀρχαϊκῶς)
 domino » dominod »
 eis τὰ eis e ἐπιρρήματα· optumē ἀντι optumed ἀρχαϊκ.
 eis τὰς προστακτικὰς· esto » estod »³
 eis τὴν ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνι-|lac » lact
 κοῦ οὐδ. τῶν ὀνομάτων |cor » cord

β') Ἐκ τῶν δύο ὁμοίων συμφώνων τὸ δεῦτερον ἀποβάλλεται·
 fel εἶναι ἀντι fell (γεν. fellis), far εἶναι ἀντι farr (γεν. farris).

Πρὸβλ. καὶ τὸ honos ἀντι honos-s (γεν. honos(er)is).

γ') Τὸ s ἢ ὀλόκληρος συλλαβή· ἐνίοτε μεταβαλλομένου τοῦ τελικοῦ φωνηέντος⁴.

parricida ἀντι parricidas δι' ὄνομ. loquere ἀντι loqueris
 ipse » ipsus [τοῦ ἐνικ. delectare » delectaris
 mage » magis videbare » videbaris κτλ.

Σημ. Ἐπὶ Ἐννίου τὸ s ἀπεβάλλετο συχνότατα πρὸ συμφώνου· omnibu' princeps—
 catus Aeliu' Sextus—Vita illa dignu' locoque.

1) κόρυσι ἀντι κόρυσ-σι, γεν. κόρυθος· δαίμοσι ἀντι· δαίμων-σι.

2) Πρᾶγμα, πράγματ-ος ἀντι πραγματ.

3) facitud μοναδικὸν παράδειγμα ἀρχαίου τύπου

4) Τὸ s ἀποβάλλεται καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ· ρητορ-ς, ρήτωρ, πατερ-ς πατήρ καὶ ἄλλα γράμματα· γάλακτ-ος γάλα.

2. Ἀποβολή φωνηέντων.

§ 28. Φωνηέντά τινα δύνανται νὰ ἀποβάλλωνται· διακρίνονται δὲ τρία εἶδη ἀποβολῆς·

α') Ἀφαίρεσις, ἐὰν φωνῆεν ἐκ τῆς ἀρχῆς λέξεων ἀποβάλληται, τοῦτο πολὺ σπάνιον·

sunt εἶναι ἀντι esunt (ρίζα es, ἦτις ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἀπαρφ. es-se, εἰς τὸ es, est, estis, este κτλ.).

β') Συγκοπή, ἐὰν ἐκ τοῦ μέσου συγκόπτηται, μάλιστα φωνῆεν (u, e, i) ἢ συλλαβὴ ὀλόκληρος.

bigae, quadrigae εἶναι ἀντι bijugae, quadrijugae (ἐκ τοῦ jugum)
consuetudo » consuetitudo (ἐκ τοῦ ἐπιθ. consuetus

καὶ τῆς καταλήξ. tudo).

corolla » coronula (ἐκ τοῦ corona)

gigno » gigeno (παρκ. genui)

infra, supra » infera, supera (ἐκ τοῦ inferus, superus)

stipendium » stipendium (stipem, pendere)

veneficium » venenificium (venenum facere)

vipera » vivipera (vivum parere)

malo » magevolo (magis, volo)

quindecim » quinquedecim

periculum	ἀντι	periculum	repperi	ἀντι	{	repereri
audacter	»	audaciter	reppuli			reperuli
Mars	»	Mavo-rs	rettuli			retetuli κτλ.

3. Ἀποκοπή.

§ 29. Ἀποκοπή, ἐὰν ἐκ τοῦ τέλους τῶν λέξεων ἀποβάλληται γράμμα· ἀποκόπτονται δὲ τὰ βραχέα e καὶ i, μάλιστα ē·

dic ἀντι dice (ἀρχαϊκῶς) fer ἀντι ferē (ἀρχαϊκῶς)

duc » ducē » est » estī (ἀρχαϊκῶς)

fac » facē » ut » uti (ὁ σφίζεται καὶ εἰς τὴν κλασ-
σικ. γλῶσσαν, ἀλλὰ τὸ ī uti)

§ 30. Συνήθως πάσχουσιν ἀποκοπὴν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς er καὶ ir τῆς β' κλίσεως·

puer ἀντι puerus, αἰτ. puerum

pulcher » pulchrus » pulchrum

vir » virus » virum.

οὔτω· ab (ἀπὸ), vesper (ἔσπερος), armiger (armigerus) κ. ἄλ.

4. Προσθήκη γραμμάτων.

§ 31. Τὰ προστιθέμενα εἶναι φωνήεντα ἢ σύμφωνα·

α') Εἰς τὴν ἀρχὴν (πρόθεμα)·

astrum, ὃ ἐκ τῆς ρίζης ster, ὡς stella¹

β') Εἰς τὸ μέσον (ἐπένθεσις). Τίθενται ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸ μέσον λέξεων τὰ φωνήεντα e καὶ i. Τοῦτο γίνεται ἢ πρὸς εὐκολίαν τῆς προφορᾶς ἢ ἵνα δοθῇ εἰς τὴν συλλαβὴν ἡ σχετικὴ σημασία·

ag(e)r εἶναι ἀντὶ agr(us) ἑλλ. ἀγρός

pulcher » pulchr(us)

οὕτω· sylvicola, ruricola, facilitas, fragilis κτλ.

Ὅμοίως ἐπεντίθεται τὸ σύμφωνον p μεταξὺ ms ἢ mt·

sumpsi, sumptum, παρκ. καὶ σουπ. sumo

contempsi, contemptum » » contemno

m· fimbriae, παργ. fibrae (ἑλλ. λαμβάνω, ἔλαβον)

t· pecto, παργ. πέκω, plecto, παργ. πλέκω

n· sino, lino, sperno, contemno.

Σημ. Ἡ λατινικὴ δὲν ἔχει, ὡς ἡ ἑλληνικὴ, τὸ εὐφωνικόν ν· ἀλλὰ κατὰ τὰς συνθήκας τῆς εὐφωνίας μεταχειρίζεται τὰς προθέσεις e ἢ ex, a, ab ἢ abs, ὧν τὰς e, a οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος, τὰς δὲ ex, ab, abs πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου

Γ'. ΤΥΠΙΚΟΝ

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 32. Τὰ μέρη τοῦ λόγου (partes orationis) ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ εἶναι ὁκτώ καὶ διαιροῦνται, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, εἰς κλιτὰ (flexibiles) καὶ ἀκλιτὰ (indeclinabilia)².

Κλιτὰ	}	1. Ὄνομα οὐσιαστικόν (nomen substantivum)
		2. Ὄνομα ἐπίθετον (nomen adjectivum)
		3. Ἀντωνυμία (pronomen)
		4. Ῥῆμα (verbum)
Ἀκλιτὰ	}	5. Ἐπίρρημα (adverbium)
		6. Πρόθεσις (praepositio)
		7. Σύνδεσμος (conjunctio)
		8. Ἐπιφώνημα (interjectio).

1) στάχυς ἄσταχυς.

2) Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαιροῦνται καὶ ἄλλως εἰς τρεῖς τάξεις· α') εἰς ὄνομα, περιλαμβάνον τὸ ἐπίθετον καὶ τὴν ἀντωνυμίαν· β') εἰς ῥῆμα, καὶ γ') εἰς ἐπίρρημα.

Σημ. α'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα στερεῖται τοῦ ἄρθρου.

Σημ. β'. Ἐν τοῖς ἐπιθέτοις κατατάσσονται καὶ τὰ ἀριθμητικά (numeralia).

Σημ. γ'. Διακρίνονται ἐν τοῖς κλιτοῖς διάφορα μέρη, ὧν κύρια τὸ **θέμα** καὶ ἡ **κατάληξις** ἢ **ἀπόθεσις**· καὶ **θέμα** μὲν λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, ἐν ᾧ ἔγκειται ἡ σημασία· εἶναι δὲ τοῦτο τὸ μένον μέρος μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς καταλήξεως. **Κατάληξις** δὲ τὸ προστιθέμενον εἰς τὸ θέμα πρὸς δήλωσιν τῶν διαφορῶν τύπων τῶν κλίσεων ἢ τῶν συζυγιῶν,

οἷον· ^{θέμα κατάληξις}servu- ^{θέμα κατάληξις (*)}s, ^{θέμα κατάληξις (*)}doce- mus.

Ἐν τῇ λέξει διακριτέον προσέτι τὴν **ρίζαν**, ἧτις εἶναι ἡ ἀρχικὴ καὶ πρωτότυπος λέξις, ἧτις οὐδεμίαν ἔλαβεν αὔξησιν, ἐξ αὐτῆς δὲ διὰ προσθήκης γραμμάτων ἢ ἐκτάσεως γίνεται τὸ θέμα· tag ρίζα, ta-n-g- θέμα τοῦ tango. Πολλάκις θέμα καὶ ρίζα συμπίπτουσιν ὡς fer-o, leg-o.

1. ΟΝΟΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

§ 33. Τὸ οὐσιαστικὸν ὄνομα (nomen substantivum) διαίρεται εἰς **ὄνομα κύριον** (nomen proprium) καὶ **ὄνομα προσηγορικόν** (nomen appellativum)· τὸ **προσηγορικόν** πάλιν ὑποδιαίρεται εἰς συγκεκριμένον (substantivum concretum) καὶ **ἀφηρημένον** (substantivum abstractum).

§ 34. Τὰ οὐσιαστικά διὰ τῆς καταλήξεως αὐτῶν διακρίνουσι **γένος** (genus), **ἀριθμὸν** (numerus), **πτῶσιν** (casus) καὶ **κλίσιν** (declinatio), ἅτινα **παρεπόμενα** λέγονται.

§ 35. Τὸ **γένος** (genus), ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, εἶναι **ἀρσενικόν** (masculinum), **θηλυκόν** (femininum) καὶ **οὐδέτερον** (neutrum).

Τὸ γένος διακρίνεται ἐν τῇ λατινικῇ, τὸ μὲν ἐκ τῆς σημασίας (**φυσικὸν γένος**), τὸ δὲ ἐκ τῆς καταλήξεως (**γραμματικὸν γένος**). Κάλιον δὲ τὸ γένος ὁρίζεται ὑπὸ ἐιδικῶν κανόνων.

Σημ. α'. Τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μετενεχθέντα εἰς τὴν λατινικὴν ὀνόματα φυλάττουσιν ἐν τῇ λατινικῇ τὸ ἑαυτῶν γένος· π. χ. ἀρσ. Homerus, Pericles, κτλ., θηλ. Helena, diametrus, dialectus, methodus, periodus, synodus, abyssus, paragraphus, κτλ. καὶ οὐδέτ. pelagus τὸ πέλαγος.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ, ὡς καὶ ἡ ἑλληνικὴ, ἀποδίδει ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν γένος εἰς ὀνόματα πραγμάτων, ἃ σημαίνουσιν ἀντικείμενα ἄψυχα· ἀρσ. sol ἥλιος, hortus κήπος, θηλ. terra γῆ, rosa ρόδον.

§ 36. Περὶ μὲν τοῦ γραμματικοῦ γένους θὰ γείνη λόγος ἐν ἐκάστη τῶν κλίσεων, περὶ δὲ τοῦ φυσικοῦ γένους σημειωτέα τὰ ἐξῆς:

Α'. Ἄρσενικά μὲν εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀρσενικῶν

(*) Τὴν κατάληξιν θέλομεν διακρίνει διὰ - ἀπὸ τοῦ θέματος. Ἐὰν ὅμως τὸ θέμα λήγῃ εἰς φωνῆν καὶ ἡ κατάληξις ἐπίσης ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, τὸ ἕτερον τούτων ἀποβάλλεται ἢ τὰ δύο συγχωνεύονται εἰς ἓν ἢ τοιαύτη διάκρισις δὲν γίνεται.

ζῳων, τῶν ἐθνῶν, τῶν πλείστων ποταμῶν, θαλασσῶν, ἀνέμων, μηνῶν καὶ πολλῶν ὀρέων.

agricola γεωργός,	leo λέων,	Zephyrus Ζέφυρος,
scriba γραφεύς,	Persa Πέρσης,	Martius Μάρτιος,
nauta ναύτης,	Scytha Σκύθης,	Apenninus Ἀπεννίνος.
poeta ποιητής,	Sequana Σηκουάνας,	
auriga ἡνίοχος,	Rhenus Ρῆνος,	

Σημ. α'. Τὰ τῶν ποταμῶν ὀνόματα εἰς α εἶναι θηλυκά· Allia, Abula, Matrōna, καὶ οἱ μυθολογικοὶ ποταμοὶ Styx, Lethe.

Σημ. β'. Τὰ Garumna καὶ Mosella εἶναι ἄρσ. καὶ θηλ. Τὸ Hadria=mare Adriaticum εἶναι ἄρσ. dux inquieti turbidus Hadriae ('Ὀρ. ῥῥ. 3, 3, 5).

Σημ. γ'. Τὰ τῶν ὀρέων ὀνόματα ἔχουσι τὸ γένος, τὸ ἐκ τῆς καταλήξεως· Athos, Helicon ἄρσ., Alpes, Aetna, Rodope θηλ., Pelion ἄρσ. ('Ὀβίβ), Soracte οὐδ. ('Ὀρ.).

Β'. **Θηλυκά** δὲ εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν γυναικῶν, θηλυκῶν ζῳων, τῶν δένδρων, φυτῶν, πόλεων, χωρῶν, κήσων καὶ χειροσνήσων.

Ceres Δημήτηρ,	pirus ἡ ἄπιος,	Corinthus Κόρινθος,
Tullia Τουλλία,	(pirum οὐδ. τὸ ἄπιον),	Cartāgo Καρχηδών,
mulier γυνή,	populus λεύκη ¹ ,	Epidaurus Ἐπίδαυρος,
uxor σύζυγος,	malus μηλέα,	Lacedaemon Λακεδαιμίων,
soror ἀδελφή,	(malum οὐδ. τὸ μῆλον),	Cyprus Κύπρος,
leaena λέαινα,	ficus συκῆ,	Rhodus Ρόδος,
	laurus δάφνη,	Illyria Ἰλλυρία.
	myrtus μύρτος,	
	ulmus πτελέα.	

Σημ. Ἐξαιροῦνται τινὰ τῶν ὀνομάτων τῶν δένδρων, φυτῶν, πόλεων καὶ χωρῶν.

α') Ὡς ἄρσενικά· 1) τὰ πληθυντικά εἰς i· Delphi, Veii, Argi· 2) ἡ πόλις Canopus, γεν. -i καὶ ἐκ τῶν χωρῶν τὰ· Bosphorus, Pontus, Hellespontus καὶ Isthmus· 3) αἱ πόλεις Hippo, Narbo, Sulmo, Vesontio, -onis καὶ Tunes, -ētis

β') Οὐδέτερα· 1) τὰ πληθυντικά εἰς a, γεν. orum· Susa, Leuctra, Arbela· 2) πάντα τὰ εἰς um (on, ur καὶ e) λήγοντα· Tusculum, Saguntum, Ilion, Tibur, καὶ τὰ ἄκλιτα εἰς e· Reate, Praeneste· 3) φυτῶν τινῶν ὀνόματα εἰς er τῆς γ' κλ.: cicer ἐρέδυνθος, piper πίπερι, siser σήσαμον, siler ἡ λύγος καὶ tuber². Ἔτι δὲ καὶ τὸ ador, -oris εἶδος ζέας.

Ἐξαιροῦνται ὡς ἄρσενικά ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν δένδρων, φυτῶν ἢ τῶν ἀνθέων τὰ· oleaster εἶναι τὸ μόνον ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν δένδρων ἄρσενικόν. Τὰ ὀνόματα τῶν φυτῶν· suber ἡ φελλόδρυς, styrax, lotus ἄρσ., larix ἄρσ. καὶ θηλ. Τὰ δὲ acanthus, amaranthus, helleborus, nardus, asparangus, calamus, hyacinthus καὶ ἄλλ. εἶναι ἑλληνικά ὀνόματα καὶ φυλάττουσι τὸ ἐν τῇ ἑλληνικῇ γένος των.

1) populus λαός εἶναι ἄρσ.

2) Tuber μὲ βραχὺ u, ὡς δένδρον (λιβυκὴ μηλέα) εἶναι θηλυκοῦ γένους, ὡς καρπός (εἶδος μῆλου) ἄρσενικοῦ. Tuber μὲ μακρόν u εἶναι οὐδέτερον φύμα,

Γ'. **Οὐδέτερα** δὲ εἶναι τὰ ἀκλιτα οὐσιαστικά, καὶ πᾶσα λέξις καὶ φράσις ὡς δηλωτικὴ πράγματός τινος ἢ νοήματος· fas ὄσιον, nefas ἀνόσιον· mulier est trisyllabum τὸ γυνή εἶναι τρισύλλαβον
 a longum τὸ α μακρόν,
 scire tuum τὸ σὸν εἰδέναι,
 ultimum vale τὸ τελευταῖον ἔρρωσο.

§ 37. Substantiva mobilia λέγονται τὰ οὐσιαστικά τὰ σημαίνοντα πρόσωπον ἢ ζῷον καὶ 1) τὰ ἔχοντα ἴδιον τύπον διὰ τὸ ἀρσ. καὶ θηλ. victor ὁ νικητής, victrix ἡ νικήτρια, socer πενθερός, socra πενθερά, puer ὁ παῖς, puella ἡ παῖς, rex βασιλεύς, regina βασίλισσα, filius ὁ υἱός, filia ἡ θυγάτηρ, gallus ὁ ἀλέκτωρ, gallina ἡ ἀ-
 [λεκτορίς,

2) Τινὰ ἔχοντα διὰ τὸ θηλυκὸν ἄλλην λέξιν·
 taurus ὁ ταῦρος, vacca ἡ βοῦς, aries ὁ κριός, ovis ἡ ὄvis,
 haedus ὁ τράχος, capella ἡ ἀῖξ.

Σημ. α'. Τὰ ὀνόματα ὅσα ἄνευ μεταβολῆς καταλήξεως δηλοῦσιν ἀρσενικά καὶ θηλυκά πρόσωπα, λέγονται κοινὰ (communia), ἤτοι εἶναι γένους κοινοῦ (genus communis) adolescens ὁ νέος καὶ ἡ νεᾶνις, sacerdos ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ ἱέρεια.
 parens ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ, πληθ. parentes οἱ γονεῖς.

Σημ. β'. Ἐπίκοινα (nomina epicoena) λέγονται τὰ ὀνόματα τῶν ζῴων τὰ ἔχοντα ἓνα τύπον παριστώοντα εἴτε ἀρσενικὸν εἴτε θηλυκὸν ζῷον·

passer στρουθὸς ἀρσ., mus μῦς ἀρσ. rana βάτραχος θηλ., vulpes ἀλώπηξ θηλ.

Σημ. γ'. Ἐνίοτε προστίθεται πρὸς διάκρισιν τοῦ φυσικοῦ γένους τὸ mas ἢ masculus, a, um ἄρρην ἢ femina ἢ θήλεια· vulpes mas, vulpes femina. Οὕτω καὶ παρ' Ἑλληνιστῶν αὐτοὺς μὲν νυν καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας — οἱ πάντες Αἰγύπτιοι θύουσι. Ἡρόδ. 2, 41. Καὶ διὰ τοῦ hic καὶ haec· hic ovis, haec accipiter.

§ 38. **Ἄριθμοι** (numerus) εἶναι δύο· ἐνικός (numerus singularis) καὶ πληθυντικός (numerus pluralis)· διακρινόμενοι οἱ ἀριθμοὶ διὰ τῆς καταλήξεως τῆς λέξεως.

Σημ. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα στερεῖται δυτικοῦ ἀριθμοῦ. Τὰ μόνα δὲ ἔχνη ἀρχαίου δυτικοῦ εἶναι τὰ ambo καὶ duo, παρβ. πρὸς τὸν δυτικόν· δύο, ἄμφω, λόγω.

§ 39. **Πτώσεις** (casus) εἰς ἐκάτερον ἀριθμὸν εἶναι ἕξ·

1. Ὀνομαστικὴ (nominatīvus),	4. Αἰτιατικὴ (accusatīvus),
2. Γενικὴ (genitīvus),	5. Κλητικὴ (vocatīvus),
3. Δοτικὴ (datīvus)	6. Ἀφαιρετικὴ (ablatīvus).

Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ λέγονται ὀρθαί (casus recti), αἱ δὲ ἄλλαι πλάγιαι (casus obliqui).

Σημ. Ἡ ἀφαιρετικὴ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀναπληροῦται ἰδίᾳ διὰ τῆς δοτικῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλως.

§ 40. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων διακρίνεται εὐκολώτατα ἐκ τῆς γεν. πληθ. μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πτωτικῆς καταλήξεως:

Γεν. πληθ. θέμα	Χαρακτήρ	Ἑνικὴ γενικὴ	Κλίσις
<i>mensa-rum</i>	a	<i>mensae</i> (ἐκ τοῦ <i>mensa-i</i>)	ἡ α'. ἔχει θ. a
<i>cervo-rum</i>	o	<i>cervi</i> (ἐκ τοῦ <i>cervo-i</i>)	ἡ β'. » o
<i>civi-um</i>	i	<i>civis</i>	ἡ γ'. » i
<i>leg-um</i>	g	<i>legis</i>	» » σύμφων.
<i>fructu-um</i>	u	<i>fructus</i> (ἐκ τοῦ <i>fructuis</i>)	ἡ δ'. » u
<i>die-rum</i>	e	<i>diei</i>	ἡ ε'. » e.

§ 40. **Κλίσεις** (*declinatio*) ἔχει ἡ λατινικὴ γλῶσσα πέντε, αἵτινες διακρίνονται ἀπὸ τῆς καταλήξεως τῶν διαφορῶν πτώσεων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐνικῆς γενικῆς, ἥτις λήγει:

ἐν τῇ α'. κλίσει εἰς *ae* ἐν τῇ γ'. κλ. εἰς *is* ἐν τῇ ε'. εἰς *ei*.
 » β'. » » *i* » δ'. » » *us*

Τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ θέματος ἢ ἀποβάλλεται: εἰς τινὰς πτώσεις πρὸ τῆς ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένης καταλήξεως, ἢ συγχωνεύεται συναιρούμενον μετὰ τῆς καταλήξεως (ὡς ἐν τῇ α'. κλίσει), ἢ μεταβάλλεται τὸ φωνῆεν (ὡς ἐν τῇ κλητικῇ τῆς β'. κλίσεως).

Σημ. Ὁ σκοπὸς τῶν λέξεων εἰς τὴν πρότασιν (ὑποκείμενον, προσδιορισμὸς, ἀντικείμενον) δηλοῦται διὰ τῆς κλίσεως τ. ἔ. διὰ τῶν διαφορῶν καταλήξεων τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐπιθέτου καὶ ἀντωνυμίας. Τὰς διαφορὰς ταύτας καλοῦσι πτώσεις καὶ δηλοῦνται διὰ καταλήξεων, αἵτινες προστίθενται εἰς τὸ θέμα.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 42. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα, ὧν ἡ ὀνομαστικὴ λήγει εἰς *a*, ἢ δὲ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἰς *ae*· τὸ θέμα λήγει εἰς *a*. Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς¹

Ἑνικός.	Ὄνομ.	<i>glori-a</i> δόξα	Πληθυντικός.	<i>glori-ae</i>
	Γεν.	<i>glori-ae</i>		<i>gloriā-rum</i>
	Δοτ.	<i>glori-ae</i>		<i>glori-is</i>
	Αἰτ.	<i>gloria-m</i>		<i>gloria-s</i>
	Κλητ.	<i>glori-a</i>		<i>glori-ae</i>
	Ἀφαιρ.	<i>glori-ā</i>		<i>glori-is</i> .

Οὕτω κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς *a* θηλυκὰ τῶν εἰς *er* καὶ *us* ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν.

1) Ἡ α'. κλ. τῆς λατινικῆς ἀναποκρίνεται εἰς τὰ εἰς *a* τῆς α'. κλ. τῆς ἑλληνικῆς· χώρα. Ἑνικ. ὄνομ. *a=a*, γεν. *as=as* (*ais*) *ae*, δοτ. (*ai*) *a=(ai)* *ae*, αἰτ. *an=am*
 Πληθ. » *ai=ae*, » *asων*, ὧν=*a-rum*, » *ais=(a-is)* *is*, » (*ans*) *as=ams*, *as*.

via bona καλή ὁδός, tabula picta πίναξ πεποικιλμένος
 mensa pulchra τράπεζα καλή, puella amata κόρη ἡγαπημένη.

§ 43. Τὰ εἰς α ὀνόματα τῆς α'. κλίσεως εἶναι θηλυκά. Τούτων ἀρσενικά εἶναι τὰ ἐκ τῆς σημασίας των τριαῦτα·

aqua ὕδωρ	fortuna τύχη	puella κόρη Ἀρσ. poeta
colonia ἀποικία	gratia χάρις	ripa ὄχθη nauta
concordia ὁμόνοια	mensa τράπεζα	rosa ρόδον (§ 36, Α').
discordia διχόνοια	penna πτερόν	via ὁδός
fabula μῦθος	poena ποινή	vita βίος.

§ 44. Παρατηρήσεις ἐπὶ τινων πτώσεων·

α') Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις μέχρι Βιργιλίου ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ εἶχε κατάληξιν ἰ· aurāi, pictāi, ἀλλ' ἔπειτα συναίρεθεῖσά ἐγένετο ae (§ 4, β', σμ.). gloriae. Τὸ δὲ familia οἰκογένεια ἔχει ἐνικ. γεν. εἰς as (ἐκ τοῦ a-is), ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ας. μόνον ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ pater, mater, filius· paterfamilias, γεν. patrisfamilias (μόνον τὸ α' συνθετικὸν κλίνεται)· ἐνίοτε δ' ἀπαντᾷ καὶ εἰς ae· pater familiae.

Σημ. Καὶ ἐν τῇ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ ὄνομ. πληθ. τὸ ἰ τῆς καταλήξεως συνήρθη μετὰ τοῦ a, ἦτοι τὸ ai εἰς ae· gloriae.

β') Τὸ dea θεά, filia θυγάτηρ ἔχουσιν εἰς τὴν δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τὴν ἀρχαίαν κατάληξιν ābus ἐν τῇ συνθέσει·

(oro)dis deabusque (εὐχομαι) τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς

(pater venit) cum filiis et filiabus (ὁ πατὴρ ἔρχεται) μετὰ τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων¹.

γ') Τὴν γενικὴν πληθ. ἔχουσιν εἰς um(=ōn) ἀντὶ arum· 1) τὰ πατρωνυμικά εἰς -adae· Aeneadum, καὶ τινὰ ἑλληνικά ἐθνικά· Lapitha, γεν. Lapithum· 2) τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ gena (gigno γεννῶ), cola (colo κατοικῶ)· Graiugenum, terrigenum, coelicolum· 3) λέξεις τινὲς ἑλληνικαί, amphorum, drachmum (ὄν. amphora, drachma).

Σημ. Ἀπαντᾷ παρὰ Βιργιλίῳ συχνότερον ἢ παρὰ τοῖς μετέπειτα καὶ τῷ Ὀβιδίῳ Dardanidum, divum, virum, socium κτλ.

Ἑλληνικά ὀνόματα.

§ 45. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει πλεῖστα ὀνόματα μετενεχθέντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς.

1) Ἡ κατάληξις a-bus ἦτο εἰς μεγάλην χρῆσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, δι' ἧς καὶ ἀπαντᾷ gnatabus (Πλαῦτος), manibus dextrabus (Λίβυος)· ἀλλὰ παρὰ τοῖς κλασσικοῖς διεσώθη εἰς ταῦτα μόνον. Ὑστερον ἡ bus διετηρήθη μόνον εἰς τὴν δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ τῆς γ', δ'· καὶ ε', κλίσεως

Τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα ἐν μὲν τῷ ἐνίκῳ φυλάττουσι τινὰς τῶν ἑλληνικῶν τύπων, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν λατινικὴν κλίσιν (κατὰ τὸ gloria): Spartiatae κτλ.

'Ονομ. epitomē ἐπιτομή	Aenea-s Αἰνείας	comete-s κομήτης
Γεν. epitome-s	Aeneae	cometae
Δοτ. epitomae	Aeneae	cometae
Αἰτ. epitome-n	Aenea-m(n)	cometan(am)
Κλητ. epitome	Aenea	cometa(e)
'Αφ. epitomē	Aenea	cometa(e)

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ·

Penelope Πηνελόπη,	Anchises 'Αγχίσσης,	boreas βορρᾶς,
Cybele Κυβέλη,	Alcides 'Αλκίδης,	Lysias Λυσίας,
musice μουσική,	dynastes δυνάστης,	Archias 'Αρχίας,
crambe κράμβη,	anagnostes ἀναγνώστης,	Leonidas Λεωνίδας,
isagoge εισαγωγή,	sophistes σοφιστής,	Apella 'Απελλῆς.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 46. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνίκου εἰς -us, -er καὶ um, ἐν δὲ τῇ γενικῇ εἰς i. Τὸ θέμα τούτων λήγει εἰς ο'. Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς¹.

	'Ενικός	Πληθυντικός
'Αρσενικά	Οὐδέτερα	
'Ον. servu-s δούλος	donu-m δῶρον	serv-i don-a
Γεν. serv-i	don-i	servō-rum donō-rum
Δοτ. serv-o	don-o	serv-is don-is
Αἰτ. servu-m	donu-m	servo-s don-a
Κλ. serve	donu-m	serv-i don-a
'Αφ. servo	don-o	serv-is don-is

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ εἰς us ἐπίθετα καὶ μετοχαί·
dominus magnus κύριος μέγας, bellum magnum πόλεμος μέγας.

1) Ἡ θ'. κλ. τῆς λατινικῆς ἀναποκρίνεται εἰς τὴν θ'. τῆς ἑλληνικῆς· λόγο-ς
'Εν. ὄν. ος,ον=us,um, γεν. ου,οιο=ι, δοτ. ω=(οι)ο, αἰτ. ον=um, κλ. ε,ον=ε,um
Πλ » οι,α=(οι).ι,α, » (οσων)ων=orum, δοτ. οισ(οis)is, αἰτ. ονς(αιολ. ος)α=oms,a.

§ 47. Τὰ μὲν εἰς us εἶναι ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς um οὐδέτερα.

Ἀρσενικά πλείστα	Θηλυκά	Οὐδέτερα
annus, -ni ἔτος	τῶν εἰς us εἶναι μόνον	aurum, -ri χρυσοῦς
equus, -qui ἵππος	ταῦτα (*)	bellum, -li πόλεμος
cibus, -bi τροφή	alvus, -vi κοιλία	cælum, -li οὐρανός
dominus, -ni κύριος	colus, -li ἡλακκῆτη	collum, -li τράχηλος
fluvius, -ii ποταμός	humus, -mi γῆ	ferrum, -ri σίδηρος
hoedus, -di ἔριφος	vannus, -ni τὸ λίκνον	gaudium, -ii χαρὰ
hortus, -ti κῆπος	καὶ τὰ ἐκ τῆς σημασίας τοῦ	lignum, -ni ξύλον
morbus, -bi νόσος	αὐτὰ ὀνόματα δένδρων,	oppidum, -di πόλις
mundus, -di κόσμος	θάμνων, πόλεων καὶ νήσων	ovum, -vi ᾠόν
murus, -ri τεῖχος	(§ 36, B').	periculum, -licίνδυνος
nasus, -si ρίς		regnum, -ni βασιλείον
numerus, -ri ἀριθμὸς	Οὐδέτερα	signum, -ni σημεῖον
oculus, -li ὀφθαλμὸς	εἶναι 2 ἄνευ πληθυντικοῦ·	studium, -ii σπουδὴ
populus, -li λαός	virus (σπαν. καὶ ἀρσ.) δη-	vinum, -ni οἶνος
rivus, -vi ρύαξ	λητήριον.	vitium, -ii ἐλάττωμα
ventus, -ti ἄνεμος	vulgus ὁ ὄχλος (σπαν. ἀρσ.)	votium, -ii εὐχὴ

§ 48. Τὰ εἰς er καὶ ir ὀνόματα ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ δὲν ἔχουσι κατάληξιν.

Τὰ εἰς er καὶ ir ὀνόματα (μόνον τὸ vir ἀνὴρ) εἶναι πάντα ἀρσενικά, καὶ κλίνονται σχεδὸν ὡς τὰ εἰς us¹.

	Ἐνικός		Πληθυντικός			
Ὀν.	puer	liber ²	vir	puer-i	libr-i	vir-i
Γεν.	puer-i	libr-i	vir-i	puerō-rum	librō-rum	virō-rum
Δοτ.	puero	librō	viro	puer-is	libr-is	vir-is
Αἰτ.	pueru-m	libru-m	vir-um	puer-os	libr-os	vir-os
Κλ.	puer	liber	vir	puer-i	libr-i	vir-i
Ἀφ.	puero	libro	viro	puer-is	libr-is	vir-is

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ εἰς er τρικατάκλητα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως·

vir miser ἀνὴρ δυστυχής

puer aeger παῖς ἀσθενής,

liber pulcher βιβλίον λαμπρόν.

(*) alvus plena.—humus arida.

1) Εἰς τὰ εἰς er ὀνόματα τὸ ἀποβληθὲν u ἐκ τοῦ θέματος τῆς ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ ἀνευρίσκεται εἰς τὴν αἰτ. pueru-m, libru-m. Ὁμοίως τὸ s τῆς καταλήξεως ἀπεβλήθη ἐν τῇ ὀνομαστικῇ. Ἐφύλαξαν δὲ τὸ u μετὰ τὸ er ταῦτα· humerus, numerus, uberus καὶ τὰ ἐπίθετα properus, praepoperus, praeposterus (§ 30).

2) Τὸ e ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ εἶναι εὐφωνικόν καὶ παρενεβλήθη εἰς τὰ κατὰ τὸ liber κλινόμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ u· (libru, agru), διετηρήθη δὲ εἰς τὰς λέξεις. αἵτινες κλίνονται κατὰ τὸ puer, διότι εἰς αὐτὰς ἀπετέλει μέρος τοῦ θέματος.

§ 49. Τὰ πλείω τῶν εἰς er φυλάττουσι τὸ e μόνον ἐν τῇ ὀνομαστ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ (liber), ὀλίγα δὲ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι (puer). Κατὰ τὰ εἰς er κλίνονται καὶ ταῦτα·

1) Κατὰ τὸ puer παῖς ταῦτα μόνον·	2) Κατὰ τὸ liber βιβλίον πλείω·	3) Κατὰ τὸ vir ἄνθρωπος καὶ τὰ τούτου σύνθ.
adulter, -eri μοιχὸς	ager, -gri ἄγρος	decemvir δεκάρχης
gener, -eri γαμβρὸς	aper, -pri κάπρος	duumviri οἱ 2 ἄνδρες
socer, -eri πενθερὸς	arbiter, -tri δικάστης	centumvirioi 100 »
Liber, -eri Διόνυσος	auster, -stri νότος	levir ἀνδράδελφος
vesper, -eri ἑσπέρα	culter, -tri μάχαιρα	semivir ἡμιάνθρωπος
liberi (πλθ.) τὰ τέκνα	faber, -bri τέκτων	trevir τρηοῦρος
	magister, -stri διδάσκαλος	

Τίνα τῶν εἰς er ἐπιθέτων φυλάττουσι τὸ e, ἰδὲ εἰς τὰ ἐπιθέτα.

§ 50. Παρατηρήσεις ἐπὶ τινων πτώσεων·

α') Τὰ εἰς ius καὶ ium ὀνόματα εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ συναίρουσι τὸ ii εἰς i· Virgilius Virgīli, ingenium εὐφυΐα ingeni, consilium consili ἀντ' Virgīlii, ingenii, consilii¹.

β') Τὸ filius υἱὸς καὶ τὰ εἰς ius καὶ jus κύρια ὀνόματα συναίρουσιν ἐν τῇ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ τὸ ie εἰς i· filius κλ. fili (ἀντ' filie), Antonius κλ. Antoni (ἀντ' Antonie), Gajus κλ. Gai. Καὶ τὸ meus ἔχει κλ. mi (θηλ. mea, οὐδ. meum)· fili mi υἱέ μου.

Τὰ ἄλλα εἰς ius οὐσιαστικά· fluvius ποταμός, gladius ξίφος, socius ἑταῖρος, nuntius ἄγγελος, κτλ. καὶ τὰ ἐπιθέτα, ἔχουσι τὴν κλητ. εἰς e· fluvie, Darius Darie², impius impie καὶ ἄλλα.

γ') Τὸ deus θεὸς ἔχει κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, κλίνεται δὲ οὕτω·

Ἐνικός. Ὀν. καὶ κλ. deus ³	Πληθυντικός. de-i, di-i, di
γεν. de-i	deō-rum καὶ deum
δοτ. καὶ ἀφ. deo	de-is, di-is, dīs ⁴
αἰτ. deum	deo-s.

1) Ὁ εἰς i τύπος εἶναι ὁ μόνος ἐν γρήσει παρὰ Βιργιλίῳ καὶ Ὀρατίῳ, εἶναι δὲ οὗτος καὶ ἀρχαιότερος.

2) Ἡ κλητικὴ εἶναι ὀνομαστικὴ συνεσταλαμένη· προλ. ἀδελφός, κλ. ἀδελφε, θυγάτηρ, θυγάτερ. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ κατάληξις e ἀντ' us εἰς τὴν κλ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀρσ. καὶ θηλ. τῶν ἐχόντων θέμα εἰς ο· dominu-s κλ. domine· puer ἀντ' puere ὡς ἐκ τοῦ puerus, ἦτις ἀπαντᾷ παρὰ Πλαύτῳ. Ἀπαντᾷ filie παρὰ Λιβίῳ καὶ παρὰ Πρισκιανῶ· genius δαίμων, κλ. genie, ἀλλ' ἀπαντᾷ geni παρὰ Τιβούλλῳ «Magne Geni».

3) Παρὰ Τερτουλιανῶ· κλ. o dee. Καὶ τὸ genius ἔχει τὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνόμ., ἀλλὰ παρὰ Τιβούλλῳ (4, 5, 9) ἀναγινώσκειται geni καὶ κατ' ἄλλας ἐκδόσεις veni.

4) Αἱ συναϊρέσεις εἶναι συνήθεις εἰς τὴν ἀρχαιότεραν γλῶσσαν εἰς τὴν δοτ. καὶ ἀφ. τοῦ

δ') Τὰ ὀνόματα τῶν νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν ἔχουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς *um* ἀντὶ *orum*¹: *nummum*, *talentum*, *jugerum*, *modium*, ἐκ τοῦ *nummus* νόμισμα, *talentum* (οὐδ.) τὸ τάλαντον, *jugerum* πλῆθρον γῆς, *modius* μέτρον.

Ἑλληνικὰ ὀνόματα.

§ 51. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει καὶ τινὰ ὀνόματα μετενεχθέντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς· τούτων τὰ μὲν εἰς *ος* (=εως) ἢ *eus* (=ευσ) εἶναι ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς *ος* θηλυκά, τὰ δὲ εἰς *ον* οὐδέτερα.

	Ἀρσενικά	Θηλυκά	Οὐδέτερα
Ὄν.	Orpheu-s	Rhodo-s	lexico-n
Γεν.	Orphe-i	Rhod-i	lexic-i
Δοτ.	Orpheo	Rhodo	lexico
Αἰτ.	Orpheu-m	Rhodu-m	lexico-n
Κλ.	Orpheu	Rhode	lexico-n
Ἀφ.	Orpheo	Rhodo	lexico-n

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

Perseus Περσεεύς,	Delos Δῆλος,	Pelion Πήλιον
Prometheus Προμηθεύς,	Ceos ἢ Κέως,	Plion τὸ Ἴλιον
	Teos ἢ Τέως.	

Σημ. α'. Ὅσα τῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἔχουσι πληθυντικόν, σχηματίζουσι τοῦτον κατὰ τὴν λατινικὴν κλίσιν· *lexica*, *lexico-rum*, *lexic-is* κτλ., ἀλλὰ τὴν γεν. πληθ. σχηματίζουσι καὶ εἰς *on*· *libri Bucolicon*, *Georgicon*.

Σημ. β'. Παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσι συχνὰ οἱ ἐπύμενοι ἑλληνικοὶ τύποι·

γεν. Orphe-os, δοτ. Orphe-i, αἰτ. Orphe-a.

» Androge-o, οὗ ὁ λατινικὸς τύπος εἶναι *Androgeus*, -i.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 52. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἰσοσύλλαβα καὶ περιτοσύλλαβα σχηματίζοντα τὴν γενικὴν προσλήψει εἰς τὸ θέμα τῆς καταλήξεως -*is*.

πληθ. τῆς α'. καὶ β'. κλίσις ἀπαντᾷ παρὰ Πλάτῳ *filis* ἀντὶ *filiis*, *gaudis* ἀντὶ *gaudiis* καὶ παρὰ Βιργιλίῳ *taenis* ἀντὶ *taeniis*. Τὸ ἐπίρρ. *gratis* ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς δοτ. πληθ. τοῦ *gratia gratiis*, ὃ ἀπαντᾷ συχνὰ παρὰ Πλάτῳ εἰς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν.

1) Ἡ *um* εἶναι ἀρχαιότερα κατάληξις, καθιερώθη δὲ ὑπὸ τῶν ποιητῶν εἰς τὰ *deum*, *virum*, *Graium*, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ παρὰ τοῖς πεζολόγοις ἀπαντᾷ. Οὕτω λέγεται ἐν τῇ συνθέσει· *pro deum hominumque fidem*. Ὡσαύτως ἀπαντᾷ *liberorum* καὶ *liberum*, *praefectus fabrum* (*faber*, -*bri*), — *socium* — *Duo milia nummun* (*modium*, *talentum*, *sestertium*) καὶ εἰς τὰ *duum*, *ducentum*, *nostrum*, *vestrum* κτλ.

- Σημ. α'. Πολλά τῶν συμφωνοληκτῶν ἀποβάλλουσι τὸ ληκτικὸν σύμφωνον τοῦ θέματος·
 mell-is ὄν. mel μέλι, lact-is ὄν. lac γάλα
 fell-is » fel γολή, cord-is » cor καρδιά
 farr-is » far γονδρόν ἄλευρον, leon-is » leo λέων.
- Σημ. β'. Πολλά μεταβάλλουσι τὸ τελευταῖον φωνῆεν τοῦ θέματος·
 homin-is ὄν. homo ἄνθρωπος, corpor-is ὄν. corpus σῶμα
 carmin-is » carmen ποίημα gener-is » genus γένος
 capit-is » caput κεφαλή.

Σημ. γ'. Ὀλίγα τινὰ ἔχουσι δύο θέματα (ιδεὲ ἀνωμ.).

senec-, ὄν. senex καὶ sen-, γεν. senis. — iter γεν. itiner-is ὁδός.

Σημ. δ'. Τὸ θέμα εἶναι μεταβεβλημένον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικουῦ, σπανιώτατα δὲ ἐν τῇ γενικῇ, δι' ἃ εἰς ταύτην πρέπει νὰ ζητῆ τις τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀνομαστικῆς· μεγάλη δ' ἡ ὁμοιότης ὡς πρὸς τοῦτο πρὸς τὴν γ'. κλίσιν τῆς ἐλληνικῆς.

§ 53. Τὰ ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως κατὰ τὸν χαρακτῆρα διαιροῦνται εἰς συμφωνόληκτα καὶ εἰς φωνηεντόληκτα (i, u)¹.

Α'. Ὀνόματα ἔχοντα θέμα συμφωνόληκτον.

- § 54. Τὰ συμφωνόληκτα εἶναι συνήθως περιπτοσύλλαβα καὶ ἔχουσι
 τὴν ἄφ. τοῦ ἐνικουῦ εἰς -e
 τὴν γενικ. πληθ. εἰς -um
 τὰ οὐδετερα τὴν ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθυντ. εἰς -a.

§ 55. Τὰ ἔχοντα θέμα συμφωνόληκτον διαιροῦνται 1) εἰς ὑγρόληκτα (l, r)· ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἐνρινόληκτα (n)· 2) εἰς σιγμόληκτα· καὶ 3) εἰς ἀφωνόληκτα.

§ 56. 1) Ὑγρόληκτα (l, r). Τὰ ὑγρόληκτα δὲν λαμβάνουσι -s εἰς τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς, ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ τῷ θεματι, οἷον· consul-is, ὀνομ. consul ὕπατος
 soror-is, » soror ἀδελφή.

1. Ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

	Ἐνικός	Πληθυντικός
Ὀν. consul	soror	consul-es soror-es
Γεν. consul-is	soror-is	consul-um soror-um
Δοτ. consul-i	soror-i	consul-i-bus soror-i-bus
Αἰτ. consule-m	soror-em	consul-es soror-es
Κλ. consul	soror	consul-es soror-es
Ἀφ. consul-e	soror-e	consul-i-bus soror-i-bus

1) Ἡ γ'. κλίσις τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν γ'. τῆς ἐλληνικῆς· αἰών, ποιμὴν (ποιμέν-ς), ἄλ-ς, ρήτωρ, ἄρπαξ (ἄρπαγ-ς), κόραξ (κόρακ-ς), γένος (γένε(σ)ος, genus, gene-s-is, generis), ἐλπῖς (ἐλπιδ-ς), πόλι-ς, σῶς κτλ.

Σημ. 6'. Τῶν εἰς or τὰ πλεῖω εἶναι ἀρσενικά·

amor, -ōris ἔρωσις	error, -oris πλάνη	viator, -oris ὁδοιπόρος
dolor, -oris λύπη	labor, -oris πόνος	venator, -oris θηρατής
odor, -oris ὄσμη	lector, -oris ἀναγνώστης.	

Ἐξαιροῦνται 1) Θηλ. 3· uxor, -oris σύζυγος, soror, -oris ἀδελφή, arbor, -ūris δένδρον.

2) Οὐδ. 3· marmor, -oris μάρμαρον, πληθ. marmora, -um, -ibus
 aequor, -oris ὕδωρ, τὸ πέλαγος » aequora, -um, -ibus.
 ador, -oris εἶδος ζέας, εἰς ταῦτα πρόσθεσις καὶ τὸ cor-cordis καρδία.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ur εἶναι οὐδέτερα·

guttur, γεν. guttur-is λάρυγξ	fulgur, γεν. fulgur-is ἀστραπή
murmur, » murmur-is ψιθυρισμός	sulfur, » sulfur-is θείον.

Ἀρσενικά δὲ τὰ·

augur, γεν. augur-is οἰωνοσκόπος	turtur, γεν. turtur-is τρυγών
fur, » fur-is φῶρ, κλέπτῃς	vultur, » vultur-is γυψ
furfur, » furfur-is πίτυρον καὶ τὸ ἐπιθ. cicur, » cicuris ἡμερος.	

Σημ. δ'. Τὰ εἰς l εἶναι οὐδέτερα, πλην τοῦ consul, pugil κτλ. (§ 56, 1).

Τρία οὐδέτερα ὀνόματα, τὰ fel, far, mel ἀποβάλλουσι τὸ ἐν τῶν δύο συμφώνων τοῦ θέματος (ll, rr) ἐν τῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικῶς (§ 52, σημ. α').
 fel, γ. fell-is χολή, mel, γ. mell-is μέλι, far, γ. farr-is τὸ φάρ, γονδρόν ἄλευρον.

§ 57. Ἐρρινόληκτα (n). Πολλὰ ὀνόματα ἐρρινόληκτα μεταβάλλουσι τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικῶς καὶ τινα ἀποβάλλουσιν ἐν τῇ πτώσει ταύτῃ τὸ τελικὸν σύμφωνον n· γεν. homin-is ὄν. homo(n), γεν. flumin-is ὄν. flumen.

	Ἐνικὸς	Πληθυντικὸς
Ἀρσενικόν	Οὐδέτερον	
Ὄν. homo ἄνθρωπος	flumen ποταμός	homin-es flumin-a
Γεν. homin-is	flumin-is	homin-um flumin-um
Δοτ. homin-i	flumin-i	homin-i-bus flumin-i-bus
Αἰτ. homin-em	flumen	homin-es flumin-a
Κλ. homo	flumen	homin-es flumin-a
Ἀφ. homin-e	flumin-e	homin-i-bus flumin-i-bus

Σημ. α'. Τὰ εἰς o, γεν. īnis εἶναι ἀρσενικά·

cardo στρόφιγξ	ordo τάξις	margo κράσπεδον	turbo στρόβιλος
----------------	------------	-----------------	-----------------

Τούτων δὲ θηλυκὰ τὰ εἰς do καὶ go·

consuetudo ἔθος	similitudo ὁμοιότης	arundo κάλαμος
origo ἀρχή	virgo παρθένος	imago εἰκών.

καὶ τὰ ἐκ τῆς σημασίας τοιαῦτα· hirundo γελιδών, hirudo βδέλλα.

1) Τὸ r τῶν εἰς or ἤτο εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν s, δι' ὃ ἀπαντᾷ soros, arbos, honos.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ο, γεν. onis¹ εἶναι ἄρσεν., ὀλίγα δὲ θηλυκὰ μάλιστα τὰ εἰς ιο ρηματικά·

'Αρσ. aquilo, γεν. aquilon-is βορέας	Θηλ. actio, γεν. action-is πράξις
leo, » leon-is λέων	dictio, » diction-is λέξις
latro, » latron-is ληστής	legio, » legion-is λεγεών
ligo, » ligon-is λίσσος	lectio, » lection-is ἀνάγνωσις
pavo, » pavon-is ταῶς	munitio, » -tion-is ὀχύρωσις
papilio, » papilion-is ψυχὴ	opinio, » opinion-is δόξα
praedo, » praedon-is λεηλάτης	natio, » nation-is ἔθνος
pulmo, » pulmon-is πνεύμων	oratio, » oration-is λόγος
pugio, » pugion-is ἐγχειρίδιον	ratio, » ration-is λογισμὸς
septentrio » septentrion-is Ἄρκτος	regio, » region-is χώρα
sermo, » sermon-is λόγος	seditio, » sedition-is στάσις.
scipio, » scipion-is σκῆπτρον.	

Σημ. γ'. Τὰ sangui-s αἷμα, γεν. sanguīn-is }
 Salami-s Σαλαμίς. » Salamīn-is } ἀποβάλλουσι τὸ η̄ πρὸ τοῦ s.
 polli-s παιπάλος » pollīnis. }

Σημ. δ'. Τὰ εἰς en εἶναι οὐδέτερα καὶ τινα ἄρσενικά².

Οὐδέτ. agmen στρατεύμα,	examen σμήνος	lumen φῶς,
carmen ᾄσμα,	limen ὑπέρθυρον,	semen σπορά κ. ἄ. π.
'Ἀρσενικά· tubicen σαλπικτής,	pecten κτεῖς,	cornicen κερατάυλης.
ren, γεν. renis νεφρός (πλ. renes, -(i)um),	lien, γεν. lienis σπλήν	
lichen ὁ λειχήν,	attagen ὁ ἀτταγήν,	splen, » splenis »

καὶ τὰ κύρια Anien, -enis, Siren, -enis, θηλυκὸν τὸ Troizen, -enis..

§ 60. 2) Σιγμόληκτα. Ὁ χαρακτήρ s τοῦ θέματος μεταξὺ δύο φωνήεντων μεταβάλλεται εἰς r³.

Σιγμόληκτα εἶναι

α') Τὰ εἰς us, γεν. ōris ἢ ēris εἶναι πάντα οὐδέτερα, πλὴν τοῦ ἄρσ. lepus, γ. leporis λαγῶς, καὶ τοῦ θηλ. Venus, -eris Ἀφροδίτη (θεά).

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

'Ον. corpus σῶμα	genus γένος	corpor-a	gener-a
Γεν. corpor-is	gener-is	corpor-um	gener-um
Δοτ. corpor-i	gener-i	corpor-i-bus	gener-i-bus
Λιτ. corpus	genus	corpor-a	gener-a
Κλ. corpus	genus	corpor-a	gener-a
'Αφ. corpor-e	gener-e	corpor-i-bus	gener-i-bus

1) Τὰ ὀνόματα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς on (ο μακρόν), ἀποβάλλουσι μὲν τὸ η̄ ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ, ἀλλὰ φυλάττουσι τὸ ο ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι.

2) Τὰ πλείω τῶν εἰς en προέκυψαν ἐκ μεταβολῆς τοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος i εἰς e ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ· nomin-is, ὄνομ. nomen.

3) Τὰ σιγμόληκτα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀποβάλλουσι τὸ s καὶ συναίρουνται· γένε-σ-ος γένεος γένους.

Τὰ εἰς ur, γεν. ōris εἶναι 15·		Τὰ εἰς us, γεν. ōris εἶναι 15·	
corpus σώμα	pecus κτήνος (-udis)	acus ἄχυρον	opus ἔργον
decus στολισμός	pectus στῆθος	foedus συνθήκη	pondus σταθμός
dedērus ἀπρεπεία	penus τὰ ἐπιτήδεια	funus κηδεία	scelus ἀνόσιον ἔργον
facīnus ἔργον ἀνόσιον	καὶ penus, ūs	genus γένος	sidus ἄστρον
fenus τόκος	pignus ἐνέχυρον	latus πλευρὰ	ulcus ἔλκος
frigus ψῦχος	stercus κόπρος	munus δῶρον	vulnus τραῦμα
litus ἀκτὴ	tempus χρόνος	olus κράμβη	vellus μαλλὸς
nemus ἄλσος	tergus νῶτον	onus βάρος καὶ τὸ	vetus ἀρχαῖος (ἐπ'θ.)

β') Τὰ μονοσύλλαβα εἰς us, γεν. ūris καὶ τέσσαρα εἰς ur, γεν. ōris εἶναι πάντα οὐδέτερα.

ius γ. iuris δίκαιον	robur γ. robor-is δρῦς, ρώμη
crus » cruris κνήμη	femur » femor-is μηρὸς
pus » puris πῦον	ebur » ebor-is ὀδοὺς ἐλέφαντος
rus » ruris ἀγρὸς	iecur » iecoris ἥπαρ.
tus » turis θυμιάμα	

Ἄρσενικὸν τό· mus γ. muris μῦς

Θηλυκὸν τό· tellus » telluris γῆ.

γ') Τὰ εἰς os, γεν. or-is (ἀντ' os, ōs-is) εἶναι ἀρσενικά·
flos γ. floris ἄνθος, mos γ. mor-is ἔθος, ros γ. ror-is δρόσος.

Θηλυκὰ μόνον τὰ·

glos γ. glor-is ἀνδραδέλφη	} Ταῦτα καὶ εἰς or (§ 57, σ. β')
honos » honor-is τιμὴ	
soros » soror-is ἀδελφὴ	
arbos » arbor-is δένδρον	

Οὐδέτερα μόνον τὰ·

os γ. oris (πλ. ora) στόμα.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ·

os ὀστοῦν, γ. oss-is, πλ. ossa, ἐκ θέμ. oss-
as ἀσάριον, γ. ass-is, ἐκ θέματος ass-
bes (be-is) ἀρσ., γ. bess-is τὰ 2 τριτημόρια τῆς μονάδος } ἀποβληθέν-
semis (semi-as), ἀρσ. γ. semiss-is ἡμισσάριον. } τος τοῦ δευ-
vas ἀγγεῖον οὐδ. γ. vas-is, πλ. vasa, γ. vasorum κατὰ β' κλ. } τήν ὄνομ.

δ') Τὰ εἰς is, γ. ōris εἶναι ἀρσενικά· μεταβάλλουσι δὲ τὸ e τοῦ θέματος εἰς i·

cinis γ. cineris τέφρα, pulvis, γ. pulveris κόνις
 cucumis » cucumeris ὁ σίκυος vomis, » vomeris ὕνις.
 (σπαν. cucumis).

Σημείωσαι καὶ τό· glis, γεν. gliris ἐλειός (ζῶον).

ε') Τὰ εἰς es, γεν. ēris·

aes, γ. aer-is οὐδ. χαλκός, pubes, γ. pubēr-is ἄρσ. ἔφηθος
 Ceres, » ēr-is θηλ. Δημήτηρ, impūbes » -ēr-is ἐπιθ. ἄνηθος.

§ 61. 3) Ἀφωνόληκτα. Τὰ ἀφωνόληκτα καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα m, v πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀνομ. τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. ἐπισυνάπτουσι -s καὶ πᾶσχουσι τὰς ἀπαιτουμένας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς¹, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ· mort-is mor-s, regi-s rex (reg-s).

Τὰ ἀφωνόληκτα, ὡς συμφωνόληκτα, κλίνονται κατὰ τὸν κανόνα (§ 54).

α') Τὰ χει.λεόφωνον (h, p) χαρακτῆρα ἔχοντα εἶναι ἄρσ. ἢ θηλυκά·
 trab-s, γεν. trab-is θηλ. δοκός Cyclop-s, γεν. Cyclop-is ἄρσ. ὁ Κύκλωψ
 pleb-s, » pleb-is » δῆμος dap-s » dap-is » ἡ δαίς
 urb-s, » urb-is » πόλις stirp-s » stirp-is θηλ. στέλεχος

Σημ. Τὸ princip-s, γεν. princip-is μεταβάλλει τὸ i εἰς e ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ.
 Τὸ ancep-s, γεν. ancupis μεταβάλλει τὸ u εἰς e.

β') Τὰ οὐρανισκόφωνον (c, g) χαρακτῆρα ἔχοντα εἶναι ἄρσ. ἢ θηλ.

dux, ἄρσ. γεν. duc-is ἡγεμών	nex, θηλ. γεν. nec-is φόνος
rex, » » reg-is βασιλεὺς	lex, » » leg-is νόμος
grex, » » greg-is ἀγέλη	faex, » » faec-is τρύξις
conjux, » » conjugis σύζυγος	arx, » » arc-is ἀρόλιος
frux, θηλ. » frug-is καρπός	vox, » » voc-is φωνή
cervix, » » cervic-is αὐχὴν	fax, » » fac-is ὄψις
victrix, » » victric-is νικήτρια	pax, » » pac-is εἰρήνη
nutrix, » » nutric-is τροφός	fornax, » » fornac-is ἰπνός
radix, » » radic-is ῥίζα	lux, » » luc-is φῶς
nox, » » noct-is νύξ ²	cornix, » » cornic-is κορώνη

Σημ. α'). Τὸ senex γέρων, supellex ἐπιπλα ἰδὲ ἀνώμαλα κατὰ μεταπλασμόν.

Σημ. β'). Τινὰ τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον μεταβάλλουσι ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος i εἰς e·

iudex, ἄρσ. γεν. iudic-is δικαστής	ilex, θηλ. γεν. ilic-is ἡ πτερός
artifex, » » artific-is τεχνίτης	forfex, » » forfic-is ψαλίς
opifex, » » opific-is δημιουργός	vitex, » » vitic-is ἡ λίγος
pollex, » » pollic-is ἀντίχειρ	remex, ἄρσ. » remig-is ἐρέτης.

1) Πρὸβλ. τὰ κόρακος κόραξ, ἄρπαγος ἄρπαξ, ἐλπίδος ἐλπῖς, ποδός πούς, ταχύτητος ταχύτης, οὕτω καὶ τὰ· duc-is (duc-s) dux, reg-is (reg-s) rex, art-is (art-s) ars, civitat-is (civitat-s) civitas, lapidis (lapid-s) lapis κτλ.

2) Ἀποβάλλει ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικῆ τοῦ t πρὸ τοῦ s καὶ τὸ c μετὰ τοῦ s ἀποτελεῖ x. Ἐσχηματίσθη δὲ τὸ nox, ὡς ἐν τῇ ἐλληνικῇ, ἐκ τοῦ νυκτός (νυκτ-s), νυκ-s ἢ ὀνομ. νύξ.

γ') Τὰ ὀδοντόφωνον (d, t) χαρακτηῖρα ἔχοντα εἶναι ἄρσ. ἢ θηλυκά'.

lapi-s,	ἄρσ. γεν. lapidi-s λίθος	fron-s,	θηλ. γεν. front-is μέτωπον
pe-s,	» » ped-is ποῦς	fron-s,	» » frond-is φύλλωμα
parie-s,	» » pariet-is τεῖχος	glan-s,	» » gland-is βάλανος
cassi-s,	» » cassid-is κόρυς	compe-s,	» » -ed-is ποδοκάζη
custo-s,	» » custod-is φύλαξ	sege-s,	» » seget-is σπορά
sacerdo-s,	» » sacerdo-tis ἱερεὺς	tege-s,	» » teget-is στέγη
nepo-s,	» » nepot-is ἔχγονος	merge-s,	» » -et-is δέσμη σταχυῶν
mon-s,	» » mont-is ὄρος	aeta-s,	» » aetat-is ἡλικία
pon-s,	» » pont-is γέφυρα	merce-s,	» » merced-is μισθός
fon-s,	» » font-is πηγή	civita-s,	» » civitat-is πολιτεία
den-s,	» » dent-is ὀδούς	aesta-s,	» » aestat-is θέρος
orien-s,	» » orient-is ἀνατολή	quie-s,	» » quiet-is ἡσυχία
occiden-s,	» » occident-is ἡ δύσις	requie-s,	» » -et-is ἀνάπαυλα ²
co-s,	θηλ. » oot-is ἀκόνη	inque-s,	» » inquiet-is ἀνησυχία
do-s,	» » dot-is προίξ	incu-s,	» » incud-is ἄκμων
men-s,	» » ment-is νοῦς	palu-s,	» » palud-is ἔλος
pul-s,	» » pult-is πῶλος	pecu-s,	» » pecud-is κτήνος
ouspi-s,	» » ouspid-is αἰγμή	virtu-s,	» » virtut-is ἀρετή
lau-s,	» » laud-is ἔπαινος	salu-s,	» » salut-is σωτηρία
fraus,	» » fraud-is ἀπάτη	iuventu-s,	» » iuventut-is νεότης
par-s,	» » part-is μέρος	senectu-s,	» » senectut-is γῆρας
		servitus	» » servitut-is δουλεία

Σημ. α'. Τινὰ τῶν ὀνομάτων τούτων μεταβάλλουσιν ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος ἢ εἰς ῥ (δὲν γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις), οἶον

ἄρσ. come-s, γεν. comit-is ὀπαδός	ἄρσ. satelle-s, γεν. satellit-is δορυφόρος
» caespe-s, » caespit-is χορτόπλιν.	» obse-s, » obsid-is ὄμηρος
» eque-s, » equit-is ἵππεύς [θος]	» praese-s, » praesid-is προστατής
» hospes-s, » hospit-is ξένος	» dese-s, » desid-is ἀργός
» mile-s, » milit-is στρατιώτης	» rese-s, » resid-is σχολαίος
» pede-s, » pedit-is πεζός	» stipe-s, » stipit-is στέλεχος.

Σημ. β'. Τὰ cor, γεν. cord-is καρδιά, lac, γεν. lact-is γάλα ὡς οὐδέτερα δὲν ἐπισυνάπτουσι -s πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἀποβάλλουσι τὸ ὀδοντόφωνον (ὦν, ἐν τῇ ἑλληνικῇ, γάλακτι-ος γάλα). Πρὸς mel κτλ. (§ 58, σημ. δ').

Σημ. γ'. Τὸ caput κεφαλή καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα occiput ὀπισθόκρανον καὶ sin-iciput βρέγμα μεταβάλλουσι τὸ i τοῦ θέματος εἰς u, οἶον caput, γεν. capit-is.

§ 62. Κατὰ τὰ ἀφωνόληκτα ἐπισυνάπτουσι -s ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὰ τρία ταῦτα εἰς m ἢ v λήγοντα.

hiem-s, θηλ. γεν. hiem-is χειμῶν

nix (ἀντι nigv-s), θηλ. γεν. niv-is χιών. Τὸ nix ἔχει τὸ αὐτὸ θέμα μὲ τὸ ningere, ἐν τῇ ὀνομ. ἀποβάλλει τὸ v, ἐν δὲ τῇ γεν. τὸ g³

1) Μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ d καὶ t πρὸ τοῦ s γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις: pēs=ped-s, ariēs=ariet-s, amans=amant-s. Τὰ οὐδέτερα δὲν ἐπισυνάπτουσι s εἰς τὸ οὐδέτερον τῶν ἐπιθέτων ὡς prudens καὶ τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεστ. εἰς ans καὶ ens τὸ s ἴσως εἶναι ἀντὶ τοῦ t τοῦ θέματος, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ κέρας ἀντὶ κέρατ- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἄρσ. καὶ θηλ. ἢ χάριν εὐφωνίας λέγεται ἐπίσης εἰς τὸ οὐδ. audax, felix, velox.

2) Τὸ requies ἔχει αἰτ. κατὰ συγκοπὴν requiem καὶ ἄφ. requie, πλὴν τῶν requie-tem καὶ requiete.

3) Τοῦ nix ἀπαντᾷ γεν. πληρεστέρα niguis παρὰ Λουκρητίω καὶ Ἀπουλίω.

bos (ἀντί bov-s), ἄρσ. bov-is βοῦς· τοῦτο ἀποβάλλει τὸ ν ἐν τῇ γεν., δοτ. καὶ ἄφ. τοῦ πληθ. bo-um, bo-bus (καὶ ἐνίοτε bu-bus¹, ἐκ τοῦ bov-bus).

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς.

§ 63. Τὰ συμφωνόληκτα ἔχουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς -um (§ 54).

Ἐξαίρουσιν δ' ἔχοντα αὐτὴν εἰς ium².

α') Τὰ ἐπόμενα μονοσύλλαβα

lis, θηλ.	γεν. πλ. lit-ium	ἔρις	mas, ἄρσ. γεν. πλ. mar-ium	ἄρρην		
nix, »	»	niv-ium	χιὼν	mus, » mur-ium	τέτρος	
(vis, » ἑλλιπ.),	»	vir-ium	δύναμις	fauce (ἄφ.), »	fauci-um	φάρυγξ

Σημ. Τὸ fraus ἔχει γεν. πληθ. fraudium, παρὰ κλασσικοῖς καὶ fraudum.

β') Τινὰ μονοσύλλαβα ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς δύο σύμφωνα, οἷον·

ars, θηλ. γεν. πλ. art-ium	τέχνη	ἔτι δὲ καὶ τὰ·		
pars, » »	part-ium	μέρος		
as, ἄρσ. »	ass-ium	ἀσσάριον		
os, οὐδ. »	oss-ium	ὄστον		
fons, θηλ. »	font-ium	πηγή		
mons, ἄρσ. »	mont-ium	ὄρος		
nox, θηλ. »	noct-ium	νύξ		
		imber, ἄρσ. γεν. πλ. imbr-ium	ὄμβρος.	
		linter, » »	lintr-ium	λέμβος
		cliens, » »	client-ium	πελάτης
		sapiens, » »	sapient-ium	σοφός
		parentes, » »	parentium	καὶ -ium
		volucer, » »	volucrum	καὶ -erum.

γ') Ἐτι δὲ καὶ τὰ ἔθνικα·

Samnis ἄρσ. Samnit-es γ. πλ. Samnit-ium Σαμνίτης

penates (di) } εὔχρηστα ἐν τῷ πληθ. μόνον » penat-ium Ἐρκεῖοι θεοὶ

optimates } » optimat-ium κράτιστοι.

Σημ. Παρὰ Κικέρωνι ἀπαντᾷ optimatum καὶ -tium· τὸ civitatum βέλτιον ἢ -tium. Παρ' Ὀβιδίῳ (Μεταμ. 8,500) ἀπαντᾷ γεν. πλ. mensum, ἥτις ὑποθέτει, θέμα συγκεκομμένον mens ἀντί mensi, πλησιέστερον πρὸς τὸ ἑλληνικὸν μήν.

Β'. Ὀνόματα ἔχοντα θέμα φωνῆεν.

§ 64. Τὰ φωνηεντόληκτα ἔχουσι χαρακτηῖρα i καὶ δύο μόνον u³, τὰ

grus, ἄρσ. (ἐνίοτε καὶ θηλ.), γεν. gruis γέρανος

sus, » γεν. suis σῦς, δοτ. πλ. suibus καὶ subus (π. Λουκρητ.)

§ 65. Τὰ φωνηεντόληκτα εἶναι πάντα ἰσοσύλλαβα ἄρσ. ἢ θηλ. καὶ ἐπι-
συνάπτουσι πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς s.

1) Τὸ ο μετὰ τοῦ ν γίνεται u καὶ ἐν τοῖς παραγώγοις· bubula, bubile, bubulcus. Παρὰ Πετρωνίῳ ἀπαντᾷ ὄνομα. bovis ἀντί bos.

2) Τὸ ἀληθές θέμα τῶν ὀνομάτων τούτων τῶν ἐχόντων γεν. πληθ. εἰς ium λήγει εἰς i, ἀλλὰ τὸ i τοῦτο ἀποβάλλεται πανταχοῦ πλην τῆς γεν. πληθ. (ἀλλ' ἢ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ λήγει εἰς e arte, asse, imbre κτλ.). Περί τῶν ἐχόντων θέμα εἰς i πρὸς κατωτέρω.

3) Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα u ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ τῆς ἑλληνικῆς, τὰ ἔχοντα u μῦς, σῦς, δρῦς, πίτυς.

§ 66. Τὰ φωνηεντόληκτα εἰς ἰ ἔχουσι τὴν ἐνικ. ὀνομαστικὴν εἰς ἰ-s (ἢ κατὰ τροπὴν τοῦ ἰ εἰς e, εἰς e-s): puppis, navis, nubes. εἰς e, al καὶ ar (γεν. ālis, āris): mare, animal, exemplar.

Πάντα τὰ φωνηεντόληκτα ταῦτα ἔχουσι κανονικῶς τὴν γεν. πλ. εἰς ἰ-um.

§ 67. α') Τὰ εἰς is ἢ es κλίνονται κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα·

Ἐνικός.	ὄνομ.	puppi-s	navi-s	nube-s
	γεν.	puppi-s	navi-s	nub-is
	δοτ.	puppi	navi	nubi
	αἰτ.	puppi-m	nave-m	nub-em
	κλητ.	puppi-s	navi-s	nube-s
	ἄφ.	puppi	nave	nube
Πληθυντ.	ὄνομ.	pupp-es	nav-es	nub-es
	γεν.	puppi-um	navi-um	nubi-um
	δοτ.	puppi-bus	navi-bus	uubi-bus
	αἰτ.	pupp-es	nav-es	nub-es
	κλητ.	pupp-es	nav-es	nub-es
	ἄφ.	puppi-bus	navi-bus	nubi-bus

1) Ὀλίγα τῶν εἰς is φυλάττουσι τὸ ἰ εἰς πάσας τὰς πτώσεις, εἶναι δὲ πάντα θηλυκὰ καὶ ἔχουσι κανονικῶς

τὴν αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς im

καὶ τὴν ἀφαιρ. εἰς ἰ· εἶναι δὲ ταῦτα μόνον·

siti-s,	θηλ. δίψα,	αἰτ. siti-m,	ἀφαιρ. siti,	γεν. πλ. siti-um
tussis,	» βήξ,	» tussi-m,	» tussi,	» tussi-um
puppis,	» πρύμνη,	» puppi-m,	» puppi,	» puppi-um
febris,	» πυρετός,	» febri-m ² ,	» febri,	» febri-um
securis,	» πέλκος,	» securi-m ² ,	» securi,	» securi-um
turris,	» πύργος,	» turri-m ² ,	» turri,	» turri-um
basis,	» βάσις,	» basi-m	» basi,	» basi-um.

εἶτι καὶ τὰ pelvis λεκάνη, buris οὐρά ἀρότρου, amussis στάθμη, vis δύναμις καὶ τὰ ὀνόματα πόλεων καὶ ποταμῶν εἰς is· Neapolis, Tiberis, Albis καὶ τὰ ξενικά Arar, Liger.

2) Πλείω τῶν εἰς is τρέπουσι τὸ ἰ εἰς e· τούτων τὰ μὲν τρέπουσιν αὐτὸ εἰς τὴν αἰτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ, τὰ δὲ καὶ εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ (is=es): ἔχουσι δὲ πάντα τὴν αἰτ. εἰς e-m καὶ τὴν ἄφ. εἰς e· τὰ εἰς is δὲ τὰ τρέποντα τὸ ἰ εἰς e εἶναι πάντα θηλυκὰ, πλὴν τινῶν ἀρσενικῶν. Θηλυκὰ εἶναι τὰ

auris οὖς	clavis κλεῖς	restis σχοινίον	vallis κοιλάς
avis πτηνόν	felis γαλιῆ	pellis δέρμα	vestis ἱμάτιον
classis στόλος	ovis (οἶς) πρόβατον	sementis σπορά	vitis ἄμπελος κ.ἄ.π.

1) Καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν πολλὰ τῶν φωνηεντολήκτων τῶν ἐχόντων χαρακτηριστὰ ἰ καὶ u τρέπουσιν αὐτὸ εἰς e· πόλις γ. πόλεως, ἄστρ γ. ἄστεος.

2) Ἐνίοτε καὶ μετὰ τύπου εἰς e, ἀλλὰ βέλτιον ὁ εἰς ἰ· securem, febre, turre, Arare.

Τούτων ἀρσενικά εἶναι ταῦτα:

amnis ποταμός	civis πολίτης	mensis μῆν ¹	testis μάρτυς
axis ἄξων	ensis ξίφος	orbis κύκλος	torquis στρεπτός
callis ἡ ἀτραπὸς	fascis φάκελος	panis ἄρτος	torris δαλός
canalis σωλὴν	finis τέλος	piscis ἰχθύς	unguis ὄνυξ
cassis ἄρκυς	follis φουσητήριον	postis παραστάς	vectis μογλός
caulis καυλός	funis σχοινίον	serobis βόθρος	canis κύων ²
collis λόφος	fustis σκυτάλη	sentis βάτος	corbis κόφινος ἰάροσ.
crinis κόμη	ignis πῦρ		clunus γλουτός ¹ καὶ θ.

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς is τρέποντα τὸ i εἰς e ἔχουσι τὴν ἀφαίρ. ἐπίσης καλῶς καὶ εἰς i καὶ μάλιστα εἰς φράσεις τινάς:

ignis, αἰτ. ignem, ἄφ. igni καὶ igne· ferro ignique vastare—aqua et igni interdicere (§ 3). Οὕτω civi, fini, coli ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς δοκίμοις τῶν συγγραφέων· οὕτω παρὰ Βιργιλίῳ ἄφ. εἰς i εἰς τὰ· classi, amni, imbri, classi, igni· παρὰ Ὁρατίῳ igni, amni, imbri, angui, ungui· παρ' Ὀβιδίῳ igni.

Τὰ τρέποντα τὸ i εἰς e καὶ εἰς τὴν ὀνομ., ὅθεν ὀνομ. εἰς es, εἶναι πάντα θηλυκά:

aedes ναός (γεν. πλ. aedum)	indoles εὐφυία	strues σωρός
caedes φόνος	rupes ἀπορρώξ	sudes κάμαξ
clades ὄλεθρος	saepes φράγμα	vemes ἄμαξα φορτωμένη
fames πείνα	sedes ἔδρα	vulpes ἀλώπηξ.

Τούτων ἀρσενικά εἶναι τὰ· vates μάντις, γεν. πλ. vatium — vepres ἄκανθα.

§ 68. β') Τὰ εἰς e, al καὶ ar (γεν. -ālis καὶ -āris)³ ὀνόματα εἶναι οὐδέτερα καὶ σχηματίζουσι

τὴν ἀφαίρ. τοῦ ἐνικοῦ	εἰς i
τὴν ὀνομ. καὶ αἰτ. πληθ.	» i-a
καὶ τὴν γεν. πληθυντικὴν	» i-um.

Ἐνικός. ὄν. mare θάλασσα	animal ζῷον	exemplar παράδειγμα
γεν. mar-is	animal-is	exemplar-is
δοτ. mar-i	animal-i	exemplar-i
αἰτ. mare	animal	exemplar
κλ. mare	animal	exemplar
ἄφ. mar-i	animal-i	exemplar-i

1) Ἀπαντᾷ παρ' Ὀβιδίῳ (Μεταμ. 8,500) γεν. πλθ. mensum, ἥτις ὑποθέτει θέμα συγχομομένον· mens ἀντὶ mensi, πλησιέστερον πρὸς τὸ ἑλλ. μῆν.

2) Τὸ canis κύων, ἀρσ. (καὶ θηλ.) ἔχει, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ κύων, δύο θέματα can- καὶ cani-, ἐκ τοῦ πρώτου γεν. πλ. canum.

3) Τὰ εἰς e, al καὶ ar οὐδ. εἶναι φωνηεντόληκτα εἰς i (§ 66) καὶ ἀποβάλλουσι τὸ s. Καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐν. τρέπουσι τὸ i εἰς e, mare, θέμα mari, τὰ δὲ ἀποβάλλουσιν αὐτό, ὅθεν λήγουσιν εἰς al καὶ ar· animal θέμ. animali, exemplar θέμ. exemplari. Τὰ εἰς al καὶ ar ἦσαν ἀρχικῶς ἐπιθ. εἰς alis, aris· animalis, exemplaris· καὶ παρὰ Λουκρητίῳ (2,124) ἀπαντᾷ exemplare ἀντὶ exemplar, οὕτω καὶ bubile καὶ ἐπιθ. bubilis, -e,

Πληθυντ. ὄν.	mari-a	animali-a	exemplari-a
γέν.	mari-um	auimali-um	exemplari-um
δοτ.	mari-bus	animali-bus	exemplari-bus
αἰτ.	mari-a	animali-a	exemplari-a
κλ.	mari-a	animali-a	exemplari-a
ἄφ.	mari-bus	animali-bus	exemplari-bus

Οὕτω κλίνονσαι καὶ τὰ

altare ἐσχάρα βωμοῦ	bovile	} βουστάσιον	calcar κέντρον
conclave δωμάτιον	bubile ¹⁾		cochlear κοχλιάριον
cubile εὐνή	suile	σφούς	lacunar φάτνωμα
moene τείχος	ovile	αὐλειον	pulvinar προσκεφάλαιον
monile περιδέραιον	cervical	ὑπαυχένιον	torcular τριπτήρ
rete δίκτυον ²⁾	tribunal	βῆμα	
	vectigal	φόρος	

§ 69. Οὐσιαστικά τινὰ καὶ ἐπίθετα ἔχοντα τὴν γεν. πληθ. εἰς ium³⁾ ἔχουσι τὴν αἰτ. τοῦ πληθ. καὶ εἰς is (ἐκ τοῦ eis).

pars, γεν. πληθ. partium, αἰτ. partis¹⁾ (=partes)

omnis, » omnium, » omnis (=omnes).

Γ'. Ὀνόματα ἑλληνικὰ τῆς γ' κλίσεως.

§ 70. Ἡ τρίτη κλίσις περιλαμβάνει καὶ πλεῖστα ὀνόματα μετενεχθέντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, τὰ ὅποια παρὰ πεζοῖς ἔχουσι τὸν λατινικὸν τύπον, ἐνίοτε δὲ παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐν τισὶ πτώσεσι τοὺς ἑλληνικοὺς.

§ 71. α'. Ὀνόματα οὐδέτερα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς mat, ἀποβάλλουσι τὸ t, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ· πράγματ-ος, ὄν. πρᾶγμα (ἀντὶ πράγματ).

Ἐνικός. ὄν.	præma	Πληθυντικός.	præmat-a
γέν.	præmat-is		præmat-um
δοτ.	præmat-i		præmat-i-bus
αἰτ.	præma		præmat-a
κλ.	præma		præmat-a
ἄφ.	præmat-e		præmat-i-bus

1) Ἄληθῶς ταῦτα εἶναι ἐπίθ. καὶ ἐνν. stabulum.

2) Τὸ rete ἔχει ἐνίοτε ἄρ. rete. Ὡσαύτως καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων εἰς e ἔχουσι ἀφαίρ. εἰς e. Bibracte, Praeneste vidi Fortunam.—Καὶ nectare ἄφ. ἐκ τοῦ nectar, nectaris.

3) Τὰ ἔχοντα τὴν γεν. πληθ. εἰς ium ὑποθέτουσι θέμα εἰς i· τὸ i δὲ τοῦτο μετὰ τῆς καταλήξεως es συναίρεται εἰς δίφθογγον eis, ἥτις γίνεται εἴτε es εἴτε is· ἢ is διετηρήθη μέχρι τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς, ἐξ ἧς ὁ ἀρχαῖος τύπος omnis, partis ἀντὶ omnes, partes, οἵτινες ἀπαντῶσι μέχρι τοῦ Κικέρωνος.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ·

ænigma, -āt-is αἰνίγμα, diadema, -āt-is διάδημα,
epigramma, -āt-is ἐπίγραμμα.

§ 72. β'. Ὀνόματα θηλυκῶν· εἰς ο ἔχουσι γεν. εἰς us, ἀνταποκρινομένην εἰς τὴν ἑλλην. οὐς· Sappho, γεν. Sapphus. Ἀλλὰ λέγεται ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν γ' κλίσι. Sapphonis.

Τινὰ ὀνόματα οὐδέτερα εἰς os, ἃ ἔχουσιν ἐν τῇ ἑλλ. τὸ πληθ. αὐτῶν συνηρημένον εἰς η, ἀπαντῶσι καὶ παρὰ Λατίνοις συνηρημένα εἰς e·

melos, πληθ. mele, μέλη

Tempe, Τέμπη, ὃ ἄχρηστον ἐν τῷ ἐνικῷ.

§ 73. γ'. Ὀνόματα θηλυκῶν εἰς is καὶ οὐδ. εἰς i, γεν. is ἢ eos.

Ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ pupp-is (§ 67). Μόνον παρὰ ποιηταῖς ἔχουσιν ἐν τισι πτώσεσι καὶ τοὺς ἑλληνικοὺς τύπους· pæsis, γεν. pæs-is ἢ pæseos, αἰτ. pæs-im ἢ pæsin, ἀλλὰ τὴν δοτ. καὶ ἀφ. ἔχουσι κατὰ τὸν λατινικὸν τύπον· pæsi. Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ· hæresis, phrasis, basis, ellipsis, mathesis, sinapi, γ. -is ἢ eos κτλ.

§ 74. δ'. Ὀνόματα ἀρσ. καὶ θηλ. μετὰ ἢ ἄνευ -s ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ.

α') Ὀνόματα, ἃ ἐπισυνάπτουσι -s ἐν τῇ ὀνομ., κλίνονται κατὰ τὰ συμφωνόληκτα (§ 54), λαμβάνουσιν ὁμως ἐν τῇ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθ. τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις α καὶ ας ἀντὶ τῶν λατινικῶν em καὶ es·

Arab-s -ab-is, αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ Arab-em ἢ Arab-a

» τοῦ πληθ. Arab-es ἢ Arab-as.

Cyclop-s -op-is, » τοῦ ἐνικοῦ Cyclop-em ἢ Cyclop-a

» τοῦ πληθ. Cyclop-es ἢ Cyclop-as.

Phryx -yg-is, » τοῦ ἐνικοῦ Phryg-em ἢ Phryg-a

» τοῦ πληθ. Phryg-es ἢ Phryg-as.

Palla-s -ad-is, » τοῦ ἐνικοῦ Pallad-em ἢ Pallad-a

Adama-s -antis, » » Adamant-a.

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ ἀρσ. καὶ θηλ. ὀνόματα εἰς is, γεν. idis, διακρινόμενα τῶν εἰς is, eos ἐκ τοῦ θέματος λήγοντος εἰς d καὶ τὰ ἀρσ. εἰς us, odis·

Daphnis, -idis, αἰτ. ἐν. Daphnid-em ἢ Daphnid-a, ἀλλὰ καὶ -nim καὶ -nin, ἀλλὰ [tyrraniden, Aeneidem καὶ Aeneida.

Iris, -idis, αἰτ. ἐν. Iridem ἢ Irida καὶ Irin

tripus, -odis, ἀρσ., Oedipus, -odis Οἰδίπους.

Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ τὰ·

heros, γεν. hero-is, αἰτ. -em ἢ -o-a, πλ. αἰτ. hero-es ἢ hero-as.

καὶ τινὰ γεωγραφικά· Pessinus, γεν. Pessinontis, ἀφ. -nte κτλ.

β') Δὲν ἐπισυνάπτουσι -s ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ ὀνόματα εἰς er (γεν. er-is) καὶ εἰς o (γεν. on-is) ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μετενεχθέντα·
 aer, γεν. aer-is, αἰτ. τοῦ ἐν. aer-em ἢ aer-a
 crater, » crater-is, » crater-em ἢ crater-a
 Macedo, » Macedon-is, » Macedon-em ἢ Macedon-a
 delphin, » delphin-is (λέγεται καὶ delphinus, -i).

γ') Μεταβάλλουσι τὰς λέξεις ἀπὸ τῆς μιᾶς κλίσεως εἰς ἄλλην, π. χ. ἀπὸ τῆς γ' εἰς τὴν α' ἢ τὴν β'. Αἰσχίνης γίνεται Aeschines, γεν. -nis
 Ἀλκιβιάδης » Alcibiades, » -dis
 σατράπης » satrapes, » -pis.

δ') Οἱ Λατίνοι μεταφέροντες εἰς τὴν γλῶσσάν των ἐλληνικὰ κύρια ὀνόματα, συνήθως μεταβάλλουσι ταῦτα κατὰ διαφόρους τρόπους·

α'. Ἀποβάλλουσι τὸ τελικὸν η. Πλάτων γίνεται Plato, γεν. -ōnis
 Λάκων » Laco, » -ōnis.

β'. Ἀποβάλλουσι τὸ t τοῦ θέματος·

Ἀντιφῶν, -ῶντος γίνεται Antipho, γεν. -onīs.

γ'. Μεταβάλλουσιν εἰς i τὸ φωνῆεν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ θέματος· Ἀπόλλων, γεν. -ωνος, γίνεται Apollo, γεν. -īnis.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 75. Ἡ τετάρτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς us καὶ u, ἐν δὲ τῇ γενικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς us¹:

Ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ		Οὐδέτερα	
Ἐνικός	Πληθυντικός	Ἐνικός	Πληθυντ.
ὀν. manū-s χεῖρ	manū-s	cornu κέρας	cornū-a
γεν. manū-s	manū-um	cornū-s	cornū-um
δοτ. manū-i	manī-bus	cornu	corni-bus
αἰτ. manu-m	manu-s	cornu	cornu-a
κλ. manu-s	manu-s	cornu	cornu-a
ἀφ. manū	manī-bus	cornu	corni-bus

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς·

lusus παιδιὰ	spiritus πνεῦμα	sensus αἰσθησις	Οὐδέτερα
coetus συνέλευσις	sumptus δαπάνη	auditus ἀκοή	cornu κέρας
currus ἄμαξα	sexus γένος φύλον,	gustus γεῦσις	genu γόνυ
exercitus στρατός	ictus κρούσις	olfactus ὄσφρησις	veru ὄσελος
fluctus κύμα	metus φόβος	tactus ἀφή	pecu κτήνη
fructus καρπός	morsus δῆγμα	visus ὄρασις	gelu ψῦχος
gemitus στεναγμός	motus κίνησις	vultus ὄψις	(μόνον ἀφ.).
gradus βῆμα	ornatus κόσμος	specus σπήλαιον	
venus πρᾶσις	reditus ἐπάνοδος		

1) Ἡ δ'. κλ. τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ εἰς us τῆς ἑλλ. ἡδύς.

Σημ. α'. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ τὸ us προέκυψεν ἐκ συναϊρέσεως ἐκ τοῦ uis (ἀρχικῶς uis), ἀπαντᾷ δ' ἔτι παρὰ Κικέρωνι: metuis ἀντὶ metus· ὡσαύτως τὰ οὐδέτερα εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν ἔληγον ἐν τῇ γενικῇ εἰς us, βραδύτερον! δὲ ἀπὸ τοῦ γ'. αἰῶνος μ. Χ. μένουσιν ἄκλιτα ἐν τῷ ἐνικῷ.

Σημ. β'. Εἰς τὴν δοτ. τοῦ ἐνικοῦ μάλιστα ἐν τῇ ποιήσει ἀπαντᾷ ὁ συνηρημένος τύπος· equitatu ἀντὶ equitatu, metu ἀντὶ metui.

§ 76. Εἰς τὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τὸ u ἐξτεθνήθησεν εἰς i πρὸ τῆς καταλήξεως -bus. Ἐφυλάχθη ὁμως ἡ ἀρχαία κατάληξις ubus ἐν τοῖς ἐξῆς·

quercus δρυς	arcus τόξον	specus σπήλαιον	portus λιμὴν
ficus συκία	veru ὄβελός	tribus φυλή	pecu κτήνη
acus βελόνη	lacus λίμνη	artus μέλος	partus γέννησις.

Σημ. Τὰ portus λιμὴν ἔχει portubus καὶ portibus, veru ὄβελός verubus καὶ ἐνίοτε veribus.

§ 77. Τὰ πλειῶ τῶν εἰς us εἶναι ἀρσενικά, ὀλίγα δὲ τινα θηλυκά· τὰ δὲ εἰς u οὐδέτερα.

Τῶν εἰς us ἐξαιροῦνται ὄντα θηλυκὰ μόνον τὰ·

acus¹ βελόνη
domus οἶκος²
manus χεῖρ
porticus στοά
tribus φυλή

Καὶ τὰ πληθυντικά
idus, -uum αἱ Εἰδοὶ (ἡ ἰε'. τοῦ μηνός).
Quinquatrus, -uum Ἀθήναια (ἑορτὴ Ἀθηνᾶς ἐν Ρώμῃ).

Καὶ τὰ ἐκ τῆς σημασίας τοιαῦτα·
quercus δρυς
ficus συκία
anus γραῖα
nurus νύμφη.

§ 78. Τὸ domus (δόμος) οἶκος ἔχει καὶ τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β'. κλίσειν. Κλίνεται δὲ τὸ domus κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου κανόνος·
si domus declinare vis-tolle me, mu, mi et mis.

Ἐν. ὄν. domu-s	Πλ. domū-s
γεν. domu-s	domu-um καὶ συχν. domorum
δοτ. domu-i (σπαν. domo)	domi-bus
αἰτ. domu-m	domu-s » » domos
κλ. domu-s	domu-s
ἀφ. domu καὶ συχνότ. domo	domibu-s

Ἡ γεν. domi=οἶκοι λαμβάνεται μόνον ὡς ἐπίρρημα τοπικόν.

Σημ. Ὠσαύτως κλίνονται ὀνόματά τινα δένδρων· cupressus κυπάρισσος, ficus συκία,

1) Τὸ acus βελόνη δὲν πρέπει νὰ συγγέηται πρὸς τὸ acus, i (ἀρσ.) καὶ acus, -eris (οὐδ.) ἄχυρον.

2) acus acuta, domus pulchra, manus dextra, porticus publica, tribus urbana, idus (γ. iduum) Martiæ.

laurus δάφνη, pinus πίτυς, τῆς 6'. κλ. λαμβάνουσι τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν δ'. κλ. ἀφ. cupressu, lauru, ὄν. αἰτ. καὶ κλ. πληθ. cupressus, laurus. Ἀπαντῶσιν ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν ἐνικὴ γεν. senati, tumulti.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 79. 'Η ε'. κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς es, ἐν δὲ τῇ γενικῇ εἰς ei· κλίνονται δ' οὕτω·¹

Ἐνικ. ὄν.	dies ἡμέρα	res πρᾶγμα	Πληθ.	dies	res
γεν.	diē-i	re-i		diēru-m	reru-m
δοτ.	diē-i	re-i		die-bus	rebus
αἰτ.	die-m	re-m		di-es	res
κλ.	die-s	res		di-es	res
ἀφ.	die	re		die-bus	rebus

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

acies παράταξις	macies ἰσχνότης	series σειρά
effigies εἰκὼν	pernicies ὄλεθρος	species εἶδος
acies ὄψις	planities τὸ ἐπίπεδον	spes ἐλπὶς
fides πίστις	rabies λύσσα	superficies ἐπιφάνεια
glacies κρύσταλλος	scabies ψώρα	meridies μεσημβρία

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ὀνομάτων τῆς ε'. κλίσεως μόνον τὸ dies καὶ res εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν πληθυντικόν. Τῶν δ' ἄλλων μόνον τὰς εἰς es πτώσεις τοῦ πληθ. ἔχουσι τὰ acies, effigies, facies, glacies, species καὶ spes, τὰ δ' ἄλλα δὲν ἔχουσι πληθυντικόν².

Σημ. β'. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τὸ εἰ συναίρει ἐνίοτε εἰς e καὶ i: in sinistra parte acie (=aciei)· pernicii causa=perniciiei· die (καὶ diij)·tribunus plebi (ἐκ τοῦ plebes=plebs) καὶ plebi scitum· ἢ ἀφ. fame (ἦτις ὑποθέτει ὄνομ. fames-ei) ἀπαντᾷ παρὰ Βιργιλίῳ καὶ Ὁβιδίῳ.

Σημ. γ'. Τὸ plebes γεν. plebei τῆς ε' κλ. ἔχει ἀρχαιότερον τύπον pleb-s plebis κατὰ τὴν γ'. κλ.

§ 80. Τὰ ὀνόματα τῆς ε'. κλίσεως εἶναι θηλυκά· ἐξαιρεῖται 1) τὸ dies ἡμέρα, ὃ ἐν τῷ ἐνικῷ εἶναι ἀρσενικόν καὶ θηλυκόν, ἐν δὲ τῷ πληθ. πάντοτε ἀρσενικόν, καὶ 2) τὸ meridies (medi-dies) μεσημβρία, ὃ εἶναι ἀρσενικόν.

Οὕτω (prædicta, finita) dies constituta. Συνήθως in, ad, ante, post eam ἢ certan diem constituit. longa dies, dies dicta (certus dies).

1) 'Η ε'. κλίσις τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ εἰς η τῆς α'. κλίσεως τῆς ἐλ=ληνικῆς· τιμῆ.

2) Ὁ Κικέρων ἀντὶ specierum καὶ speciebus λέγει formarum καὶ formis. Ὁ Κουιντιλιανὸς προγράφει τὸ sperum. Οἱ τύποι sperum καὶ specierum εἶναι τῶν βαρ=βαρισμῶν τοῦ Ἀπουλίου καὶ Εὐμένιου,

§ 81. Πένναξ ἀνακεφαλαιωτικὸς τῶν Β κλίσεων,

Ἐ ν ι κ ὸ ς

1	2	3		4	5
ὄν. rosa	dominu-s	soror	navi-s	manu-s	di-es
γεν. rosae	domin-i	soror-is	navi-s	manu-s	die-i
δοτ. rosae	dominō	soror-i	nav-i	manu-i	die-i
αἰτ. rosa-m	dominu-m	soror-em	nav-em	manu-m	die-m
κλ. rosa	domine	soror	navi-s	manu-s	dies
ἄφ. rosa	demino	soror-e	nav-e	manu	die

Π λ η θ υ ν τ ι κ ὸ ς

ὄν. rosae	domin-i	soror-es	nav-es	manu-s	dies
γεν. rosa-rum	domino rum	soror-um	navium	manu-um	die-rum
δοτ. ros-is	domin-is	soror-i-bus	navi-bus	mani-bus	die-bus
αἰτ. rosa-s	domino-s	soror-es	nav-es	manu-s	di-es
κλ. rosae	domin-i	soror-es	nav-es	manu-s	di-es
ἄφ. ros-is	domin-is	soror-i-bus	navi-bus	mani-bus	die-bus

§ 82. Ἐκ τούτων ἐξάγονται οἱ ἐπόμενοι κανόνες·

α') Ἡ δοτ. καὶ ἄφαιρ. τοῦ πληθ. πασῶν τῶν κλίσεων εἶναι ὅμοιαι.

β') Ἡ κλητικὴ εἶναι ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ, ἐκτὸς τῆς ἐνικῆς τῶν εἰς
us τῆς β'. κλίσεως.

γ') Ἡ γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ τῆς α'. καὶ ε'. κλίσεως εἶναι ὅμοιαι.

δ') Ἡ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ πληθ. τῆς γ', δ', καὶ ε'. κλίσεως
εἶναι ὅμοιαι.

ε') Τὰ οὐδέτερα διαφέρουσι τῶν ἀρσ. καὶ θηλ. ὅτι ἔχουσι τρεῖς πτώ-
σεις ὁμοίας, ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ., αἵτινες ἐν τῷ πληθ. λήγουσιν εἰς a.

ς') Οὐδέτερα ἔχει μόνον ἢ β', γ' καὶ δ' κλίσεις.

ζ') Ἡ γεν. πληθ. λήγει ἐν μὲν τῇ α'. β'. καὶ ε'. κλίσει εἰς -rum,
ἐν δὲ τῇ γ' καὶ δ'. εἰς -um ἢ ium.

η') Ἡ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς πάσας τὰς κλίσεις λήγει εἰς m.

Σημ. Ἡ καταλήξις τῆς δοτ. καὶ ἄφ. τοῦ πληθυντικοῦ ἐν τῇ γ'. δ'. καὶ ε'. κλ. εἶναι
bus, ἀλλ' ἐν τῇ γ'. κλίσει εἰς τὰ συμφωνόληχτα παρεμβάλλει ἰ χάριν εὐφωνίας μεταξὺ
τοῦ θέματος καὶ τῆς καταλήξεως.

§ 83. Πίναξ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων τῶν 5 κλίσεων.

Αἱ καταλήξεις εἶναι ἐν γένει αἱ αὐταὶ δι' ἐκάστην πτώσιν· αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν κρατοῦσι μᾶλλον εἰς τὴν διαφορὰν τῶν τελικῶν γραμμῶν νῆς ρίζης.

Πτώσεις	Ἑνικός	Πληθυντικός
	<p>α' κλ. ἄνευ καταλήξεως (rosa, nauta) πλὴν τῶν ἐκ τῆς ἑλλ. εἰς as καὶ es· (Aeneas, Alcides).</p> <p>β' κλ. s εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. τὸ ο τοῦ θέμ. τρέπεται εἰς u· (dominus, locus) ἢ ἀποβάλλεται· (puer ἀντὶ puer(o)-s)¹, vir ἀντὶ vir(o)-s ager ἀντὶ agr(o)-s=ἀγρός). m εἰς τὰ οὐδέτερα· iugo-m (ζυγός) iugu-m.</p>	<p>i ὁ συναιρούμενον μετὰ τοῦ τελικοῦ a τοῦ θέματος ἀποτελεῖ ae (rosae, nautae, ἑλλ. χαραί, ναῦται).</p> <p>i εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (domini, loci, ἑλλ. λόγο-ι)</p> <p>a εἰς τὰ οὐδ. (templa, ζυγά, ζυγό-ν).</p>
<p>ἽΟνομαστική ἔχει s (ἐκτός τῶν εἰς a ἐχόντων θέμα)</p>	<p>γ' κλ. s εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ.· avi-s εἰς τὰ ἀφωνόληκτον θέμα ἔχοντα μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ s γίνονται αἱ ἐν § 61 μεταβολαὶ κτλ². laus(laud-s), dens(dent-s) rex (reg-s) duc (due-s). Ἴνευ καταλήξεως εἰς τὰ εἰς l καὶ r λήγοντα θέμ. καὶ εἰς τὰ οὐδ. consul, augur, marmor· corpus ἀντὶ corpor, corpus.</p> <p>δ' κλ. s εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (arcu-s, manu-s). ἀποβάλλεται ἢ κατάληξις s εἰς τὰ οὐδέτερα (cornu).</p>	<p>es εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (consules, montes), ἑλλ. ποιμέν-ες. μετὰ συναίρεσιν τοῦ φωνηέντος τοῦ θέματος εἰς τὰ φωνηεντόληκτα θέματα (nubes, puppes, ἑλλ. πόλεις ἐκ τοῦ πόλ-ες).</p> <p>es, is εἰς τὰ ὀνόματα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς i· (puppis καὶ puppis).</p> <p>a εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα· (marmor, cubili-a).</p>
Κλητική	<p>ε' κλ. ἄνευ καταλήξεως (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ μετὰ ἐξασθενήσεως τοῦ u (o) τοῦ θέμ. εἰς e· domine. ὄν., αἰτ. καὶ κλ. ὅμοιαι εἰς τὰ οὐδέτερα.</p> <p>α', γ', δ', ε' κλ. ὅμοια τῇ ὀνομαστ.</p>	<p>es, συναίρεται τὸ e μετὰ τοῦ u τοῦ θέματος εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (arcus, manus).</p> <p>a εἰς τὰ οὐδέτερα (cornua).</p> <p>ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ.</p>

1) Ἐκ τοῦ puerus ἐσηματίσθη κλ. puere ἀπαντῶσα παρὰ Κικέρωνι καὶ Ἀφρανίῳ καὶ παρὰ Πλαύτῳ συχνότερον. Τοῦ puerus θηλ. puera· Παυλ. Nolum. carm. 25, Nat. S. Fel. 10· in pueram faciem veterana reffloruit aetas. Παρβ. § 30.

2) Τὸ s ἀποβάλλεται εἰς τίνα φωνηεντόληκτα μετὰ φωνηέντος τοῦ θέματος i, ὅθεν ταῦτα λήγουσιν εἰς l καὶ r· consul, augur, marmor, vectigal (ἐκ τοῦ vectigale), exemplar (ἐκ τοῦ exemplare). Σημείωσαι καὶ τὰ· cor(d), caput, lac(t), nomen, ver, mel (γ. mell-is), far (γ. farr-is), mos (ἀντὶ mos-s). Σημείωσαι καὶ τὰ οὐδέτερα· mare, grave (ἐκ τοῦ mari, gravi) κ. ἄλ. π.

Πτώσεις	Ἑνικός	Πληθυντικός
Γενική	α' κλ. i, ὁ μετὰ τοῦ ληκτικοῦ a τοῦ θέμ. ἀποτελεῖ ai· aurai (ἀρχ.) καὶ συναιρούμενον ae· aurae. as· (familias).	rum (rosa-rum) ¹ .
	β' κλ. i; ὅτε ἀποβάλλεται τὸ u (o) τοῦ θέματος (domini ἐκ τοῦ domino-i). Ius εἰς τινα (totius).	rum εἰς τὸ θέμα λῆγον εἰς ο· (domino-rum) ἢ ἀπλῶς um (numm-um).
	γ' κλ. is (consul-is, pupp-is, gener-is (genes-is γένε(σ)ος), (ἔλλ. ποδ-ός). Ius (εἰς τινας ἀντωνυμίας· ille γ. ipse, γ. illius, ipsius).	um· (consulum)· ἡ κατάληξις αὕτη ἐπισυναπτομένη εἰς φωνηεντόληκτον θέμα ἀποτελεῖ i-um· (cubiliū, nubium) (§ 66 κέξ.).
	δ' κλ. is, συναιρούμενον μετὰ τοῦ u· domus ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ οὐδ. κατὰ τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν	um· (manuum).
	ε' κλ. i (diei).	rum· (dierum).
Δοτική	α' κλ. i, ὁ μετὰ τοῦ α τελικοῦ τοῦ θέματος συναιρούμενον ἀποτελεῖ ae· (rosae).	is· (rosis ἀντι rosa-is) ² ἐν τισι bus· (deabus).
	β' κλ. ἡ ἀρχαία κατάληξις i ἐνομένη μετὰ τοῦ τελικοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος o ἀποτελεῖ o μακρόν· dominū (ἔλλ. λύκω, λύκο-ι).	is· (dominis, domino-is, ἔλλ. λύκο-ις).
	γ' κλ. i· (homin-i, consul-i)· ἐνούμενον μετὰ τοῦ τελικοῦ φωνήεντος τοῦ θέμ. ἀποτελεῖ i· (nubi-i nubi, puppi-i puppi).	bus· καὶ μετὰ θέματα συμφωνόληκτα παρεμβάλλεται i χάριν εὐφωνίας· (i)-bus· (navi-bus, consul-i-bus).
	δ' κλ. i· (manui), συναιρεῖται δ' εἰς τὰ οὐδ. (cornu).	bus· μετὰ ἐξασθενήσεως τοῦ τελικοῦ u τοῦ θέματος εἰς i πρό τοῦ bus· ἐνίοτε μετὰ διατηρήσεως τοῦ u· (manibus, arcubus).
	ε' κλ. i· (diei, faciei καὶ facie).	bus· (diebus).

1) Ἡ κατάληξις τῆς γεν. πλ. εἶναι um, ἀλλ' εἰς τὰ εἰς a, e, o φωνηεντόληκτα θέματα εἶναι -sum· ped-um ποδ-ῶν, avi-um, fruct-um, οὕτω deum (§ 50, γ'), dea-rum ἐκ τοῦ dea-sum (πρὸ θεά(σ)ων), lupu-rum, die-rum.

2) Ἡ δοτική καὶ ἀφαιρ. πληθ. εἶχεν ἀρχικῶς κατάληξιν bus· διειρηθῆ δ' αὕτη εἰς τὰ εἰς i καὶ u θέματα, ὡς καὶ εἰς τινα εἰς o, a, e· ambobus, filiabus, rebus· ἡ bus ἦτο συχνὴ εἰς τὰ εἰς a θέματα πρό τοῦ Γ' αἰῶνος ἀ. κ. Ρώμης, λείψανον παρὰ κλασσικοῖς εἰς τὰ θηλ. τῶν εἰς us· deabus, equabus. Ἐκ τῆς bus προέκυψεν ἡ bis εἰς τὰ nobis, vobis. Εἰς τὰ συμφωνόληκτα θέματα ἐπισυναπτεται· χάριν εὐφωνίας διὰ μεσολαβήσεως συνδετικοῦ φωνήεντος e, ἔπειτα i (κατ' ἀναλογίαν τοῦ navi-bus, ὅπου τὸ i ὑπῆρχεν εἰς τὸ θέμα· tempestat-e-bus, nomi-ni-bus· κατ' ἀναλογίαν λέγεται· fructibus, manibus ἀντὶ εἰς -ubus. Τὸ bobus bubus ἀντὶ bov-i-bus εἶναι παράδειγμα μοναδικῆς δοτ. πληθ. συμφωνολήκτου θέματος ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος. Ἡ δοτ. πληθ. τῶν εἰς o καὶ a θεμάτων εἶναι σχεδὸν πάντοτε εἰς is, ἥτις ἦτο τυπικὴ (ἀπαντῶσιν ἀρχαῖοι τύποι dominois, musais ἐν ἐπιγραφαῖς). Πρὸ τὸ musais ὕλαισι. Δοτ. πληθ. εἰς as εἶναι ἴγνος δοτ. εἰς ais· εἰς τὰ ἐπιρ. foras=foris, intervias, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἔλλ. ὀλυμπιάσι. Ἀναγινώσκει ἐπίσης εἰς ἐπιγραφὴν ἀρχαϊκὴν· Deivas Cornissas sacrum.

Πτώσεις	Ἐνικός	Πληθυντικός
Αἰτιατική m Τὰ οὐδέτερα ὡς ἐν τῇ ὀνομαστικῇ	α', β', δ', ε' κλ. m· rosa-m, dominum (domino-m λόγο-ν), manum, diem. γ' κλ. m εἰς τὰ ἔχοντα ληκτικὸν i, ὅ πολλα τρέπουσιν εἰς e· pup-pim, sitim κτλ. navi-s nave-m, nubi-s nubem κτλ. εἰς τὰ συμφωνόληκτα μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ m ἀναπτύσσεται e (e-m)· consulem, legem (ἐκ τοῦ consul-m, leg-m)· πρβλ. ἑλλ. πόδ-α. Ὡσαύτως καὶ εἰς δύο ἔχοντα ληκτικὸν u· (suem, gruem).	α', δ', ε' κλ. s¹· (rosas, manus, dies). β' κλ. s· (dominos). γ' κλ. es καὶ is· (consules, pup-pes καὶ puppis).
Ἀφαιρετική (e)	α' κλ. ἕκτασις τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος· (rosa)². β' κλ. ὁμοίως ἢ αὐτῇ ἕκτασις καὶ ἀνανέωσις τοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος o (domino). γ' κλ. e εἰς θέματα συμφωνόληκτα καὶ τινα φωνηεντόληκτα, τρέποντα τὸ i εἰς e· consule, nave). εἰς δὲ τὰ φυλάττοντα τὸ i φωνηεντόληκτα συναίρεται μετὰ τοῦ i εἰς ī· (siti).	ὁμοία τῇ δοτικῇ.

Ἀνωμαλία οὐσιαστικῶν.

§ 84. Ἑλλειπῆ (defectiva) εἶναι ὀνόματα, ὧν ἐλλείπουσιν ἀριθμοὶ ἢ πτώσεις. Εἶναι δὲ ταῦτα·

1. Ἑλλειπῆ κατ' ἀριθμὸν (defectiva numero).

α') Ἐνικὰ μόνον (singularia tantum) εἶναι πολλὰ ἀφηρημένα, τὰ περιληπτικὰ καὶ τὰ σημαίνοντα ὕλην· οἶον·

pietas εὐσέβεια	plebs ὄχλος	aurum χρυσός
sapientia σοφία	vulgus ὄχλος	ferrum σίδηρος
scientia ἐπιστήμη	vestis ἐσθῆς	aes χαλκός.

1) Τῆς ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ ἢ κατάληξις ἔληγεν εἰς d (ad, ed, od, id, ud), τούτου δὲ μετέπειτα ἀποβληθέντος ἐγένετο ἕκτασις τοῦ φωνηέντος· rosa-d rosa, domino-d domino, turri-d turri, fructu-d fructu· ἀλλ' εἰς τὰ συμφωνόληκτα εἶναι e· homin-e. Σφύζεται ἀφαιρ. μετὰ τοῦ d· Cnaivid patre prognatus εἰς e· homin-e.

2) Ἡ ἀρχαία κατάληξις τῆς αἰτ. πληθ. πασῶν τῶν κλίσεων ἦτο ns (m-s), μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ n ἐγένετο ἀναπληρωτικὴ ἕκτασις· rosa-ns rosa-s, lupos ἐκ lupo-ns. (ἑλλ. λύκος ἐκ τοῦ λύκο-νς), ped-es ἐκ τοῦ ped-ns, ped-e-ns (πόδ-ας) (τὸ e ἀνεπτύχθη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας), onis ἐκ τοῦ onī-ns καὶ διὰ μεταβολῆς τοῦ i εἰς e καὶ ἀποβολῆς oves κτλ. Ὡσαύτως εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἦτο νς· μούσας μούσας, βασιλεα-νς βασιλεᾶς.

Ἔτι δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα· meridies μεσημβρία, vesper (vespera) ἡ ἑσπέρα, ver ἔαρ, caelum οὐρανός, indoles ἡ εὐφροία, specimen δείγμα, ἔτι δὲ καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· Roma, Cæsar κτλ.

Σημ. Ἐνίοτε ἀπαντῶσι καὶ ταῦτα ἐν τῷ πληθ. παρὰ πεζοῖς μεταβαλλομένης πως τῆς σημασίας· α') Τὰ ἀφηρημένα, ὅταν δηλώσι διάφορα εἶδη πολλῶν προσώπων ἢ πραγμάτων, οἷον· odia hominum, adventus imperatorum· β') Τὰ ὕλης σημαντικά, ὅταν δηλώσιν ὅλον ἐκ μερῶν συγκείμενον ἢ τὰ καθ' ἕκαστα ὅλου τινός, οἷον· aes χαλκός, aera χαλκᾶ σκεύη, cera κηρός, ceræ πινάκιον ἐκ κηροῦ, lignum ξύλον, ligna ξύλινα σκεύη.

β') Πληθυντικὰ μόρον (pluralia tantum). Συνηθέστατα εἶναι ταῦτα	
α'. κλ. angustiae στενὰ	posteri ἀπόγονοι
divitiae πλούτη	superi οὐράνιοι
excubiae φυλακὴ	arma ὅπλα
exsequiae ἐκφορὰ	hiberna χειμᾶδια
indutiae ἀνακωχὴ	spolia σκεύη
inferiae ἐναγίσματα	γ'. κλ. fauces, -ium φάρυγγες
inimicitiae ἔχθρα	manes, -ium νεκροὶ
insidiae ἐνέδρα	mœnia, -ium τείχη
manubiae ἀκροθίνια	maiores πρόγονοι
minae ἀπειλαὶ	penates πατρῶιοι θεοὶ
nuptiae γάμος	preces, -um δεήσεις
tenēbrae σκότος	proceres πρόκριτοι
β'. κλ. fasti (ἐνν. dies) ἡμερολόγιον	sordes, -ium ρύπος
gemini δίδυμοι	δ'. κλ. artus, -um ἄρθρα, μέλη.
liberi τὰ τέκνα	

Σημ. Ἔτι δὲ πολλὰ ὀνόματα πόλεων, ἔθνων, τὰ σημαίνοντα σύστημα νήσων, ὀρέων, οἷον· Athenae, Syracusae, Thebae, Aborigines, Sporades, Alpes, πρὸς δὲ καὶ πολλὰ ἑορτῶν καὶ ἀγώνων ὀνόματα, οἷον· Saturnalia, καὶ natalicia τὰ γενέθλια, repotia ἢ ἐπίβδα (μεθέορτον) καὶ ἄλ.

γ'. Οὐσιαστικά τινα ἔχουσιν ἐνικὸν καὶ πληθυντικόν, ἀλλὰ μετὰ διαφόρου σημασίας·

α'. κλ. aqua ὕδωρ	aquæ (Sextiæ) ἱαματικά πηγαὶ
copia ἀφθονία	copiæ στρατιωτικά δυνάμεις
fortuua τύχη	fortunæ περιουσία
littera στοιχειῶν ἀλφαβήτου	litteræ ἐπιστολή, ἐπιστῆμαι
opera ἔργον, ἐπιμέλεια	operæ οἱ ἐργάται, μισθωτοὶ
tabula σανίς	tabulae λογιστικὸν βιβλίον

β΄. κλ.	auxilium βοήθεια	auxilia ἐπικουρικός στρατός
	castrum φρούριον	castra στρατόπεδον
	comitium ἀγορὰ ἐν Ρώμῃ	comitia ἐκκλησία τοῦ δήμου
	ludus παιδιὰ	ludi ἀγῶνες
	rostrum ἔμβολον	rostra ρητορικὸν βῆμα
γ΄. κλ.	aedis ναὸς	ædes, (sacræ) ναοί, οἰκία
	carcer εἰρκτή	carceres βαλθεῖς
	facultas ἐξουσία	facultates οὐσία
	finis ὄριον	fines χώρα
	(ops) opis βοήθεια	opes δύνამεις, πλοῦτος
	sal ὁ ἄλς, οἱ ἄλεις	sales ἀστεῖοι λόγοι (οἱ ἄλεις)

2. Ἑλλειπὴ κατὰ πτώσεις (defectiva casibus),

(ditio) ditioῆς, ditionem κτλ. ἀρχή,

(internecio), internecionis, internecionem.

α΄. Ἑλλείπει ἡ γεν. πληθ. τῶν eos ἀκόνη, cor καρδία, aes χαλκός, πλ. aera, far ἄλευρον, πλ. farra, rus ἀγρός, πλ. rura, fax λαμπάς, fel χολή, glos ἀνδραδέλφη, jus δίκη, πλ. jura, lux τὸ φῶς, nex φόνος, os, πλ. ora στόμα, mel μέλι, πλ. mella, pax εἰρήνη, pis ἡ πίσσα, pus τὸ ἔμπυον, sol ἥλιος, sal ἄλς, tus, πλ. tura θυρίαμα, vas, γεν. vadis ἐγγυητής.

β΄. Τὰ ἐπόμενα ἔχουσιν ἐν χρήσει πτώσεις μόνον τινάς·

α΄) Τὴν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ ὄλον τὸν πληθυντικὸν (verber) μαστιγώσεις, *verbere*¹, πλ. *verbera* κτλ.

Μόνον τὴν ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ ἔχουσι τὸ (spons) ὀρμή, θέλησις, ἀφ. *sponte* (συνήθως μετὰ τοῦ *mea, tua, sua, nostra, vestra*).

ἔτι δὲ πολλὰ ρηματικὰ εἰς u, (μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας) *iussu, iniussu* (*meo, tuo, suo*), *populi* διαταγῆ ἐμῆ κτλ. ἢ τοῦ δήμου, *rogatu meo* ἐμῆ αἰτήσεσι, *mandatu Caesaris* ἐντολῆ τοῦ Καίσαρος.

Τὸ *natu* (κατὰ τὴν ἡλικίαν) ἐν τῇ συνδέσει· *grandior natu* πρεσβύτερος, *maior (maximus) natu* πρεσβύτερος, πρεσβύτατος.

β΄) Μόνον τὴν αἰτιατικὴν ἔχει τὸ *venum* (-dare=πωλεῖν), *infittias (ire)* ἀρνεῖσθαι. Μόνον ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθ. τὸ *grates*.

γ΄) Διαφόρους πτώσεις ἔχουσι τὰ
(daps) *dapis, dapem* δεῖπνον,

1) Παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσι καὶ τὰ *ambage, fauce, compede*.

fors ὄνομ., forte ἀφαιρ. κατὰ τύχην·

(fides ἢ fidis ἄχρηστον) χορδή, λύρα, γεν. fidis, αἰτ. fidem, ἀφ. fide, πληθ. fides, -ium, -ibus.

(frux) καρπός, αἰτ. frugem. πλ. fruges, frugum, frugibus.

(ops ἄχρηστος) δύνამεις, γεν. opis, αἰτ. opem. ἀφ. ope, πλ. opes, lues λύμη, αἰτ. luem, ἀφ. lue.

(prex) δέησις, ἀφ. prece, πλ. preces, precum, precibus·

(sordes ἄχρηστον) ρύπος, αἰτ. sordem, ἀφ. sorde. πλ. sordes κτλ.

(veses) ἀπράγμων, vesidis.

vis δύνამεις, βία, αἰτ. vim, ἀφ. vi (ἄνευ γεν. καὶ δοτ.), πλ. vires, virium, viribus κτλ.

(vix ἄχρηστος) ἀμοιβή, αἰτ. vicem, (γεν. vicis, ἀφ. vice καὶ πληθ. μόνον vices, vicibus).

Σημ. Τὸ vis δύνამεις ἔχει δύο θέματα vi, ἐξ οὗ τὸ violare, violentus καὶ vir, ἐξ οὗ παράγονται τὰ vir-tus, vir-escō κτλ. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου σχηματίζονται τρεῖς πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου ὅλος ὁ πληθ. (καὶ παρὰ Σαλλουστίῳ αἰτ. πληθ. vis ἐκ τοῦ πρώτου θέματος).

§ 85. Β'. Ἄκλιτα (indeclinabilia) εἶναι τὰ· fas ὄσιον, nefas ἀνόσιον, mane πρωΐα, (multo mane), pondo βάρος (auri quinque pondo abstulit), (ἀφ. τοῦ ἀχρήστου pondus, διάφορον τοῦ pondus, γ.-ēris) secus γένος, nihil οὐδέν, instar τὸ σχῆμα, δίκην (villae, urbis) instar—tu mihi instar es omnium.

§ 86. Γ'. Οὐσιαστικὰ πλειοράζοντα (substantiva abundantia) καλοῦνται τὰ ὀνόματα, τὰ ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ ἔχοντα πλείονας τύπους μετὰ διαφόρου κλίσεως. Ταῦτα δὲ εἶναι

§ 87. Α'. Ἑτερόκλιτα (Heteroclita) τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀνομαστικῆς ἔχοντα διπλοῦν τύπον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσιν· domus οἶκος· τινὰ δένδρων ὀνόματα, laurus δάφνη, ficus συκία, pinus ἐλάτη, cupressus κυπάρισσος, ἃ κλίνονται κατὰ τὴν β' καὶ δ' κλ. (§ 78, σημ.), ἔχει ἐνίοτε τὸ ficus, ἀφ. ficu, ὄν. πλ. ficus, δοτ. καὶ ἀφ. ficis καὶ ficibus· cornus γεν. corni ἢ cornus, δοτ. corno, ὄν. πλ. cornus, δοτ. πλ. cornis. Τὸ senatus γερουσία καὶ tumultus θόρυβος ἔχει γεν. ἀρχαίκως παρὰ Καίσαρι καὶ Σαλλουστίῳ κατὰ τὴν β'. κλίσιν εἰς i· senati conereturum.

Τὸ vas, vasis, vase κατὰ τὴν γ'. κλ., ἐν δὲ τῷ πληθ. κατὰ τὴν β'. κλίσ. vasa, vasorum, vasis.

Tò jugerum πλέθρον ἔχει ἀφ. τοῦ ἐνικ. ποιητικῶς jugere, ἐν δὲ τῷ πληθ. γεν. jugerum, δοτ. καὶ ἀφ. jugeribus.

Tò vesper (β'. κλ) ὁ ἑσπερος ἔχει ἀφαιρ. vespere καὶ vesperi.

Tò requies ἔχει αἰτ. quietem καὶ requiem, ἀφ. requiete καὶ requie (§ 61, γ', ὑποσ.).

§ 88. Ἐτερόκλιτα εἶναι προσέτι τὰ ἔχοντα δύο καταλήξεις ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, κατὰ τὴν αὐτὴν ἢ διάφορον κλίσιν.

1) Κατὰ τὴν αὐτὴν κλίσιν.

callus καὶ callum τύλος
olipeus καὶ clipeum ἀσπίς
felis καὶ feles γαλῆ

pileus καὶ pileum πῖλος
vesperus καὶ vesper ἑσπέρα

2) Κατὰ διάφορον κλίσιν.

aranaea καὶ araneus ἀράχνη
menda καὶ mendum ἀμάρτημα
vespera καὶ vesper ἑσπέρα
barbaria καὶ barbaries βαρβαρότης
duritia καὶ durities σκληρότης
luxuria καὶ luxuries ἀσωτία
mollitia καὶ mollities μαλακότης
materia καὶ materies ὕλη

scorpius καὶ scorpio σκορπιός
angipartum καὶ -portus, us ἡ στεγνωπός
contagium καὶ contagio, onis ἐπαφή
penum καὶ penus, oris
καὶ penus, us } τροφή
præsepium z. præsepis, -es καὶ præsepe
plebs καὶ plebes ὄχλος [φάτνη
colluvio καὶ colluvies σύγλυσμα.

§ 89. Κατὰ μεταπλασµὸν κλίσεως (metaplasta) λέγονται τὰ ἐξ ἀχρόστου ἢ μεταβεβληµένης ὀνομαστικῆς ἔχοντά τινας ἢ πάσας τὰς πτώσεις.

femur μηρός, femōris καὶ femīnis (femen).

iecur ἥπαρ, γεν. iecōris, iecinoris, κτλ.

pecus κτήνος, γ. pecūdis καὶ -ōris, πλ. δὲ μόνον pecus, pecubus.

Juppiter Ζεὺς, (Ζεῦ πάτερ), γεν. Jovis, δοτ. Jovi, αἰτ. Jovem, ἀφ. Jove.

Bos, bövis, bovi, bovem, bove· -Boves, boum, bobus ἢ bubus (§ 62).

Σημ. Περί τοῦ sus καὶ grus ἰδὲ § 64.

supellex ἐπιπλα θηλ. ἔχει δύο θέματα ἢ ἓν θέμα ἀποκεκοµµένον ἐν τῇ ὀνομ.· γεν. supellectilis, ἀφ. -e καὶ i καὶ ἐν τῷ πληθ. ἄχρηστον.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ·

senex γέρων, ἔχον δύο θέματα τὸ μὲν senec, ἐξ οὗ ἡ ὀνομ. senec-s senex, καὶ τὸ senec -tus, τὸ δὲ sen, ἐξ οὗ αἱ ἄλλαι πτώσεις, γεν. sen-is κτλ.

caro κρέας (ὄν. θέμ. caron), γεν. carnis (ἐκ θέμ. carin κατὰ

συγκοπήν), δοτ. *carni*, αἰτ. *carnem*, ἀλλὰ γεν. πληθ. *carnium*. Παρὰ Λιβίω ἀπαντᾷ ὄνομ. *carnis* 37,3).

iter οὐδ. πορεία, ὁδός, ἔχει ἐπίσης δύο θέματα (*iter* καὶ *itiner*) καὶ κλίνεται οὕτω· ἐν. *iter*, γ. *itineris*, δ. *itineri*, αἰτ. *iter*, ἀφ. *itinere*
πλ. ὀν. *itinerā*, γ. *itinerum*, δ. καὶ ἀφ. *itineribus*.

§ 90. Β'. Ἐτέρογενῆ (*Heterogenea*) τὰ μεταβάλλοντα τὸ γένος ἐν τῷ πληθυντικῷ, τινὰ δ' ἔχουσι δύο γένη, οἷον·

Tartarus, ἄρσ., ὁ Τάρταρος, πληθ. *Tartara*, οὐδ.

carpasus, θηλ. ἡ κάρπασος, » *carpasa*, »

caelum, οὐδ. ὁ οὐρανός, » *caeli*. ἄρσ.

frenum, οὐδ. χαλινός, πληθ. *frena* καὶ *freni*,

rastrum, » δίκελλα » *rastra* » *rasrti*

iocus, ἄρσ. παιδιά, » *ioca* καὶ *ioci*

locus, ἄρσ. τόπος » *loca* τόποι καὶ *loci* χωρία ἐν βιβλίοις

sibilus, ἰ » συριγμός » *sibili* καὶ *sibila*.

Σημ. Τὸ *caepe* κρόμμυον καὶ *gummi* κόμμι ἀπαντᾷ καὶ *caepa* -ae θηλ. καὶ *gum-mis*, *is* (θηλ.)

2. ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

Α'. Διαίρεσις ἐπιθέτων.

§ 91. Τὰ ἐπίθετα ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ, εἶναι τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.

Α'. Καὶ τὰ μὲν τρικατάληκτα λήγουσιν

1) εἰς *us*, *a*, *um*: *bonus*, *bona*, *bonum* καλός, ἡ, ὀν.

2) εἰς *er*, *a*, *um*: *liber*, *libera*, *liberum* ἐλεύθερος, α, ὀν.

piger, *pigra*, *pigrum* ὀκνηρός, ἄ. ὀν.

3) εἰς *ur*, *a*, *um*: μοναδικὸν τὸ *satur*, *satura*, *saturum* πλήρης.

4) εἰς *er*, *is*, *e*¹. ταῦτα εἶναι δέκα τρία·

acer, *acris*, *acre*, ὀξύς *celeber*, -*bris*, -*bre* περίφημος

alacer, *alacris*, *alacre* ζωηρός *equester*, -*stris*, -*stre* ἵππικός

celer, *celēris*, *celere* ταχύς *paluster*, -*stris*, -*stre* ἐλώδης

pedester, -*stris*, -*stre* πεζός *puter*, *putris*, *putre* σαθρός²

salūber, -*bris*, -*bre* ὑγιεινός *silvester*, -*stris*, *stre* ἐλώδης

terrester, -*stris*, -*stre* χερσαῖος. *volūcer*, *cris*, *cre* πτερωτός.

campester, -*stris*, -*stre* πεδινός.

1) Τὰ εἰς *er*, *is*, *e* προέκυψαν ἐξ ἐπιθέτων εἰς *ris* ἢ *eris* δι' ἀποβολῆς τῆς καταληξεως *is*, ἐφυλάχθη ὁμοως αὕτη εἰς τὰ θηλ. καὶ εἰς τὸ οὐδ. *celeber* (ἐκ τοῦ *celeberis*), οὐ τὸ θηλ. *celebris*.

2) Τινὲς δὲν συγκαταριθμοῦσι τὸ *puter* ἐνταῦθα, δεχόμενοι τοῦτου τύπου *putris*, *tre*.

Σημ. α'. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων τούτων ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ δικατάληκτα εἰς ris (ἀρσ. καὶ θηλ.), εἰς re (οὐδ.), μάλιστα δὲ παρὰ ποιηταῖς annus salubris, -vir celebris et illustris lugubris, funebris κτλ.

Σημ. β'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἰς er ἐν χρήσει ὡς ἐπιθεταῖ· Idus Septembres, libertati Decembris, Kalendae Decembres.

Β'. Τὰ δὲ δικατάληκτα λήγουσιν

1) εἰς is (ἀρσ. καὶ θηλ.), e (οὐδ.): brevis, breve βραχύς.

2) » ior » » ius » maior, maius μείζων (§ 96).

Γ'. Τὰ δὲ μονοκατάληκτα ἔχουσι μίαν κατάληξιν διὰ τὰ 3 γένη εἰς πάσας τὰς πτώσεις πλὴν τῆς αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῆς ὀν. αἰτ. καὶ κλ. τοῦ οὐδετέρου.

Τὰ μονοκατάληκτα ἔχουσι εἰς τὴν ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ ποικίλας καταλήξεις· -s (συμφώνου ἡγουμένου μετὰ τὴν ἀποβολὴν t ἢ d), x (ἐκ τοῦ cs), r, l' (§ 95, γ' καὶ 96).

Β' Κλίσις ἐπιθέτων

§ 92. Τὰ ἐπίθετα, ὡς πρὸς τὴν κλίσιν, συμφωνοῦσι πρὸς τὰ ὀνόματα, καὶ ἔχουσι ὡς ἐκεῖνα δύο ἀριθμούς, τρία γένη, ἕξ πτώσεις καὶ κλίνονται μόνον κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας κλίσεις τῶν ὀνομάτων.

α'. Ἐπίθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως.

§ 93. Τὰ κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν κλινόμενα ἐπίθετα εἶναι τὰ τρι-κατάληκτα, τὰ λήγοντα εἰς us, a, um, —er, a, um, —ur, a, um (§ 91, Α', 1—3): κλίνονται δέ, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ εἰς os, η (α), ἥτοι τὸ μὲν ἀρσ. καὶ οὐδ. κατὰ τὴν β' κλίσιν (κατὰ τὰ εἰς us, er, um, οὐσιαστικά), τὸ δὲ θηλ. κατὰ τὴν α'.

Ἐ ν ι κ ὶ ς

ὀν. bonu-s	bona	bonu-m	piger	pigra	pigru-m
γεν. bon-i	bonae	bon-i	pigr-i	pigrae	pigr-i
δοτ. bono	bonae	bono	pigro	pigrae	pigro
αἰτ. bonu-m	bona-m	bon-um	pigru-m	pigra-m	pigru-m
κλ. bone	bona	bon-um	piger	pigra	pigru-m
ἄφ. bono	bona	bono	pigro	pigra	pigro

Π λ η θ υ ν τ ι κ ὶ ς

ὀν. bon-i	bonae	bon-a	pigr-i	pigr-ae	pigra
γεν. bono-rum	bona-rum	bono-rum	pigro-rum	pigra-rum	pigro-rum
δοτ. bon-is	bon-is	bon-is	pigr-is	pigr-is	pigr-is
αἰτ. bono-s	bona-s	bon-a	pigro-s	pigra-s	pigr-a
κλ. bon-i	bonae	bon-a	pigr-i	pigr-ae	pigr-a
ἄφ. bon-is	bon-is	bon-is	pigr-is	pigr-is	pigr-is

1) Τὰ εἰς r καὶ l προέκυψαν ἐξ ἀποβολῆς τοῦ τελικοῦ ς.

Ἐνικὸς

ὄν. liber	libera	liberum
γεν. liberi	liberae	liberi
δοτ. libero	liberae	libero
αἰτ. liberum	liberam	liberum
κλ. liber	libera	liberum
ἀφ. libero	libera	libero

Οὕτω κλίνονται

α' Κατὰ τὸ bonus καὶ πολλὰ ἄλλα
amicus, amica, amicum φίλος
angustus, -a, -um στενός
altus, alta, altum ὑψηλός
carus, cara, carum προσφιλέης
cavus, cava, cavum κοῖλος
densus, densa, densum πυκνός
certus, certa, certum βέβαιος
clarus, clara, clarum κλεινός
frigidus, -a, -um ψυχρός
laetus, laeta, laetum εὖθυμος
magnus, magna, magnum μέγας
malus, mala, malum κακός
novus, nova, novum νέος
nudus, nuda, nudum γυμνός
sanctus, sancta, sactum ἱερός
plenus, plena, plenum πλήρης
purus, pura, purum καθαρός
varius, -ia, um ποικίλος

καὶ αἱ μετοχαὶ εἰς us, a, um, ὡς
amatus, a, um ἠγαπημένος
amaturus, a, um ἀγαπήσων
amandus, a, um ἀγαπητέος

Σημ. Τὸ dexter δεξιός ἔχει dextera καὶ dextra, dexterum καὶ dextrum.

β' Ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως.

§ 94. Τὰ θετικὰ ἐπίθετα τὰ κατὰ τὴν γ' κλίσει κλινόμενα εἶναι τὰ τρικατάληκτα εἰς er, is, e, καὶ πάντα τὰ δικατάληκτα καὶ τὰ μονοκατάληκτα².

1) Τὰ ἐξῆς λήγουσιν εἰς fer καὶ ger, ἀλλ' ἀπλᾶ ὄντα συγκόπτουσι τὸ e· vapor πανοῦργος, niger μέλας, aeger ἄρρωστος, piger ὀκνηρός, integer ἀκέραιος.

2) Τὰ ἐπίθετα ταῦτα, ὡς καὶ αἱ εἰς ans καὶ ens μετοχαί, προέκυψαν ἐξ ἀρχαίου θέματος φωνηεντολήκτου εἰς i καὶ τὸ τελικόν φωνῆεν ἀπεβλήθη εἰς τινὰς πτώσεις (§ 94, γ')· ἐφυλάχθη μὲν εἰς τὸ prudenti-a, prudenti-um, ἀπεβλήθη δὲ εἰς τὸ sonantum, fugientum (Κάττουλος), parentum (Ὀράτ.), amantum (Τερέντιος).

Πληθυντικὸς

liberi	liberae	libera
libero-rum	libera-rum	libero-rum
liberis	liberis	liberis
liberos	liberas	libera
liberi	liberae	libera
liberis	liberis	liberis

β' Κατὰ τὸ piger καὶ πολλὰ ἄλλα
creber, crebra, crebrum πυκνός
integer, integra, integrum ἀκέραιος
niger, nigra, nigrum μέλας
pulcher, pulchra, pulchrum ὠραίος
ruber, rubra, rubrum ἐρυθρός
sacer, sacra, sacrum ἱερός
taeter, taetra, taetrum βδέλυρός

Τῶν εἰς er φυλάττουσι τὸ e, κλινόμενα κατὰ τὸ liber μόνον τὰ·

asper, aspera, asperum τραχύς
lacer, lacera, lacerum λακερός

liber, -era, -erum ἐλεύθερος
miser, misera, miserum ἄθλιος

prosper, prospera, prosperum ἀτυχῆς
tener, tenera, tenerum τρυφερός

alter, altera, alterum ἕτερος

καὶ τὰ εἰς fer καὶ ger σύνθετα ἐπίθετα ἐκ τοῦ fero καὶ gero,¹

frugifer, fera, -ferum καρποφόρος

armiger, -gera, -gerum ὄπλοφόρος

pestifer, -fera, -ferum φθοροποιός

signifer, -fera, -ferum ἀστέρειος

corniger, -gera, -gerum κερατοφόρος.

§ 95. Α΄. Τῶν κατὰ τὴν γ κλ. κλινομένων τὰ τρικατάληκτα εἰς er, is, e, τὰ δικατάληκτα εἰς is, e καὶ τὰ φωνηεντόληκτα μονοκατάληκτα ἔχουσι τὴν ἄφ. τοῦ ἐνικού εἰς i· brevi
τὴν ὀνομ., αἰτ. τοῦ πληθ. οὐδετέρου εἰς ia· brevi-a
καὶ τὴν γεν. πληθ. εἰς i-um· brevi-um.

Κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον κλίνονται

α΄.) Τὰ 13 τρικατάληκτα εἰς er, is, e (§ 91, Α΄, 4).

	Ἐνικός.		Πληθυντικός.			
ὄν.	acer	acri-s acre	acr-es	acr-es	acr-ia	
γεν.	acr-is	διὰ τὰ 3 γένη	acri-um	διὰ τὰ 3 γένη		
δοτ.	acr-i	» »	acri-bus	» »		
αἰτ.	acr-em	acre-m acre	acr-es	acr-es	acri-a	
κλ.	acer	acri-s acre	acr-es	acr-es	acri-a	
ἄφ.	acri	διὰ τὰ 3 γένη	acri-bus	διὰ τὰ 3 γένη		

Σημ. Celer, celeris, celere σχηματίζει κανονικῶς τὴν ἄφ. celeri, τὴν ὄν. πλ. τοῦ οὐδ. celeria· ἀντὶ celerium ἔχει γεν. πλ. celerum. Ἐν τῇ συνθέσει tribunus celerum τὸ celerum λαμβάνεται οὐσιαστικῶς. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων κύρια ἔχουσιν ἄφαιρ. εἰς e (§ 96, σημ. β΄).

β΄.) Τὰ δικατάληκτα, τὰ ἔχοντα θέμα φωνηεντόληκτον· τοιαῦτα τὰ λήγοντα εἰς is, e (§ 91, Β΄, 1).

	Ἐνικός.		Πληθυντικός.			
	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.		
ὄν.	brevi-s	breve	brev-es	brev-es	brevi-a	
γεν.	brev-is	διὰ τὰ 3 γένη	brevi-um	διὰ τὰ 3 γένη		
δοτ.	brev-i	» »	brevi-bus	» »		
αἰτ.	breve-m	breve	brev-es	brev-es	brevi-a	
κλ.	brevi-s	breve	brev-es	brev-es	brevi-a	
ἄφ.	brevi	διὰ τὰ 3 γένη	brevi-bus	διὰ τὰ 3 γένη		

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

docilis,	docile,	εὐδίδακτος.	fortis,	forte	ἀνδρείος.
crudēlis,	crudele	ὠμός.	inermis,	inermis	ἄοπλος.
gravis,	grave	βαρύς.	hostis,	hoste	ἐχθρός.
lenis,	lene	πρᾶος.	fidēlis,	fidēle	πιστός.
omnis,	omne	πᾶς.	sublimis,	sublime	μετέωρος.
dulcis,	dulce	γλυκύς.	utilis,	utile	χρήσιμος.
facilis,	facile	εὐκόλος.	amabilis,	amabile	ἀγαπητός.

Σχημάτισον τὰ fortis vir, breve carmen, grave bellum.

γ') Τὰ μονοκατάληκτα, τὰ ἔχοντα θέμα φωνηεντόληκτον εἰς ι'

		Ἐνικός.	Πληθυντικός.		
		ἄρσ. καὶ Θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. καὶ Θηλ.	οὐδ.
ὄν.	pruden-s	διὰ τὰ 3 γένη	prudent-es	prudenti-a	
γεν.	prudent-is	» »	prudenti-um	διὰ τὰ 3 γένη	
δοτ.	prudent-i	» »	prudenti-bus	» »	
αἰτ.	prudent-em	prudens	prudent-es	prudenti-a	
κλ.	pruden-s	διὰ τὰ 3 γένη	prudent-es	prudenti-a	
ἄφ.	prudent-i		prudenti-bus	διὰ τὰ 3 γένη	

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

costans, -antis σταθερός	misericors, -rdis ἐλεήμων	mendax, -acis ψευδής
vehemens, -entis σφοδρός	dives -itis πλούσιος	fallax, -acis ἀπατηλός
prudens, -entis φρόνιμος	velox, -ocis ταχύς	felix, -icis εὐτυχής
concors, -rdis ὁμόφρων	atrox, -ocis σκληρός	simplex, -icis ἀπλοῦς
discors, -rdis διάφρωνος	audax, -acis τολμηρός	iners, -tis νοηρός

§ 96. Β'. Τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ θετικὰ μονοκατάληκτα, τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς ἓν σύμφωνον, ἔχουσι τὴν ἄφ. τοῦ ἐνικ. εἰς e' maiore ὄν. καὶ αἰτ. πλ. οὐδ. εἰς a' maiora καὶ γεν. πλ. εἰς um' maiorum.

Ἐν.	ὄν.	maior	maius	vetus	
	γεν.	maior-is	διὰ τὰ 3 γένη	veter-is	
	δοτ.	maior-i	»	veter-i	
	αἰτ.	maior-em	maius	vetus	
	κλ.	maior	maius	vetus	
	ἄφ.	maiore ¹	διὰ τὰ 3 γένη	vetere	
Πλ.	ὄν.	maior-es	maior-a	veter-es	vetera
	γεν.	maior-um	διὰ τὰ 3 γένη	veter-um	διὰ τὰ 3 γένη
	δοτ.	maior-bus	»	veter-ibus	» »
	αἰτ.	maior-es	maior-a	veter-es	veter-a
	κλ.	maior-es	maior-a	veter-es	veter-a
	ἄφ.	maior-ibus	διὰ τὰ 3 γένη	veter-ibus	διὰ τὰ 3 γένη

Κατὰ τὸ maior, maius πάντα τὰ συγκριτικὰ.

Σημ. Τὸ οὐδέτερον τοῦ plures εἶναι plura, ἀλλὰ γεν. plurium, ἐξ ἀρχαίου θέματος εἰς i (pluri), ἔτι καὶ τοῦ complures, complura, complurium.

1) Ἡ ἄφ. τῶν συγκριτικῶν εἶναι γενικῶς εἰς e καὶ ὄχι εἰς i ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς κτίσεως τῆς Ρώμης μέχρι τέλους τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς: minore, maiore, ἀπὸ δὲ τοῦ Λουκανοῦ εἰσῆλθη καὶ ἡ εἰς i' maiori. Παρὰ Κικέρωνι ἀπαντᾷ ἡ ἄφ. εἰς i εἰς τὰ ἐξῆς: graviori, firmiori, maiori, minori, superiori, meliori, priori Παρὰ Κορνηλίῳ maiori, παρὰ Καίσαρι maiori, superiori· παρὰ Λιβίου inelemtiori, priori (καὶ priore), acriori, ulteriori, maiori, παρὰ Οὐάρρωνι priori, sublimiori, molliori.

Κατὰ τὸ vetus καὶ τὰ·

sospes, -itis σῶρος	compos, -otis ἐγκρατῆς	pubes, -eris ἔφηθος
impos, -otis ἀκρατῆς	praeceps, -itis ὀρηκτικὸς	inops, -opis ἄπορος
superstes, -itis ἐπιζῶν	dives, -itis πλούσιος	particeps, -cipis μέτοχος
memor. -oris μνήμων	immemor, -oris ἀμνήμων	degener, -eris ἀγενής
senex, senis γέρων	caelebs, -libis ἄγαμος	vigil, -ilis ἄγρυπνος (ὡς ἐπ'θ. λέγεται vigilans).

τὰ δὲ pauper, -eris πένης, deses, -idis ἀργός καὶ princeps, -cipis ἄρχων ἄνευ οὐδ. πλ.

§ 97. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων τῆς γ' κλίσεως.

Σημ. α'. Ἐπικρατέστερος εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς i εἰς τὸ par καὶ memor, inops, supplex, inopi, supplici, pari, memori.

Σημ. β'. Ἐπιθέτα τινα ἔχοντα θέμα εἰς i ἔχουσι τὴν ἀφαιρ. εἰς e simplex, simplicia, simplice.

Τὸ locuples ἔχει τοὺς ἐξῆς τύπους· locupletia (οὐδ. πλ.), γεν. -ium καὶ -um, ἀφαιρ. -te καὶ -ti.

Σημ. α'. Οὐδέτερον πληθυντικὸν ἔχουσι τὰ πλεῖστα τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων καὶ μάλιστα τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομ. εἰς ns, rs, x, as· εἶτι δὲ καὶ τὰ par ἴσος, anceps ἀμφικέφαλος, praeceps, locuples πλούσιος, uber ἄφθονος, vetus. Τὰ ἄλλα τὰ ἀναφερόμενα εἰς πρόσωπα (pauper, memor κτλ.) πολὺ σπανίως ἔχουσιν οὐδέτερον (ἐνικ. ἢ πληθ.)!

α') Αἱ μετοχαὶ εἰς ans καὶ ens κλίνονται κατὰ τὰ φωνηεντόκλητα θέματα καὶ ἔχουσιν, ὡς τὰ ἐπίθετα, ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς i, ὅταν κεῖνται ὡς ἐπίθετα, εἰς e δέ, ὅταν κεῖνται ὡς οὐσιαστικὰ ἢ καθ' αὐτὸ μετοχαί·

a sapienti viro ὑπὸ σοφοῦ ἀνδρός

a sapiente ὑπὸ σοφοῦ

Tarquinio regnante Ταρκινίου βασιλεύοντος

Σημείωσαι τὸ in continenti (ἐνν. terra).

Ὅμοίως ἔχουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς um, ὅταν λαμβάνωνται οὐσιαστικῶς· παρ' Ὁρατ. gerentum καὶ recentum κατ' ἀναλογίαν τοῦ clientum, ὃ εἶναι οὐσιαστικόν.

Σημ. Τὸ animans, γεν. -antis ἀπαντᾷ ὅτε μὲν ἀρσ., ὅτε δὲ θηλ., ἔχει δὲ καὶ τύπον οὐδ. εἰς τὰ πλ. εἰς ia· animantia.

β') Τὰ οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα ἐπίθετα εἰς is καὶ er κλίνονται κατὰ τὰ ἐπίθετα καὶ ἔχουσι τὴν ἀφ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς i·

aequalis, -is ἀρσ. ἡλικιώτης familiaris, -is ἀρσ. οἰκειός

annalis, -is » (ἐνν. liber) natalis, -is » (ἐνν. dies)

τὰ χρονικά

[γενέθλιος ἡμέρα.

consularis, -is ὑπάτικός

1) Ἀπαντᾷ depositum sospes (Ἰουδεν.), ingenium inquires, supplicibus votis, divitibus pomis κτλ.

Οὕτω καὶ τὰ μηνῶν ὀνόματα, ἐννοουμένου τοῦ mensis

Aprilis, -is, ἀφ. ἰ, ἀρσ. December (ἐνν. is ἀρσ.). ἀφ. bri

Σημ. α'. Aedilis, is ἀρσ., ἔχει ἀφ. aedile, juvenis νέος, ἀφ. -ne. triremis (ἐνν. navis), is θηλ. ἔχει triremi καὶ trireme.

Σημ. β'. Τὰ ἐπίθετα, γινόμενα κύρια ὀνόματα ἔχουσι τὴν ἀφ. εἰς e' Juvenalis, -le, Laterensis, -se, Martialis, -le, Felix, -ce, Celer, -re, Constans, -nte.

Σημ. γ'. Τὰ ἔθνικα εἰς as, atis καὶ is, itis ἔχουσι τὴν ἀφαιρ. συνήθως εἰς i' in (agro) Arpinati ἐν τῷ ἀγρῷ τῶν Ἀρπινάτων. ἀλλ' ὡς πρόσωπον εἰς e' ab (homine) Arpinate ὑπό τινος Ἀρπινάτου. Περὶ τῆς γεν. πληθ. τούτων πρβ. (§ 63, γ').

§ 98. Πρὸς ἄσκησιν κλίνονται ἐνταῦθα ἐπίθετα μετὰ οὐσιαστικῶν.

Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ συμφωνοῦσι πρὸς τὰ οὐσιαστικά κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν.

1) Ἐπίθετον τρικατάληκτον μετὰ οὐσιαστικῶν

Ἐνικός

ὄν. bonus	puer	bona	mater	bonum	opus
γεν. boni	pueri	bonae	matris	boni	operis
δοτ. bono	puero	bonae	matri	bono	operi
αἰτ. bonum	puerum	bonam	matrem	bonum	opus
κλ. bone	puer	bona	mater	bonum	opus
ἀφ. bono	puero	bona	matre	bono	opere

Πληθυντικός

ὄν. boni	pueri	bonae	matres	bona	opera
γεν. bonorum	puerorum	bonarum	matrum	bonorum	operum
δοτ. bonis	pueris	bonis	matribus	bonis	operibus
αἰτ. bonos	pueros	bonas	matres	bona	opera
κλ. boni	pueri	bonae	matres	bona	opera
ἀφ. bonis	pueris	bonis	matribus	bonis	operibus

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

frater amatus,	soror amata,	genus amatum
poeta laudandus,	ars laudanda,	carmen laudandum.

2) Ἐπίθετον δικατάληκτον μετὰ οὐσιαστικῶν.

Ἐνικός

ὄν. campus	viridis	area	viridis	gramen	viride
γεν. campi	viridis	areae	viridis	graminis	viridis
δοτ. campo	viridi	areae	viridi	gramini	viridi
αἰτ. campum	viridem	aream	viridem	gramen	viride
κλ. campe	viridis	area	viridis	gramen	viride
ἀφ. campo	viridi	area	viridi	gramine	viridi

Πληθυντικός

ὄν. campi	virides	areae	virides	gramina	viridia
γεν. camporum	viridium	arearum	viridium	graminum	viridium
δοτ. campis	viridibus	areis	viridibus	graminibus	viridibus
αἰτ. campos	virides	areas	virides	gramina	viridia
κλ. campi	virides	areae	virides	gramina	viridia
ἀφ. campis	viridibus	areis	viridibus	graminibus	viridibus

3) Ἐπίθετον μονοκατάληκτον μετὰ οὐσιαστικῶν.

Ἐνικός					
ὄν. audax	vir	audax	femina	audax	animal
γεν. audacis	viri	audacis	feminae	audacis	animalis
δοτ. audaci	viro	audaci	feminae	audaci	animali
αἰτ. audacem	virum	audacem	feminam	audax	animal
κλ. audax	vir	audax	femina	audax	animal
ἄφ. audaci	viro	audaci	femina	audaci	animali
Πληθυντικός					
ὄν. audaces	viri	audaces	feminae	audacia	animalia
γεν. audacium	virorum	audacium	feminarum	audacium	animalium
δοτ. audacibus	viris	audacibus	feminis	audacibus	animalibus
αἰτ. audaces	viros	audaces	feminas	audacia	animalia
κλ. audaces	viri	audaces	feminae	audacia	animalia
ἄφ. audacibus	viris	audacibus	feminibus	audacibus	animalibus

γ'. Ἀνωμαλία ἐπιθέτων.

§ 99. Α'. Ἑλλειπῆ (defectiva).

1) Ἑλλειπῆ κατὰ πτώσεις, (defectiva casibus) ἑλλείπει ἢ ἐν. ὄν. τοῦ seminēcis (seminex) ἡμιθνής· τὸ exspers καὶ semis¹ ἔχουσι μόνον ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ· ἑλλείπει ἢ ὄνομ. τοῦ ἄρσ. τῶν ludicra, ludicrum παιγνιώδης (ludicrus), cetera, ceterum, ἕτερος (ceterus ἢ ceter).

macte (ἐνικ.) ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν κλητ. ἀλλ' ἠνωμένον ὡς ἐπίθ. ἄκλιτον², μετὰ τῶν προστακτ. esto, este, estote· macti πληθ. εἶναι τύπος ἀμφίβολος.

2) Ἑλλειπῆ κατὰ ἀριθμὸν (def. numero).

Πληθυντικὰ μόνον εἶναι τὰ· pauci ὀλίγοι, plerique, plerae-que pleraque πλείστοι³.

§ 100. Β'. Ἀκλιτα (indeclinabilia) εἶναι τὰ· nequam οὐτιδανός⁴, frugi σώφρων (ὡς δοτ. τοῦ frux), καὶ τὰ praesto (ἐπίρρημα) (εἰς τὴν φράσιν praesto sum ἔτοιμός εἰμι) (μετὰ τοῦ esse καὶ habere) necesse ἀναγκαῖον· opus χρεῖα (μόνον ἐν συντάξει μετὰ τοῦ esse), ἔτι τὸ damnas, μόνον εἰς δικαστικὰς ἐκφράσεις· damnas esto ἢ sunt).

1) Λέγεται· unciae sex semis=1¹,₂ οὐγκίας.

2) macte nova virtute, puer (Βεργ. Αἰν. 9,64).—iuberem te macte virtute esse (Λεβ. 3,22), macte virtute esse (Λεβ. 7,36).

3) Ὁ Σαλλούστιος ἔχει· pleraque inventus, nobilitas τὸ πλείστον τῆς νεότητος, τῶν εὐγενῶν, plerumque exercitum (αἰτ. πλείστον στρατὸν καὶ plerumque (οὐδ) πλείστον μέρος· τοῦτου ἑλλείπει καὶ ἡ γεν. πληθ. ἀναπληρουμένη διὰ τῆς τοῦ plurini-οῦ plurimorum,-arum,-orum.

4) ab hominibus nequam inductus (Κικ.), vox blanda et nequam (Ἰουβ.).

§ 101. Γ'. **Πλεονάζοντα** (abundantia) εἶναι τὰ ἐπιθέτα, τὰ ἔχοντα δύο τύπους, ὧν ὁ εἷς εἶναι πάντοτε εἰς US καὶ συχνότερος εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς.

α.) ἐπιθέτα εἰς US, a, um		καὶ is, e
acclivus, a, um	} σπανιώτερον ἀντί	acclivis e ἀνάντης
declivus, a, um		declivis, e κατάντης
proclivus, a, um		proclivis e ἐπιρρεπής.
exanimus, a, um	σπαν. ἀντί	exanimis, e ἄψυχος
semianimus, a, um		semianimis, e ἡμιθνής
unanimus, a, um		unanimis, e ὁμόφρων
gracilus, a, um		gracilis, e ἰσχνός
hilärus a, um		ilaris, e (συνηθέστ.) ἰλαρὸς
imbecillus, a, um		imbecillis, e (σπαν.) ἀσθενής
imberbus, a, um		imberbis, e ἀγένειος
inermus, a, um (σπαν.)		inermis, e ἄοπλος

β.) εἰς US καὶ εἰς ES καὶ συνηθέστερον εἰς entus, a, um	
mansuetus, a, um	mansues, etis χειροήθης
opolentus, a, um	opulens, -ntis εὐπορος, πλούσιος
violentus, a, um	violens, -ntis βίαιος
semisomnus, a, um	semisomnis, e ἡμιὑπνος
inquietus, a, um	inquietus ἀνήσυχος
perpetuus, a, um καὶ ἐνίοτε	perpes, etis διηνεκής.

§ 102. Τοῦ dives, γεν. divitis ἀπαντᾷ καὶ ἄλλος τύπος γεν. ditis, ἀφ. dite, οὐδ. πλ ditia dis (σπάνιος ἐν τῇ ὀνομ.) ἀρσ., θηλ. οὐδ.

Γ'. Σύγκρισις τῶν ἐπιθέτων.

§ 103. Βαθμοὶ τῆς συγκρίσεως (gradus comparationis), ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, εἶναι τρεῖς θετικῶς (gradus positivus) συγκριτικὸς (gradus comparativus), καὶ ὑπερθετικὸς (gradus superlativus).

Σημ. Θετικῶς βαθμοῦ εἶναι τὰ ἐπιθέτα καὶ αἱ ἐπιθετικῶς λαμβανόμεναι μετοχαί.

§ 104. Καταλήξεις τοῦ μὲν συγκριτικοῦ εἶναι ἡ **ior**¹ (τῇ ἑλληνικῇ

1) Ὁ ἀρχικὸς τύπος τοῦ συγκριτικοῦ εἶναι ios διὰ τὰ 3 γένη, ἐκ δὲ τῆς ios μεταβολῇ τοῦ s εἰς r προέκυψεν ἡ ior, ἧς ἦτο κοινὴ διὰ τὰ τρία γένη, διότι ἔληγε senatus consultum prior, bellum punicum posterior, ἀλλ' ἡ διάκρισις τῆς ior διὰ τὰ ἀρσ. καὶ θηλ. καὶ ius διὰ τὰ οὐδ. δὲν εἶναι ἀρχαία· ὕστερον παρὰ κλασσικοῖς ὁ μὲν εἰς ior ἔμεινε διὰ τὰ ἀρσ., θηλ. καὶ διὰ τὰ οὐδ. ἔγεινεν -ius διατηρηθέντος τοῦ s, ἴσως κατ'

-ίων) διὰ τὰ ἄρσ. καὶ θηλ., -ius διὰ τὰ οὐδέτερα, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ἐπικρατεστέρα ἢ is -simus, -a, -um.

Σημ. Πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ὑπερθετικοῦ ὑπάρχουσι δύο εἶδη καταλήξεις·

1) Ἡ mus ἀρχαιοτέρα καὶ ἀπλουστέρα, ἀπαντᾷ εἰς τὰ supre-mus, plur-i-mus (ἀντὶ plusi-mus), min-i-mus καὶ ἄλλα (§ 108).

2) Ἡ timus, ἣτις διεσώθη ἐν τισιν ὑπερθετικοῖς (op-timus, ul-timus, in-timus) καὶ ἐν τισιν ἄλλοις, ἃ ἀπέβαλον τὴν τοῦ ὑπερθετικοῦ σημασίαν· mari-timus, legi-timus fini-timus· ἐκ ταύτης μεταβολῇ τοῦ ἀρχικοῦ t εἰς s προέκυψεν ἡ simus, ἣτις ἀπαντᾷ ἐν τοῖς pes-simus (ἐκ τοῦ pestis, pes-timus), maximus (ἀντὶ mag-simus), proximus (ἀντὶ prop-simus, ἐξ οὗ proc-simus)²· ἐκ τῆς timus ἡ simus δὲ κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ t ἢ s εἰς r ἢ l, ὅταν ἡ ρίζα πραγματικῶς ἢ μεταβεβλημένη λήγῃ εἰς r ἢ l προέκυψεν ἡ rimus καὶ limus· piger-rimus ἀντὶ piger-timus, facil-limus ἀντὶ facil-timus (§ 106,6')· ἐκ τῆς simus ἐγένετο δι' ἐπεκτάσεως is-simus³, ἀρχικῶς is-timus· ἡ is-simus ἐγένετο εἴτα καὶ ἡ ἐπικρατεστέρα καὶ συνηθεστέρα.

§ 105. Τὰ παραθετικά σχηματίζονται ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἐπισυναπτομένων τῶν οἰκείων καταλήξεων. Ἐὰν δὲ τὸ θέμα λήγῃ εἰς φωνῆεν, ἀποβάλλεται τοῦτο.

longus μακρός (θ. longo)	longior, -ius	- long-issimus, a, um
audax τολμηρός (θ. audac)	audac-ior, ius	audac-issimus, a, um
utilis ὠφέλιμος (θ. utili-)	util-ior, ius	util-issimus, a, um

§ 106. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν παραθετικῶν.

α. Τὰ εἰς -dicus, -ficus, -volus σύνθετα ἐπιθέτα σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παρθέσεως ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος εἰς ens, ἐν χρήσει ἢ ἀχρήστου·

maledicus κακολόγος	maledicent-ior, -ius	maledicent-issimus, a, um
maleficus κακοποιός	maleficent-ior, -ius	maleficent-issimus, a, um

Οὕτω καὶ τὰ

beneficus εὐεργέτης	munificus φιλόδωρος	benevolus εὐμενής
magnificus μεγαλοπρεπής	honorificus ἔντιμος	malevolus δυσμενής.

καὶ τὰ ἐκ τοῦ video καὶ egeo σύνθετα· providus προορατικός, egenus (egens) ἐνδεής, provid-entior, -ius κτλ.

ἀναλογίαν τῶν ὀνομάτων τῆς γ'. κλ. εἰς or, γεν. -oris (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ εἰς us, γεν. oris (οὐδ.) corpus corporis καὶ ἕγνος τι τῆς ἀρχαίας καταλήξεως τοῦ συγκριτικοῦ ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑποκοριστικά τῶν συγκριτικῶν εἰς us-culus, durius-culus. a, um. grandius-culus, a, um.

2) Ὅποτε=ὀκότε· ἐκ θέμ. ὀπ=ὀκ, τὸ oc-ulus.

3) Ἡ προτασσομένη συλλαβὴ is προέκυψεν ἐκ τῆς συγκριτικῆς καταλήξεως ius=ios, ἐξ ἧς is, δι' ὃ τὸ mag-ius ἐγένετο magis πρὸς τὴν is-simus παράβαλε τὴν ἴσ-τερος, ἴσ-τατος· ἀρπαγ-ἴστερος, ἀρπαγ-ἴσ-τατος.

6'. Ἐξ ἐπιθέτα εἰς *ilis*,

facilis, difficilis, similis, dissimilis, gracilis καὶ humilis

ἔτι δὲ καὶ πάντα τὰ εἰς *er* σχηματίζουσι τὸ μὲν συγκριτικὸν κανονικῶς, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν προσλήψει τῆς ἀρχαίας καταλήξεως *-simus* εἰς τὸ εἰς *l* ἢ *r* λήγον θέμ. ὅτε τὸ *s* ἀφομοιούμενον πρὸς τὸ προηγούμενον *l* καὶ *r* τῆς ὀνομαστ. τοῦ ἀρσ γίνεται *l* καὶ *r* (§ 104, σημ.).

<i>facilis</i> εὐκολος	<i>facil-ior</i>	<i>facil-limus</i> ¹
<i>difficilis</i> δύσκολος	<i>difficil-ior</i>	<i>difficil-limus</i>
<i>similis</i> ὅμοιος	<i>simil-ior</i>	<i>simil-limus</i>
<i>dissimilis</i> ἀνόμοιος	<i>dissimil-ior</i>	<i>dissimil-limus</i>
<i>gracilis</i> ἰσχνός	<i>gracil-ior</i>	<i>gracil-limus</i>
<i>humilis</i> ταπεινός	<i>humil-ior</i>	<i>humil-limus</i> .

<i>piger</i> ὀκνηρός (θ. <i>pigro</i>),	<i>pigr-ior, -ius</i>	<i>piger-rimus, a, um</i>
<i>liber</i> ἐλεύθερος (θ. <i>libero-</i>)	<i>liber-ior, -ius</i>	<i>liber-rimus, a, um</i>
<i>acer</i> ὀξύς (θ. <i>acri-</i>)	<i>acr-ior, -ius</i>	<i>acer-rimus, a, um</i>
<i>celer</i> ταχύς (θ. <i>celeri-</i>)	<i>celer-ior, -ius</i>	<i>celer-rimus, a, um</i>

Κατὰ τὰ εἰς *er* σχηματίζουσι καὶ ταῦτα τὸ ὑπερθετικόν·

<i>maturus</i> ὠριμος	<i>matur-rimus καὶ matur-issimus</i>
<i>vetus</i> (- <i>eris</i>) πλαισιός	<i>veter-rimus</i>
<i>nuperus</i> νέος	<i>nuper-rimus</i>
<i>prosperus</i> εὐτυχής	<i>prosper-rimus</i> (πρβλ. § 107)

Σημ. α'. Τὰ πλείστα τῶν εἰς *-ilis* σχηματίζουσι τὸ ὑπερθετικὸν κατὰ τὸν γενικὸν κἀ νόνα εἰς *-is-simus*: *utilis utilissimus, fertilis fertilissimus*¹.

Σημ. β'. Ὅσα τῶν *er* συγκόπτουσι ἐν τῇ κλίσει τὸ *e*, ἔχουσι τοῦτο συγκεκομμένον καὶ εἰς τὸ συγκριτικόν. *miser, συγκ. miser-ior, ἀλλὰ pulcher, συγκ. pulchr-ior*.

§ 107. Ἀνώμαλος καὶ ἑλλιπὴς σύγκρισις.

α') Πολλὰ ἐπιθέτα σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τὰ παραθετικά ἀπὸ διαφορῶν θεμάτων. (Πρβλ. § 104, σημ. 2).

<i>bonus</i> ἀγαθός, καλός	<i>melior, -ius</i>	<i>op-timus, a, um</i>
<i>malus</i> κακός	<i>peior, -ius (pes-ior)</i>	<i>pes-simus, a, um</i>
<i>magnus</i> μέγας	<i>maior, -ius</i> ²	<i>maximus, a, um</i>
<i>multus</i> πολὺς	<i>plures</i> ³	<i>pluri-mus</i> ⁴

1) Ἐκ τούτου ἐπῆλθε σύγκρισις μετὰ τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν καὶ ἔλεγον *gracillimus* πολὺ σπανίως (Suet. Ner. 51): *utillimus*.

2) Ἀντὶ *mag-ior, mag-ius* εἰς δὲ τὸ ἐπίρρημα *magis* ἀντὶ *magius* ἀναφαίνεται μὲν τὸ *g*, ἀλλ' ἀπεδότηθη τὸ *u*.

3) Τὸ ἐπίρρ. *plus* καὶ τὸ ἐπίθ. *plures* εἶναι ἐσχηματισμένα ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, ἐξ ἧς καὶ τὸ *plenus* καὶ τῆς καταλήξεως *ios (ior), ius* (ὑπερθ. *plurimus (plos-simus)*).

4) Σημείωσαι *pleraeque, pleraque, γεν. plurimorum, -arum*.

multi πολλοί	plus, plura, γ.-ium,	pluri-mus, a, um
parvus ὀλίγος, μικρός	minor, minus ¹	mini-mus, a, um
dives πλούσιος	divitior καὶ ditior	divitissimus καὶ ditissimus

β') Ἀνωμάλως σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των τά·

[de κατὰ (κακός)]	deter-ior, -ius	deter-rimus
frugi (ἄκλιτον) ²	frugal-ior, -ius	frugalissimus
sinister ἀριστερός	sinister-ior	sinisti-mus
dexter δεξιός	dexter-ior	dexti-mus
nequam οὐτιδανός	nequior, -ius	nequissimus, a, um.

γ') Ἐπίθετά τινα στεροῦνται συγκριτικοῦ ἢ ὑπερθετικοῦ.

senex γέρων	senior	ἄνευ ὑπερθετικοῦ
iuvenis νέος	iunior(ἐκ τοῦ iuvenior)	» »
adolescens νέος	adolescent-ior	» »
maturus ὄριμος	ἄνευ συγκριτικοῦ	maturrimus
vetus παλαιός	» ³	veterrimus
nuperus νέος	»	nuper-rimus
prosperus εὐτυχής	»	prosper-rimus
sacer ἱερός	»	sacer-rimus ⁴
novus νέος	»	nov-issimus

§ 108. Ἀρχαιότεραι καταλήξεις εἶναι ἢ mus, timus.

α. Ἡ mus ἐπισυναπτεται εἰς ἐπίθετα ὀλίγον ἐν χρήσει εἰς τὸ θετικὸν ἢ εἰς προθέσεις, σημαίνουσας χρόνον ἢ τόπον (παρβ. καὶ τὰ mini-mus, plur-i-mus).

exterus ὁ ἔξω ⁵	exter-ior	extre-mus (ἀντὶ exter-mus)
inferus ⁶ ὁ κάτω	infer-ior	inf-i-mus, καὶ -imus
posterus ὕστερος	poster-ior	postre-mus (ἀντὶ poster-mus) post-u-mus
superus ὁ ἄνω	super-ior	supre-mus (ἀντὶ super-mus) sum-mus (ἀντὶ sup-mus)

1) Ἐκ τοῦ min-ior, min-ius ἢ κατάληξις ior, ius ἐγένετο or, us· τὸ συγκριτικὸν τοῦτο σχηματισθὲν ἀνωμάλως ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ minuere ἔχει ὑπερθ. min-imus. Ὑπερθετικὸν τοῦ parvus παρὰ Λουκρητίω (1,609) parvissimus.

2) Τὸ frugalis ἄχρηστον.

3) Ἀπαντᾷ σπανιώτατα veterior καὶ vetestior (ἀρχαϊσμός).

4) Ἀλλὰ καὶ sanctior, sanctissimus.

5) Τὸ θετικὸν ἀπαντᾷ εἰς τὸ nationes exterae.

6) Τὸ θετικὸν ἀπαντᾷ εἰς τὸ mare inferum, mare superum καὶ inferi (di), superi (di). Σημείωσαι τὸ apud inferos=παρὰ τοῖς ἐν Ἄδου.

β'. Ἡ *timus* αὕτη ἀπαντᾷ εἰς τίνα ὑπερθετικά, ὧν τὰ θετικά ἀσυνήθη·
 Οὕτω καὶ (*prae*), *prior* ὁ πλησιαιτέρω *pri-mus* πρῶτος
 (*citra*) *citer-ior* ὁ ἐντός *ci-timus* ὁ ἐγγυτάτω
 (*intra*), *interior* ὁ ἐνδοτέρω *in-timus* ὁ ἐνδοτάτω
 (*ul-tra*), *ulter-ior* ὁ πέραν *ul-timus* ὁ ἔσχατος
 (*prope*), *prop-ior* ὁ πλησιαιτέρω *prox-imus* ὁ πλησιαιτάτω (§ 104, σημ.).

§ 109. Τὰ εἰς *us* ἐπιθέτα φωνήεντος ἡγουμένου σχηματίζουσι περιφραστικῶς πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας, τὸ μὲν συγκριτικὸν διὰ τοῦ *magis* μᾶλλον, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν διὰ τοῦ *maxime* μάλιστα.

<i>idoneus</i> ἐπιτήδειος	<i>magis idoneus</i>	<i>maxime idoneus</i>
<i>dubius</i> ἀμφίβολος	<i>magis dubius</i>	<i>maxime dubius</i>
<i>arduus</i> ἀνάγντης	<i>magis arduus</i>	<i>maxime arduus</i>

ἀλλὰ κανονικῶς σχηματίζουσι τὰ παραθετικά εἰς *ior*, *issimus* τὰ
antiquus ἀρχαῖος, *aequus* ἴσος *iniquus* ἄνισος

Σημείωσαι τὰ συγκριτικά *longuior*, *propinquier* τοῦ *longuius*, *propinquus*, καὶ τὰ ὑπερθετικά· *exiguus* (*exiguus*), *strenuissimus* (*strenuus*), *egregiissimus* (*egregius*), ὡσαύτως καὶ *piissimus* (*pius*) ἐπὶ Αὐγούστου (Κικ. Φιλ. 13, 19).

§ 110. Πρὸς ἐπίτασιν τῶν βαθμῶν τῆς παραθέσεως καὶ ἐν τῇ λατινικῇ προτιθέονται μόρια τίνα ἢ ἐπιθέτα ποσότητος κατ' ἀφαιρετικὴν (ἐν τῇ ἑλληνικῇ κατὰ δοτ. ἢ αἰτ.), τῶν μὲν θετικῶν τὰ *valde σφόδρα*, *imprimis ἐν τοῖς μάλιστα*, τῶν δὲ συγκριτικῶν τὰ *etiam ἔτι*, (*vel καὶ*, *multo πολλῶ*, *aliquanto τί, πῶς*), *facilius* = ἔτι ευκολώτερον, τῶν δὲ ὑπερθετικῶν τὰ *longe μακρῶ*, (*quam ὅσον*, *ὡς*, *vel ὡς οἶάν τε*), *facillimus* πάνυ εὐκολώτατος.

§ 111. Πολλὰ ἐπιθέτα δὲν ἐπιδέχονται βαθμοὺς παραθέσεως·

α) Τὸ μὲν ἕνεκα τῆς σημασίας αὐτῶν, τοιαῦτα τὰ σημαίνοντα ὕλην, χροῶμα, καταγωγὴν, χρονικὴν ἢ τοπικὴν σχέσιν· οἷον *ferreus* σιδηροῦς, *albus* λευκός¹, *paternus* πατρικός, *hesternus* χθεσινός, *vivus* ζωντανός, ἔτι δὲ τὰ ὑποκοριστικά· οἷον *parvulus* πάνυ μικρός.

β) Τὰ σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων *per*, *prae*, οἷον *percommodus* λίαν κατάλληλος, *praegelidus* λίαν ψυχρός, πλὴν τοῦ *praecclarus* ὑπέρλαμπρος (συγ. *praecclarior*, ὑπερθ. *praecclarissimus* Κικέρ.).

γ) Πολλὰ σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ρημάτων· οἷον *particeps* μέτοχος, *degener* ἀνάξιος, *inops* ἄπορος, πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ *ars*, *mens* καὶ *cor*· οἷον *iners*, *demens*, *concors*.

δ) Τὰ εἰς *bilis* πλὴν τοῦ *amabilis*, *mobilis*, *nobilis*, καὶ πολλὰ ἐπιθέτα εἰς *icus*, *ulus*, *aris*, *ilis*, *bundus* καὶ *aris* καὶ μετὰ τῆς καταλήξεως *atus* ἢ *itu*, ἐξ οὐσιαστικῶν, οἷον *modicus* μέτριος, φθικός, *sedulus* φιλόπονος, *hostilis* πολέμιος, *consularis* ὑπατικός, *barbatus* γενειῶν, *auritus* ωτίσεις. Ἐξαιροῦνται τῶν εἰς *ilis* τὰ *fragilis*, *partilis*, *liberalis*, *utilis*.

ε) Ἄνευ φανερᾶς αἰτίας τὰ *almus* τρόφιμος, *caducus* εὐπτωτος, *calvus* φαλακρός, *canus* πολίος, *ferus* ἄγριος, *gnarus* εἰδήμων, *merus* ἄμικτος, *memor* μνήμων, *par* ἴσος, *impar* περιττός, *vagus* πλανώμενος καὶ τίνα ἄλλα.

Σχηματισμὸς ἐπιρρημάτων ἐξ ἐπιθέτων.

§ 112. α'. Ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν τῆς β' κλίσεως σχηματίζονται ἐπιρρήματα μεταβολῆ τῆς καταλήξεως τῆς γεν. ἰ εἰς ἑ: *altus* *alti* *altē*.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σχηματίζονται καὶ τὰ ὑπερθετικά ἐπιρρήματα

1) Ἀπαντᾷ *viridior*, *viridissimus* καὶ τὸ συγ. καὶ ὑπερθ. εἰς τὰ *candidus*, *niger* *ruber*.

ἐκ τοῦ ὑπερθετικοῦ ἐπιθέτου, τὸ δὲ συγκριτικὸν ἐπιρρημα εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ οὐδετέρῳ συγκριτικῷ ἐπιθέτῳ.

doctus, docti	doctē σοφῶς	doctius	doctissimē
miser, miseri	miserē ἀθλίως	miserius	miserrimē
pulcher, pulchri	pulchrē καλῶς	pulchrius	pulcherrimē,

ἀλλ' ἔχουσι τὸ ἔ βραχὺ τὰ bonus *benē*, malus *malē*.

Σημ. Βαθμὸν παραθέσεως λαμβάνουσι μόνον τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα θετικά ἐπιρρηματα. Ἡ σύγκρισις τῶν ἐπιρρημάτων ἀκολουθεῖ τὴν τῶν ἐπιθέτων τ. ἔ. ὅταν ἡ τῶν ἐπιθέτων εἶναι ἀνώμαλος ἢ ἑλλειπής (καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει) καὶ ἡ τῶν ἐπιρρημάτων εἶναι τοιαύτη.

§ 113. β'. Ἀπὸ ἐπιθέτων τῆς γ'. κλ. σχηματίζονται ἐπιρρηματα, ἐὰν ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γεν. is ἐπισυνάπτηται ἢ iter· τὰ δὲ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ σχηματίζονται ὡς καὶ τὰ ἐκ τῆς β'. κλίσεως.

acer, acris	acr-iter δριμύως	acrius	acerrimē
celer, celeris	celer-iter ταχέως	celerius	celerrimē
fortis fortis	fort-iter ἰσχυρῶς	fortius	fortissimē
simplex simplicis	simplic-iter ἀπλῶς	simplicius	simplicissimē

Ἄλλὰ τὰ πρὸ καταλήξεως τῆς γενικῆς is ἔχοντα t, ἐπισυνάπτουσι er ἀντὶ τῆς καταλήξεως is·

prudens, prudent-is	prudēt-er φρονίμως	prudēt-ius	prudētissime
sollers sollert-s	sollert-er ἐντέχνως	solle t-ius	sollertissime
violentus	violent-er βιαίως	violentius	violentissime
audax audac-is	audact-er τολμηρῶς	audacius	audacissime.

Σημ. α'. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς is, e ἐπιθέτων λαμβάνει ἐπιρρηματικὴν σημασίαν difficile, sublime. Οὕτω prope ἐκ τοῦ ἀρχαίου propis ἔχει propter ἀντὶ propiter.

Σημ. β'. Τὸ aliter ἐσηματίσθη ἐκ τοῦ alis καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ alius.

§ 114. Ἀπαντώσιν ὡς ἐπιρρηματα·

1) Ἡ αἰτιατ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν οὐδετέρων

α') multum πολὺ	ninium ἄγαν	β') facile, non facile (ἀντὶ τοῦ σπαν. difficiliter καὶ difficulter).
paulum ὀλίγον	parum ὀλίγον	
ceterum τὰλλα, ἀλλὰ		impunē νηποινί.

2) Ἡ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν οὐδετέρων εἰς ὀ (ἐκτός τοῦ cito)·

crebrō συνεχῶς (crebrius, creberrime)	rarō σπανίως
falsō ψευδῶς	serō βραδέως
fortuitō κατὰ τύχην	secretō κρύφα
manifestō προδήλως	subitō αἰφνῆς
meritō (-issimo) ἀπροόπτως	tutō (-ssimō) ἀσφαλῶς
necessariō ἐξ ἀνάγκης	perpetuō συνεχῶς

Ἀπὸ τινων ἐπιθέτων σχηματίζονται διπλᾶ ἐπιρρηματα.

certō scio βεβαίως γινώσκω	certē scio τοῦλάχιστον γινώσκω
verō ἀληθῶς	verē ἀληθῶς

Σημ. Καὶ τὰ *recta* (ἐνν. *via*) εὐθύ, *foris* θύρασι, *alias* (*vias*) ἄλλοτε, ἄλλως, *foras* (*forais*) θύραζε, *partim* ἀντὶ *partem* κατὰ μέρος. *vicem* (αἰτ. ἐνικ.), *sponte* κατὰ τύχην.

3) Ἐπιθετων τινῶν τὰ ἐπιρρήματα ἔχουσι διάφορον σημασίαν.

<i>sanus</i>	ὑγιής	<i>sane</i>	λίαν, πολὺ
<i>planus</i>	ὀμαλὸς	<i>plane</i>	σαφῶς
<i>validus</i>	ὑγιής	<i>valide</i>	καὶ <i>valde</i> σφόδρα

§ 115. Ἀνωμάλως σχηματίζουσι τὰ παραθετικά τά:

<i>bene</i>	<i>melius</i>	<i>optime</i>
<i>male</i>	<i>peius</i>	<i>pessime</i>
<i>magnoperè</i>	<i>magis</i>	<i>maximè</i>
<i>multum</i>	<i>plus</i>	<i>prurimum</i>
<i>non multum</i>	<i>minus</i>	<i>minimè</i>
<i>diu</i>	<i>diutius</i>	<i>diutissimè</i>
<i>saepe</i>	<i>sæpius</i>	<i>saepissimè</i>
<i>matūre</i>	<i>maturius</i>	<i>maturrimè</i> καὶ <i>maturissimè</i>
<i>prope</i>	<i>propius</i>	<i>proximè</i>
<i>nuper</i>	ἄνευ συγκριτικοῦ	<i>nuperrimè</i>
<i>merito</i>	»	<i>meritissimo</i>
<i>satis</i>	<i>satius</i>	ἄνευ ὑπερθετικοῦ
<i>secus</i> (μὲ ἄρνησιν)	<i>nihilo setius</i> = <i>minus</i>	»
ἄνευ θετικοῦ	<i>ocius</i> = <i>celerius</i>	»
»	<i>potius</i>	<i>potissimum</i>
»	<i>prius</i>	<i>primum</i>
»	<i>deterius</i>	<i>deterime</i>

Σημ. Τὸ *magis* ἐπιτείνει ἐπιρρήματα καὶ ἐπιθέτα· *hoc magis admiror*—*hoc magis mirum est*. Τὸ *plus* ἀπαντᾷ ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ἐπιρρῆμα· *plus temporis*—*plus ἢ amplius ducenti*.

§ 116. Ἀνωμάλως σχηματίζονται (πλὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ §) καὶ τὰ ἐπόμενα·

<i>firmiter</i> (<i>firmus</i>)	καὶ <i>firmè</i>	<i>aliter</i> (ἐκ τοῦ <i>alis</i> καὶ ὄχι ἐκ τοῦ (<i>alius</i>))
<i>duriter</i> (<i>durus</i>)	καὶ <i>durè</i>	
<i>largiter</i> (<i>largus</i>)	καὶ <i>largè</i>	<i>nequiter</i> (<i>nequam</i>) ἀχρείως
<i>humaniter</i> (<i>humanus</i>)	καὶ <i>-nè</i>	<i>obiter</i> (<i>obire</i>) ἐν παροδῷ.

Ἀριθμητικά.

§ 117. Τὰ ἀριθμητικά (*numeralia*) τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶναι·

1. Ἀπόλυτα	<i>numeralia cardinalia</i>
2. Τακτικά	» <i>ordinalia</i>
3. Διαίρετικά	» <i>distributiva</i>
4. Ἐπιρρήματα	» <i>adverbia</i>
5. Πολλαπλασιαστικά	» <i>multiplicativa</i>
6. Ἀναλογικά	» <i>proportionalia</i> .

§ 118. Τὰ ἀριθμητικὰ τῆς
 Β΄. Τυπικά.

	Α΄. Ἀπόλυτα	quod ? πόσοι ;	quotus ? πόστος ;
άνταποκρίνονται εἰς τὸ			
1 I	unus, una, unum		primus, a, um
2 II	duo, duae, duo		secundus, a, um
3 III	tres, tria		tertius, a, um
4 IIII=IV	quattuor		quartus, a, um
5 V	quinque		quintus ζλ.
6 VI	sex		sextus »
7 VII	septem		septimus »
8 VIII	octo		octavus »
9 VIIII=IX	novem		nonus »
10 X	decem		decimus »
11 XI	undecim		undecimus »
12 XII	duodecim		duodecimus »
13 XIII	tredecim		tertius (a, um) decimus
14 XIV	quattuordecim		quartus decimus
15 XV	quindecim		quintus decimus
16 XVI	sedecim ἢ decem et sex		sextus decimus
17 XVII	septendecim ἢ d. et septem		septimus decimus
18 XVIII	duodeviginti ἢ d. et octo		duodevicesimus
19 XIX	undeviginti ἢ d. et novem		undevicesimus
20 XX	viginti		vicesimus
30 XXX	triginta		tricesimus
40 XL	quadraginta		quadragesimus
50 L	quingquaginta		quingquagesimus
60 LX	sexaginta		sexagesimus
70 LXX	septuaginta		septuagesimus
80 LXXX	octoginta		octogesimus
90 XC	nonaginta		nonagesimus
100 C	centum		centesimus
200 CC	ducenti, æ, a		ducentesimus
300 CCC	trecenti, æ, a		trecentesimus
400 CCCC	quadringenti, æ, a,		quadringentesimus
500 D ἢ IO	quingenti, æ, a		quingentesimus
600 DC	sescenti, æ, a		sescentesimus
700 DCC	septingenti, æ, a		septingentesimus
800 DCCC	octingenti, æ, a		octingentesimus
900 DCCCC	nongenti, æ, a		nongentesimus
1000 M ἢ CIO	mille		millesimus
2000 MM	duo milia		bis millesimus
10000 CCIOO	decem milia		decies millesimus

κατινικῆς γλώσσης εἶναι
Γ'. Διαιρητικά.

Δ'. Ἐπιρρ. ἀριθμητικά. Ε'. Πολλαπλασιαστικά μόνον ταῦτα

quodeni? κατὰ πόσους;	quoties? ποσάκις;	ποσαπλοῦς;
singuli, ae, a	semel ἄπαξ	simplex ἄπλοῦς
binii, æ, a	bis δις	duplex διπλοῦς
terni, ae, a	ter τρίς	triplex τριπλοῦς
quaterni κτλ.	quater τετράκις κτλ.	quadruplex τετραπλοῦς
quini	quinqüies	quincuplex πενταπλοῦς
sexeni	sexies	septemplex ἑπταπλοῦς
septeni	septies	decemplex δεκαπλοῦς
octoni	octies	centuplex ἑκατονταπλοῦς
noveni	novies	
deni	decies	
undeni	undecies	
duodeni	duodecies	
terni deni	ter decies	
quaterni deni	quater decies	
quini deni	quinqüies decies	
sexeni deni	sexies decies	
septeni deni	septies decies	
nodeviceni	octies decies	
undeviceni	novies decies	
viceni	vicies	
triceni	tricies	
quadrageni	quadrages	
quinguageni	quinqüages	
sexageni	sexages	
septuageni	septuages	
octogeni	octoges	
nonageni	nonages	
centeni	centies	
ducenteni	ducenties	
trecenteni	trecenties	
quadringeni	quadringenties	
quingeni	quingenties	
sescenteni	sescenties	
septingeni	septingenties	
octingeni	octigenties	
nongeni	nongenties	
singula milia	millies	
duo milia	bis millies	
duo milia	decies millies	

ΣΤ'. Ἀναλογικά μόνον ταῦτα.
ποσαπλάσιος; ποσάκις μείζων;

simplus a, um ἄπλοῦς
duplus, a, um διπλάσιος
tripplus, a, um τριπλάσιος
quadruplus, a, um τετρα-
[πλάσιος
octuplus, a, um ὀκταπλάσιος

§ 119. Τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλίνονται

α') Τὰ unus, duo, tres

β') Τὰ ἀπὸ τοῦ ducenti μέχρι τοῦ nongenti, ἃ κλίνονται πληθυντικῶς

γ') Τὸ milia (πληθ. τοῦ mille).

ὄν. unus una unum	duo δύο	duae	duo	tres	tria (οὐδ.)
γεν. unius	duorum	duarum	duorum	trium	
δοτ. uni	duobus	duabus	duobus	tribus	
αἰτ. nnum unam unum	duos (duo)	duas	duo	tres	tria
ἀφ. uno una uno	duobus	duābus	duobus	tribus	

Τὸ ambo, ambæ, = ἄμφω κλίνεται κατὰ τὸ duo.

Τὸ mille ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἄκλιτον ἐπίθετον· ἐν δὲ τῷ πληθ. ὡς οὐσιαστικὸν καὶ κλίνεται κατὰ τὸ mare (§ 68).

mille milites capti sunt	1000	στρατιῶται συνελήφθησαν
tria milia militum capta sunt	3000	" "
cum mille militibus	μετὰ 1000	στρατιωτῶν
cum tribus milibus militum	μετὰ 3000	στρατιωτῶν.

Σημ. Τὸ unus εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ α) μετὰ ὀνομάτων, πληθυντικῶν μόνον unae nuptiae εἷς γάμος, una castra ἐν στρατόπεδον, unae litterae β') ἐπιθετικὸς=soli=μόνος· uni (soli) queri non audebant — uni Ubii legatos miserunt γ') =idem=οἱ αὐτοί—Lacedaemonii unis moribus vivunt=κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους ζῶσι· δ')=οἱ μὲν (σπανιώτερον), uni—alteri=οἱ μὲν—οἱ δέ. Uni Laedæmonii, Aeoles alteri=οἱ μὲν Α., οἱ δὲ Αἰολεῖς.

§ 120. Τὰ τακτικὰ καὶ διαιρετικὰ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα τῆς β' κλίσεως. Τὰ διαιρετικὰ ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὸν πληθ. καὶ ἔχουσι πλὴν τοῦ singuli τὴν γεν. (ἄρσ. καὶ οὐδ.) εἰς um ἀντὶ orum· binum, binarum, binum· οὕτω terni, deni, γεν. ternum, denum· fosæ duodenum pedum.

§ 121. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ εἶναι μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἰς -plex. γεν. plīcis καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν.

§ 122. Τὰ ἀναλογικὰ εἶναι τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς us, a, um.

§ 123. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν.

α') Τὰ ἀπόλυτα ἀπὸ τοῦ 30—90 λήγουσιν εἰς ginta καὶ πρὸ τούτου παρεντίθεται α πλὴν τοῦ triginta καὶ octoginta. Ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς λήγουσιν εἰς centi μὲν ταῦτα· ducenti, trecenti, sescenti, εἰς genti δὲ τὰλλα καὶ πρὸ τούτου παρεντίθενται in, πλὴν τοῦ nongenti.

β') Τὰ τακτικὰ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ 30—90 μεταβολῆ τῆς καταλήξεως ginta καὶ gesimus, μόνον τὸ triginta ἐγένετο tricesimus, ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς γίνεται μεταβολῆ τοῦ centi εἰς centesimus καὶ τοῦ genti εἰς gentesimus.

γ') Τὰ διαιρετικὰ γίνονται ἐκ τῶν τακτικῶν μεταβολῆ τῆς καταλήξεως esimus καὶ entesimus εἰς eni¹.

1) Ἀπὸ τῶν διαιρετικῶν παράγονται ἐπίθετα εἰς arius δηλοῦντα τὸν ἀριθμὸν τῶν μερῶν καὶ πραγμάτων· senarius, denarius (nummus), milliarius.

δ') Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα πλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων πάντα λήγουσιν εἰς ies καὶ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων μεταβολῇ τοῦ ginta εἰς gies, πλὴν τοῦ vicies καὶ tricies.

ε') Εἰς τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ μέχρι τοῦ 20 ὁ μικρότερος ἔπεται μετὰ τοῦ et=καί, ἢ προηγείται ἄνευ τοῦ et ἐν μιᾷ λέξει. Ἀπὸ δὲ τοῦ 21—99 ὁ μικρότερος προτάσσεται συνδεόμενος διὰ τοῦ et ἢ ἐπιτάσσεται ἄνευ τοῦ et, οἷον unus et viginti ἢ viginti unus.

una et viginti naves = 21 πλοῖα	unum et viginti milia = 21000
unam et viginti naves	unum et viginti milia
unius et viginti navium	unius et viginti milium
uni et viginti navibus	uni et viginti milibus
una et viginti navibus	uno et viginti milibus

Ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς τίθεται καὶ παραλείπεται ὁ et, τοῦ μικροτέρου ἐπιτασσομένου πάντοτε, οἷον centum viginti ἢ centum et viginti, centum viginti unus.

3300 tria milia (et) trecenti milites capti sunt.

3300 tria milia militum et trecenti capti sunt.

Σημ. Τὸ δις περισσώτερον λέγεται alterum tantum· τὸ ἐπτά φορές περισσώτερον λέγεται septimum tantum.

ζ') Εἰς τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ μὲν τοῦ 13—20 ὁ μικρότερος προτάσσεται ἄνευ τοῦ et, ἢ ἐπιτάσσεται μετὰ τοῦ et, οἷον tertius decimus ἢ decimus et tertius. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ 20 καὶ ἐξῆς συνδέονται ὡς τὰ ἀπόλυτα, οἷον vicesimus primus ἢ primus et vicesimus Ἀντὶ τοῦ primus συνηθέστερον τὸ unus, οἷον 21ος unus et vicesimus (οὐχι vicesimus unus), ἐνθα τὸ unus κλίνεται. Καὶ ἀντὶ secundus συνηθέστερον alter, οἷον 22ος alter et vicesimus ἢ vicesimus alter (σπανιώτερον duo et vicesimus τοῦ duo μένοντος ἀκλίτου).

ζ') Οἱ ἀριθμοὶ 8 καὶ 9 μετὰ δεκάδος ἐκφράζονται συνήθως δι' ἀφαίρεσεως· 28 duodeviginti, 29 undeviginti, 98 duodecentum παρὰ τῷ nonaginta octo, 99 undecentum παρὰ τῷ nonaginta novem· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν τακτικῶν· οἷον duodetricemus, undetricemus (ἐν τούτοις τὸ duo μένει ἀκλίτου).

η') Πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πλῆθους εἰς ὃ ἀνήκει πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα μεταχειρίζονται ἐπιθετοὶ εἰς anus, παραγόμενον ἀπὸ ἀριθμητικοῦ αὐτῶν miles secumdanus, στρατιώτης τῆς 2 λεγεῶνος, febris tertiana πυρετός τριήμερος.

θ') Οἱ Λατίνοι πρὸς δῆλωσιν τῶν ἀριθμῶν μετεχειρίζοντο γεωμετρικὰ τινὰ σχήματα (I X V L □), λαβόντα ὕστερον μορφήν γραμμάτων. I=1, V=5, X=10, L=50, C=100, D (ID)=500, CI (M)=1000. Ἐκ τούτων γράφονται οἱ ἄλλοι ἀριθμοὶ κατὰ τὸν ἐπόμενον κανόνα· μικρότερος ἀριθμὸς προτιθέμενος μεγαλύτερου ἀφαίρεται, ἐπιτασσομένος δὲ προστίθεται· οἷον IV=4, VI=6, IX=9, XI=11, XL=40, LX=60, XCIX=99.

Εἰς τὸ ID=500 πᾶν ἐπιτασσομένον C ἀπεστραμμένον δεκαπλασιάζει τοῦτο, (ὡς τὸ Ἀραβικὸν 0)· οἷον IDC=500, ICDC=5000. Ὁ ἀριθμὸς διπλασιάζεται, ὅταν ἐκ τῶν ἀριστερῶν τῆς γραμμῆς τεθῶσι τόσα C, ὅσα καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν ταύτης, οἷον IC=500 καὶ CIC=1000, ICDC=5000 καὶ CCICDC=10000.

§ 124. Χρήσις τῶν ἀριθμητικῶν.

α) Ἡ χρονολογία ἐκφράζεται διὰ τῶν τακτικῶν· οἷον quota hora est? hora quinta audita est—ante diem tertium.—1892=anno millesimo octingentesimo nonagesimo altero post Christum natum.

1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ διὰ τοῦ· δεῦν δεόντων, ἐνός δέοντος· δεῦν δεόντων εἴκοσι (=18), ἐνός δέοντος εἴκοσι (=19).

β') Τὰ διαιρητικά εἶναι ἐν χρήσει μετὰ ὀνομάτων, ἃ ὄντα pluralia tantum, ἔχουσι τημασίαν ἐνικοῦ οἷον (binae litterae-bina castra, trinae catenae).

γ') Τὰ πολλαπλασιαστικά ἐπιρρήματα μετὰ τίνος διαιρητικοῦ ἀριθμητικοῦ δηλοῦσι πολλαπλασιασμόν, οἷον·

quot sunt bis bina	πόσα εἶναι	2×2 ;
bis bina sunt quattuor		2×2 εἶναι 4
bis terna sunt sex		2×3 εἶναι 6
ter septena sunt unum et viginti		3×7 εἶναι 21

δ') Παρὰ τῷ sestertius. σηστέριος, ὅπερ εἶναι μικρόν ρωμαϊκόν νόμισμα τ. ἔ. $2 \frac{1}{2}$ τοῦ ἄσσαριου (semis tertius τρίτον ἡμισσάριον) γραφόμενον HS ἢ IIS προελθόν ἐκ συγκοπῆς τοῦ II δύο καὶ semis ἡμισυ), τίθεται ἀριθμητικόν τακτικόν ἢ διαιρητικόν. Παρὰ τῷ IIS sestertia, ὅπερ δηλοῖ ἄθροισμα 1000 σηστερτίων τίθεται ἀριθμητικόν τακτικόν ἢ διαιρητικόν. Παρὰ τῷ IIS sestertia, ὅπερ δηλοῖ ἄθροισμα 1000 σηστερτίων τίθεται ἀριθμητικόν διαιρητικόν· bina sestertia. Παρὰ δὲ τῷ sestertium (γ. οὐδ. i), ὅπερ δηλοῖ ἄθροισμα 100,000 (centena milia) συστερτίων τίθεται ἐπιρρημα ἀριθμητικόν, οἷον· decies I.S, vicies IIS, tricies IIS δηλ. 10κις, 20κις, 30κις, σηστέριον τ. ἔ. ἐν (δύο, τρία) ἑκατομύριον σηστέριον· εἶναι δὲ τὸ sestertium ὀνομαστ. καὶ ὄχι γεν. πληθ.)

Σημ. α'. Παράστασις τῶν κλασμάτων·

α') Ἐὰν ὁ ἀριθμητὴς εἶναι 1, δηλοῦσι τὸ κλάσμα διὰ τῶν dimidia ($\frac{1}{2}$), tertia ($\frac{1}{3}$), quarta ($\frac{1}{4}$) καὶ Ἄπαντῃ tertia septima ($=\frac{1}{21}$).

β') Ἐὰν ὁ ἀριθμητὴς εἶναι μικρότερος τῆς μονάδος, προστίθεται ἡ λέξις partes duo partes ($\frac{2}{3}$), tres partes ($\frac{3}{4}$), tres quintae (ἐνν. partes) ($\frac{3}{5}$), quattuor partes ($\frac{4}{5}$) κτλ.

γ') Τὰ κλάσματα τοῦ 12 ὀνομάζονται κατὰ τὰς διαιρέσεις τοῦ νομίσματος· uncia ($\frac{1}{12}$), (semuncia= $\frac{1}{24}$), sextans ($\frac{1}{6}$), quadrans ($\frac{1}{4}$), triens ($\frac{1}{3}$), quincunx ($\frac{5}{12}$), semis ($\frac{1}{2}$), septunx ($\frac{7}{12}$), bes ($\frac{2}{3}$), dodrans ($\frac{3}{4}$), dextans ($\frac{5}{6}$), seunx ($\frac{11}{12}$), sicilicus ($\frac{1}{48}$)=τὸ τέταρτον τῆς uncia. Ἐξ οὗ αἱ ἐκφράσεις heres ex triente (κληρονόμος τοῦ τρίτου), triens jugeris, triens trientis ($\frac{1}{9}$) κέξ.

δ') Ἄλλα κλάσματα· $\frac{1}{7}$ =quattuor septimae, $\frac{7}{9}$ =septem nonae. Συχνὰ ἐκφράζει τὸ κλάσμα τὴν πρόσθεσιν· $\frac{3}{4}$ =pars dimidia et quarta· $\frac{2}{3}$ =pars dimidia sexta.

Σημ. β'. $\frac{1}{2}$ dimidia pars, $\frac{1}{3}$ tertium pars, $\frac{3}{5}$ tres quintae (ἐνν. partes), $\frac{1}{9}$ septem nonae, $\frac{1}{3}$ quattuor partes, $\frac{8}{9}$ octo partes.

3. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 125. Αἱ ἀντωνυμίαι (pronomena) εἶναι

1) Προσωπικαὶ	pronomina	personalia
2) Κτητικαὶ	»	possessiva
3) Δεικτικαὶ	»	demonstrativa
4) Ἀναφορικαὶ	»	relativa
5) Ἐρωτηματικαὶ	»	interrogativa
6) Ἀόριστοι	»	indefinita

1. Προσωπικάί.

§ 126. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς διὰ τὰ τρία πρόσωπα.

	Ἐνικὸς			Πληθυντικὸς		
Πρόσ. α.	6'.	γ'.	α'.	6'.	γ'.	
ὄν. ego ἐγὼ	tu σὺ	λείπει	no-s	vo-s	λείπει	
γεν. me-i	tu-i	su-i	nostr-i καὶ	vestri καὶ		
			nostr-um	vestr-um	su-i	
δοτ. mi-hi	ti-bi	si-bi	no-bis	vo-bis	si-bi	
αἰτ. me	te	se	no-s	vo-s	se	
κλ. λείπει	tu	λείπει	λείπει	vo-s	λείπει	
ἀφ. me	te	se	no-bis	vo-bis	se	

Σημ. α'. Ἐντὶ mihi παρὰ ποιηταῖς, ἐνίοτε καὶ παρὰ πεζοῖς, ἀπαντᾷ συνηρημένος τύπος mi, ὡς nil ἐκ τοῦ nihil.

Σημ. 6'. Πρὸς πλείονα ἔμφαζιν ἐπισυνάπτονται εἰς τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας· α) τὸ me t εἰς πάσας τὰς πτώσεις, πλὴν τῆς γεν. πληθ. καὶ τοῦ tu καὶ sui· ὅϊον egomet = ἔγωγε, mihimet, memet, nobismet, vobismet. 6') ἡ te ἢ temet μόνον εἰς τὸ tu· ὅϊον tute, tutemet=σύγε.

Σημ. γ'. Αἱ πλάγαι τῶν προσωπικῶν τοῦ α'. καὶ 6'. προσώπου εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὡς ἀντανακλώμεναι (pronomen reflexivum)·

amo me ἀγαπῶ ἑμαυτὸν amas te ἀγαπᾷς σαυτὸν
amas me ἀγαπᾷς ἐμὲ amo te ἀγαπῶ σέ.

Σημ. δ'. Ἐντὶ τοῦ γ'. προσ. τῶν προσωπικῶν οἱ λατῖνοι ἔχουσι ἐν χρήσει τὰς δεικτικὰς (is, hic, ille, ipse)· τὰς δὲ προσωπικὰς ἐπὶ ἀντανακλάσεως·

amat eam ἀγαπᾷ αὐτὸν amat se ἀγαπᾷ ἑαυτὸν.

Σημ. ε'. Αἱ προθέσεις τίθενται ἐν συντάξει πρὸ τῶν λέξεων· a me=ὑπ' ἐμοῦ, a te=ὑπὸ σοῦ, a nobis=ὑφ' ἡμῶν, a vobis=ὑφ' ὑμῶν· ἢ cum ὅμως μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθεται μετ' αὐτὰς ἐν συνθέσει· mecum=μετ' ἐμοῦ, tecum=μετὰ σοῦ, nobiscum=μεθ' ἡμῶν, vobiscum=μεθ' ὑμῶν.

2. Κτητικάί.

§ 127. Αἱ κτητικαὶ παράγονται ἀπὸ τῶν προσωπικῶν καὶ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς us καὶ er τρικατάληκτα ἐπίθετα.

ἐπὶ ἐνὸς προσώπου ἐπὶ πολλῶν προσώπων
meus, mea, meum ἐμὸς¹ noster, nostra, nostrum ἡμέτερος
tuus tua, tuum σὸς (ἄνευ κλητ.) vester, vestra, vestrum ὑμέτερος
suus, sua, suum ἐὸς » suus, sua, suum

Σημ. α'. Εἰς τὴν ἐνικὴν ἀφαιρ. τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, μάλιστα δὲ εἰς τὸ suo καὶ sua ἐπισυνάπτεται ἐνίοτε ἡ συλλαβὴ pte (=τοι, =ἴδιος) πρὸς δηλωσιν ἀντιθέσεως· ὅϊον me-opte, tuopte, meapte, tuapte—meopte consilio=τῇ ἰδίᾳ ἑαυτοῦ συμβουλίᾳ — εἰς πάσας δὲ τὰς πτώσεις τοῦ suus καὶ ἡ συλλαβὴ met.

1) Κλητικὴ mi fili, mi amice, τὸ θηλ. mea, τὸ οὐδ. meum,

Σημ. 6'. Ἐκ τῶν προσωπικῶν τοῦ α. καὶ β'. προσ. παράγονται αἱ τὸ γένος σημαίνουσαι ἀντωνυμίαι (pr. gentilicia) καὶ κλίνονται ὡς ἐπίθετα μονοκατάληκτα, οἷον· nostras γεν. nostratis ἡμεδαπός· πληθ. nostrates nostratia, nostratium καὶ vestras γεν. vestratis, ἡμεδαπός κτλ. Καὶ ἐκ τῆς ἐρωτηματικῆς cuius παράγεται cuius? ποδαπός;

3. Δεικτικαί.

§ 128. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

α') *hic, haec, hoc* οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

β') *iste, ista, istud* ὁδε, ἡδε, τόδε.

γ') *ille, illa, illud* ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

Ἐνικός

ὄν. <i>hic haec hoc</i>	<i>ille illa illud</i>	<i>iste ista istud</i>
γεν. <i>hūius</i>	<i>illius</i>	<i>istiūs</i>
δοτ. <i>hūic</i> (μονοσυλλάβως)	<i>illi</i>	<i>isti</i>
αἰτ. <i>hunc hanc hoc</i>	<i>illum illam illud</i>	<i>istum istam istud</i>
ἀφ. <i>hōc hāc hōc</i>	<i>illo illa illo</i>	<i>isto ista isto</i>

Πληθυντικός

ὄν. <i>hī hae haec</i>	<i>illi illae illa</i>	<i>isti istae ista</i>
γεν. <i>horum harum horum</i>	<i>illorum illarum illorum</i>	<i>istorum istarum istorum</i>
δοτ. <i>his</i>	<i>illis</i>	<i>istis</i>
αἰτ. <i>hos has haec</i>	<i>illos illas illa</i>	<i>istos istas ista</i>
ἀφ. <i>his</i>	<i>illis</i>	<i>istis</i>

Σημ. α'. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς δεξιῆς προσλαμβάνει ἡ *hic* τὸ δεικτικὸν *ce*, οἷον· *hice, haece* (ἀντι *hicee, haecce*) οὕτως, αὕτη, τουτί, μάλιστα δὲ καὶ εἰς τὰς πτώσεις τὰς ληγούσας εἰς *s*· *hujusce, hisce, hosce*· προστιθεμένου δὲ καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ *ne*, τὸ *ce* τρέπεται εἰς *ci*, οἷον· *hiccine? οὕτως; hoscine? τουτουσί;*

Σημ. β'. Ἐκ τῆς *ille* καὶ *iste* γίνονται αἱ *illie* ἐκεινοσί, καὶ *istic* ὁδέ, ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ ἀφ' (*istoc*) τοῦ ἐνικοῦ καὶ αἰτ. πληθ. καὶ διὰ τὰ 3 γένη (*illaec, istaec*).

§ 129. Εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας καταλέγονται καὶ αἱ ὀριστικαὶ ἢ ἐπαναληπτικαὶ (pronomina determinativa)·

α') *is, ea, id* οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

β') *idem, eadem, idem* ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό.

γ') *ipse, ipsa, ipsum* αὐτός, αὐτή, αὐτό (ἐκ τοῦ *ip-se*).

Ἐνικός

ὄν. <i>is ea id</i>	<i>idem eadem idem</i>	<i>ipse ipsa ipsum</i>
γεν. <i>eiūs</i>	<i>eiusdem</i>	<i>ipsius</i>
δοτ. <i>ei</i>	<i>eīdem</i>	<i>ipsī</i>
αἰτ. <i>eum eam id</i>	<i>eundem eandem idem</i>	<i>ipsum ipsam ipsum</i>
ἀφ. <i>eū eā eū</i>	<i>eūdem eādem eūdem</i>	<i>ipsū ipsā ipsū</i>

Πληθυντικός

ὄν. iī (ei) eae cā	idem ¹	caedum	eādem	ipsi	ipsae	ipsā
γεν. eorum earum eorum	eorundem	earundem	eorundem	ipso-	ipsa-	ipso-
δοτ. iis (eis)	isdem (iisdem)			rum	rum	rum
αἰτ. cōs cās eā	eūsdem cāsdem eādem			ip:īs		
ἀφ. iis (eis)	isdem (iisdem)			ipsis	ipsās	ipsā
				ipsis		

Σημ. α'. Ἡ is=οὗτο, ἐν ταῖς πλαγαῖς μάλιστα πτώσειν εἶναι εὐχρηστος ὡς δεκτικῆ· eius=τούτου, καὶ ὡς ἐπαναληπτικῆ=αὐτοῦ.

Σημ. β'. Κατὰ τὴν is, ea, id κλίνεται καὶ ἡ ἐκ ταύτης καὶ τῆς συλλαβῆς dem σύνθετος idem· καὶ τὸ μὲν is, ea, id κλίνεται, τὸ δὲ dem μένει ἄκλιτον, τοῦ δὲ m τρεπομένου πάντοτε εἰς n πρὸ τοῦ dem.

Σημ. γ'. Ἡ iste διαφέρει τῆς ille· ἡ ille διακρίνει τὸ πρόσωπον, πρὸς ὃ ἀποτείνεται ὁ λόγος (τὸ δ' πρόσ.), ἡ iste τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος (τὸ γ' πρόσ.).

Σημ. δ'. Ἡ κατάληξις e τοῦ ille, ipse, iste εἶναι ἐξησθημένον τὸ us· ἀπαντᾷ δ' ἔτι μετὰ τοῦ us συχναίς παρὰ τοῖς κωμικοῖς· ipsus, illus, istus.

4. Ἀναφορικαί.

§ 130. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

qui, quae, quod ὅς, ἡ, ὅ.

ὄν. qui quae quod	qui	quae	quae
γεν. cuius	quorum	quārum	quorum
δοτ. cui	qui-bus		
αἰτ. quem quam quod	quo-s	quā-s	quae
ἀφ. quō quā quō	quī-bus		

Σημ. Ἡ ἀφαιρετικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἀρχαϊκῶς εἶναι qui, ἐν χρήσει δὲ μάλιστα μετὰ τῆς προθέσεως cum (παρὰ Κικέρωνι), οἷον· quicum ἀντὶ quocum, ἐνίστε καὶ quacum (Βιργ. Αἰν. 11, 820)· ἔτι δὲ καὶ ἄνευ τῆς cum, ὡς οὐδέτερον ἐν τισὶ φράσεσιν, οἷον· non habeo qui utar οὐκ ἔχω ὅ, τῷ χρῆσσομαι—est qui utamur (Κικ.)—Ἀντὶ δὲ τῆς δοτ. καὶ ἀφ. πλθ. ἀπαντᾷ ἐνίστε καὶ ὁ ἀρχαῖος τύπος quis (quis).

§ 131. Εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἐπισυνάπτονται ἀχώριστά τινα μόρια (cunque, libet, vis, dam). ἅπερ ἐν τῇ κλίσει μένουσιν ἀμετάβλητα τῆς ἀντωνυμίας κανονικῶς κλινομένης.

quicumque, quaecunque, (quid) quodcunque ὅστιςοῦν

quidam, quaedam, quoddam (quiddam)

quilibet, quaelibet, quodlibet (quidlibet) ὅστιςδήποτε

quivis, quaevis, quodvis ἢ quidvis ὅστις.

Σημ. α'. Τὰ οὐδ. quoddam, quodlibet κτλ. εἶναι ἐπίθετα καὶ συνοδεύουσι πάντοτε

1) Παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς ἀρχαιότεροις πεζοῖς τὸ iidem καὶ iisdem συνήρῃτο εἰς idem, isdem.

ὄνομα, τὰ δὲ οὐδ. quiddam, quidlibet, εἶναι οὐσιαστικὰ ἄντωνυμιαί καὶ εἶναι ἐν χρήσει μόναι.

Σημ. 6'. Εἰς τὰς ἀναφορικὰς ὑπάγονται καὶ αἱ ἐπόμεναι, καὶ αἱ ἐκ τούτων καὶ τοῦ eunque σύνθετοι, κλινομένου μόνον τοῦ πρώτου μέρους, τοῦ δὲ eunque μένοντος ἄκλιτου.

uter, utra, utrum ὁπότερος,	utereunque ὁποτεροσὺν
γεν. utrius, δοτ. utri κλ. ὁμαλῶς.	
quantus, quanta, quantum ὅσος, ὁπόσος·	quantuscunque ὅσοσοῦν.
qualis, quale οἷος, ὁποῖος·	qualiscunque οἷοσδήποτε.
quot (ἄκλιτον) ὅσοι, ὁπόσοι·	quoteunque ὅσοιδήποτε.

5. Ἐρωτηματικά

§ 132. Ἐρωτηματικά ἄντωνυμιαί εἶναι αἱ ἐπόμεναι.

ἀ. quis (ἄρσ. καὶ θηλ.)	quid τί; οὐδ,
Ἐν. ὄν. quis	quid? Πλ. qui quae quae?
γεν. cu-ius?	quo-rum qua-rum quo-rum?
δοτ. cu-i?	quibus?
αἰτ. quem quam quid	quo-s qua-s quae?
ἀφ. quo ¹ qua quo	quibus?

6'. qui, quæ, quod εἶναι ἐπίθετον· qui fit Macena? qui homo est? ἢ quis τίθεται ἐπὶ προσώπου, ἢ δὲ qui ἐπὶ ποιότητος· quis est pater tuus? — qui est pater tuus?

Σημ. ἀ. Ἡ quis, quod εἶναι ἐν χρήσει ὡς οὐσιαστικὰ· qui dicit τίς λέγει;

Σημ. 6'. Αἱ σύνθετοι τῆς quid (quisnam) κλίνονται ὡς ἡ qui, ἢ δὲ συλλαβὴ nam, tandem μένουσιν ἄκλιτοι· quænam urbs, quodnam oppidum? quid tandem ἀπαντᾷ καὶ ecquisnam καὶ ecquaenam κτλ.

Σημ. γ'. Ἐρωτηματικά εἶναι καὶ αἱ ἐπόμεναι.

cuius, cuia, cuium? τίνος; εἰς τίνα ἀνήκει; ἀπαντᾷ ἔτι παρὰ Βιργιλίῳ (Βουκ.)· dic mihi Damæta, cujum pecus? an Meliboei?

uter, utra, utrum? ὁπότερος; γεν. utrius, δοτ. utri?

uter oculus? utra manus?

qualis (ἄρσ. καὶ θηλ.) quale (οὐδ.) ποῖος; κτλ. κατὰ τὸ brevis (§ 95, 6').

quotus, quota, quotum πόσος;

quotusquique (σύνθ. ἐκ τοῦ quotus καὶ quique) εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν ὄνομα. τοῦ ἄρσ. καὶ θηλ.

quantus, quanta, quantum? πηλίκος;

quantulus, quantula, quantulum πόσος τις; ὑποκοριστικὸν τοῦ quantum.

quot (ἄκλιτον)? πόσοι, αἰ. α; ἀπαντᾷ μετὰ πληθ. τῶν τριῶν γενῶν.

1) Ἡ ἄφαιρ. τοῦ ἐνικῶ ἀρχαίως εἶναι qui ἀντὶ quo, ἐν χρήσει δὲ ὡς ἐπίρρημα ἐπὶ ἐρωτήσεως=πῶς: qui fit ut=πῶς γίνεται, ὥστε . . . ;

6. Ἀόριστοι.

§ 133. Ἀόριστοι ἀντωνυμιαὶ εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

Οὐσιαστικαὶ	Ἐπιθετικαὶ
quis τις quid τι ¹ (καὶ qui)	qui quae καὶ qua quod (quis), οὐδ. πλ. qua καὶ quae
aliquis τις aliquid τι (καὶ aliqui)	aliqui, aliqua, aliquod ² οὐδ. πλ. aliqua
quispiam, quidpiam (quippiam)	quispiam, quaequam, quodpiam (quoppiam)
quisquam quidquam ³ ἄφ. ullo πλ. ulli, ullae, ulla	ullus, ulla, ullum ³ γεν. ullius, δοτ. ulli
quidam, quaedam, quiddam τις, τί, αἰτ. quendam, quandam	quidam, quaedam, quoddam ⁴ γεν. quorundam, quarundam
quisque, quidque ἕκαστος ⁴ γεν. cuiusque κτλ.	quisque, quaeque, quodque ἕ- καστος ⁵
unusquisque, unumquidque γεν. uniuscuiusque κ.έ.	unusquisque, unaquaeque, unumquodque ⁶
quivis, quaevis, quidvis ὅστις θέλη ⁷	quivis, quaevis, quodvis ⁷
quilibet, quaelibet, quidlibet	quilibet, quaelibet, quodlibet
utérque, utrâque, utrûmque ⁸ γεν. utriusque, δοτ. utrique	
utervis, útravis, utrûmvis	
utérlibet, utralibet, utrumlibet	
nemo (ἐκ τοῦ ne-homo) οὐδεὶς γεν. nullius, δοτ. nemini αἰτ. neminem, ἄφ. nullo	nullus, nulla, nullum γεν. nullius, δοτ. nulli
nihil, γ. nullius rei, δ. nulli rei, αἰτ. nihil, ἄφ. nulla re.	neuter, neutra, neutrum.

1) si quis καὶ si qui=εἴ τις—si quae (qua) urbs—si quod oppidum—si quae urbes—si qua (quae) oppida.

2) laudo aliquid ἐπαινῶ τι—laudo aliquod carmen ἐπαινῶ ποίημά τι—aliquis adest παρέσσι τις—aliqua mulier adest παρέσσι γυνή τις.

3) neque quisquam οὐτε τις — neque ulla urbs
neque ullum oppidum) {καὶ οὐδεμία πόλις

4) ubi quaedam — oppidum quoddam.

5) se quisque amat=ἑαυτὸν ἕκαστος ἀγαπᾷ—suae quisque fortunae faber est ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ τύχης δημιουργός ἐστιν.

6) unumquidque laudo—unumquodque beneficium laudo.

7) da mihi quemvis (quemlibet) librum,

8) uterque dux—uterque nostrum.

§ 134. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι (pronomina correlativa).

Ἑρωτηματικά	Δεικτικά	Ἄοριστοι	Ἀναφορικά	Ἀοριστολογικά
quis? qui?	is idem hic (ego) iste (tu) ille alius	aliquis quis quispiam quisquis ullus	qui	quilibet quivis quisque unus quisque nemo nullus nihil
uter?	alter	alteruter	uter uterque	uterlibet utervis uterque neuter
quantus?	tantus, a, um tantum	aliquantus	quantus quantuscumque quantum quantumcunque	quantuslibet quantusvis
quantulus?	tantulus	aliquantulum	quantulus	quantuluscumque
qualis?	talis, e		qualis qualiscumque	qualisbet
quot?	tot totidem	aliquot	quot quotcunque quotquot	aliquot

Σημ. α'. Τὰ tot, totidem, quot καὶ aliquot εἶναι ἄκλιτα πληθυντικά· tot homines, tot hominum, tot hominibus.

Σημ. β'. Αἱ προσαρτώμεναι συλλαβαὶ piam, quam, dam, libet, vis, que δὲν πάσχοysin οὐδεμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν κλίσιν. Εἰς τὸ alteruter καὶ unusquique κλίνονται τὰ δύο μέρη τῆς λέξεως alterius utrius, unius eujusque. Ἐν τούτοις τὸ alteruter εἶναι μᾶλλον ἐν χρῆσει ὅταν κλίνεται τὸ τελευταῖον μέρος· alterutra, alterutrius.

4. ΡΗΜΑ

§ 135. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος εἶναι διάθεσις (genus), χρόνος (tempus), ἔγκλισις (modus), πρόσωπον (persona), ἀριθμὸς (numerus), συζυγία (coniugatio).

§ 136. **Διαθέσεις** τῶν ρημάτων (genus verbi) εἶναι·

- 1) ἐνεργητικὴ (genus activum)
- 2) παθητικὴ (genus passivum)
- 3) ἀποθετικὴ (genus deponens).

Ἡ ἀποθετικὴ ἔχει τύπον παθητικὸν καὶ διάθεσιν ἐνεργητικὴν. Διακρίνεται ἔτι καὶ semideponens (ἡμιποθετικὰ)· ἡμιποθετικὰ λέγονται τὰ ρήματα ὧν ἡ σημεῖα εἶναι ἐνεργητικὴ, ἀλλ' ἔχουσι παρακείμενον παθητικόν, ὡς gaudéo, gavisus sum.

§ 137. **Χρόνοι** (tempus) εἶναι ἕξ·

1. Ἐνεστώς	Præsens
2. Παρατατικός	Imperfectum
3. Παρακείμενος	Perfectum
4. Ὑπερσυντέλικος	Plusquamperfectum
5. Μέλλων (ἀ. ἢ ἀπ.λοῦς)	Futurum (I ἢ simplex)
6. Μέλλων (β'. ἢ τετελεσμένος)	Futurum (II ἢ exactum).

Σημ. Καὶ διαίρουσται εἰς χρόνους 1) τοῦ ἐνεστώτος· τοιοῦτος χρῆσιμεῖται ὁ ἐνεστώς. 2) τοῦ παρελθόντος· τοιοῦτος ὁ παρατατικός, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος. 3) τοῦ μέλλοντος· τοιοῦτος ὁ μέλλων Α'. καὶ μέλλων τετελεσμένος.

§ 138. **Ἑγκλίσεις** (modus) εἶναι ἑπτὰ·

1. Ὀριστικὴ	Indicativus	} Ἀπαρεμφατικάι Modi finiti.
2. Ὑποτακτικὴ	Coniunctivus	
3. Προστακτικὴ	Imperativus	
4. Ἀπαρέμφατος	Infinitivus	} Παρεμφατικάι Modi infiniti.
5. Γερούδιον	Gerurdium	
6. Μετοχὴ	Participium	
7. Σουπῆνον	Supinum	

§ 139. **Ἀριθμοὶ** εἶναι δύο, ἐνικός καὶ πληθυντικός.

§ 140. **Πρόσωπα** (persona). Τὸ ρῆμα εἰς τὰς παρεμφατικάς ἐγκλίσεις ἔχει τρία πρόσωπα εἰς ἑκάτερον ἀριθμὸν α'. β'. καὶ γ'. Ἡ δὲ προστακτικὴ ἔχει μόνον δύο (β'. καὶ γ'). Διακρίνονται δὲ τὰ πρόσωπα μόνον διὰ τῶν καταλήξεων.

Σημ. Τὰ ρήματα τὰ μόνον εἰς τὸ γ'. πρόσ. ἐν χρῆσει λέγονται ἀπρόσωπα (impersonalia).

§ 141. **Συζυγίαι** (coniugatio) εἰς τὴν λατινικὴν εἶναι τέσσαρες,¹ καὶ διακρίνονται ἐκ τῆς καταλήξεως τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τοῦ ἐνεστώτος ἐνεργητικοῦ τῆς ὀριστικῆς.

Ἡ Α'. συζ. λήγει εἰς ā-re², τὸ α' πρόσ. τῆς ὀριστικῆς εἰς Ο ἀντὶ α-Ο.

Ἡ Β'. συζ. » εἰς ē-re, τὸ ἄ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. εἰς εΟ.

Ἡ Γ'. συζ. » εἰς ē-re, τὸ ἄ. πρόσ. τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεστ. εἰς Ο.

Ἡ Δ'. συζ. » εἰς ī-re, τὸ ἄ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. εἰς ιΟ.

1) Ἡ διαίρεσις τῶν ρημάτων εἰς τέσσαρας συζυγίας ἀκολουθοῦσα τὴν κατάληξιν, ο, εο, ο, ιο εἶναι ὄλως ἐξωτερικὴ καὶ πρακτικὴ. Χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ V αἰῶνος μ. Χ. καὶ δὲν εἶναι γνωστὴ οὔτε τῷ Βάρρωνι οὔτε τῷ Μακροβίῳ. Οἱ Πρόβος, Δονάτος, Διομήδης, Ἰσίδωρος ἀριθμοῦσιν ἔτι τρεῖς συζυγίας καὶ περιλαμβάνουσιν εἰς τὴν Γ'. τὰ εἰς ere καὶ ire ρήματα. Ὁ Χαρίσιος καὶ Πρισκιανὸς εἰσῆγγαγον καὶ τὴν Δ'. συζυγίαν. Κατὰ ταύτην ὑπάρχει εὐκολία εἰς τὴν ἀπομνημόνευσιν, ἀλλ' ἡ ἀληθὴς διαίρεσις ἢ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κλιδονίου καὶ Εὐτυχοῦς εἶναι αὕτη ἡ διαίρουσα τὰ ρήματα εἰς συμφωνόληκτα (lego, tego, κτλ.) καὶ εἰς φωνηεντόληκτα (συνηρημένα ama=amo, mone-o, audi-o)· οὕτω ἡ μὲν Α'. περιλαμβάνει τὰ συμφωνόληκτα (ἐν οἷς καὶ τὰ εἰς u), ἡ δὲ Β'. τὰ φωνηεντόληκτα (εἰς a, e, i), ἦτοι τὰ τῆς νῦν (Α' Β' καὶ Δ'. συζ.).

2) Ἡ κατάληξις τῆς ἀπαρ. ἦτο re· ἐν ταῖς es-se, pos-se ἐγένετο ἀφομοίωσις.

Βοηθητικὸν ῥῆμα¹.

§ 142. Τὸ sum, fui, esse (=εἶναι) σχηματίζεται οὕτω·

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤ.	ΠΡΟΣΤΑΚ.	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ
Ἑρεσιῶς	Ἐν. 1. s-um	s-i-m			
	2. es	s-i-s	es καὶ es-to	esse	λείπει
	3. es-t	s-i-t	es-to		
	Πλ. 1. su-mus	s-i-mus			
	2. es-tis	s-i-tis	es-te, es-tote		
	3. su-nt	s-i-nt	su-nto		
Παρατατικῶς	Ἐν. 1. er-a-m	es-se-m			
	2. er-a s	es-se-s			
	3. er-a t	es-se-t			
	Πλ. 1. er-ā-mus	es-sē-mus			
	2. er-a-tis	es-se-tis			
	3. er-a-nt	es-se-nt			
Μέλλων α'	Ἐν. 1. er-o			fore ἢ	
	2. er-i-s			fu-turus, a, um	fu turus, i ἄρ.
	3. er-i t			esse	fu-tura, ae θηλ.
	Πλ. 1. er-ī-mus			ἢ κατ' αἰτιατικὴν	fu-turum, i οὐδ.
	2. er-i-tis			fu-turum, am, um	
	3. er-u-nt			esse	
Παρακείμενος	Ἐν. 1. fu-i	fu-ēri-m			
	2. fu-i-sti	fu-eri-s			
	3. fu-i-t	fu-eri-t		fu-isse	
	Πλ. 1. fu-ī-mus	fu-erī-mus			
	2. fu-i-stis	fu-eri-tis			
	3. fu-ē-runt ἢ fu-ē-re	fu-eri-nt			
Ἰπερσυντέλ.	Ἐν. 1. fu-ē-ram	fu-isse-m			
	2. fu-e-ras	fu-isse-s			
	3. fu-era-t	fu-isse-t			
	Πλ. 1. fu-erā-mus	fu-issē-mus			
	2. fu-era-tis	fu-isse-tis			
	3. fu-era-nt	fu-isse-nt			
Μέλλ. τελεσσι.	Ἐν. 1. fu-ēro			fu-turus	
	2. fu-eri-s			(a, um)	} fuisse
	3. fu-eri-t			ἢ	
	Πλ. 1. fu-eri-mus			fu-turum	}
	2. fu-eri-tis			(am, um)	
	3. fu-eri-nt				

Σημ. Τὸ sum στερεῖται γερονδίου καὶ σουπίνου.

1) Ἄλλοι καλοῦσι τοῦτο οὐσιαστικὸν ῥῆμα (verbum substantivum). Τὸ sum σχηματίζεται ἀνωμάλως, προτάσσεται ὅμως τῶν ἄλλων ρημάτων, διότι βοηθεῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν χρόνων τινῶν τῶν ἄλλων ρημάτων.

2) Οἱ χρόνοι τοῦ βοηθητικοῦ esse σχηματίζονται ἐκ δύο ἀπρηχαιωμένων ριζῶν τῆς es καὶ fu ἢ ρίζα es (ἕλλ. εἶς) καὶ fu (fuo, ὃ εἶναι συγγενὲς τοῦ ἑλληνικοῦ φύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ λατ. fio). Καὶ ἐκ μὲν τῆς es ἐπήγασαν οἱ τύποι es-um (=es-mi, es-m, μετὰ ἐρρήνου φωνήεντος ο, καὶ ἐν τῇ ἕλλ. ἐσ-μι εἶμι), esi (=es-si, ἐν τῇ ἕλλ. ἐσσί, εἶς) es, es-ti, (ἐν

§ 143. Παραδείγματα τῶν τεσσάρων ὁμαλῶν συζυγιῶν·

1. Ἑνεργητικὴ φωνὴ

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἑνεστώς

	Συζυγία Α'.	Β'.	Γ'.	Δ'.
Ἑν.	am-o ama-s ama-t	monēo monē-s mone-t	lēg-o leg-i-s leg-i-t	audi-o audi-s audi-t
Πλ.	amā-mus ama-tis ama-nt	monē-mus mone-tis mone-nt	leg-ī-mus leg-i-tis leg-u-nt	audi-mus audi-tis audi-u-nt

Παρατατικός

Ἑν.	amā-ba-m ama-ba-s ama-ba-t	monē-ba-m mone-ba-s mone-ba-t	leg-ēba-m leg-ēba-s leg-ēba-t	audi-ēba-m audi-ēba-s audi-ēba-t
Πλ.	ama-bā-mus ama-ba-tis ama-ba-nt	mone-bā-mus mone-ba-tis mone-ba-nt	leg-ēbā-mus leg-ēba-tis leg-ēba-nt	audi-ēbā-mus audi-ēba-tis audi-ēba-nt

Μέλλων

Ἑν.	ama-bo ama-bis ama-bit	monē-bo mone-bi-s mone-bi-t	leg-a-m leg-e-s leg-e-t	audi-a-m audi-e-s audi-e-t
Πλ.	ama-bī-mus ama-bitis ama-bu-nt	mone-bī-mus mone-bi-tis mone-bu-nt	leg-ē-mus leg-e-tis leg-e-nt	audi-ē-mus audi-e-tis audi-e-nt

Παρακείμενος

Ἑν.	amav-i amav-isti amav-it	monū-i monu-i-sti monu-i-t	leg-i leg-i-sti leg-i-t	audiv-i audiv-i-sti audiv-i-t
Πλ.	amav-ī-mus amav-i-stis amav-ēr-unt	monu-ī-mus monu-i-stis monu-ēr-unt	leg-ī-mus leg-i-stis leg-ēr-unt	audiv-ī-mus audiv-i-stis audiv-ēr-unt

τῇ ἑλλ. ἐστί, est· es-u-mus s-u-mus (πρὸς. volumus, nolumus, malumus), es-tis, es-ont (=es-onti) (πρὸς. tremonti ἐν ᾄσματι τῶν Σαλίων, ἑλλ. λέγοντι)· ὁ τύπος sont ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγραφῇ (90 π. Χ.)· ὁ escit, escunt εἶναι ἐναρκτικός τύπος μετὰ σημασίας μέλλοντος, ὃς ἀπαντᾷ εἰς νόμον XII πινάκων καὶ παρὰ Λουκρητίω· quid escit? "Ἐτι ὁ ἀρχαῖος τύπος siem κτλ. = sim, ὃ εἶναι ἢ ἑλλ. εὐκτική ε-ἦν, εἶναι συνήθης εἰς τοὺς πίνακας καὶ εἰς ἐπιγραφάς, παρτ. er-am (ἀντὶ es-am § 19, η'), er-o ἀντὶ es-o κτλ., ἐκ δὲ τῆς ρίζ. fu, ὃ ἐνεστ. τῆς ὑποτ. fuam, fuas, fuat, fuant ἀντὶ sim, sis κτλ. ὁ τύπος fuam ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς καὶ παρὰ τῷ Βιργιλίῳ (Aen. 10, 108), ὁ μέλλων τῆς ἀπαρεμφ. fore=fu-ere καὶ ὁ παρτ. τῆς ἀπαρ. forem (=fuerem), ὁ παρτ. τῆς ὀριστ. fovi (fui,), fuisti, fuvit (fuit), fuimus, κτλ. Ὁ παρτ. τῆς ὑποτ. fuerim (τὸ u ἀρχικῶς μακρόν), ὁ ὑπερσ. fueram, fuisset, ἀπαρ. fuisse, μέλ. tet. fuero.

Ἰππερσυντέλικος

Ἐν.	amav-ëra-m	monu-ëra-m	leg-ëra-m	audiv-ëra-m
	amav-era-s	monu-era-s	leg-era-s	audiv-era-s
	amav-era-t	monu-era-t	leg-era-t	audiv-era-t
Πλ.	amav-erā-mus	monu-erā-mus	leg-erā-mus	audiv-erā-mus
	amav-era-tis	monu-era-tis	leg-era-tis	audiv-era-tis
	amav-era-nt	monu-era-nt	leg-era-nt	audiv-era-nt

Μέλλων τετελεσμένος

Ἐν.	amav-ëro	monu-ëro	leg-ëro	audiv-ëro
	amav-eri-s	monu-eri-s	leg-eri-s	audiv-eri-s
	amav-eri-t	monu-eri-t	leg-eri-t	audiv-erit
Πλ.	amav-eiῖ-mus	monu-eiῖ-mus	leg-eiῖ-mus	audiv-eiῖ-mus
	amav-eri-tis	monu-eri-tis	leg-eri-tis	audiv-eri-tis
	amav-eri-nt	monu-eri-nt	leg-eri-nt	audiv-eri-nt

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώδης

Ἐν.	am-e-m	mone-a-m	leg-a-m	audi-a-m
	am-e-s	mone-a-s	leg-a-s	audi-a-s
	am-e-t	mone-a-t	leg-a-t	audi-a-t
Πλ.	am-ë-mus	mone-ā-mus	leg-ā-mus	audi-ā-mus
	am-e-tis	mone-a-tis	leg-a-tis	audi-a-tis
	am-e-nt	mone-a-nt	leg-a-nt	audi-a-nt

Παρατατικός

Ἐν.	amā-re-m	monē-rem	leg-ëre-m	audi-re-m
	ama-re-s	mone-re-s	leg-ere-s	audi-re-s
	ama-re-t	mone-re-t	leg-ere-t	audi-re-t
Πλ.	ama-rē-mus	mone-rē-mus	leg-erē-mus	audi-rē-mus
	ama-re-tis	mone-re-tis	leg-ere-tis	audi-re-tis
	ama-re-nt	mone-re-nt	leg-ere-nt	audi-re-nt

Παρακείμενος

Ἐν.	amav-ëri-m	monu-ëri-m	leg-ëri-m	audiv-ëri-m
	amav-eri-s	monu-eri-s	leg-eri-s	audiv-eri-s
	amav-eri-t	monu-eri-t	leg-eri-t	audiv-eri-t
Πλ.	amav-eiῖ-mus	monu-eri-mus	leg-eiῖ-mus	audiv-eiῖ-mus
	amav-eri-tis	monu-eri-tis	leg-eri-tis	audiv-eri-tis
	amav-eri-nt	monu-eri-nt	leg-eri-nt	audiv-eri-nt

Ἑπεσοντέλικος

Ἐν	amav-isse-m	monu-isse-m	leg-isse-m	andiv-isse-m
	amav-isse-s	monu-isse-s	leg-isse-s	andiv-isse-s
	amav-isse-t	monu-isse-t	leg-isse-t	andiv-isse-t
Πλ.	amav-issē-mus	monu-issē-mus	leg-issē-mus	andiv-issē-mus
	amav-isse-tis	monu-isse-tis	leg-isse-tis	andiv-isse-tis
	amav-isse-nt	monu-isse-nt	leg-isse-nt	andiv-issent

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν.	2 amā	monē	leg-ē	audi
	ama-to	mone-to	leg-i-to	audi-to
Πλ.	3 ama-to	mone-to	leg-i-to	audi-to
	2 ama-te	mone-te	leg-i-te	audi-te
	ama-tōte	mone-tōte	leg-i-tōte	audi-tōte
3 ama-nto	mone-nto	leg-u-nto	audi-u-nto	

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐρεστώς

amā-re	monē-re	leg-ē-re	audi-re
--------	---------	----------	---------

Παρακείμενος

amav-isse	monu-isse	leg-i-ssē	andiv-isse
-----------	-----------	-----------	------------

Μέλλων

amat-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.	monit-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.	lect-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.	audit-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.
amat-urum, am, um	monit-urum, am, um	lect-urum, am, um	audit-urum, am, um
esse	esse	esse	esse

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστ.	aman-s	monen-s	legen-s	audien-s
Μέλλων	amatū-rus	monitū-rus	lectū-rus	auditū-rus

Ϛ'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν.	ama-ndi	mone-ndi	leg-endi	audi-endi
δοτ.	ama-ndo	mone-ndo	leg-endo	audi-endo
αἰτ.	ama-ndum	mone-ndum	leg-endum	audi-endum
ἀφ.	ama-ndo	mone-ndo	leg-endo	audi-endo

Ζ'. ΣΟΥΗΙΝΟΝ

1.	amat-um	monit-um	lect-um	audit-um
2.	amāt-u	monit-u	lect-u	audit-u

2. Παθητικὴ φωνὴ

Α΄. ΟΣΙΣΤΙΚΗ

Ἐρέστώς

Ἐν.	am-o-r	mone-or	leg-o-r	audi-o-r
	amā-ris (re)	monē-ris (re)	leg-ē-ris (re)	audi-ris (re)
	ama-tur	mone-tur	leg-i-tur	audi-tur
Πλ.	amā-mur	monē-mur	leg-i-mur	audi-mur
	ama-mini	mone-mini	leg-i-mini	audi-mīni
	ama-ntur	mone-ntur	leg-untur	audi-untur

Παρατατικός

Ἐν.	amā-ba-r	monē-bar	leg-eba-r	audi-ēba-r
	ama-bā-ris (re)	monē-bā-ris (re)	leg-ebā-ris (re)	audi-ebā-ris (re)
	ama-ba-tur	mone-bā-tur	leg-eba-tur	audi-eba-tur
Πλ.	ama-bā-mur	monē-bā-mur	leg-ebā-mur	audi-ebā-mur
	ama-ba-mini	mone-ba-mini	leg-eba-mini	audi-eba-mini
	ama-ba-ntur	mone-ba-ntur	leg-eba-ntur	audi-eba-ntur

Μέλλων

Ἐν.	ama-bo-r	monē-bo-r	leg-a-r	audi-a-r
	ama-bē-ris (re)	monē-bē-ris (re)	leg-ē-ris	audi-ēris (re)
	ama-bi-tur	mone-bi-tur	leg-e-tur	audi-ē-tur
Πλ.	ama-bī-mur	moue-bī-mur	l-g-ē-mur	audi-ēmur
	ama-bi-mini	mone-bi-mīni	leg-e-mini	pudi-e-mini
	ama-bu-ntur	mone-bu-ntur	leg-e-ntur	audi-e-ntur

Παρακείμενος

Ἐν.	amat-us, u, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		sum, es, est		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		sumus, estis, sunt		

Ἵπερσυντέλιος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		eram, eras, erat		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		eramus, eratis, erant		

Μέλλων τετελεσμένος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		ero, eris, erit		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		erimus, eritis, erunt		

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐρεστώς

Ἐν.	am-e-r	mone-a-r	leg-ar	audi-a-r
	am-ē-ris(re)	mone-ā-ris(re)	leg-ā ris(re)	oudi-ā-ris(re)
	am-e-tur	mone-a-tur	leg-a-tur	audi-a-tur
Πλ.	am-ē-mur	mone-ā-mur	leg-ā-mur	pudi-ā mur
	am-e-mini	mone-a-mini	leg-a-mini	audi a-mini
	am-e-ntur	mone-a-ntur	leg-a-ntur	audi-a-ntur

Παρατατικός

Ἐν.	amā-re-r	monē-re-r	leg-ere r	audi-re-r
	ama-rē-ris(re)	mone-rē-ris(re)	leg-erē-ris(re)	audi-rē-ris(re)
	ama-re-tur	mone-re-tur	leg-ere-tur	audi-re-tur
Πλ.	ama-rē-mur	mone-rē-mur	leg-erēmur	audi-rē-mur
	ama-re-mini	mone-re-mini	leg-ere-mini	audi-re-mini
	ama-re-ntur	mone-re-ntur	leg-ere-ntur	audi-re-ntur

Παρακείμενος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		sim, sis, sit		
Πλ.	amat-i, ae, a	moniti, ae, a	lect-i ae, a	audit-i, ae, a
		simus, sitis, sint		

ὑπερσυντέλικος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		essem, esses, esset		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		essemus, essetis essent		

Μέλλων ὑποτακτικῆς λείπει

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν.	2 amā-re καὶ	monē-re καὶ	legē-re καὶ	audi-re καὶ
	ama-tor	mone-tor	legi-tor	audi-tor
	3 ama-tor	mone-tor	legi-tor	auditor
Πλ.	2 ama-mini	mone-mini	legi-mini	audi-mini
	3 ama-ntor	mone-ntor	leg-u-ntor	audi-u-ntor

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐρεστώς

amāri	monē-ri	leg-i	audi-ri
-------	---------	-------	---------

Μέλλων

amat-um iri	monit-um iri	lect um iri	audit-um iri
-------------	--------------	-------------	--------------

Παρακείμενος

amat-us, a, um καὶ κατ' αἰτ.	monit-us, a, um καὶ κατ' αἰτ.	lect-us a, um καὶ κατ' αἰτ.	audit-us, a, um καὶ κατ' αἰτ.
amat-um, am, um esse ἢ fuisse	monit-um, am, um esse ἢ fuisse	lect-um, am, um esse ἢ fuisse	audit-um, am, um esse ἢ fuisse

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Παρακείμενος

amat-us, a, um	monit-us a, um	lect-us a, um	audit-us a, um
----------------	----------------	---------------	----------------

Μέλλων

ama-ndus, a, um	mone-ndus, a, um	lege-ndus, a, um	aude-ndus, a, um
-----------------	------------------	------------------	------------------

Ρήματα τῶν 4 συζυγιῶν πρὸς ἄσκησιν.

Συζυγία Α'.	Συζυγία Β'.	Συζυγία Γ'.	Συζυγία Δ'.
celebro ὑμνῶ	habéo, ui, itum, ere ἔχω	rego διευθύνω	finio τελειώνω
armo ὀπλιζῶ	debeo (de-habeo) ὀφείλω	duco ὀδηγῶ	lenio πραύνω
clamo βοῶ	praebeo, praehibeo παρέχω	scribo γράφω	erudio ἐκπαιδεύω
dono δωροῦμαι	taceo σιωπῶ	dico λέγω	nutrio τρέφω
narro διηγοῦμαι	noceo βλέπτω	divido διαίρω	custodio φυλάττω
laudo ἐπαινῶ	valeo ισχύω	statuo ἰδρύομαι	dormio καθεύδω
postulo ζητῶ	jaceo κείμαι	minuo ἐλαττοῦμαι	punio τιμωρῶ
spero ἐλπίζω	doleo λυποῦμαι	tribuo νέμω	servio δουλεύω
voco καλῶ	exerceo ἀσκῶ	arguo αἰτιῶμαι	vestio ἐνδύω

Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σηματοσημοῦ τῶν ρημάτων.

Α'. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ *sum*.

§ 144. Κατὰ τὸ ἀπλοῦν *sum* κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα·

1. absum, abfui (afui, afuturus), abesse ἄπειμι
2. adsum, adfui, adesse πάρειμι
3. desum, defui, deesse ἐλλείπω
4. insum, infui, inesse ἐνυπάρχω
5. intersum, interfui, interesse παραγίγνομαι
6. obsum, obfui, obesse ἐναντιοῦμαι
7. praesum, praefui, praeesse προϊσταμαι
8. subsum, subfui, subesse ὑπόκειμαι
9. supersum, superfui, superesse περιγίγνομαι

10. prosum, profui, prodesse ὠφελῶ· τὸ pro-sum (ἀντί prod-sum) φυλάττει τὸ d μόνον πρὸ τῶν ἀπὸ φωνήεντος¹ ἀρχομένων τύπων τοῦ esse· prod-es, pro-d-est, prod-eram, prod-ero, prod-essem, κτλ.

11. possum, potui, posse δύναμαι. Τὸ possum εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ esse καὶ τοῦ pot ἢ potis· κλίνεται δὲ τοῦτο κατ'ἀναλογίαν τῶν ἄλλων συνθέτων τοῦ esse· ἀλλὰ τὸ t πρὸ τοῦ s ἀφομοιοῦται t-s=ss, πρὸ δὲ τοῦ f (t-f) ἀποβάλλεται (-f)· (ἰδὲ ἀνώμαλα).

§ 145. Ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς τοῦ sum ἦτο -sens, ὅστις διεσώθη μόνον ἐν συνθέσει· ἐν τοῖς præ-sens παρῶν (præsum=praesto sum), ab-sens ἀπὼν μετὰ ἐπιθετικῆς σημασίας· ὁ δὲ ens μόνον ὡς οὐσιαστικὸν ὡς φιλοσοφικὸς ὅρος=τὸ ὄν, οὐσία (Κυντιλιαν. 3. 33).

Σημ. α'. Ὁ παρατ. τῆς ὑποτ. τοῦ esse ἔχει καὶ δεύτερον τύπον forem, οὗ εὐχρηστα τὰ τρία πρόσωπα τοῦ ἐνικού, τὸ τρίτον πληθυντικόν· forem, fores, foret, forent. Ὁ τύπος οὗτος προήλθεν ἐκ τοῦ fuerem, fueres, κτλ. διὰ συναίρεσεως καὶ εἶναι εὐχρηστος ἐν τῇ ἀποδόσει ὑποθετικῶν λόγων καὶ ἐν τελικοῖς λόγοις (ut foret, ne foret, qui foret)· εἰς τὰ σύνθετα οἱ τύποι οὗτοι εἶναι ὀλίγον ἐν χρῆσει πλὴν τοῦ adsum.

Σημ. β'. Ἀντί τοῦ ἀπαρεμφ. futurum esse τίθεται μετὰ μετοχῶν τὸ fore· laudatum fore οὐχὶ laudatum futurum esse. Ἀντί τοῦ sim sis sit κτλ. ἀπαντῶσι λίαν συχνὰ εἰς ἐπιγραφὰς καὶ οἱ ἀρχαῖοι τύποι siem, sies, siet, sient, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν εὐκτικὴν τῆς ἐλληνικῆς ε-ἶη-ν· ὑπάρχει καὶ ἄλλος τύπος ἀρχαῖος τοῦ ἐνεστ. τῆς ὑποτ. fuam, fuas, fuat, fuant, (Βίργ. Aen. 10, 108) καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστ. escit, escunt.

Β'. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν.

§ 146. Οἱ παρακείμενοι εἰς a-vi, e-vi, i-vi καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι συγκόπτουσι τὸ v μεταξὺ δύο φωνηέντων κείμενον καὶ ἐπομένου s ἢ r συναιροῦσι τὰ φωνήεντα πλὴν τοῦ ie·

amav-isti	amasti	delev-isti	delesti	audiv-isti	audisti
amav-istis	amastis	delev-istis	dclestis	audiv-istis	audistis
amav-issem	amassem	delev-issem	delessem	audiv-issem	audissem
amav-isse	amasse	delev-isse	delesse	audiv-isse	audisse
amav-erunt	amarunt	delev-erunt	delerunt	audiv-erunt	audierunt
amav-erim	amarim	delev-erim	delerim	audiv-erim	audierim
amav-eram	amaram	delev-eram	deleram	audiv-eram	audieram
amav-ero	amaro	delev-ero	delerero	audiv-ero	audiero.

Σημ. α'. Οὕτω novisti nosti, novisse nosse κτλ. τοῦ nosco· ἀπαντᾷ δ' ἔτι κατὰ συγκοπὴν isti ἐκ τοῦ eo (οἱ iisti κτλ. πολὺ σπάνιοι), desisti κτλ. ἐκ τοῦ desino.

Τὸ v, ὅταν ἀνήκη εἰς τὴν ρίζαν καὶ ὄχι εἰς τὴν κατάληξιν, δὲν συγκόπτεται· lav-isti

1) Τὸ d δὲν παρεβάλλεται ἀλλ' ἐπανερχεται ὁ τύπος ὁ ἀρχαῖος· τοῦ pro, ὦν prod.

lav-erunt ἐκ τοῦ lavo· cavisti caverunt ἐκ τοῦ caveo· ἐξαιρεῖται τὸ moveo ἰδίως παρὰ ποιηταῖς· admorunt ἀντὶ admoverunt, emostis ἀντὶ emovistis κτλ. Εἰς τὸ juvo ἢ συγκοπὴ αὕτη εἶναι συνηθῆς· adjuvit ἀντὶ adjuverit (Ter. phorm. 537).

Σημ. 6'. Οἱ τύποι audii κτλ. ἀντὶ audivi κτλ. δὲν εἶναι πάντες ὁμοίως ἐν χρήσει. Ὁ Κικέρων λέγει κατὰ προτίμησιν audivi, audivisti, audivimus (οὐδέποτε audii, audiisti), audistis, audierunt.

§ 147. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς λήγει εἰς ērunt, ἐνίοτε καὶ εἰς ēre, ἀλλὰ τότε οὔτε συγκόπτεται τὸ ν οὔτε συναίρεσις γίνεται, οἷον· *fuēre, amavere* (οὐχὶ *amare*), *audi-ēre* (οὐχὶ *audiere*).

§ 148. Ἡ προστακτικὴ τῶν ρημάτων dico λέγω, duco ἄγω, facio ποιοῦ καὶ fero φέρω ἀποβάλλει τὸ e τοῦ 6' ἐνικ. πρόσ., οἷον· dic, duc, fac, fer. Παρβ. καὶ es τοῦ esse.

Σημ. α'. Ὅμοίως καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις τούτων, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ facio, ἐν οἷς τὸ a τρέπεται εἰς i, οἷον· educ, calefac, effer, benedic, ἀλλὰ effice, confice. Οἱ τύποι dice, duce, face ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ καὶ παρὰ ποιηταῖς· τὸ face παρὰ Κορινθίω.

Σημ. 6'. Τοῦ scio εἶναι ἐν χρήσει μόνον ὁ 6' τύπος τῆς προστακτικῆς scito, scitote οὐχὶ δὲ καὶ ὁ sci, scite.

§ 149. Τὸ 6' ἐνικ. πρόσ. τῆς παθητικῆς φωνῆς λήγει εἰς ris, συχνὰ δὲ καὶ εἰς re, οἷον· amaris amare, amabaris amabāre, amaberis amabēre¹.

§ 150. Δέκα καὶ πέντε ρήματα εἰς iο σχηματίζονται κατὰ τὴν Γ' συζυγίαν καὶ συγκόπτουσι πάντοτε τὸ i ἐπομένου, i, ē, ēr. Σχηματίζονται δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον τύπον τοῦ capio·

Ἐνεργητικὸν		Παθητικὸν	
ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤΑΚΤ.	ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤΑΚΤ.
Ἐνεσ. Ἐν. cap-i-o	cap-i-am	cap-i-or	capiar
<i>capis</i>	cap-i-as	<i>capēris</i>	capiaris
<i>capit</i>	cap-i-at	capitur	capiatur
Πλ. <i>capimus</i>	cap-i-amus	capimur	capiamur
<i>capitis</i>	cap-i-atis	capimini	capiamini
capi-unt	cap-i-ant	capi-untur	capiantur
Παρτ. Ἐν. capi-ēbam	<i>capērem</i>	cap-i-ēbar	<i>capērer</i>
cap-i-ebas	<i>caperes</i>	cap-i-ebaris	<i>capereris</i>
cap-i-ebat	<i>caperet</i>	cap-i-ebatur	<i>caperetur</i>
Πλ. capi-ebāmus	<i>caperēmus</i>	capiebamur	<i>caperemur</i>
cap-i-ebatis	<i>caperetis</i>	capiebamini	<i>caperemini</i>
cap-i-ebant	<i>caperent</i>	capiebantur	<i>caperentur</i>

1) Ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς ἢ κατάληξις αὕτη εἶναι σπανία καὶ μάλιστα ἐν τῇ 6', γ' καὶ δ' συζυγίᾳ. Παρὰ Κικέρωνι ἢ re εἶναι συνηθεστέρα καὶ ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἀποθετικοῖς τῶν ρημάτων.

Μέλλων Α'.

Ἐν. capi-am	Πλ. capi-ēmus	Ἐν. capi-ar	Πλ. capi-emur
capi-ēs	capi-etis	capi-ēris	capi-eminī
capi-et	capi-ent,	capi-ētur	capi-entur.

ΠΡΟΣΤ. Ἐν. 2	πρ. <i>cape</i> ,	capito	<i>capere</i> ,	capitor
3	»	capito		capitor
Πλ. 2	»	capite, capitote	capimini	
3	»	capi-unto.	capi-untor.	

ΑΠΑΡΕΜΦ. Ἐνεστ. *capere*. capi.

ΜΕΤΟΧΗ Ἐνεστ. capi-ens. Μέλ. capiendus.

ΣΟΥΠΙΝΟΝ 1. captum- 2. captu.

§ 151. Αἱ ἐπόμεναι μετοχαὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος σχηματίζονται ἀνωμάλως (οὐχὶ δηλ. ἐκ τοῦ σουπίνου) iuvaturus (adiuturus), secaturus, sonaturus, arguiturus, pariturus, ruiturus, luiturus, moriturus, nasciturus, oriturus.

§ 152. Τὸ geruntivum τῆς γ' καὶ δ' συζ. (καὶ ἐν ἀποθετικοῖς ρήμασι) κατὰ τινὰ ἀρχαίαν ἐκφώνησιν λήγει εἰς undus, undi κτλ. ἀντὶ endus, endi κτλ. dicundus, potiundus ἀντὶ dicendus, potius (potior) καὶ μάλιστα ἐν ὠρισμέναις φράσεσιν, οἷον in jure dicundo—decenviri legibus scridundis pecuniae repetundae (καὶ causa, crimen, iudicium, lex) repetundarum—aliquem repetundarum postulare.

§ 153. Ἀπρηχαιωμένοι καὶ ποιητικοὶ τύποι.

α.) Ὁ ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς ἔληγεν ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς εἰς im, is, it, οἷον edim ἀντὶ edam (edo) ἐσθίω), duim, duis, duit, duint (τοῦ ρήμ. do) ἀντὶ dem κτλ. καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις perduim, ἐν εὐχαῖς καὶ ἀραῖς καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ οἷον utinam di immortales duint (Κικ.)=εἴθε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ διδοῖεν. Ἡ κατάληξις αὕτη ἀπαντᾷ κανονικῶς ἐν τοῖς sim, velim, nolim, malim.

β.) Ὁ παρατατικός τῆς ὀριστικῆς τῆς Δ' συζ. ἔληγεν εἰς ibam, ibar, ἀντὶ iebam, iebar καὶ ὁ μέλλων εἰς ibo ἀντὶ iam, οἷον scibam, audibam, lenibam καὶ largibar (ποιητικῶς), nutribat Βιργ. Αἰν. XI. 517), servibo, (παρατ. ibam, μέλ. ibo τοῦ ρ. eo).

γ.) Ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ὁ μέλλων τετελεσμένος ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ ἐν μὲν τῇ α' συζ. λήγει εἰς assim καὶ asso ἀντὶ averim καὶ avero, οἷον imperassit, levasso· ἐν δὲ τῇ β' συζ. εἰς essim καὶ esso ἀντὶ uerim καὶ uero, οἷον habessim, prohibesso· ἐν δὲ τῇ γ' συζ. εἰς sim καὶ so ἀντὶ erim καὶ ero, οἷον capso ἐκ τοῦ capio καὶ μάλιστα (παρὰ τοῖς καλλιτέροις πεζοῖς) faxim, is κτλ. faxo ἐκ τοῦ facio, ἐν εὐχαῖς, οἷον di immortales faxint ut. ὡσαύτως δὲ καὶ aussim, aus-

sis, ausint=τολμήσαιμι ἂν κτλ. (ἔγκλισις δυνητική)· ἐν δὲ τῇ ἄ. συζ. ἐκ τοῦ τετελεσμένου μέλ. εἰς asso σχηματίζεται ἀπαρέμφατος εἰς assere, οἶον· imperassere.

δ΄.) Ὁ συγκεκριμένος τύπος τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσ. τῶν ρημάτων τῆς γ΄ συζ., ἐν οἷς τὸ is ἢ x ἐκκρούει τὸ ἐπόμενον is ἢ καὶ τὸ iss, οἶον· accestis ἀντὶ accessistis, extinxti ἀντὶ extinxisti, surrexe=surrexisse, traxe=traxisse, extinxem=extinxissem (ποιητ).

ε΄.) Ὁ ἐνεστώσ τῆς παθητικῆς ἀπαρεμφάτου λήγει εἰς ier ἀντὶ i, οἶον· farier, immiscerier, accincier, dominarier, defendier, admittier παρὰ Βιργιλίῳ¹.

στ΄.) Ἡ προστακτικὴ τῆς παθητικῆς φωνῆς ἔληγεν ἐνίοτε εἰς mino ἀντὶ tor, praefamino, progredimino ἀντὶ praefator, progreditor.

Γ΄. Σχηματισμὸς τῶν χρόνων καὶ τῶν ἐγκλίσεων.

§ 154. Τὰ χρονικὰ θέματα εἶναι δι' ἕκαστον χρόνον, ὅ,τι εἶναι τὸ ὀνομαστικὸν θέμα διὰ τὰς διαφόρους πτώσεις τοῦ ὀνόματος. Τὰ χρονικὰ θέματα εἶναι τρία, τὸ τοῦ ἐνεστώτος, τὸ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς, τὸ τοῦ σουπίνου. Ἐκ τοῦ χρονικοῦ δὲ θέματος τούτων τῇ προσλήψει τῶν οἰκειῶν καταλήξεων παράγονται τὰ τῶν ἄλλων χρόνων. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρονικῶν θεμάτων παρβ. § 157 κέ.

§ 155. Οἱ χρόνοι τῶν ἐγκλίσεων σχηματίζονται προσλήψει εἰς ἕν τῶν τριῶν θεμάτων (τοῦ ἐνεστώτος, ἢ τοῦ παρακειμένου ἢ τοῦ σουπίνου) γραμμάτων τινῶν, τὰ ὅποια εἶναι χαρακτηριστικὰ τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν προσώπων. Τὰ γράμματα τὰ διακριτικὰ τὰ μὲν τῶν προσώπων λέγονται προσωπικαὶ καταλήξεις, τὰ δὲ τῶν χρόνων χρονικαὶ καταλήξεις.

Α΄. Προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων εἶναι·

		α΄. Διὰ τὴν ἐνεργητ. φωνὴν ²	β΄. Διὰ τὴν παθητ. φωνὴν
Ἐν.	1	πρόσ. ο, m, i	r
	2	» s	ris ἢ re
		sti ἐν τῷ παρακ.	
	3	» t	tur
Πλ.	1	» mus	mur
	2	» tis	mīni
		stis ἐν τῷ παρακ.	
	3	» nt	ntur
		ru-nt ἢ re ἐν τῷ παρακ. τῆς ὀριστ. (§ 147).	

1) Ὁ L. Lange εἰς 339 ἀναθεῖται τὰ παραδείγματα τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων. Παρὰ Πλάτῳ 187, καὶ Λουκρητίῳ 46, καὶ Βιργιλίῳ 6.

2) leg-o) λέγω leg-i-mus, δωρ. λέγο-μες
 su-m) εἰμί, ἔλεγον leg-i-tis, προστ. legi-te λέγε-τε
 leg-is Ὀμηρ. ἐσ-σι, ἔλεγε legu-nt δωρ. λέγο-ντι, ἔλεγον (τ)
 leg-it ἐσ-τί, ἔλεγε (τ)

B'. Χρονικαὶ καταλήξεις.

α') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος προστίθενται εἰς τὸ θέμα τοῦ ρήματος καὶ εἶναι δι' ὅλα τὰ πρόσωπα.

Ὅρισστική		Ὑποτακτική		Προστακτική	
ἐνεργ.	παθητ.	ἐνεργ.	παθητ.	ἐνεργ.	παθητ.
*Εν. 1 ο ¹	ο-γ	a-m	a-γ ²		
2 i-s	ë-ris	a-s	ā-ri-s	e ἦ to	re ἦ tor
3 i-t	i-tur	a-t	a-tu-r	to	tor
Πλ. 1 i-mus	i-mur	a-mus	ā-mu-r		
2 i-tis	i-mī-ni	a-tis	a-mī-ni	te ἦ tote	mini
3 u-nt	u-ntu-r	a-nt	a-n-tur	nto	nto-r

β') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος διὰ τὰς τέσσαρας συζυγίας.

Ὅριστ.		Ἐνεργ.	Παθ. φωνή	Ὑποτ.		Ἐνεργ.	Παθ. φωνή
Εν. 1	e-ba-m	e-ba-r		Εν. 1	e-re-m	e-re-r	
2	e-ba-s	e-ba-ri-s		2	e-re-s	e-re-ri-s	
3	e-ba-t	e-ba-tu-r		3	e-re-t	e-re-tu-r	
Πλ. 1	e-ba-mus	e-ba-mur		Πλ. 1	e-re-mus	e-re-mu-r	
2	e-ba-tis	e-ba-mi-ni		2	e-re-tis	e-re-mini	
3	e-ba-nt	e-ba-ntu-r		3	e-re-nt	ere-ntu-r	

1) Τὸ φωνήεν τοῦ ρηματικοῦ θέματος πρὸ τοῦ φωνήεντος ο, i, u, τοῦ χαρακτηριστικοῦ τῶν ἐγκλίσεων ἢ φυλάττεται ἢ ἀποβάλλεται ἢ συναιρούμενον ἐκτείνεται· ὅθεν ἐν τῇ Α' συζ. amo (ἀντι ama-o), amor (ἀντι ama-or), amas (ἀντι ama-is), amaris (ἀντι ama-e-ris), ἐν τῇ Β' mone-o mones (ἀντι mone-is) moneris), ἐν τῇ Δ' audi-o audis (ἀντι audi-is), audi-ris (ἀντι audi-eris)· οὕτω καὶ ἐν τῷ γ' πληθ. προσ. amant (ἀντι ama-unt), monent (ἀντι mone-unt) κτλ. Τὸ γ' ἐνικ. ὁμως πρόσ. τῆς ὀριστ. φυλάττει τὸ φωνήεν βραχύ· amat, monet, audit.

Τὸ ληκτικόν ο τοῦ ἐνεστ. καὶ μέλ. (Α' καὶ Β' συζ. ἐν τῇ ὀριστ. τῆς ἐνεργ. φωνῆς τρέπεται εἰς i εἰς πάντα τὰ πρόσωπα πλὴν τοῦ γ' πληθ. προσ. ἔνθα τρέπεται εἰς u· lego· leg-is, κτλ., leg-u-nt, ama-bo, -bis κτλ. -bunt· ἐν δὲ τῷ β' ἐνικ. προσ. τῆς παθ. φωνῆς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ προστ. τρέπεται εἰς e· lego-r lege-ris· ama-bor, amaberis. Ἐν τῷ β' ἐνικ. τῆς προστ. ἐν τῇ Α', Β' καὶ Δ' συναιρεῖται μετὰ τοῦ a, e, i εἰς a, e, i· ama, mone, audi (ἀντι ama-e, mone-e, audi-e), ἐν δὲ τῇ Γ'. συζ. φυλάττεται· leg-e, πλὴν τεσσάρων (§ 148).

2) Ἐν τῇ Α' συζ. συναιρεῖται τὸ a τοῦ am μετὰ τοῦ ληκτικοῦ a τοῦ θέματος ἀνωμάλως εἰς e· amem, amer (ἀντι ama-am ama-ar), ἐν ᾧ ἐν ταῖς ἄλλαις συζ. φυλάττεται· mone-am, legam, audiam καὶ παθ. mone-ar, leg-ar, audi-ar.

γ') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ εἶναι διὰ τὰς 4 συζυγίας.

	διὰ τὴν	ἀ' καὶ β'	γ' καὶ δ'	α' καὶ β'	γ' καὶ δ'	
Ἐνεργ.	Ἐν.	1 e-bo	a-m	Παθ.	e-bo-r	a-r
		2 e-b-i-s	e-s		e-bā-ri-s	ē-ri-s
		3 e-b-i-t	e-t		e-ba-tu-r	e-tu-r
	Πλ.	1 e-bī-mus	ē-mus		e-bā-mu-r	ē-mu-r
		2 e-b-ī-tis	ē-tis		e-ba-mīni	e-mīni
		3 e-bu-nt	ē-nt		eba-ntu-r	e-ntu-r

δ') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ παρακειμ., ὑπερσ., τετελ. μέλ. τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου καὶ εἶναι διὰ τὰς τέσσαρας συζυγίας.

	Ἄριστ.	Ἰποτ.	Ἄριστ.	Ἰποτ.	Ἄριστ.
	Παρακειμένος		Ἰπερσυντέλικος		μέλ. τετελ.
Ἐν.	1 i	ērī-m	era-m	isse-m	ēro
	2 i-sti	eri-s	era-s	isse-s	eri-s
	3 i-t	eri-t	era-t	isse-t	eri-t
Πλ.	1 i-mus	erī-mus	erā-mus	issē-mus	erī-mus
	2 i-stis	eri-tis	era-tis	isse-tis	eri-tis
	3 ēru-nt	erī-nt	era-nt	isse-nt	eri-nt

Ὁ παρακ., ὑπερσ., τετελ. μέλ. ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ σχηματίζονται περιφραστικῶς διὰ τοῦ παθητικοῦ παρακ. τῆς μετοχῆς τοῦ ρήματος καὶ χρόνου τινός τοῦ ESSE (ἴδε τὸν τύπον τῶν χρόνων τούτων § 143).

ε) Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου· εἶναι δὲ αὐταὶ us, a, um.

§ 156. Πίναξ ἀνακεφαλαιωτικὸς τῶν 4 συζυγιῶν.

ΘΕΜΑ τοῦ ἐπιτότου, ἢ παρακ. ἢ συρίν.	ΘΕΜΑ τοῦ ρήματος	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ τοῦ 1 καὶ 2 προσώπου τοῦ ἐνικού				
		Εἰς τὰ ἐνεργητικά	• Εἰς τὰ παθητικά			
amā- monē- leg- audi-		ΕΝΕΣΤΩΣ				
		Ὅριστ.	am-o, am-a-s monē-o, mon-ē-s lēg o, leg-ī-s audi-o, audi-s	amor(aor), a ris ἢ ā re monē-or, ē-ris ἢ ē-re leg-or, (ē)-ris ἢ (ē) re audi-or, ī ris ἢ ī-re		
		Προστ.	amā monē leg-ē audi	amā re monē-re leg-ē-re audi-re		
		Ὑποτ.	am-e-m, e-s mone a-m, a s leg-a-m, a-s audi-a-m, a-s	am er, ēr is ἢ ē-re monē-ar, a-ris ἢ ē-re leg-a-r, a-ris ἢ a-re audi-a-r, a-ris ἢ a-re		
		Ἀπαρέμ.	amā-re monē-re leg-ē-re audi-re	ama ri monē-ri lēg-i audi-ri		
		Μετοχῆ	amā-ns, an tis monē-ns, ent-is leg-e-ns, ent-is audi-e-ns, ent-is			
		Γερούνηδ.	ama-ndi, o, um mone-ndi, o, um lēg-e-ndi, o, um audi endi, o, um			
		ΠΑΡΑΤ.		Ὅριστ.	amā-ba-m, ba-s momē-ba-m, ba-s leg-ē-ba-m, ba-s audi-ē-ba-m, ba-s	ama- monē- leg-ē- audi- bar, bā-ris ἢ ba re
				Ὑποτ.	amā-re-m, re s monē-re-m, re-s leg ē-re-m, re-s audi-re-m, re-s	ama- monē- leg ē- audi- re r, reris ἢ re-re
		ΜΕΛΛΩΝ		Ὅριστ.	amā-bo, bi-s monē-bo, bi-s leg a-m, e s audi-a-m, e-s	ama- mone leg- audi- bor, be-ris, ἢ be-ris ar, ē-ris ἢ ē-re

1. Θέμα
τοῦ ἐνεστ.
τοῦ παρ.
καὶ τοῦ μλ.

A'. ama-
B'. mone-
Γ'. leg-
Δ'. audi-

ΘΕΜΑ τοῦ ἐνεστῶτος, τοῦ παρακ. τοῦ σουπίν.	ΘΕΜΑ τοῦ ρήματος	ΧΑΡΑΚΤΗΚΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ τοῦ 1 καὶ 2 προσώπου τοῦ ἐνικοῦ		
		ΕΙΣ ΤΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ	ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΘΗΤΙΚΑ	
2. Θέμα τοῦ παρακ. ὑπερσυντ. καὶ τοῦ τετ. μέλλοντος. Α'. amav- Β'. monu- Γ'. lēg- Δ'. audiv-	ΠΑΡΑΚ.	Ὄριστ. amav- monu- lēg- audiv- } i, isti	amat- monēt- lect- audit- } us, sum ἢ fui	
		Ὑποτ. amav- monu- lēg- audiv- } eri-m, eri-s	amāt- monīt- lect- audit- } us, sim ἢ fuerim	
		Ἀπαρμ. amav- monu- lēg- audiv- } isse	amāt- monūt- lect- audit- } us, esse	
		ΥΠΕΡΣ.	Ὄριστ. amav- monu- lēg- audi- } era-m, era s	amat- monīt- lect- audit- } us, eram ἢ fueram
			Ὑποτ. amav- monu- lēg- audiv- } isse-m, isse-s	amat- monīt- lect- audit- } us, essem ἢ fuissem
			ΜΕΛ. ΤΕΤ. Ὄριστ. amav- monu- lēg- audī- } erō, eri-s	amat- monit- lect- audit- } us, erō ἢ fuerō
		3. Θέμα τοῦ σουπίν. Α'. amat- Β' monit- Γ'. lect- Δ'. audit-	Σουπίνων amat- monīt- lect- audit- } 1) um 2) u	
			Μέλλων amat	
			Μετοχῇ monit- lect- audit- } uru-s a, um.	

Δ'. Σχηματισμὸς τῶν χρονικῶν θεμάτων.

§ 157. Τὰ χρονικά θέματα εἶναι τρία ἐν τῇ λατινικῇ, τὸ τοῦ ἐνεστῶτος, τὸ τοῦ παρακειμένου καὶ τὸ τοῦ σουπίνου (§ 154).

§ 158. Α'. Θέμα τοῦ ἐνεστῶτος. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστῶτος εἰς ὀλίγα ρήματα εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ ρηματικὸν θέμα, πλὴν τῶν ρημάτων τῆς Γ'

gigno (ἀντί gigeno, ρίζ. gen), παρτ. gignebam, μέλ. gignam, παρκ. genui
 sisto (ρίζ. sta), παρτ. sistebam παρκ. steti (ἀντί stesti), σουπ. statum,
 sero (ἀντί seso¹, ρίζ. sa, ἥτις φαίνεται εἰς τὸ satum).

6) Ἡ συλλαβὴ sc-o προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν καὶ ἐὰν αὕτη εἶναι συμφωνόληκτος προσλαμβάνει εὐφωνικὸν i ἢ e μεταξύ τῆς ρίζης καὶ τοῦ sco-, ὅθεν γίνεται i-sco καὶ e-sco. Ἡ κατάληξις sc-o δίδει εἰς τὸ ρῆμα ἐναρκτικὴν σημασίαν· ρήματα εἰς sco(r) εἶναι disco, nosco, novi (ἐκ τοῦ dic-sco ρίζ. dic πρβ. dici· ρήματα εἰς i-sco(r), esco· na-scor (ρίζ. na εἰς τὸ natus). cre-sco, παρ. crevi, pac-i-scor (ρίζ. pac εἰς τὸ pactus), obliviscor, παρκ. oblitus sum, profic-iscor, παρκ. profectus sum, obmut-e-sco, παρκ. obmut-ui, indur-esco, παρκ. indur-ui. πρβ. εἰς τὴν ἐλλ. εὐρίσκω· ὅλως ἀποβάλλει τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν τὸ sc-o εἰς τὸ pascο, posco κτλ.²

7) Προσθήκη t ἔτι εἰς τὴν ρίζαν· mit-to, παρκ. mi-si ἀποβάλλεται τὸ t πρὸ τοῦ s· plecto, παρκ. plexi. plectimus (ὡς ἐν τῇ ἐλλην. τύπτομεν). Τὸ necto ἔχει παρκ. nexui (ἀντί nec-sui).

8) Τὸ σύμφωνον τῆς ρίζης διπλασιάζεται ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ· pello, vello, tollo πρβ. fallo (fal-jo), σφάλλω (σφάλ-jo) κτλ. Ὁ διπλασιασμὸς οὗτος τοῦ συμφώνου προέκυψεν, ἀφομοιωθέντος τοῦ i τῆς ἀρχαίας καταλήξεως jo (io)· peljo pello κτλ.· μόνον τὸ vello φυλάττει τὸ δεύτερον l εἰς τὸν παρκ. velli.

§ 159. Β'. Θέμα τοῦ παρακειμένου. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου σχηματίζεται διττῶς Α'. δι' ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ Β'. διὰ προσλήψεως τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος εἰς τὸ θέμα τοῦ ρήματος.

Α'. Παρακειμένοι σχηματίζονται μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

α'. Ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσιν 27 ρήματα, τὰ ὅποια φυλάττουσιν αὐτόν. Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς εἶναι· δύο εἰδῶν·

1) Ἐὰν ἡ ρίζα ἄρχεται ἀπὸ δύο συμφώνων εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν

1) Τὸ s μεταξύ δύο φωνηέντων κείμενον τρέπεται εἰς r, οὕτω ἢ κατάληξις τῆς ἀπαρεμφάτου, ἥτις ἦτο ἀρχαϊκῶς se, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ es-se, pos-se μετεβλήθη εἰς re· amare=amase (§ 19, η').

2) Εἰς τὸν στίχον τοῦ Βιργιλίου non ignaro malī, miseris succurrere disco (Βιργ. Αἰν. 1.630). Τὸ disco ἔχει ἔτι τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν.

τοῦ παρκ. ἀποβάλλεται τὸ πρῶτον σύμφωνον τῆς ρίζης· steti (ἀντι ste-sti, ρίζ. sta). sponondi (ἀντι spo-spon-di, ρίζ. spon-d). scicidi (ἀντι sciscidi, ρίζ. scid.).

2) Ἐὰν ἡ ρίζα ἄρχεται ἀπὸ ἐνὸς συμφώνου, ἡ ἀναδιπλασιαζομένη συλλαβὴ διατηρεῖ τὸ φωνῆεν τῆς ρίζης ἐκτὸς τοῦ a, ὃ μεταβάλλεται εἰς e¹· posco poposci, mordeo momordi, pungo pupugi, tundo tutudi, curro cucurri, disco didici, scindo scicidi· ἀλλὰ cano cecini, pango pepigi (ρίζ. pag.), tango tetigi (ρίζ. tag), cado cecidi (ρίζ. cad)· τὸ caedo μεταβάλλει τὸ æ τῆς ρίζης εἰς i· cecidi κτλ.²

Σημ. α'. Κατὰ τὰς συζυγίας τὰ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ρήματα εἶναι·

'Ἐκ τῆς Α'. συζ. τὰ sto steti, do dedi (§ 165). — 'Ἐκ τῆς Β'. συζ. τὰ momordi, pendidi, sponondi, totondi (§ 173, 6 κέ.). — 'Ἐκ τῆς Γ'. συζ. πολλά· ἴδὲ § 183 καὶ § 189, 6. — 'Ἐκ τῆς Δ'. συζ. οὐδέν.

Σημ. β'. Οἱ παρακείμενοι τοῦ reperio, repello, refero, recido δὲν προσθέτουσιν ε εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ ἐκτείνουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, διπλασιάζοντες τὸ πρῶτον σύμφωνον τῆς ρίζης· repperi, reppuli, rettuli, reccidi (σπανίως)· ἀπαντᾷ ἐπίσης ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων· teluli, tetini (ἀρχ. ἀντι tenui), memini (ὁ ἐνεστ. ἄχρηστος), pepuli, pepedi· τὰ tetuli, ἀρχ. tetulli γίνονται ἐκ τοῦ ἀρχαικοῦ tulo, ὃ ἀνευρίσκεται εἰς τὰ σύνθ. abstulo, attulo. Ἀντι τοῦ tetuli λέγεται βραδύτερον tuli· sustollo (σπάνιον) ὡς tollo ἔχει παρκ. sustinui.

β'. Ὁ ἀναδιπλασιασμός δὲν φυλάττεται· ὀλίγα ρήματα ἀπέβαλον τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἀνευ μεταβολῆς τῆς ρίζης· fidi (findo), tuli (ἀντι tetuli), scidi (ἀντι scicidi) κτλ.

Σημ. α'. Τὸ φωνῆεν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ εἶναι πάντοτε βραχύ· cado cecidi, pello pepuli πλὴν τῶν caedo-cecidi καὶ τῶν ἐχόντων τὴν δευτέραν συλλαβὴν θέσει μακράν, οἷον cucurri, fefelli, momordi, peperci.

Σημ. β'. Δὲν φυλάττουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν σχεδὸν πάντα τὰ ρήματα τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα, οἷον· respondeo respondi, expello expuli, percello perculi, con-

1) Μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ παρακείμενοι εἶναι οἱ ἔχοντες·

1. ρίζαν εἰς a ἢ ae· cecīdi, tetigi, cecīdi, peperci, dedi, sietī κτλ.

2. ρίζαν εἰς e· pependi (παρκ. τοῦ pendo καὶ pendeo), memini, pepuli κτλ.

3. ρίζαν εἰς o· poposci, sponondi.

4. ρίζαν εἰς i· didici, scicidi, stiti ἐκ τοῦ sisto ἀντι sistit-i.

5. ρίζαν εἰς u· cucurri, tutudi (contudi, extudi, obtudi), pupugi (tetuli ἀντι tetuli, tulo, ὃ ἀπαντᾷ εἰς τὰ σύνθ. abstulo, abttulo).

2) Εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν φαίνεται ὅτι τινὲς τῶν παρακειμένων τούτων εἶχον ἐξησθημένον εἰς e τὸ φωνῆεν τῆς πρώτης συλλαβῆς, ἐκ τούτου εἶχον e. Γνωστόν ὅτι τοῦτο ἐγένετο σταθερὸν εἰς τὴν ἑλληνικὴν (γέγραφα, τέτυφα)· spepon-di, scecidi, memordi, peposci, pepugi (παρκ. Αὐλόν Γελλ. ἀττ. νόκτ 6, 9)· ἀπαντᾷ ἔτι εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ 2 αἰῶνος μ. Χ. spepondit (Orellii 4358). Ὁ Αὐλός Γελλ. (5, 15) λέγει ὅτι ὁ Κικέρων καὶ ὁ Καίσαρ ἔγραφον· memordi, spepon-di.

tundo contudi, attingo attigi κτλ.¹ πλὴν τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ do, sto, disco, posco καὶ ἐκ τῶν τοῦ curro τὰ recurro, succurro, intercurro. Τινῶν ἀπαντῶσι καὶ οἱ δύο τύποι· accurri καὶ accucurri, καὶ procucurri (Καῖς.), excurri καὶ execu-curri (Τίτ. Λίβ.).

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ οὐχὶ ἐν γρήσει ἀπλᾶ· prehendo prehendi, accendo accendi, defendo defendi, offendo offendi, percello perculli. Τὸ cano, ἐνῶ ἀπλοῦν ἔχει παρκ. cecini, ἐν συνθέσει ἔχει εἰς uī· concinui, occinui, succinui, καὶ τὸ excello excellui.

Ἐνταῦτα ἀνήκουσι τὰ ρήματα, ὧν τὸ θέμα τοῦ παρκ. εἶναι τὸ αὐτὸ τοῦ ἐνεστώτος· τοιαῦτα εἶναι· 1) τὰ λήγοντα εἰς τὸν ἐνεστ. εἰς δύο σύμφωνα accendi, defendi, praetendi, fervi, lambi, mandi, pandi, scandi, descendi, velli, verri, verti, solvi, volvi· εἰς τὴν Β' συζ. ἀνήκει τὸ prandi (prandeo)· 2) τὰ ἐκτείνοντα τὸ φωνῆν τῆς ρίζης ἢ τὰ ἔχοντα δίφθογγον· cœpi, cudi, sidi, vici· 3) τὰ λήγοντα εἰς τὸν ἐνεστ. εἰς u· rui, ingruui, innui, spui, indui, minui, statui, tribui κτλ. Ταῦτα θύνανται νάναχθῶσι καὶ εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν τοῦ u ὄντος συμφώνου.

γ'. Πολλὰ ρήματα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἔπαθαν συναίρεσιν τοῦ φωνήεντος (ä εἰς ē)· facio feci=fefici¹, capio, cœpi=cecipi· ὡσαύτως καὶ τὰ fōdi, frēgi, fūgi, iēci, lēgi, liqui, pēgi, rūpi, vici. Εἰς τὴν Α'. Β'. καὶ Δ'. συζ. τὰ iūvi, fōvi, mōvi, vōvi, sēdi, vidi, vēni. Ἡ συναίρεσις ἐπέφερε τὴν ἔκτασιν τοῦ φωνήεντος τῆς ρίζης. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔγειναν καὶ οἱ παρκ. cāvi, lāvi, fāvi, pāvi, ēgi, ēdi, ōdi, ēmi καὶ τῶν συνθέτων τοῦ ἔμο, ὧν αἱ ρίζαι cāv, āg, ēd, ēm κτλ.

Β'. Πρόσληψις χρονικοῦ χαρακτήρος εἰς τὸ θέμα τοῦ ρήματος. Ὁ χρονικὸς χαρακτήρ τοῦ παρακειμένου μετὰ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως εἶναι.

α) Ὁ v καὶ u (μετὰ δὲ τῆς καταλήξεως -vi, ui)· καὶ ἡ μὲν vi ἐπισυνάπτεται εἰς φωνηεντόληκτα θέματα (a, e, i)· εἰς τὰ τῆς Α' καὶ Δ' συζ. καὶ τινὰ τῆς Β' (μόνον § 171), καὶ τινὰ τῆς Γ' συζ. (§ 180 καὶ 181), amā-vi, dele-vi, audī-vi κτλ.

Πολλὰ ρήματα τῆς Γ' συζ. ἔχουσι τὸν παρκ. εἰς vi· sivi, livi, sprevi, stravi. Ἄλλα ἔχουσιν ivi ὡς τὰ τῆς Δ'. συζ. cupivi, petivi, quæsvi καὶ πάντα τὰ εἰς esso· arcesso arcessivi κτλ. Τὰ ρήματα εἰς sco (ἐναρκτικά) ἔχουσιν ἐπίσης τὸν παρκ. εἰς vi· novi, suevi, quievi κτλ.

β) Ἡ δὲ uī ἐπισυνάπτεται εἰς θέματα λήγοντα εἰς ἕν συμφώνον· do-mui, docui, acui.

Ρήματα λαμβάνοντα uī εἶναι ἐκ τῆς Α'. συζ. τὰ ἐν § 166, ἐκ τῆς

1) Κατὰ τὸν Κούρτιον οἱ τύποι οὔτοι προήλθον ἐκ τοῦ πρωτοτύπου θέματος ἀποδληθέντος τοῦ πρώτου συμφώνου τῆς ρίζης· fefici feici, feci.

Β'. συζ. τὰ ἐν § 169 καὶ 170, ἐκ τῆς Γ'. τὰ ἐν § 179, καὶ ἐκ τῆς Δ' τὰ ἐν § 194, 3 καὶ 4.

γ") Ὁ s μετὰ τῆς καταλήξεως si, ὅτε γίνονται μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαί. Ἐπισυνάπτεται δὲ ἡ κατάληξις si εἰς τὰ συμφωνόληκτα τῆς Γ'. συζγίας. scribo scripsi, carpo, carpsi.

sentio	sensi	(sent-si)	rideo	risi	(rid-si)
tingo	fixi	(fingsi)	rego	rexī	(reg-si)
tracho	traxi	(trac-si)	coqno	coxi	(coqu-si)

Σημείωσαι τὰ· emo emi, lego legi, bibo bibi.

Ἄπαντ' ἐπίσης ἡ si εἰς πολλὰ ῥήματα τῆς Β'. συζ. καὶ τινὰ τῆς Δ'. ὡς algeo, augeo, frigeo, farcio, fulcio, sentio.

Σημ. Τὰ πρὸ τοῦ ο ἔχοντα l, m, n, r, s εἰς τὸν παρ. δὲν προσλαμβάνουσι si· τινὰ τῶν εἰς μο ἀκολουθοῦσι τὸν κανόνα· como compsi, demo dempsi.

δ') Μόνη ἡ κατάληξις i ἐπισυνάπτεται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος·

1) Εἰς ῥήματα ἔχοντα χαρακτηρὰ δύο σύμφωνα· cando cand-i, offendendo offendi κλ., ἐκ τῆς Β'. συζ. τὸ prandeo prandi κλ.

2) Εἰς ῥήματα, ὧν ὁ ἀναδιπλασιασμός δὲν φυλάττεται (§ 113, Α'. β') καὶ

3) Εἰς τινὰ ῥήματα τῆς Γ'. συζ. (§184 καὶ 185).

§ 160. Γ'. Θέμα τοῦ Σουπίνου. Εἰς τὰ πλείστα τῶν λατινικῶν ῥημάτων ἡ ρίζα διαφυλάττεται ἀμετάβλητος εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου· δι' ὃ ὁ τύπος οὔτος εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὴν διάκρισιν τῆς συζυγίας τοῦ ῥήματος. Ἡ συλλαβὴ τῆς ρίζης φυλάττει τὸν χρόνον τοῦ πρωτοτύπου· stā-tum, itum κτλ. Ὄταν τὸ θέμα τοῦ σουπίνου εἶναι διάφορον τῆς ρίζης, ἀπώλεσεν αὕτη τὸ τελικὸν συμφώνον ἢ ἔπαθε μετάθεσιν· cās-um (ρίζ. cad.), spretum (ρίζ. sper) κτλ. Ὄταν τὸ τελικὸν συμφώνον τῆς ρίζης δὲν ἔπαθε ἀλλοίωσιν συχνάκις παρεμβάλλεται i μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς καταλήξεως tum· mon-i-tum, pet-i-tum, cred-i-tum κτλ.

Σημ. Τὰ εἰς itum σουπίνα ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν βραχέειαν μὲν, ἐὰν ὁ παρακείμενος λήγη εἰς ui πλὴν τοῦ recensitum, μακρὰν δὲ ἐὰν εἰς ivi (ii), ὅσον· petitum πλὴν τῶν ἐν τῇ προηγουμένῃ σημειώσῃ ἀναφερομένων.

§ 161. Τὸ σουπίνον εἶναι οὐσιαστικὸν ῥηματικὸν μετὰ καταλήξεως ὀνοματικῆς tus (sus), ἧτις ἀπαντ' εἰς τὰ actus, pactus, auditus κτλ. Εἶναι δὲ ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν αἰτ. καὶ ἀφαιρ. (σουπίνον ἐνεργητικὸν καὶ σουπίνον παθητικὸν)¹ εἰς σημασίαν τῆς ἀπαρεμφάτου.

Σημ. Σουπίνα φυλάττοντα τὸν χρόνον τοῦ πρωτοτύπου εἶναι τὰ· dātum, rātum, stāum, stātum, (τοῦ sto καὶ sisto)· ἔτι δὲ καὶ τὰ itum, cītum, lītum, quītum,

sŷtum, rŷtum, τῶν ρημάτων εο εἶμι, eio κινῶ, lino ἀλείφω, queo δύναιμι, sino εἶδω, ruo κρημνίζω.

Περιφραστική συζυγία.

§ 162 Ἡ λατινικὴ ἔχει καὶ ἄλλον τύπον τοῦ ρήματος, ὅστις λέγεται περιφραστικὴ συζυγία (coniugatio periphrastica): ἡ περιφραστικὴ συζυγία σχηματίζεται διὰ τῶν χρόνων τοῦ βοηθητικοῦ α'.) Μετὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς διὰ τὰ ἐνεργητικά: ε'.) Μετὰ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τῆς παθητικῆς μετοχῆς (gerundivum) διὰ τὰ παθητικά. Ἡ συζυγία αὕτη δὲν ἔχει προστακτικὴν.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἔνεστ.	amaturus, a, um sum (μέλλω ἀγαπᾶν ἢ ἀγαπήσειν)	amandus, a, um sum ἀγαπητέος εἶμι) με ἀγαπᾶσθαι=δεῖ.
Παρατ.	amaturus eram	amandus eram
Μέλλ.	amaturus ero	amandus ero
Παρακ.	amaturus fui	amandus fui
Ἵπερσ.	amaturus fueram	amandus fueram
Μ. τέτ.	amaturus fuero	amandus fuero

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἔνεστ.	amaturus sim	amandus sim
Παρατ.	amaturus essem	amandus essem
Παρακ.	amaturus fuerim	amandus fuerim
Ἵπερσ.	amaturus fuisset	amandus fuisset

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἔνεστ.	amatum, am, um esse	amandum, am, um esse
Παρακ.	amatum, am, um fuisse	amandum, am, um fuisse
Μέλλ.	amatum, am, um fore.	amandum, am, um fore.

Σημ: Ἡ παθητικὴ περιφραστικὴ συζυγία ἀπαντᾷ διττῶς προσωπικὴ καὶ ἀπρόσωπος. Κατὰ μὲν τὴν προσωπικὴν συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν πρὸς τὸ ὑπόκειμενον, κατὰ δὲ τὴν ἀπρόσωπον τίθεται εἰς οὐδέτερον ἐνικὸν μετὰ τοῦ γ'. ἐνικ. προσ. τῶν ἀπλῶν χρόνων τοῦ esse καὶ δοτικῆς τοῦ προσώπου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, οἷον: mihi amandum est=ἀγαπητέον μοι ἐστὶ=δεῖ με ἀγαπᾶν.

virtus laudanda est	ἐπαινετέα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ.	} Προσωπική.
virtus tibi laudanda est	ἐπαινετέα σοὶ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ.	
laudandum est	ἐπαινετέον ἐστὶ.	} Ἀπρόσωπος.
mihi laudandum est	ἐπαινετέον μοι ἐστὶ.	

Οὕτω δὲ λέγεται:

	mihi amandum est	mihi amandum sit
	tibi amandum est	tibi amandum sit
	ei amandum est	ei amandum sit
	nobis amandum est	nobis amandum sit
	vobis amandum est	vobis amandum sit
	eis amandum est	eis amandum sit
Παρατ.	mihi amandum erat	mihi amandum esset
Μέλλ.	mihi amandum erit	λέπει
Παρακ.	mihi amandum fuit	mihi amandum fuerit
Ἵπερσ.	mihi amandum fuerat	mihi amandum fuisset
Μ. τέτ.	mihi amandum fuerit	λέπει

3 Ἀποθετικά.

§ 163. Τὰ ἀποθετικά ρήματα (deponentia) ἔχουσι μὲν τύπον παθητικόν, ἀλλὰ δι' ἄθεσιν ἐν ἅπασιν τοῖς χρόνοις ἐνεργητικῆν ἢ οὐδετέραν· σχηματίζονται ὡς τὰ παθητικά, λαμβάνουσι δὲ καὶ τινὰς τῶν ἐνεργητικῶν τύπων, ἀμφοτέρας τὰς ἐνεργητικὰς μετοχὰς (τοῦ ἐνεστώτος εἰς -NS καὶ τοῦ μέλλοντος εἰς FUS), 2) τὸ σουπίνον, καὶ 3) γερούνδιον· τὸν δὲ μέλλοντα τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου ἔχουσι περιφραστικῶς ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ESSE.

Α' ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Συζ. Α'.

Β'.

Γ'.

Δ'.

Ἐν. hortor	προτρέπω	verēor	αἰδοῦμαι	loquor	ὁμιλῶ	largior	δωροῦμαι
Πλ. hortāmur		verēmur		loquimur		largimur	

Παρατατικὸς

Ἐν. hortābar		verēbar		loquēbar		largiēbar	
Πλ. hortabāmur		verebāmur		loquebāmur		largiebāmur	

Μέλλων

Ἐν. hortābor		verēbor		loquar		largiar	
Πλ. hortabimur		verebimur		loquēmur		largiēmur	

Μέλλων Β'.

Ἐν. hortatus ero	κλ	veritus ero	κλ.	locutus ero	κλ.	largitus ero	κλ.
------------------	----	-------------	-----	-------------	-----	--------------	-----

Παρακείμενος

Ἐν. hortātus sum		veritus sum		locūtus sum		largītus sum	
Πλ. hortati sumus		veriti sumus		locuti sumus		largiti sumus	

Υπερσυντέλιχος

Ἐν. hortatus eram		veritus eram		locutus eram		largitus eram	
Πλ. hortati eramus		veriti eramus		locuti eramus		largiti eramus	

Β' ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. hortor		verear		loquar		largiar	
Πλ. hortemur		vereamur		loquamur		largiamur	

Παρατατικὸς

Ἐν. hortārer		verērer		loquērer		largiērer	
Πλ. hortarēmur		vererēmur		loquerēmur		largiremur	

Παρακείμενος

Ἐν. hortatus sim		veritus sim		locutus sim		largitus sim	
Πλ. hortati simus		veriti simus		locuti simus		largiti simus	

Ἵπερσυντέλιχος

Ἐν. hortatus	veritus	locutus	largitus	} essem } essemus
Πλ. hortati	veriti	locuti	largiti	

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν. 1. hortāre	verēre	loquēre	largīre
Πλ. 2. hortamini	veremīni	loquemini	largimini

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστ. hortari	verēri	loqui	largiri	} esse
Παρκ. hortatum	veritum	locutum	largitum	
Μέλ. hortaturum	veriturum	locuturum	largiturum	

Ε'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν. hortandi κτλ.	verēndi κτλ.	loquēndi κτλ.	largiēndi κτλ.
--------------------	--------------	---------------	----------------

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐρεστώς

hortans	verens	loquens	largiens
---------	--------	---------	----------

Παρακείμερος

hortatus, a, um	veritus, a, um,	locutus, a, um,	largiturus, a, um
-----------------	-----------------	-----------------	-------------------

Μέλλωρ

hortaturus, a, um	veriturus, a, um	locuturus, a, um	largiturus, a, um
-------------------	------------------	------------------	-------------------

Μέλλωρ Παθητικός

hortandus, a, um	verendus, a, um	loquendus, a, um	largiendus, a, um
------------------	-----------------	------------------	-------------------

Ζ'. ΣΟΥΠΙΝΟΝ

1. hortatum	veritum	locutum	largitum
2. hortatu	veritu	locutu	largitu

Οὕτω κλίνονται καί τὰ ἄλλα ἀποθετικά, πλὴν τινῶν ἀνωμαλιῶν, ὡς ἰδὲ κατωτέρω.

Σημ. α'. Τὰ ρήματα *audeo* τολμῶ, *gaudeo* χαίρω, *soleo* ἐθίζω, *fido* θαρρῶ, *confido* θαρρῶ, *diffido* δυσπιστῶ, ἔχουσι τὸν παρακ., ὑπερσ. καὶ τετελεσμένον μέλ. εἰς τὸν παθητικὸν τύπον καὶ λέγονται *semideponentia*.

ausus sum, *gavisus sum*, *solitus sum*, *fisus sum*. κτλ.

Σημ. β'. Μετοχαὶ τοῦ παρακ. ἀποθετικῶν ρημάτων ἔχουσι ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν σημασίαν·

<i>comitatus</i>	<i>conpessus</i>	<i>dimensus</i>	<i>ementitus</i>
<i>meditatus</i>	<i>partitus</i>	<i>populatus</i>	<i>testatus</i> .

Τύπος τῶν ἀρχικῶν χρόνων

§ 164. Ὁ τύπος τῶν ἀρχικῶν χρόνων διὰ τὰς 4 συζυγίας εἶναι·

A' συζ. -ο, -āvi, -ātum, -āre· amo, amāvi, amātum, amāre

B' συζ. -eo, ūi, ī-tum, -ēre· moneō, monūi, monītum, monēre

Γ' συζ. -ο, -i, -tum, -ēre· lego, legi, lectum, legere

Δ' συζ. -io, -ivi, -itum, -ire· audio, audivi, auditum, audire

Σημ. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι ἀκολουθοῦσι τὸ χρονικὸν θέμα τοῦ ἐξ οὗ παράγονται χρόνου, ὡς καὶ πάσας τὰς ἀνωμαλίας τούτου. Ὅθεν ἐὰν ρημὰ τι δὲν ἔγη παρακείμενον ἢ σουπίνον, στερεῖται καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν παρακειμένων καὶ σουπίνων

Πρώτη συζυγία.

§ 165. A'. Παρκαείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. do, dēdi, dātum, -dāre δίδωμι.

Σύνθ. circumdo, -dedi, -datum, dare περιβάλλω· οὕτω pessumdo ἀφανίζω, venumdo πωλῶ (οὗ παθ. veneo), satido ἐγγύην παρέχω. Τὸ α τοῦ θέματος εἶναι βραχὺ πλὴν τοῦ das, da, dans, ὅθεν circu'mdabam, pessu'mdarem, sati'sdabo. Τὰ μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων σύνθετα σχηματίζονται κατὰ τὴν γ'. συζ.

2. sto, stēti, stātum, stāre ἵσταμαι.

Τὰ σύνθετα μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων ἔχουσι τὸν παρκ. εἰς stiti καὶ δὲν ἔχουσι μὲν σουπίνον, ἀλλ' ἔχουσι μέλλ. τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς·

adsto παρίσταμαι, consto συνίσταμαι, disto διάσταμαι

exsto ἐξέχω, praesto προέχω, resto ὑφίσταμαι,

τὰ δὲ μετὰ δισυλλάβων ἔχουσι steti καὶ δὲν ἔχουσι σουπίνον· circumsto, -steti, περιίσταμαι, supersto ὑπερέστηκα. Τινὰ ἔχουσι μέλλοντα ἐνεργ. τῆς μετοχῆς· instaturus, perstaturus, praestaturus.

§ 166. B'. Παρακείμενοι εἰς ui, σουπίνα εἰς -itum (tum)·

1. crepo, crepui, crepītum, crepare κροτῶ

2. cubo, cubui, cubītum, cubare κεῖμαι.

Τὰ σύνθετα τὰ ἔχοντα m πρὸ τοῦ h σχηματίζονται κατὰ τὴν Γ'. συζ. accumbo, -cubui, -cubitum, -cumbere· οὕτω incumbo, procumbo, recumbo.

3. domo, domui, domītum, domare δαμάζω.

4. mico, micui, (ἄνευ σουπίνου), micare στίλβω.

Σημ. Τὸ dimico ἔχει κανονικῶς -avi, atum, -are διαμάχομαι.

5. plico, -avi, atum, (itum), plicare πτύσσω.

Σύνθ. Applico προσάπτω, explico ἀναπτύσσω, (ἐρμηνεύω), implico ἐμπλέκω, complico συμπλέκω, circumplico περιπλέκω.

Τὰ δ' ἄλλα τὰ ἐκ τοῦ ἐπιθέτου *plex· duplico* διπλασιάζω, *multiplico* πολλαπλασιάζω, *supplico* ἱκετεύω, σχηματίζονται κανονικῶς μόνον εἰς *avi, atum*.

6. *sōno, sonui, (sonitum), sonare* ἠχῶ· μέλ. μετ. *sonaturus*.
Σύνθ. *consono* συμφωνῶ, *persono*· ἀλλὰ τὸ *resono, -avi* ἀντηγῶ ἄνευ σουπίνου.

7. *tōno (συνήθως tonat), tonui, (tonitum), tonare* βροντῶ
Σύνθ. *Attono* ἐμβροντῶ, μέλ. μετ. *attonitus* ἐκθαμβος, *intono* βροντῶ ἰσχυρῶς, *intonatus, retono* (ποιητ.) ἀντηγῶ.

8. *vēto, vetui, vetitum, vetare* κωλύω.

9. *frico, fricui, frictum (καὶ fricatum), fricare* τρίβω.

10. *enēco, enecui καὶ enecavi, enectum (μετ. enectus), enecare* ἀποκτείνω.

Σημ. Τὸ δὲ ἀπλοῦν *neco* φονεύω σχηματίζεται κανονικῶς εἰς *avi, atum*.

11. *sēco, secui, sectum, secare* τέμνω, μετοχ. *secaturus*.

Σύνθ. *deseco* ἀποτέμνω, *inseco* ἐντέμνω.

§ 167. Γ΄. *Parax.* εἰς *vi* μετ' ἐκτάσ. τοῦ ριζ. φωνήεντος καὶ σουπ. *tum*·

1. *iūvo, iūvi, (iūtum), iuvare* βοηθῶ.

Συνθ. *adiuvo* ἐπιβοηθῶ, *adiuvi, adiutum*, μέλ. μετ. *adiuturus* καὶ *adiuvaturus*.

2. *lāvo, lāvi, laūtum (καὶ lōtum ἢ lavatum), lavare* λούω.

3. *pōto, potavi, potum* (σπανιώτερον *potatum*), *āre*.

Τὸ *potus* ἔχει παθητ. καὶ ἐνεργ. σημασίαν.

Σημ. Τὰ ρήματα *iuro, coeno, potō* ἔχουσι μετοχὴν παθητ. εἰς σημασίαν ἐνεργητικῆν· *iuratus* (ἐκ τοῦ *iurare*) ὁμομοκῶς *cenatus* (ἐκ τοῦ *cenare* δεδειπνηκῶς *pransus* (ἐκ τοῦ *prandere*) ἡριστηκῶς *potus* (ἐκ τοῦ *potare*) πεπωκῶς

Σημείωσαι καὶ τὰ σύνθετα· *incenatus* ἀδειπνος, *impessus* ἀνάριστος καὶ *coniuratus* συνωμότης.

Ἄπαντ' ἐνίοτε *conspiratus* συνομῶσας κατ' ἀναλογίαν τοῦ *conjuratus*.

Δευτέρα συζυγία.

§ 168. Τὰ ρήματα τῆς β΄ συζ. λήγουσιν ἐν τῷ ἐνεστῶτι εἰς *eo*, ἐξαιροῦνται μόνον τὰ ἀνώμαλα *eo, queo, nequeo* (παρβ. § 207 καὶ 209)· τὰ δὲ *beo* εὐδαιμονά τινα ποιῶ, *creo* πλάττω, *meo* εἶμι, *screo* χρέπτομαι, *calceo* ὑποδέω, *cuneo* σφηνῶ, *collineo* κατευθύνω, *delineo* ὑπογράφω, *enucleo* διασαφηνίζω, *nauseo* ταυτιῶ, *illaqueo* κλίνονται κατὰ τὴν α΄ συζ. κανονικῶς.

§ 169. Α΄. *Παρακείμενοι* εἰς *ui* σουπίνα εἰς *itum* (κανονικῶς κατὰ τὸ *moneo*)· *caleo, careo, debeo, doleo, habeo* (*adhibeo, cohibeo*), *liceo, mereo, noceo* κτλ.

§ 170. Β΄. *Παρακείμενοι* κανονικῶς εἰς *-ui*, σουπίνα ὀλίγον τι ἀνώμαλα εἰς *tum* (*sum*) (καὶ ὅχι εἰς *itum*).

1. *dōceo, docui, doctum, docere* διδάσκω (παθητ. *disco*).

2. censeo, censui, censum, censere νομίζω.

Τὸ σύνθ. recenseo ἐξετάζω ἔχει σουπ. recensitum καὶ resensum.

3. misceo, miscui, mixtum, miscere μίγνυμι.

4. tēneo, tenui, (tentum ἐν συνθ.), tenere κατέχω.

Τὰ σύνθ. κανονικῶς abstineo ἀπέχομαι, contineo συνέχω, detineo κωλύω, distineo, sustineo βαστάζω, obtineo διατείνομαι, retineo κατέχω· τὸ contentus εἶναι καὶ ἐπιθετον· ἄνευ σουπίνου τὰ attineo, pertineo.

5. torreo, torrui, tostum, torrere ξηραίνω, φρύγω.

§ 171. Γ'. Παρακείμενοι εἰς ēvi, (καὶ ὄχι εἰς ui), σουπῆρα εἰς ētum.

1. deleo, delēvi, delētum, delere ἐξαλείφω, ἀφανίζω.

2. fleo, flēvi, flētum, flere κλαίω.

3. neō, nēvi, (nētum), nere νήθω.

4. (ōleo, olēvi, olītum, olere)

Τὰ σύνθετα τοῦ oleo, aboleo, abolevi, abolitum, abolere καταλύω, ἀφανίζω. adoleo θυμιῶ ἔχουσι σουπίνου εἰς itum.

Πάντα τὰ ἄλλα σύνθετα εἶναι ἑναρκτ. εἰς -esco καὶ ἄνευ σουπίνου (§ 190).

5. (pleo, plēvi, plētum, plere μόνον ἐν συνθέσει).

Σύνθ. compleo συμπληρῶ, impleo πληρῶ, expleo ἐκπληρῶ,
repleo ἀναπληρῶ, suppleo ἀναπληρῶ,

6. cicio, cīvi, cītum, ciēre κινῶ.

Τὰ σύνθετα (οὐχὶ cītum καὶ τὰ σύνθ. κατὰ τὴν δ'. συζ. concio, ivi, itum, ire συνάγω (μετοχὴ καὶ concitus οὕτω percitus) excio, ivi, itum, ire ἐγείρω. Τὸ cītum ἀπαντᾷ εἰς τὰ σύνθετα, ὅταν ἔχουσι τὴν σημασίαν τοῦ καλεῖν· ὅθεν excitus = ἀνακινήσεις, excitus ἐκκληθείς.—Τὸ accire σχηματίζει μόνον accitus.

§ 172. Δ'. Παρακείμενοι εἰς vi (ὄχι εἰς vui), σουπῆρα εἰς tum (ἐκτεινομένου τοῦ φωνήεντος διὰ συγχοπῆς).

1. cāveo, cāvi, cautum, (ἀντι cavitum), cavere φυλάττομαι.

2. fāveo fāvi, fautum, favere εὐνοῶ.

3. fōveo, fōvi, fōtum, fovere θεραπεύω.

4. mōveo, mōvi, mōtum, movere κινῶ.

Σύνθ. commoveo ταραττώ, permoveo, προάγω, admoveo ἢ amoveo προσάγω.

5. pāveo, pāvi, (ἄνευ σουπ.), pavēre πτοοῦμαι.

6. vōveo, vōvi, vōtum, vovere εὐχομαι τι.

Σύνθ. devoveo ἀπεύχομαι, devoves.

7. connīveo, connīvi (εἶτε-xi) (ἄνευ σουπ.), connivere συμμύω.

§ 173. Ε. Παρακείμενοι εἰς i μετὰ καὶ ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. prandeo, prandi, pransum, prandere γευματίζω. Μετ. pransus (pransus potusque ἰδὲ § 167, σημ.).

2. *ferveo, fervi (ferbui)*, (ἄνευ σουπ.), *fervere* ζέω.

Ἐσαύτως καὶ τὰ σύνθετα μετὰ δισυλλάβων προθέσεων· οἷον *circum-sēdeo* κυκλῶ, *supersēdeo*· τὰ δὲ μετὰ μονοσυλλάβων τρέπουν τὸ ριζικὸν ε εἰς ἱ· οἷον *assīdeo* παρακάθημαι, *insīdeo*, *obsīdeo* πολιορκῶ, *possīdeo* κέκτημαι· ἄνευ σουπίνου τὰ *dissīdeo*, *praesīdeo*, *resīdeo*.

3. *strīdeo, strīdi*, (ἄνευ σουπ.), *strīdere* τρίζω, συρίττω.

4. *videō, vīdi, vīsum, videre* βλέπω.

Σύνθ. *invidēo* φθονῶ, *providēo* προνοῶ.

5. *sēdeo, sēdi, sēssum, sedere* κάθημαι.

6. *mordeo, momordī, morsum, mordere* δάκνω.

7. *pendeo, pependi, pensum, pendere* κρέμαμαι.

8. *spondeo, spoṇdi, sponsum, spondere* σπένδομαι.

Σύνθ. *respondeo*, *responḍi* ἀποκρίνομαι, *despondeo* ἐγγυῶ.

9. *tondeo, totondi, tonsum, tondere* κείρω.

§ 174. Ξ΄. *Παρακείμεροι* εἰς *si (xi)*· σουπῆρα εἰς *tum (ctum)*·

1. *augeo, auxi (ἀντι aug-si), auctum, augere* αὐξάνω.

2. *indulgeo, indulsi (indultum), indulgere* θεραπεύω.

3. *torqueo, torsi, tortum, torquere* στρέφω.

175. Ζ΄. *Παρακείμεροι* εἰς *-si*, σουπῆρα εἰς *-sum*·

1. *ardeo, arsi, (arsum), ardere* καίω.

2. *haereo, haesi, (haesum), haerere* ἐπίκειμαι.

3. *iūbeo, iussi, iussum, iubere* διατάσσω.

4. *māneo, mansi, mansum, manere* μένω.

5. *mulceo, mulsi, mulsum, mulcere* θέλω.

Σύνθ. *permulceo* ἀπαντᾷ *permulsus* καὶ *permuletus*.

6. *mulgeo, mulsi, mulsum, mulgere* ἀμέλω.

7. *rīdeo, risi (rid-si), ridere* γελῶ.

8. *suādeo, suāsi (suad-si), suāsum, suadere* πείθω.

Σύνθ. *dissuadeo*, ἀποδοκιμάζω, *persuadeo* καταπειθῶ.

9. *tergeo, tersi, tersum, tergere* μάζσω. Παρὰ Κικέρωνι ἀπαντᾷ μᾶλλον καὶ *tergo, tersi, tersum, tergere*.

Τὰ σύνθ. μόνον κατὰ τὴν Β΄ συζ. *abstergēo, detergēo*.

Τὰ ἐπόμενα ἄνευ σουπίνου·

10. *algeo, alsī, algere* ριγῶ, ψυχρός εἰμι.

11. *fulgeo, fulsi, fulgēre* (παρὰ ποιηταῖς *fulgēre*).

12. *frigeo, (frixi), frigere* ριγῶ, κρυώνω.

13. *lūceo, luxi (luc-si), lucere* λάμπω, φωτίζω.

Σύνθ. *eluceo* ἐκλάμπω.

14. *lūgeo, luxi (luc-si), lugere* πενθῶ, θρηνῶ.

15. *urgeo, ursi, urgere* ὠθῶ, θλίβω.

§ 176. Η'. *Ἡμισποθετικά (semideponentia).*

1. *audeo, ausus sum, audere* τολμῶ.

Σημ. Ὁ μελ. τῆς ὑποτακτικῆς ἀρχαϊκῶς *ausim, is, it* εἶναι ἴχνος τοῦ ἀρχαίου *παρκ. ausi*. Τὸ *ausus* καὶ *inausus* ἔχουσι σημασίαν παθητ. παρὰ ποιηταῖς Βιργ. Αἰν. 6, 624.

2. *gaudeo (ἐκ τοῦ gavideo), gavisus sum, gaudere* χαίρω.

3. *sōleo, solitus sum, solere* εἶωθα.

§ 177. Θ'. *Ρήματα ἀμετάβατα*

α') Ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου

<i>albeo</i> λευκός εἰμι	<i>faeteo</i> ὄζω	<i>macreo</i> ἄθυμός εἰμι
<i>aveo</i> ποθῶ	<i>hēbeo</i> ἀμβλύς εἰμι	<i>polleo</i> ισχύω
<i>calveo</i> φαλακρός εἰμι	<i>hūmeo</i> ὑγρός εἰμι	<i>renideo</i> στίλβω
<i>caneo</i> πολιός εἰμι	<i>immineo</i> ἐπικρέμαμαι	<i>scāteo</i> ἀναβλύζω
<i>clueo</i> κλύω, λέγομαι	<i>liveo</i> πελιδνός εἰμι	<i>vegeo</i> ἐλαύνω.
<i>flaveo</i> ξανθός εἰμι	<i>māceo</i> ισχνός εἰμι	

β') Μετὰ *παρκ.* εἰς *ũi* καὶ ἄνευ σουπίνου

<i>arceo</i> εἶργω	<i>mādeo</i> ὑγρός εἰμι	<i>splendeo</i> λάμπω
<i>āreo</i> ξηρός εἰμι	<i>nīteo</i> στίλβω	<i>stūdeo</i> σπουδάζω
<i>caleo</i> θερμός εἰμι	<i>ōleo.</i> Σύνθ. <i>redōleo</i>	<i>tubeo</i> τήχομαι
<i>calleo</i> ἐμπειρός εἰμι	<i>palleo</i> ὠγρῶ	<i>tīmeo</i> φοβοῦμαι
<i>egeo</i> ἐνδεής εἰμι	<i>pāteo</i> ἠνέφγωμαι	<i>tūmeo</i> οἰδαίνω
<i>floreo</i> ἀνθῶ	<i>sīleo</i> σιγῶ	<i>vīgeo</i> ἀκμάζω
<i>hōrreo</i> φρίττω	<i>sorbeo</i> ροφῶ (<i>παρκ.</i>	<i>vīreo</i> πρασίζω.
<i>lāteo</i> λανθάνω	<i>sorbui, σπαν. sorpsi)</i>	
<i>līqueo, licui (liqui)</i>	Σύνθ. <i>absorbeo, ex-</i>	
	<i>sorbeo.</i>	

Σημ. Τὰ σύνθ. τοῦ *arceo* ἔχουσι σουπίνον εἰς *itum*: *cōrceo, exerceo, exercitum, μετοχὴ exercitus.*

Τρίτη συζυγία.

A'. Χαρακτηριστικὸν γράμμα σύμφωνον.

§ 178. A'. *Παρακείμενοι* εἰς *si*, *σουπῖνα* εἰς *sum*.

1. *cedo, cessi, cessum, cedere* ὑποχωρῶ. Σύνθ. *concedo.*

2. claudio, clausi, clausum, claudere ἐγκλείω.
- Σύνθ. includo ἐγκλείω, concludo συγκλείω, excludo ἀποκλείω.
3. divido, divisi, divisum, dividere διαίρω.
4. laedo, laesi, læsum, laedere βλάπτω. Σύνθ. allido(ad-).
5. lūdo, lusi, lusum, ludere παίζω. Σύνθ. illudo.
6. plaudo, plausi, plausum, plaudere χειροκροτῶ, ἐπαινῶ.
- Τὰ σύνθ. ἐκτός τοῦ applaudo ἐπικροτῶ, τάλλα εἰς plodo, -osi, -osum ἀποδοκιμάζω, complodo συγκροτῶ τῷ χεῖρει..
7. rado, rasi, rasum, radere ξύω.
8. rōdo, rosi, rosum, rodere τρώγω.
9. trūdo, trusi, trusum, trudere ὠθῶ.
10. vādo, (μόνον τὰ σύνθετα vasi, vasum), vadere βαδίζω.
evādo ἐκβαίνω, invādo ἐπιβαίνω, pervādo διέρχομαι.
11. mitto, misi, missum, mittere πέμπω.
12. quātio (quassi), quassum, quatere σείω.
- Τὸ σύνθ. concutio διασείω ἔχει concussi, -ussum, ὁμοίως decutio ἀποσείω.
13. prēmo, pressi, pressum, premere πιέζω.
- Σύνθ. comprimo συμπιέζω, imprimo ἐντυπῶ, opprimo καταπιέζω.
14. mergo, mersi, mersum, mergere καταδύω.
15. spargo, sparsi, sparsum, spargere ραίνω.
- Σύνθ. conspergo καταρραίνω, dispergo διασπείρω.
16. tergo, tersi, tersum, tergere σμήχω, μᾶσσω.

§ 179. Β΄. Παρακείμενοι εἰς ūi, σουπίνα εἰς tum, itum, sum

1. ālo, alui, altum (alitum). alere τρέφω.
2. cōlo, colui, coltum, colere γεωργῶ, θεραπεύω.
- Σύνθ. incolo (incultus), excolo (excultus).
3. consūlo, consului, consultum, consulere βουλευόμεαι.
4. occūlo, occūlui, occultum, oculere κρύπτω.
5. sēro, (serui, sertum μόνον ἐν συνθ.). serere εἶρω, συμπλέκω.
6. texo, texui, textum, texere ὑφαίνω.
7. cumbo, cūbui, cubitum, cumbere κλίνομαι (ιδὲ cubo § 166).
8. elicio, elicui, elicatum, elicere ἐξάγω. Πρβ. lacio § 188, 5).
9. frēmo, fremui, fremitum, fremere βρέμω.
10. gēmo, gemui, gemitum, gemere στένω.
11. gigno, genui, genitum, gignere γεννῶ.
12. mōlo, molui, molitum, molere ἀλέθω.
13. vōmo, vomui, vomitum, vomere ἐμῶ.

14. pōno (ἐκ τοῦ po-sino), posui. positum, ponere τίθημι.

Σύνθ. antepono προτιμῶ, expono ἐκτίθημι, dispono διατίθημι, propono προτίθημι, προτείνω, oppono ἀντιτίθημι.

Σημ. Τὸ pono ἔχει τὸ ριζικόν ο μακρόν διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ s' posino, pono. Ὁ ἀρχαῖος τύπος τοῦ παρακ. τοῦ pono ὁ posivi, ἀπαντᾷ posii παρὰ Κικ. (Τοσκ V, 29).

15. frendo, frendui, fresum, (εἴτε -ssum), frendere κατατρίβω.

16. mēto, messui, messum, metere θερίζω.

§ 180. Γ'. Παρακ. εἰς vi, σουπῆνα εἰς tum, μεταβολῆ τῆς ρίζης.

1. lino, lēvi (līvi), lītum, linere ἀλείφω.

Σύνθ. oblinō, μετ. oblitus, τὸ δὲ oblitus εἶναι τοῦ obliviscor.

2. sino, sīvi, sītum, sinere ἀφίνω. Σύνθ. disino, desii.

3. sēro, sēvi, sātum, serere σπείρω.

Σύνθ. consero, prosero ἀναφύω, παρακ. μετ. prosatus, οὐχί prositus γεγονός.

4. cerno (crēvi, crētum μόνον ἐν συνθ.), cernere κρίνω.

Σύνθ. decerno προκρίνω, discerno διακρίνω, secerno χωρίζω.

5. sperno, sprēvi, sprētum, spernere ἀποχωρίζω, ὀλιγωρῶ.

6. sterno, strāvi, strātum, sternere στρώννυμι. Σ. prosterno.

§ 181. Δ Παρακείμενοι εἰς īvi (κατὰ τὴν Δ' συζ.) σουπῆνα εἰς itum.

1. pēto, petivi (petii σύννηθ. εἰς τὰ σύνθ.), petitum, petere αἰτῶ.

2. quaero, quaesivi, quaesitum, quaerere ζητῶ, ἐρωτῶ.

Σύνθ. acquiro προσκτώμαι, exquiro ἐξιστορῶ, inquiro ἀναζητῶ, requiro ἀναζητῶ

3. rūdo, rudivi, (rūdi), ruditum, rudere μυκῶμαι.

4. tēro, trivi, (ἀντι terivi), tritum, terere τείρω, τρίβω.

Σύνθ. attero ἐπιτρίβω ἔχει παρακ. καὶ atterui.

5. arcesso, arcessivi, arcessitum, arcessere μετακαλοῦμαι.

6. capesso, capessivi, capessitum, capessere ἀρπάζω.

7. facesso, (facessivi), facessitum, facessere πράττω.

8. incesso, incessivi (ἀνεύ σουπ.), incessere ὀρμῶ.

9. lacesso, lacessivi, lacessitum, lacessere ἐρεθίζω.

§ 182. Ε'. Παρακείμενοι εἰς (si) xi, σουπῆνα εἰς tum.

1. ango, anxi, ἀνεύ σουπίνου, angere ἄγω, πνίγω.

2. cingo, cinxi, cinctum, cingere ζώννυμι, περιβάλλω.

3. cōquo, coxi, coctum, coquere ὀπτῶ, ψήνω.

4. dīco, dixi, dictum, dicere λέγω. Σύνθ. edīco κηρύσσω.

5. dūco, duxi, ductum, ducere ἄγω.

6. figo, fixi, fictum, figere πηγνυμι.

7. fingo, finxi, fictum, fingere πλάττω.

8. (flīgo, flīxi, flīctum, flīgere κρούω μόνον ἐν συνθ.).
Σύνθ. affligo καταβάλλω, ἀλλὰ profligo, -avi κτλ.
9. frīgo, frīxi, frīctum, (frīxum), frīgere φρύγω.
10. iungo, iunxi, iunctum, iungere ζεύγνυμι.
Σύνθ. adiungo προστίθηναι, coniungo συνάπτω, seiungo. ἀποχωρίζω.
11. lingo, linxi, linctum, lingere λείγω.
12. mingo, minxi, mictum, mingere ούρω.
13. (mungo). Σύνθ. emungo -nxi, -nctum -ngere ἀπομύπτω.
14. ningo, ninxi, ἄνευ σουπίνου, ningere χιονίζω, συνήθ. ἀπρός.
15. plango, planxi, planctum, plangere θρηνῶ.
16. pango, panxi, (ὄρ. § 182, 12)
17. pīngo, pinxi, pictum, pingere ζωγραφῶ
18. rēgo, rexi (reg-si), rectum, regere εὐθύνω. Μετχ. rectus = ὀρθός.
Σύνθ. arrigo, corrigo διορθῶ, dirrigo διευθύνω, porrigo προτείνω, pergo (κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ per-rigo) perrexi πορεύομαι, surgo (κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ sur-rigo) surrexi ἐγείρομαι. Οὕτω καὶ assurgo ἀνίσταμαι, consurgo συνανίσταμαι, exsurgo ἐξανίσταμαι.
19. stinguo, (stinxi, stinctum ἐν συνθ.), stinguere σβέννυμι.
20. stringuo, strinxi strictum, stringere σφίγγω.
21. sūgo, suxi, suctum, sugere θηλάζω.
22. tēgo, tēxi, tectum, tegere στέγω. Σύνθ. detēgo ἀποκαλύπτω.
23. tingo (tinguo), tinxi, tinctum, tingere τέγκω, βάπτω.
24. trāho, trāxi, tractum, trahere ἔλκω.
25. ungo, (unguo), unxi, unctum, ungere ἀλείφω.
26. vēho, vexi, vectum, vehere (μεταβ.) ὀχῶ, φέρω (§ 198, 12),
Σύνθ. adveho προσκομίζω, aveho ἀποκομίζω, συγκομίζω, inveho εἰσκομίζω, vehor, vectus sum, vehi (ἀμετ.).
27. flecto, flexi, flexum, flectere κάμπτω.
28. necto, nexi, (καὶ nexui), nexum, nectere πλέκω.
29. pecto, (pexi), pexum, pectere κτενίζω.
30. plecto (plexi σπάν.), plexum, plectere πλέκω¹.
31. carpo, carpi, carptum, carpere καρποῦμαι.
32. cōmo, comsi, comtum, comere κοσμῶ.
33. sūmo, sumsi, sumtum, sumere λαμβάνω.

1) Τὸ necto συγχωνεύει εἰς τὸν παρακ. τὰ χαρακτηριστικὰ s καὶ u· nexui, σουπ. nexum ἀντὶ nec-sui, necsum. Ὁ παρακ. nexui εἶναι τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς· ὁ Ἄττιός καὶ ὁ Λουκιλλίος λέγουσι nexi.

34. nūbo, nupsi, nuptum, nubere καλύπτω, νυμφεύω τινί.
 35. scribo, scripsi, scriptum, scribere γράφω. Συνθ. describo.
 36. gēro, gessi, gestum, gerere φέρω.
 37. ūro, ussi, ussum, urere καίω.
 38. sculpo, sculpsi, sculptum, sculpere γλύφω.
 36. serpo, serpsi, serptum, serpere έρπω.

§ 183. 5'. Παρακείμενοι μετ' αναδιπλασιασμοῦ.

1. pendo, pēpendi, pensum, pendere σταθμοῦμι.

Τὰ σύνθ. ἄνευ αναδιπλ. appendo, appendi ἀποσταθμῶ, impendo ἀναλίσκω, sus-
 pendo, suspendi ἀναρτῶ.

2. tendo, tetendi, (tensum), tendere τείνω.

Τὰ σύνθ. ἄνευ αναδιπλ. τὸ obtendo (ostendo) ἔχει ostentum καὶ ostensum προ-
 τείνω, τὰ ἄλλα σύνθετα ἐκτὸς τοῦ detendo, ἔχουσι σουπ. εἰς tentum· contendo ἀγωνί-
 ζομαι, distendo διατείνω, protendo προσημαίνω, praetendo προφασίζομαι, subten-
 do ὑποτείνω. Τὰ δὲ detendo καθαιρῶ καὶ ostendo δείκνυμι ἔχουσι ἐν τῷ σουπ.—ten-
 sum. Τὰ δὲ extendo ἐκτείνω, protendo προτείνω, retendo χαλῶ, ἔχουσι -tentum
 καὶ -tensum

3. curro, cucurri, cursum, currere τρέχω

Τὰ σύνθ. φυλάττουσι τὸν αναδιπλασιασμὸν συνήθως accurro προστρέχω, concurro
 συντρέχω, decurro, percurro, ἀλλ' ἄνευ αναδιπλασιασμοῦ τὰ recurro, succurro,
 intercurro. § 128 σημ.

4. pungo, pūpūgi, punctum, pungere κεντῶ, στίζω.

Τὰ σύνθ. ἔχουσιν τὸν παρακ. ὁμαλὸν εἰς xi· punxi, compungo κατακεντῶ, expungo
 διαγράφω, interpungo διαστίζω.

5. tūdo, tūtūdi, tunsum, (tusum), tundere κρούω.

Τὸ contundo παρακ. contudi ἔχει σουπ. contusum, rettundo, πρκ. rettudi
 τὸ α' ἐκ τοῦ d τοῦ red retusus.

6. cādo, cecīdi, casum, cadere πίπτω.

Τὸ σύνθ. occido κατάπιπτο, δύο ἔχει oc-cidi oc-casus. Τὰ incido ἐμπίπτο,
 recido μεταπίπτο κτλ. ἔχουσιν incidi, recidi ἀλλ' ἄνευ σουπίνου, ἀπαντᾷ ἀλλὰ σπανίως
 incasurus, recasurus· accido προσπίπτο, accidit (ὄρ. ἀπροσ.), concido συμπίπτο,
 decido καταπίπτο, excido ἐκπίπτο.

7. caedo, cecīdi, caesum, caedere κόπτω, φονεύω.

Τὸ σύνθ. occido κατακόπτω, ἔχει occidi, occisum· cidere· ὁμοίως abscido ἀπο-
 κόπτω, incido, concido, recido κτλ.

10. cāno, cecīni, cantum, canere ᾄδω.

Τὰ σύνθ. ἔχουσι πρκ. εἰς -ui καὶ σουπίνον εἰς entum· concino συναῶδω, praecino
 προᾄδω, (οὔσιαστ. concentus συμφωνία καὶ praecentor ὁ χοροστάτης), occino ᾄδω·
 τὰ δὲ accino προσᾄδω ἄνευ πρκ. καὶ σουπίνου.

11. fallo, fefelli, falsum, fallere σφάλλω. Τὸ falsus εἶναι ἐπίθ.

12. pango, pepigi, pactum, pangere συντίθεται.

Σημ. Ἄτερος τύπος paciscor. Τὰ panxi καὶ panctum εἶναι σπάνια. Τὸ pango πηγνυμι ὁμοῦς ἔχει panxi, panctum. Τὰ δὲ σύνθ. μόνον -pingo, -pegi, -pectum, -pingere· compingo συμμίγνυμι, impingo ἐμπήγνυμι.

13. parco, peperci (σπάν. parsi), parsum (parsurus), parcere φεῖδομαι.

15. pello pepūli, pulsum, pellere ὠθῶ, ἐλεύνω, ἐκβάλλω.

Σύνθ. expello, expuli, appello appuli, reppello reppuli (τὸ α' p ἐκ τοῦ d τοῦ red μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ συγκοπέντος τοῦ e).

16. tango, tetigi, tactum, tangere ψάω, θιγγάνω.

Τὰ attingo, ψάω, contingo ἄπτομαι, τὰ ἀπρόσ. contingit καὶ obtingit ἄνευ σουπ.

17. Σύνθετα ἐκ τοῦ do μετὰ μονοσυλλάβων λέξεων ἢ προθέσεων· παρκ. -didī, σουπίνον -ditum·

credo, credidi, creditum, credere πιστεύω, abdo κρύπτω abdidī, addo προστίθημι, condo κτιζῶ, dedo παραδίδωμι, edo ἐκδίδωμι, perdo ἀπόλλυμι (παθ. pereō), prodo προφέρω, reddo ἀποδίδωμι, trado παραδίδωμι· τὸ abscondo ἔχει abscondī· vendo πωλῶ, τὸ παθ. veneo πωλοῦμαι (venditus καὶ vendendus). Ὁ παρκ. τῆς μετ. perditus ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν.

18. sisto, steti (ἀντι sistiti), stātum, sistere ἴστημι.

Τὸ sisto ἔλαθεν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὸν ἐνεστωτικὸν διὰ τοῦ i.

Σύνθ. absisto ἀφίσταμαι, assisto παρίσταμαι, consisto ἴσταμαι, desisto καθίσταμαι, existo γίγνομαι, insisto ἐφίσταμαι, obsisto ἐνίσταμαι, resisto ἀνθίσταμαι, subsisto ὑφίσταμαι· τὸ δὲ circumstisto, circumsteti (ἄνευ σουπ.) περιίσταμαι.

19. tollo, sustuli, sublatum, tollere αἴρω.

Σύνθ. attollo αἴρω, extollo ἐξαίρω, ἄνευ παρκ. καὶ σουπίνου.

§ 184. Z'. Παρακείμενοι εἰς i (μετ' ἐκτάσεως τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος), σουπῖνα εἰς tum·

1. rumpo, rūpi, ruptum, rumpere ρήγνυμι.

2. scāpo, scābi (ἄνευ σουπ.), scabere κνήθω.

3. ico, (ici), ictum, icere πλήττω.

4. vinco, vīci, victum, vincere νικῶ.

5. āgo, ēgi, actum, agere ἄγω, πράττω.

Σύνθ. perago, peregi, peractum, peragere, ἀλλὰ τὰ λοιπὰ σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ α εἰς i· abigo ἀπαγώ, adigo προσάγω, coōgo (ἐκ συναϊρέσεως ἐκ τοῦ co-ago, co-igo), coegi, coactum ἀναγκάζω, exigo διανύττω, subigo ὑπάγω. Τὸ ambigo ἀμφισβητῶ, satago (satis-ago πολυπραγμονῶ), ἄνευ παρκ. καὶ σουπ., τὸ δὲ dego (de-igo) διάγω, διαβιῶ, παρκ. degi ἄνευ σουπίνου.

6. lēgo, lēgi, lēctum, legere ἀναγινώσκω.

Σύνθ. οὔτω καὶ allego διαλέγω, prelego διαγιγνώσκω, praelego προαναγιγνώσκω, relego ἀναλέγω, ἀναπολῶ καὶ sublego ἀναλέγω· ἀλλὰ τὰλλα σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ e εἰς i· colligo, collegi, collectum συλλέγω, deligo διαλέγω, eligo ἐκλέγω, se-

lego ἐκλέγω (selectus ἐκλεκτός).—Τρία δ' ἔχουσιν ἐν τῷ παρκ. -lexi τά· diligo, dilexi, φιλῶ, intelligo (intellego), intellexi κατανοῶ, negligo (neglego), neglexi ἀμελῶ. Ἀπὸ δὲ τοῦ diligo, παρκ. παθ dilectus.

7. frango, frēgi, fractum, frangere ρήγνυμι, θραύω.

8. linquo, liqui, (σουπ. εἰς -ictum), linquere λείπω.

9. ēmo, ēmi, emptum, ēmere ὠνοῦμαι.

Σύνθ. coemo συνωνοῦμαι, τὰ δὲ ἄλλα τρέπουσι τὸ e εἰς i· οἶον·
adimo, ademi, ademptum, adimere ἀφαιρῶ.

dirimo χωρίζω, eximo ἐξαιρῶ, interimo ἀναιρῶ.

demo, dempsi, demptum, (-msi, mtum), ere ἀφαιρῶ.

consumo, -sumpsi, -sumptum, -ere δαπανῶ.

depromo, -prompsi, -promptum, (msi, mtum), -ere ἐξαιρῶ

sumo, sumpsi, sumptum, (-msi, mtum), -ere λαμβάνω.

§ 185. Η'. Παρακείμενοι εἰς i, σουπίνα εἰς sum.

1. (cando) accendo, accendi, accensum, accendere ἀνάπτω.

2. cūdo, (cūdi, cūsum μόνον ἐν συνθ.), cudere τύπτω.

3. ēdo, ēdi, esum, edere ἐσθίω.

4. (fendo) defendo, defendi, defensum, -dere ὑπερασπίζομαι.

5. fundo, fūdi, fusum, fundere χέω.

Σύνθ. confundo συγχέω, effundo ἐκχέω, infundo ἐγχέω.

6. lambo, lambi, (ἄνευ σουπ.), lambere λείχω.

7. bibo, bībi, (bibitum), bibere πίνω.

8. mando, mandi, mansum, mandere μασσῶμαι.

9. pando, pandi, pansum, (σπαν. pansum), pandere πετώ.

10. psallo, psalli, (ἄνευ σουπ.), psallere ψάλλω.

11. pre-hendo, prehendi, prehensum,prehendere λαμβάνω.

Σύνθ. comprehendo, rephendo, prendo (-prehendō).

12. scando, scandi, scansum, scandere ἀναβαίνω.

Σύνθ. ascendo ἀναβαίνω, descendo καταβαίνω.

13. sīdo, sēdi, sīdi, (sessum πολὺ σπάνιον), sidere καθίζω.

Σημ. Τὸ sedi, sessum ἀνήχουσιν εἰς τὸ sedeo, possido, possedi, possessum, possidere—consido, consedi, consessum, considerare.

14. strīdo, stridi, (ἄνευ σουπ.), stridere τρίζω καὶ strideo.

15. vello, velli, (σπανίως vulsi, vulsum), vellere τίλλω.

16. verro, verri, versum, verrere σαίρω.

17. verto, verti, versum, vertere στρέφω. Σύνθ. animadverto.

18. vīso, vīsi, (ἄνευ σουπ.), vīsere ἐπισκέπτομαι.

19. fīdo, fīsus sum, fidere πέποιθα (ἡμιαποθετικόν).

B'. Χαρακτηριστικὸν γράμμα u ἢ v.

§ 186. A'. Τὰ εἰς uo καὶ εἰς vo ῥήματα σχηματίζουσι παρακείμενους εἰς ui καὶ σουπῖνον εἰς ūtum (ἐκ τοῦ uitum ἢ vitum).

1. ācuo, acui, acūtum, acuere ἀκονῶ.

2. arguo, argui, (argūtum), arguere ἐλέγχω.

Σύνθ. coarguo. Ἐπίθετον παράγωγον argutus.

3. imbuo, imbui, imbūtum, imbuiere βάπτω.

4. induo, indui, indūtum, induere ἐνδύω.

5. exuo, exui, exūtum, exuere ἐξαιρῶ.

6. luo, lui, lūtum (luitum, μετ. luiturus), luere ἀποτίνω, δίκην δίδωμι.

Σύνθ. adluo ἀποπλύνω, polluo μολύνω, diluo διακλύζω, eluo ἐκλούω. Ταῦτα παράγονται ἐκ τοῦ luo=lavo.

7. minuo, minui, minūtum, minuere ἐλαττώ.

8. (nuo, nui, nūtum, nuere νεύω), μόνον ἐν συνθ., ἀλλ' ἄνευ σουπ.

Σύνθ. abnuo ἀπονεύω, μετ. μέλ. abnuiturus, annuo ἐπινεύω, innuo προσνεύω, renuo ἀνανεύω.

9. ruo, rui, rūtum, ruere (§ 161, σημ.).

Σύνθ. corruo καταπίπτω, irruo ἐπιπίπτω (ἄνευ σουπ.) (ἀμετ.), diruo καταβάλλω, eruo ἐξορύττω, obruo καταχώνω, pruro (μετ.) καταβάλλω, (ἀμετ.) καταπίπτω.

Τὸ ruo ἔχει ruiturus, ἀλλὰ rutum εἰς τὸ σουπῖνον, καὶ εἰς τὴν δικανικὴν ἔκφρασιν ruta et caesa· εἰς τὰ σύνθετα τὸ u τοῦ rutus εἶναι βρυγύ· obrutus, sternuo (ἄνευ σουπίνου).

10. spūo, spui, spūtum, spuere πτύω.

11. stātuο, statui, statūtum, statuere ἴστημι, ιδρύω.

Σύνθ. constituo διατάττω, instituo παιδεύω, restituo πάλιν ἀνορθῶ.

13. suo, sui, sūtum, suere ράπτω, κασσύω.

13. tribuo, tribui, tribūtum, tribuere ἀπονέμω.

14. solvo, solvi, solūtum, solvere λύω.

15. volvo, volvi, volūtum, volveo κυλίνδω, ἐλίσσω.

Ἄνευ σουπίνου.

16. batuo, batui,—batuere κόπτω.

17. (gruo, grui, gruere), congruo συνάδω, ingruo ἐπιπίπτω.

18. metuo, metui,—metuere φοβοῦμαι.

19. plūo, plui, (pluvi), pluere ὕω· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπρόσ.

20. sternuo, sternui, sternuere πταίρω.

Παρακείμενον εἰς si (xi) ἔχουσι ταῦτα·

21. fluo, (θέμ. fluv-, fluv-ius), fluxi, fluxum, fluere πλέω.
22. unguo (καὶ ungo) (θέμ. ungv-), unxi, ungotum, -ere χρίω.
23. ex-stingo (θέμ. stingv), exstinxi, exstinctum, -ere ἀποσβέννυμι.
24. struo, (ἀντι strugv-o), struvi, structum, struere σωρεύω.
24. vivo, vixi, victum, vivere βιώ.

Γ'. Ρήματα εἰς i.

§ 187. Τὰ εἰς iο ρήματα τῆς Γ'. συζ. διαφέρουσι τῶν τῆς Δ'., διότι ταῦτα μὲν ἔχουσι τὸ i ἐν τῇ καταλήξει, ἐκεῖνα δὲ ἐν τῷ θέματι. Τὰ ρήματα ταῦτα ἀποβάλλουσι τὸ i πρὸ τοῦ ἔ ἢ ἔr καὶ κλίνονται κατὰ τὸ capio (§ 150). Τὰ ρήματα ταῦτα εἶναι τὰ ἐπόμενα·

1. cupio, cupivi, cupitum, cupere ἐπιθυμῶ.

2. sapio, sapivi, sapitum, sapere χυμὸν ἔχω, φρονῶ.

3. rapio, rapui, raptum, rapere ἀρπάζω.

Σύνθ. diripio (diripit), diripui, reptum, -ripere διαρπάζω.

eripio (eripis), eripui, ereptum, eripere ἐξαρπάζω.

abripio ἀφαρπάζω, arripio (adripio) ἀναρπάζω.

4. specio, spexi, spectrum, specere σκοπῶ, ὀρῶ.

Σύνθ. conspicio (conspicis), conspexi, conspectum, -spicere καθορῶ.

aspicio (adspicio) ἀποβλέπω, perspicio διορῶ.

inspicio ἐξετάζω, prospicio ἀφορῶ, respicio βλέπω, ὀπίσω μεταστρέφομαι.

5. lacio, lacere, ἐφέλω.

Σύνθ. illicio δελεάζω, pellicio ἐφέλωμαι,

elicio, elicui, citum, ere ἐξάγω.

6. pario, peperi, paritum (partum), parere γεννῶ.

7. capio, cepi, captum, capere λαμβάνω.

Σύνθ. accipio δέχομαι, incipio ἄρχομαι (παρκ. coepi), recipio ἀναλαμβάνω,

suscipio ὑποδέχομαι, antecipio, antecapere προσλαμβάνω.

8. facio, feci, factum, facere ποιῶ. Παθητικὸν εἶναι τὸ fio.

Τῶν συνθέτων τοῦ facio τὰ μὲν μεταβάλλοντα τὸ a εἰς i ἔχουσι παθητικὸν εἰς ficior καὶ σουπίνον εἰς fectum.

afficio περιβάλλω,

interficio κτείνω (προστ. interfice),

efficio ἐξεργάζομαι,

perficio διαπραττώ,

conficio ἀποτελῶ,

deficio ἀνορθῶ.

deficio ἀπολείπω,

Τὰ δὲ φυλάττοντα τὸ a ἔχουσιν εἰς τὸ παθ. fio.

assuefacio προσεθίζω, παθ. assuefio·

patefacio ἀνοίγω.

commonefacio ὑπομιμνήσκω,

satisfascio ἐξαρκῶ,

calefacio θερμαίνω,

torrefacio φρύγω.

Τὰ torrefactus, tremefactus, colliquefactus ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὴν μετοχὴν.
Τὰ ἄλλα σύνθετα τοῦ facio σχηματίζονται κατὰ τὴν Α'. συζ. amplifico, sacrifico, gratificor, ludificor.

9. iacio, ieci, iactum, iacere βάλλω, ρίπτω.

abiicio (abiicis) ἀποβάλλω	dejicio καταρρίπτω,
adiicio προστίθημι.	eicio ἐκβάλλω,
coniicio συμβάλλω,	traicio ὑπερβάλλω.

'Ἄλλὰ superiatio ὑπερβάλλω, ἀπαντᾷ ὅμως superiectum.

10. fodio, fōdi, fossum, fodere ὀρύσσω.

11. fugio, fūgi, fugere φεύγω.

aufugio (abfugio), aufugi, aufugere ἀποφεύγω.
effugio (effugis), effugi, (effugit), effugere διαφεύγω.

12. quatio, quasi (quassi), quassum, quaterere σείω.

Σύνθ. concou'io, concou'isi, concou'ssum, concutere κατασείω.
disoutio διασείω, excutio ἐκτινάσσω, percutio πατάσσω.

'Αποθετικῶς.

13. gradior, gressus sum, grādi βαδίζω.

aggredior προσβάλλω,	ingredior ἐμβαίνειν,
egredior ἐκβαίνειν,	regredior ἐπανέρχομαι,
progredior προβαίνειν,	transgredior ὑπερβαίνειν.
cogredior συμβάλλω.	

14. morior, mortuus sum (ἀλλὰ moritutus), mori ἀποθνήσκω.

15. pätior, passus sum, päti πάσχω.

Σύνθ. perpetiar, perpersus sum, perpeti ὑπομένω.

Δ'. Ρήματα εἰς scō.

Α') Ἄνευ ἐναρκτικῆς σημασίας.

188. Α'. Παρακείμενοι εἰς vi, σουπῆνα εἰς tum.

1. cresco, crēvi, crētum, crescere αὐξάνομαι.

Σύνθ. accresco ἐπαυξάνομαι, decreseo ἐλαττοῦμαι.

2. nōsco, nōvi, nōtum, nōscere γιγνώσκω.

Τὰ σύνθ. agnosco ἀναγνωρίζω, cognosco καταμυθάνω, (παρκ. cognovi), recognosco ἀναγνωρίζω ἔχουσι σουπῆνον agnitum, cognitum, recognitum, ἀλλὰ μέλλοντα μετοχῆς agnoturus· τὸ δὲ ignosco συγγινώσκω, ἔχει ignotum (est)· τὸ δὲ dignosco καὶ internosco διαγιγνώσκω, praenosco προγιγνώσκω, ἄνευ παρκ. καὶ σουπ.

3. pasco, pävi, pastum, pascere βόσχω, τρέφω.

Σύνθ. compasco συμβόσχω, depasco καταβοῶ· pascor, pastus sum pasci.

4. quiesco, quiēvi, quietum, quiescere ἡσυχάζω, quietus

σημ. καὶ τὰ dispesco, disco, posco, glisco, hisco.

5. scisco, (scio), scīvi, scītum, scire ἱστορῶ, πυθθάνομαι.

Σύνθ. descisco (ab aliquo), descivi—conscisco (mihi mortem).

σημ. Ἡ κατάληξις isce εἶναι ὡς ἡ ἑλλ. εἰς τὸ εὐρίσκω.

5. suesco, suēvi, suētum, suescere ἐθίζω.

Σύνθ. obsuesco προσεθίζομαι, mansuesco ἡμερῶ, consuesco.

6. consuesco (=soleo), consuevi, consuetum, -scere συνεθίζω.

Σύνθ. assuesco, assuevi, assuescere.

§ 189. Β'. Παρρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. disco, (ἀντί dic-sco), didici, discere μανθάνω.

Τὰ σύνθετα μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ἐν τῷ παρκ. (§ 128, σημ.)

addisco προσμανθάνω edisco ἐκμανθάνω

dedisco ἀπομανθάνω perdisco καταμανθάνω

2. posco poposci, (ἄνευ σουπ.), poscere αἰτῶ.

Τὰ σύνθετα φυλάττουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐν τῷ παρκ. (§ 128, σημ.).

Β') Ρήματα ἐνχρητικά.

§ 190. Τὰ ἐναρκτικά ρήματα (verba incohativa ἐκ τοῦ incohare) λήγουσιν εἰς SCO καὶ σχηματίζονται κατὰ τὴν γ'. συζ. εἶναι δὲ ταῦτα.

§ 191. Α'. Ρήματα ἐναρκτικά (incohativa verbalia).

α. Μετὰ παρακειμένου καὶ σουπίου τῶν πρωτοτύπων.

1. absolesco, absolēvi, (absolūtum), absolescere ἀφρνίζομαι.

2. obs-olesco, -levi, -letum (obsoletus), -lescere παλαιοῦμαι.

3. exolesco, exolēvi, exoletum), exolescere ἐπαυζάνομαι.

4. adolesco, adolēvi, (adultum), adolescere αὐξάνομαι.

5. coalesco (alo), coalui, coalitum, coalescere συμφύρομαι.

6. con-dolesco (doleo), dolui, dolitum, -dolescere ἀλγῶ.

7. convalesco (valeo) -valui, -litum, -lescere ἀναρρώννυμαι.

8. concupisco (cupio), concupivi, -pitem, -piscere ὀρέγομαι.

9. exardesco (ardeo), exarsi, exarsum, -escere ἐκκαίρομαι.

10. inveterasco (invetero), -eravi, -ratum, -rascere ἐγγηράσκω.

11. indolesco (doleo), indolui, indolescere λυποῦμαι.

12. obdormisco (dormio), -mivi, -mitum, -scere κατάκοιμῶμαι.

13. revivisco (vivo), revixi, revicturus, reviviscere ἀναβιώ.

β') Μετὰ παρακειμένου τῶν πρωτοτύπων καὶ ἄνευ σουπίου

1. acesco (aceo), acui, acescere ὀξίζω, ὀξύνομαι.

2. adhaeresco (haereo), adhaesi, adhaerescere προσαρτῶμαι.

3. aresco (areo), arui, arescere ξηραίνομαι.

4. calesco (caleo), calui, calescere θερμαίνομαι.

5. canesco (caneo), canui, canescere πολιοῦμαι.
6. conticesco (taceo), conticui, conticescere ἀποσιωπῶ.
7. contremi-sco (tremo), contremui, contremiscere τρέμω.
8. defervesco (ferveo), defēsbui, defervi, -scere ἀποβράζω.
9. delitesco (lateo), delitum, delitescere ἀποκρύπτομαι.
10. effervesco (ferveo), efferbui, effervescere ἀναζέω.
11. effloresco (floreo), efflorui, efflorescere ἐξανθῶ.
12. exalbescio (albeo), exalbui, exalbescere λευκαίνομαι.
13. extimesco (timeo), extimui, extimescere ἐκφοβοῦμαι.
14. erubescio (rubeo), erubui, erubescere ἐρυθριῶ.
15. horresco (horreo), horruui, horrescere φρίττω.
16. ingemisco (gemo), ingemui, ingemiscere ἐπιστενάζω.
17. intumesco (tumeo), intumui, intumescere ὀγκοῦμαι.
18. irraucisco (raucio), irrausi, irrauciscere βραγγιῶ.
19. liquesco (liqueo), licui, liquescere τήκομαι.
20. madesco (madeo), madui, madescere βρέχομαι.
21. occallesco (calleo), occalui, occalescere τυλοῦμαι.
22. putesco (puteo), putui, putescere σήπομαι.
23. putresco (putreo), putrui, putrescere σαπρίζω.
24. resipisco (sapio), resipui, resipiscere σωφρονίζομαι.
25. senesco (seneo), senui, senescere γηράσκω.
26. obstupeseo (stupeo), obstupui, -pescere θαμβοῦμαι.
27. tabesco (tabeo), tabui, tabescere μαραίνομαι.
28. tepesco (tepeo), tepui, tepescere χλαιίνομαι.
29. viresco (vireo), virui, virescere ἀναθάλλω.

§ 192. Β'. Ὀροματικά ἐναρκτικά (*inchoativa nominalia*).

α') Μετὰ παρακειμένου εἰς υἱ εἶναι τὰ ἐπόμενα·

1. consanescio (sanus), consanui, consanescere ὑγιάζομαι.
2. crebresco (creber), crebrui, crebrescere αὐξάνομαι.
3. duresco (durus), durui, durescere σκληροῦμαι.
4. evanesco (vanus), evanui, evanescere ἀφανίζομαι.
5. innotesco (notus), innotui, innotescere γνωρίζομαι.
6. macresco (macer), macrui, macrescere ισχναίνομαι.
7. maturesco (maturus), maturui, maturescere πεπαινόμεαι.
8. nigresco (niger), nigrui, nigrescere μελαινόμεαι.

9. obmutesco (mutus), obmutui, obmutescere κωφοῦμαι.
 10. obsurdesco (surdus), obsurdui, -descere ἀποκωφοῦμαι.
 11. recrudesco (crudus), recrudui, recrudescere ἀνανεοῦμαι.
 12. vilescō (vilis), vilui, vilescere εὐτελῆς γίνομαι.

6') Ἐνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου τὰ ἐπόμενα καὶ τινα ἄλλα·

aegresco (aeger) νοσῶ	iuvenesco (iuvenis) ἡθάσκω
ditesco (dives) πλουτίζομαι	mitesco (mitis) πεπαινοῦμαι
dulcesco (dulcis) γλυκαίνομαι	mollesco (mollis) μάλακοῦμαι
fätisco (fatis) χάζω	plumesco (pluma) πτεροῦμαι
gravesco (gravis) βαρύνομαι	puerasco (puer) παῖς γίνομαι.

Τετάρτη συζυγία

§ 193. Α'. Παρακείμενοι εἰς νί, σουπῖνα εἰς tum·

1. cio, civi, cĭtum, cire κινῶ (§ 161).
2. eo, ivi, ĭtum, ire εἶμι (§ 205).
3. queo, quĭvi, quĭtum, quire δύναμαι (§ 208).
4. sepĕlio (sepĕlis), sepelivi, sepultum (ἀρχ. sepelĭtum), sepelire θάπτω.
5. singultio, singultivi, (singultum), singultire λυγγαίνω.

Σημ. Τὸ sepelio καὶ singultio ἔχουσιν ἀνώμαλον σουπῖνον.

§ 194. Β'. Παρακείμενοι εἰς ἰ, σουπῖνα εἰς tum·

1. vĕnio, vĕni, ventum, venire ἔρχομαι.
- Σύνθ. advenio (advĕnit, παρχ. advenit) προσέρχομαι, convenio συνέρχομαι.
2. compĕrio, compĕri, compertum, -ire καταμανθάνω.
 3. Σύνθετα ἐκ τοῦ pario·
 reperio, reperi, repertum, reperire ἀνευρίσκω.
 aperio, aperui, apertum, aperire ἀνοίγω.
 operio, operui¹, opertum, operire καλύπτω, ἐπιτίθεμαι.
 cooperio, cooperui, coopertum, cooperire συγκαλύπτω.

¹Ο παρχ. repperi ποιητικῶς ἐκ τοῦ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ reperi.

4. sālĭo, salui, (saltum), salire ἄλλομαι.

Σύνθ. desilio (desilis) ἀποπηδῶ, exsilio ἐξάλλομαι, insilio εἰσπηδῶ, transilio διάλλομαι ἔχουσι παρχ. μᾶλλον εἰς silui ἢ sĭlii καὶ σουπῖνον sultum· exsultum, desultum κτλ., ἐξ οὗ καὶ τὰ desultor, insultare.

1) Παρὰ Κικέρωνι aperui.

§ 195. Γ'. Παρακείμενοι εἰς si (xi), σουπίνα εἰς tum.

1. amicio, amixi καὶ amicui, amictum, amicere περιβάλλω.

2. farcio, farsī, fartum, (ἀρχ. farctum), farcire φράττω.

Σύνθ. confercio ἀθροίζω, efercio ἐκπληρῶ, refercio ἀναπίμπλημι, ἀλλὰ τὰ infarcio (infercio), παρχ. farsī, σουπ. -sum καὶ -tum ἢ -etum ἔχουσι farsī, farsum· farsum εἶναι σπάνιον· confertus=ἀθρόος, effortus=ἐκπλεως, refertus=ἀνάπλεως.

3. fulcio, fulsi, fultum, fulcire ἐρείδω.

Σημ. Δεν πρέπει νὰ συγγέηται πρὸς τὸ fulsi παρχ. τοῦ fulgeo.

4. haurio, hausi, haustum, haurire ἀντλῶ· exhaurio ἐξάντλῶ.

5. sancio, sanxi, sanctum (καὶ sancitum), sancire κυρῶ.

Ἐκ τοῦ σουπίνου sanctum προέκυψε τὸ ἐπιθ. sanctus.

6. sentio, sensi, sensum, sentire αἰσθάνομαι.

Σύνθ. consentio συμφωνῶ, dissentio διαφωνῶ, assentio συναινῶ, ὁμολογῶ.

7. sarcio, sarsi, sartum, sarcire ἐπισκευάζω, ἀκοῦμαι.

8. sēpio (saepio), sepsi, septum, sepire φράττω.

9. vincio, vinxi, vinctum, vincire δέω.

Ἀποθετικά.

· § 196. Τὰ πλείστα τῶν ἀποθετικῶν ρημάτων σχηματίζουν τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον (σπάνιον) κανονικῶς.

§ 197. Πρώτη συζυγία. Ὁ παρχ. κανονικῶς εἰς -atus sum.

adūlor κολακεύω	epūlor εὐωχοῦμαι	opinor οἶομαι
æmulator ζηλῶ	fabulor μυθολογῶ	osculator φιλῶ
arbitror νομίζω	frustror ματαιῶ	otior σχολάζω
cunctor ὀκνῶ	furor κλέπτω	testor μαρτυρῶ
conor ἐπιχειρῶ	insidior ἐνεδρεύω	venor θηρῶ
dignor ἀξιώ	miror θαυμάζω	versor στρέφω.

Ἀποθετικά τινα τῆς Α' συζ. ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὸν τύπον, οἷον·

altercor καὶ alterco ἐρίζω	fluctuor καὶ fluctuo κυμαίνω
auguro καὶ auguro οἰωνίζομαι	punior καὶ punio τιμωροῦμαι
fabricor καὶ fabrico δημιουργῶ	mereor καὶ mereo ἄξιός εἰμι, κτῶμαι
feneror καὶ fenero τοκίζω	luctor καὶ lucto παλαίω
populor καὶ populo λεηλατῶ	adminiculator καὶ adminiculo ὑποστη-
elucubror καὶ elucubro νυκτογραφῶ	ρίζω, καὶ ἄλ.

§ 198. Δεύτερα συζυγία· σχηματίζουν τὸν παρχ. εἰς -itus·

1. liceor, licitus sum, licere ὠνοῦμαι, προσφέρω τιμὴν.

Σύνθ. polliceor ὑπισχνοῦμαι.

2. mēreor, meritus sum, mereri ἄξιός εἰμι. (§ 196).

3. miserēor, miseritus sum καὶ misertus, misereri (alicuius) ἔλεω. miseret me οἰκτεῖρω.

4. vereor, veritus sum, vereri αἰδοῦμαι.

Σύνθ. revereor εὐλαβοῦμαι.

Τᾶλλα δ' ἄλλως

5. fāteor, fasus sum, fatēri ὁμολογῶ.

Σύνθ. confiteor ἐξομολογῶ, profiteor ἐπαγγέλλομαι, diffiteor ἀπαρνοῦμαι, ἄνευ παρακειμένου.

6. mēdeor, παρκ. medicatus sum, mederi ἰῶμαι.

7. reor, rātus sum, reri νομίζω. Ὁ ἐνεστ. τῆς μετχ. λείπει.

8. tūeor (ἀντι tuitus sum), ἐν χρήσει tutātus sum, tueri τηρῶ, διαφυλάττω· tutus δὲ=ἀσφαλής. Μέλ. μετοχῆς tuiturus.

Σύνθ. contueor, intueor προσδλέπω.

§ 199. Τρίτη συζυγία.

1. fruor (usus sum), (fruitus), frui καρποῦμαι.

Σύνθ. perfruor, perfructus sum ἐκκαρποῦμαι,

2. fungor, functus sum, fungi ἐκτελῶ.

3. lābor; lapsus sum, lābi ὀλισθαίνω, ἀμαρτάνω.

Σύνθ. collabor συμπίπτω, delabor κατολισθαίνω, elabor ἐκπίπτω.

4. lōquor, locutus sum, loqui ὁμιλῶ, λόγους ποιοῦμαι.

Σύνθ. alloquor προσαγορεύω, colloquor διαλέγομαι, eloquor ἀγορεύω, obloquor ἀντιλέγω.

5. nitor, nisus εἶτε nixus sum, niti ἐρείδομαι, πέποιθα.

Σύνθ. adnitor προσερείδομαι, connitor διατείνομαι, innitor ἐπερείδομαι, obnitor διατείνομαι.

6. amplector, amplexus sum, -cti περιβάλλω.

7. quēror, questus sum, queri μέμφομαι.

8. ringor, (ἄνευ παρκ.), ringi γογγύζω, στίφω.

9. sēquor, secūtus sum, sequi ἔπομαι, ἀκολουθῶ.

Σύνθ. persequor ἐπιτελῶ, assequor τυγχάνω, insequor διώκω, obsequor πείθομαι, χαρίζομαι.

10. ūtor, usus sum, uti χρῶμαι. Σύνθ. abutor καταχρῶμαι.

11. vēhor, vēctus sum, vehi (ἀμετάβ.)· vehi equo ἰππεύειν, vehi corru ὀχεῖσθαι (ἐφ' ἄρματος), vehi navi πλεῖν.

12. (vertor, versus sum, verti, ὡς ἀποθ. ἄχρηστον, συνήθη τὰ σύνθετα).

devertor κατάγομαι, παρκ. deverti (ἐνεργ.), revertor ἐπανέρ-

χομαι, παρκ. reverti (ἐνεργ.). Τὸ reversus μετὰ ἐνεργτ. σημασίας=ἐπανεληθῶν, μέλ. μετ. reversurus.

Τὰ ἐπόμενα μετὰ ἐναρκτικοῦ τύπου.

13. apiscor, aptus sum, apisci τυγχάνω.

Τὰ σύνθ. adipiscor καταπράττω, indipiscor ἐπιτυγχάνω, εὐχρηστώτερα.

14. expergiscor, experrectus sum, expergisci ἐξεγείρομαι.

15. (faticor), defetiscor, defessus sum, defetisci καταπονοῦμαι.

16. irascor, (iratus sum ἐν ὀργῇ ἔχω τινά· καὶ οὐχὶ εἰμι ἐν ὀργῇ ἀνθ' οὗ ἐν χρήσει succensui ὠργίσθην), irasci ὀργίζομαι.

Σύνθ. Τὸ irascor εἶναι ἀληθῶς ἐναρκτικόν.

17. (meniscor, mentus sum, menisci).

Σύνθ. comminisco ἐπινοῶ (ἢ μετχ. commentus=πλαστός)· reminiscor ἀναμνήσκομαι, ἄνευ παρκ., ἀνθ' οὗ ἐν χρήσει recordatus sum.

18. nanciscor, nactus, καὶ nactus sum, nancisci τυγχάνω.

19. nascor¹, natus sum, nasci γεννῶμαι. Μετχ. μέλ. nasciturus.

19. obliviscor, oblitus sum, oblivisci ἐπιλανθάνομαι.

20. paciscor, pactus sum, pacisci συντίθεμαι.

21. pascor, pastus sum, pasci νέμομαι, παθ. τοῦ pasco.

22. proficiscor, profectus sum, proficisci ἀπέρχομαι.

23. ulciscor, ultus sum, ulcisci τιμωρῶ.

24. vescor, vesci ἐσθίω, ἄνευ παρκ., ἀνθ' οὗ edi ἢ pastus sum.

§ 200. Τετάρτη συζυγία (14 ῥήματα).

1. assentior, assensus sum, assentiri ὁμολογῶ.

2. blandior, blanditus sum, blandiri κολακεύω, θέλω.

3. experior, expertus sum, experiri πειρῶμαι.

4. largior, largitus sum, largiri ἐπιδαψιλεύομαι, δωροῦμαι.

5. mentior, mentitus sum, mentiri ψεύδομαι.

6. mētiōr, messus sum, metiri μετρῶ.

7. molior, molitus sum, moliri μηχανῶμαι.

8. opperior, oppertus (καὶ -ritus) sum, opperiri περιμένω.

9. ordior, orsus sum, ordiri ἄρχομαι.

Σημ. Μέλλων ἐνεργητικὸς τῆς μετοχῆς oriturus καὶ παθ. oriundus. Ὁ ἐνεστώτης τῆς ὀριστικῆς καὶ προστακτικῆς συνήθως σχηματίζεται κατὰ τὴν γ'. συζ. orior, oreris, oritur, orimur, orimini, oriuntur. Ὁ παρατ. τῆς ὑποτακτικῆς κανονικῶς orirer καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ orerer, ἐν τῷ γ'. ἐνικ. προσ. συχνότερον εἶναι oreretur.

¹ Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα coorior συνίστάμαι, exorior ἀνατέλλω, oborior ἀναφαί-

1) Ὡς εἰς τὸ nosco ἀντι gnosco, ὁ ἀρχικὸς τύπος εἶχε τὸ g, οὕτω καὶ εἰς τὸ nascor τὸ g ἀναφαίνεται εἰς τὸ agnatus, cognatus (παρβ. agnosco, cognosco).

νομαι, aborior δύομαι. Ἄλλὰ τὸ adiorior προσβάλλω ἐν τῷ ἐνεστώτι μόνον κατὰ τὴν δ'. συζ. adoriris, adoritur, adoreretur.

11. partior, partitus sum, partiri μερίζω.

12. potior, potitus sum, potiri κρατῶ τινος.

13. pūnior, punitus sum, puniri τιμωροῦμαι, συνηθέστ. τὸ punio.

14. sortior, sortitus sum, sortiri κληροῦμαι.

Ἄνωμαλα ῥήματα.

§ 201. Ἄνωμαλα ῥήματα (verba anomala) εἶναι τὰ ἐπόμενα.

1. <i>sum</i> , εἰμὶ καὶ τὰ σύνθ. (ὅρ. § 142)	5. <i>eo</i> εἶμι
2. <i>possum</i> (§ 144).	6. <i>queo</i> δύναμαι,
3. <i>ēdo</i> ἐσθίω	<i>nequeo</i> οὐ δύναμαι.
4. <i>volo</i> βούλομαι	7. <i>fero</i> φέρω.
<i>nolo</i> οὐ βούλομαι	8. <i>fio</i> γίγνομαι.
<i>malo</i> προτιμῶ.	

§ 202. Α'. Τὸ *possum*, *potui*, *posse* δύναμαι (§ 144) σχηματίζονται ὡς ἐξῆς.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>possum</i> , <i>potes</i> , <i>potest</i>		<i>possim</i> , <i>possis</i> , <i>possit</i>
Πλ. <i>possumus</i> , <i>potestis</i> , <i>possunt</i>		<i>possimus</i> , <i>possitis</i> , <i>possint</i> .

Παρατατικὸς

Ἐν. <i>poteram</i> , <i>-eras</i> , <i>erat</i>		<i>possem</i> , <i>posses</i> , <i>posset</i>
Πλ. <i>poterāmus</i> , <i>-eratis</i> , <i>-erant</i>		<i>possemus</i> , <i>possetis</i> , <i>possent</i> .

Μέλλων

Ἐν. <i>potero-eris</i> , <i>-erit</i>		λείπει.
Πλ. <i>poterimus</i> , <i>eritis</i> , <i>-erunt</i> .		

Παρακείμενος

Ἐν. <i>potui</i> , <i>-uisti</i> , <i>-uit</i>		<i>potuerim</i> , <i>-ueris</i> , <i>-uerit</i>
Πλ. <i>potuimus</i> , <i>uistis</i> , <i>uerunt</i> (ere).		<i>potuerimus</i> , <i>uiritis</i> , <i>uirint</i>

Ἐπεσηντέλικος

Ἐν. <i>potuēram</i> , <i>-ueras</i> , <i>-uerat</i>		<i>potuissem</i> , <i>-uisses</i> , <i>-uisset</i>
Πλ. <i>petueramus</i> , <i>-eratis</i> , <i>-erant</i>		<i>potuissemus</i> , <i>-uissetis</i> , <i>-uissent</i>

Μέλλων τετελεσμένος.

Ἐν. <i>potuēro</i> , <i>-ueris</i> , <i>-uerit</i>		ὁμοίος τῷ παρακειμένῳ.
Πλ. <i>petuerimus</i> , <i>-ueritis</i> , <i>-uerint</i>		

ΑΠΑΡΕΜΦ. Ἐνεστ. *posse*. Παρακ. *potuisse*.

Σημ. Τὸ *potens* ἔχει ἐπιθέτου σημασίαν—δυνατός. Τὸ *possum* δὲν ἔχει οὔτε προστακτικὴν, οὔτε μέλλοντα ἀπαρεμφάτου, οὔτε μετοχὴν.

3. *Fero, tuli, latum, ferre* φέρω.

§ 203. Ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπίνον σχηματίζονται ἐξ ἄλλων θεμάτων κλίνεται δὲ τὸ *fero* κατὰ τὴν γ'. συζ. καὶ τὸ συνδετικὸν ἶ πρὸ τοῦ *s* καὶ *t* συγκόπεται, ὁμοίως καὶ τὸ ἔ ἐν τῇ προστακτικῇ. Ὁ παρκ. *tuli* εἶναι τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ *tollo*.

1. *Ενεργητικὴ φωνή.*

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>fero, fers, fert</i>		<i>feram, feras, ferat</i>
Πλ. <i>ferimus, fertis, ferunt</i>		<i>feramus, feratis, ferant</i>

Παρατατικὸς

Ἐν. <i>ferēbam, -as, -at</i>		<i>ferrem, ferres, ferret</i>
Πλ. <i>ferēbamus, ātis, -ant.</i>		<i>ferrēmus, ferretis, ferrent.</i>

Μέλλων

Ἐν. <i>feram, -feres, -et</i>		<i>laturus (a, um) sim</i>
Πλ. <i>ferēmus, -etis, -ent</i>		<i>laturi (ae, a) simus.</i>

Παρακείμενος

Ἐν. <i>tuli, tulisti, tulit</i> κτλ.		<i>tulērim, -eris, -erit</i> κτλ.
--------------------------------------	--	-----------------------------------

Ὑπερσυντέλικος

Ἐν. <i>tulēram</i> κτλ.		<i>tulisse</i> κτλ.
-------------------------	--	---------------------

Μέλλων τετελεσμένος

Ἐν. <i>tulēro, tuleris</i> κτλ

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΝΑΤΟΣ

Ἐν. 2. προσ. <i>fer, fertō</i>		Ἐνεστ. <i>ferre.</i>
3. » <i>ferō</i>		Προσκ. <i>tulisse.</i>
Πλ. 2. » <i>ferite, fertōte</i>		Μέλλ. <i>laturum fuisse.</i>
3. » <i>feruntō</i>		Μ. τετελ. <i>laturum fuisse</i>

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ϛ'. ΣΟΥΠΙΝΟΝ

Ἐνεστ. <i>ferens</i>		1. <i>lātum</i>
Μέλλ. <i>laturus, -a, -um</i>		2. <i>latu.</i>

Ε'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν. <i>ferendi</i> κτλ.

2 Παθητική φωνή.

Α' ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. feror, <i>ferris</i> , <i>fertur</i> .		ferar, feraris, feratur
Πλ. ferimur, ferimīni, feruntur		feramur, feramīni, ferantur

Παρατατικός

Ἐν. ferebar, -aris, -atur		ferrer, ferrēris, ferretur
Πλ. ferebamur, -amini, -antur		gerremur, -emini, -entur.

Παρχκ. latus (a, um) sum κλ.		latus (a, um) sim κλ.
Ἰπερσ. latus (a, um) eram κλ.		latus (a, um) essem κλ.
Μέλλ. ferar, -ēris, -etur κλ.		λείπει
Μ. τετελ. latus (a, um) fuero κλ.		»

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐν. 2. προσ. ferre, fertor		Ἐνεστ. ferri.
3. » fertor		Παρχ. latum (am, um) esse.
Πλ 2. » ferimīni		Μέλλ. latum iri.
3. » feruntor.		

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Παρχκ. latus, a, um
Μέλλ. ferendus, a, um.

§ 204. Ὁσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα τοῦ fero.

1. antefero προτιμῶ	5. praefero προτιμῶ
2. circumfero περιφέρω	6. profero καταφέρω
3. defero κατάγω	7. transfero διακομίζω
4. perfero διακομίζω	
8. affero, attuli, allatum	προσφέρω (ad-fero)
9. aufero, abstuli, ablatum	ἀφαιρούμαι (ab, abs-fero)
10. confero, contuli, collatum	συμφέρω (cum fero)
11. differo, distuli, dilatam	διαφέρω (dis fero)
12. differo (ἄνευ παρχκ. καὶ σουπίου)	εἰμι διάφορος (dis-fero)
13. effero, extuli, elatum	ἐκφέρω (ex-fero)
14. infero, intuli, illatum	εἰσφέρω (in-fero)
15. offero, obtuli, oblatum	προσφέρω (op-fero)
16. refero, rettuli, relatum	ἐπαναφέρω (re-fero)
17. suffero, sustuli, sublatum	ὑπομένω (sub fero).

Τὸ οὗ ὁ παρχκ. καὶ τὸ σουπ. πολὺ σπάνιοι.

Τὸ ρῆμα tollo, sustuli, sublatum, tollere ἀφαιρῶ, ἀναιρῶ, ἥτοι ἔχει τὸν αὐτὸν παρχκ. καὶ τὸ αὐτὸ σουπίον τοῦ συνθέτου suffero· ἀλλ' ὁ παρχκ. sustuli τοῦ suffero σημαίνει ἔχω ὑπομένει καὶ ὡς παρχκ. τοῦ tollo ἔχω ἀφαιρέσει, ἔχω ὑψώσει.

Σύνθετα extollo, attollo εἶναι ἄνευ παρχκ. καὶ σουπίου.

- § 205. 1. volo, volui, velle βούλομαι.
 2. nolo, nolui, nolle οὐ βούλομαι (ne ἢ non volo).
 3. mālo, malui, malle προτιμῶ (magis volo).

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

'Ερεστώς

Ἐν. volo	nolo	mālo
vis	non vis	manis
vult	non vult	manvult
Πλ. volumus	nolumus	malumus
vultis	non vultis	manvultis
volunt.	nolunt	malunt.

Παρατατικός

Ἐν. volebam, -as, -at	nolebam, as, at	malebam, -as, at
Πλ. volebamus, -atis, -ant	nolebamus, -atis, -ant	malebamus, -atis, -ant.

Μέλλω

Ἐν. volam, es, -et	(nolam), es, et	(malam), -es, et
Πλ. volemus, etis, ent.	nolemus, -etis, -ent	malemus, -etis, ent

Παρακείμενος

Ἐν. volui, -isti, uit	nolui, -isti, -it	malui, -isti, it
Πλ. voluimus, istis, erunt	noluimus, istis, erunt	maluimus, istis, erunt

'Υπερυντέλικος

Ἐν. volueram, -as	nolueram, -as, -at	malueram, -as, at
Πλ. volueramus, atis, ant	nolueramus, atis, ant.	malueramus, atis, ant.

Μέλλω τέτελεσμένος

Ἐν. voluero, -is, it	noluero, -is, it	maluero, -is, it
Πλ. voluerimus, -itis, -int	noluerimus, -itis, -int	maluerimus, -itis, -int.

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

'Ερεστώς

Ἐν. velim	nolim	malim
velis	nolis	malis
velit	nolit	malit
Πλ. velimus	nolimus	malimus
velitis	nolitis	malitis
velint	nolint	malint

Παρατατικός

Ἐν. vellem, es, et	nollem, es, et	mallem, es, et
Πλ. vellemus, etis, ent.	nollemus, etis, ent.	mallemus, etis, ent.

Παρακείμενος

Ἐν. voluerim	noluerim	maluerim
Πλ. voluerimus	noluerimus	maluerimus.

Ἰπερσυντέλικος

Ἐν. voluissem	noluissem	maluissem
Πλ. voluissemus	noluissemus	maluissemus

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

λείπει

Ἐν. 2. noli	λείπει
3. nolito, nolito	
Πλ. 2. nolite, nolitote	
3. nolūto.	

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστ. velle	nolle	malle
Παρκ. voluisse	noluisse	maluisse

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστ. volens entis	nolens, -entis	λείπει
---------------------	----------------	--------

ΣΤ'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

Ἐνεστ. volendi κτλ.	nolendi κτλ.	λείπει
---------------------	--------------	--------

Ἐκ τῶν συνθέτων pervolo ἀπαντῶσι τὰ pevellim, pervelles, pervolt.

Σημ. α'. Ἀπρηχαιωμένοι παρὰ Πλάτωνα εἶναι οἱ τύποι nevis, nevolt, noltis, ἀντί non vis, non vult κτλ. καὶ nevelle ἀντί nolle· ἔτι δὲ οἱ mavolo, mavolunt, mavelim ἀντί malo κτλ. Ἀντί vult καὶ vultis λέγουσι τὸ volt καὶ voltis, οἳ εἶναι ἀρχαῖοι τύποι ἐκ συγκοπῆς τοῦ volit καὶ volitis. καὶ ἀπαντῶσι παρὰ Κικέρωνι· τὸ sis=si vis=εἰ βούλει, spanίως sultis ἀντί si vultis=εἰ βούλεσθε, εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν οἰκογενειῶν (Κικ. Or, 45, 154, Tusc. 2, 18, 42· ἀντί vin=visne).

7. edo, ēdi, ēsum, edere ἐσθίω.

§ 206. Τὸ ρῆμα edo σχηματίζεται κανονικῶς κατὰ τὸ lego, ἔχει δὲ καὶ τινὰς τύπους (ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς, παρατατικῆς τῆς ὑποτακτικῆς, ἐν τῇ προστακτικῇ καὶ ἀπαρεμφάτῳ) ὁμοίους πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἀπὸ es τοῦ sum ἐκτὸς τῆς προσωδίας.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐρεστώς

Ἐν. ēdo,	ēdis,	ēdit	edam,	edas,	edat
	ēs,	ēst			
Πλ. edimus,	editis,	edunt	edamus,	edatis,	edant.
	estis				

Παρατατικὸς

Ἐν. edeban, -as, at	edērem,	ederes,	ederet
	ēssēm,	ēssēs,	ēssēt
Πλ. edebāmus, -atis, ant.	ederēmus,	ederetis,	ederent
	ēssēmus,	ēssētis,	ēssēt.
Παρκ. Ἐν. edi, edisti, edit	edērim,	ederis,	ederit.
Ἵπερσ. Ἐν. ederam, ederas, -at	edissem,	edisses,	edisset.
Μέλλ. Ἐν. edero, ederis, -it			

Γ'. ΠΡΘΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν. 2. προσ. ede,	edīto	
	ēs,	ēslo
3. » edīto.	ēslo	
Πλ. 2. » edite,	editote	
	ēste,	ēstote
3. » edunto.		

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐν. 2. προσ. ede,	edīto	Ἐνεστ. edēre ἢ esse
	ēs,	Παρκ. edisse.
3. » edīto.	ēslo	Μέλλ. esurum esse (am, um).
Πλ. 2. » edite,	editote	
	ēste,	
3. » edunto.		

Ε'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

Ϛ'. ΜΕΤΟΧΗ

γεν. edendi κτλ.	Ἐνεστ. edens
	Μέλλ. esurus, a, um.

Σημ. α'. Τὸ esus sum ἀντι edi εἶναι σπάνιον ἢ μετχ. esus (ἐνίοτε essus) ἀπαντᾷ ἐπίσης comessus, ἐξ οὗ τὸ γαλλ. comestibles.

Σημ. β'. Οὕτω σχηματίζονται καὶ τὰ σύνθετα comedo κατεσθίω, exedo ἐξέδω, οἶον comes, comest, comestis, comessem, comesse κτλ. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀπαντᾷ μόνον editur καὶ estur, ederetur καὶ essetur.

8. eo, ivi, itum, ire εἶμι.

§ 207. Τὸ ρῆμα eo κλίνεται κατὰ τὴν Δ' συζυγίαν, ἀλλὰ μετὰ τινῶν διαφορῶν καὶ ἀνωμαλιῶν¹.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν. eo,	is,	it	Ἐνεστὼς	eam,	eas,	eat
Πλ. imus,	itis,	eunt.		eāmus,	eatis,	eant.

Παρατατικὸς.

Ἐν. ibam,	ibas,	ibat	īrem,	ires,	iret
Πλ. ibāmus,	ibatis,	ibant	irēmus,	iretis,	irent

Μέλλων.

Ἐν. ibo,	ibis,	ibit			
Πλ. ibimus,	ibitis,	ibunt.			
Παρκ. Ἐν. ivi,	ivisti,	ivit.	iverim,	iveris,	iverit.
Ἵπερσ. Ἐν. iveram,	iveras,	iverat.	ivissem,	ivisses,	ivisset.
Μέλλ. Ἐν. ivero,	iveris,	iverit.			

1) παρτ. ibam καὶ ὄχι iebam.

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν.	2.	προσ.	ἰ,	ἴτο
	3.	»		ἴτο
Ἰλ.	2.	»	ἴτε,	ἴτοτε
	3.			<i>eunto</i>

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐν.	ire.
Παρκ.	ivisse ἢ isse.
Μέλ.	iturum (am, um) esse.

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐν.	iens,	γεν.	<i>euntis</i> ,	κτλ.
Μέλ.	itūrus, a, um.			
Μέλ.	παθητ.	<i>eundus, a, um.</i>		

Ϛ'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν.	<i>eundi</i>
δοτ. καὶ ἀφ.	<i>eundo</i>
αἰτ.	<i>eundum</i>

Ζ'. ΣΟΥΠΙΝΟΝ

1.	<i>itum.</i>	2.	<i>itu.</i>
----	--------------	----	-------------

§ 208. Ὡσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα τοῦ εο, ἅτινα ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ παραγομένοις χρόνοις συγκόπτουσι συνήθως τὸ ν' οἷον

abeo ἄπειμι, abii, abiisti, συνήθως abisti, abieram, abierim, abiisem.

Οὔτω	adeo	πάριμι	praetereo	παρέρχομαι
	exeo	ἔξειμι	prodeo	πρόριμι
	ineo	εἴσειμι	redeo	ἐπάνειμι
	intereo	διαφθείρομαι	subeo	ὑπέρχομαι
	obeo	προσέρχομαι	transeo	διαδαίνω
	pereo	ἀπόλλυμαι	veneo	ῶνοῦμαι (ὡς παθ. τοῦ vendo).

§ 209. Ἐκ τῶν συνθέτων τοῦ εο τὰ adeo, coeo, inco, praetereo, transeo, λαμβάνοντα μεταδατικὴν σημασίαν σχηματίζουσι πλήρως τὸ παθητικόν· οἷον Ὀριστ. ἐνεστ. adeor, παρατ. adibar, μέλ. adibor, παρκ. aditus sum. Ὑποτ. ἐνεστ. adear, παρατ. adirer. Προστ. adire, aditor. Ἀπαρ. ἐνεστ. adiri. Μετχ. παρκ. aditus, μέλ. παθ. adeundus, τὰ δὲ ἔχοντα ἀμετάβητον σημασίαν ἔχουσι παθητικόν μόνον ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ.

α'. Τὸ εο ἔχει τύπους παθητικούς εἰς τὸ 3 ἐνικ. πρόσ. ἐν χρήσει προσωπικῶς· itur in antiquam silvam. Ibitur ad matrem.

β'. Τὸ ἀπαρ. iri ἀπαντᾷ εἰς χρήσιν τοῦ περιφραστικοῦ ἀπαρεμφάτου τῆς παθ. φωνῆς amatum iri.

γ'. Τὸ ambio (ἀντὶ ambeo), ambivi, ambitum, ambire περιέριμι, κυκλῶ, κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν δ'. συζ., οἷον· παρατ. ambiebam (καὶ συνηρημένως ambibam), μέλ. ambiam. Μετοχ. ἐνεστ. ambiens, γεν. ambientis, γερούνηδ. ambiendum. Μετοχ. παθ. παρακ. ambitus sum (ὡς οὐσιαστ. ambitus, -us περίοδος).

δ'. Τὸ veneo, (ἐκ τοῦ venum eo) = πωλοῦμαι, εἶναι παθητικόν τοῦ vendo, ἀπαντᾷ ὅμως καὶ τὸ vendor, ἔχει παρατ. veniebam, παρακ. venii κτλ. Σουπίνον, προστακτικῆ, μετοχῆ καὶ γερούνηδιον εἶναι ἄχρηστα· τοῦ perdo καὶ veneo ἀπαντῶσιν εἰς παθητ. σημασίαν μόνον τὸ perditus καὶ perendus, venditus, vendendus.

ε'. Τὸ pereco εἶναι παθητ. τοῦ perdo· donabitur ergo ne pereat (Σουετ.).

Σημ. Τῶν συνθέτων τινὰ ἀπαντῶσιν ἐνίοτε μετὰ μέλλοντος εἰς iam, ies, iar· οἷον ini-etur (Κικ.) καὶ ποιητικ. exiet, transiet. Παρὰ Πλάτῳ ἀπαντᾷ προστακτικῆ εἰ ἀντὶ i, eite ἀντὶ ἴτε καὶ ὀριστ. ἐνεστ. eis ἀντὶ is.

9. *queo, quīvi, quītum, quīre* δύναμαι.

10. *nequeo, nequīvi, nequītum, nequīre* οὐ δύναμαι.

§ 210. Τὰ ρήματα *queo* καὶ *nequeo* σχηματίζονται κανονικῶς κατὰ τὸ εο, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶναι ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς. Καθ' ὅλου δὲ τὰ ρήματα τυχῶτα εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ.

Α΄. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. *queo, quis, quit nequeo, nequis, nequit*

Πλ. *quīmus, quitis, queunt. nequīmus, nequītis, nequeunt.*

Παρτ. ἐν. *quībam, quības* κτλ. *nequībam, nequības* κτλ.

Μέλ. ἐν. *quibo* Πλ. *quibunt* — *nequibunt.*

Παρκ. ἐν. *quivi, — quivit nequivi, nequisti, nequi(v)it.*

πλ. — — *quiverunt* — — *nequiverunt.*

Ἐπερσ. *λείπει* κτλ. ἐν. — — *nequierat*

πλ. — — *nequierant.*

Β΄. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. *queam, queas, queat nequeam, nequeas, nequeat.*

Πλ. *queamus, queatis, queant nequeamus, nequeatis, nequeant.*

Παρτ. ἐν. *quirem, — quiret nequirem, — nequiret.*

πλ. — — *quirent nequiremus, — nequirent.*

Παρκ. ἐν. — — *quiverit nequiverim, — nequiverit.*

πλ. — — — — — *nequiverint.*

Ἐπερσ. ἐν. — — — — — *nequisset.*

πλ. — — *quissent.* — — *nequissent.*

Γ΄. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστώς *quire nequire.*

Παρακείμε. *quivisse, quisse. nequivisse, nequisse.*

Δ΄. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστ. *quiens, (γεν. queuntis) nequiens, (γεν. nequeuntis).*

Σημ. α΄. Ἡ προστακτικῆ, ὁ μέλλων τῆς μετοχῆς καὶ τὸ γερουνδιον *λείπουσιν* ἢ ἀπαρέμματος *quire* καὶ τὸ σουπνον *quitum* εἶναι λίαν σπάνια.

Σημ. β΄. Οἱ παθητικοὶ τύποι εἶναι ἀρχαῖοι· οἷον *quitur, queuntur, queantur, nequitur* (παρὰ Σαλλουστ.). Ἀπαντῶσι καὶ *quita est, nequitum est*. Πάντες οὗτοι οἱ τύποι εἶναι ἐν χρήσει μετὰ παθητικῆς ἀπαρέμματος· οἷον *forma in tenebris nosci non quita est, percipi queuntur*. (Τερεντ.).

Σημ. γ΄. Ἀπαντᾷ συχνὰ *non queo* (παρὰ Κικέρωνι), *non queunt* κλ. τὸ *queo* ἄνευ ἀρνήσεως εἶναι πολὺ σπάνιον εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν.

11. *fio, factus sum, fieri* γίγνομαι.

§ 211. Τὸ ρῆμα *fio* (=φύω) (§ 2, σημ.) εἶναι ἐν χρήσει ὡς παθητικὸν τοῦ *facio* ἢ κάλλιον εἶναι οὐδέτερον σημαῖνον γίγνομαι· τὸν παρακ. καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ παραγομένους χρόνους ἔχει συνθέτους ἐκ τοῦ παρακ. τῆς μετοχ. *factus*. Ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τὴν δ' συζ., ἡ δὲ ἀπαρέμφατος *fieri* εἶναι ἀνώμαλος.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>fio,</i>	<i>fis,</i>	<i>fit</i>	<i>fiam,</i>	<i>fias,</i>	<i>fiat</i>
Πλ. (<i>fimus</i>),	(<i>fitis</i>),	<i>fiunt</i>	<i>fiāmus,</i>	<i>fiātis,</i>	<i>fiant.</i>

Παρατατικός

Ἐν. <i>fiēbam,</i>	<i>-ās,</i>	<i>at</i>	<i>fiērem,</i>	<i>-es,</i>	<i>-et</i>
Πλ. <i>fiēbāmus,</i>	<i>ātis,</i>	<i>ant.</i>	<i>fiēremus,</i>	<i>-etis,</i>	<i>-ent</i>

Μέλλων

Ἐν. <i>fiam,</i>	<i>fies,</i>	<i>fiet</i>		λείπει
Πλ. <i>fiēmus,</i>	<i>ē-tis,</i>	<i>e-nt</i>	<i>factus (a, um) sim</i>	
Παρκ. ἐν. <i>factus (a, um) sum</i>			<i>factus (a, um) essem</i>	
Ἕπερσ. ἐν. <i>factus (a, um) eram</i>				λείπει
Μ. τετ. ἐν. <i>factus (a, um) fuero</i>			Ἐνεστ. <i>fieri.</i>	

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΔΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐν. 2. προσ. <i>fi</i>	Παρακ. <i>factum (am, um) esse</i>
Πλ. 2. » <i>fite</i>	Μέλ. <i>fōre ἢ fururum esse ἢ factum iri</i>

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Παρακ. <i>factus, a, um</i>
Μέλ. <i>facie-ndus, a, um</i>

Τὸ γερούδιον, σουπῖνον καὶ ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς λείπουσιν.

Σημ. α'. Περὶ τῶν συνθέτων τοῦ *facio* ὅρ. § 187,8. Ἐκ τῶν συνθέτων τοῦ *fio* τινὰ εἶναι ἑλλειπῆ. Οὕτω τὰ *confieri, defieri, infieri*, ἔχουσιν ἐν χρήσει μόνον τοὺς τύπους· *confit, confiat· defit, defiunt, defiat* καὶ *defiet, infiunt*

Σημ. β'. Οἱ τύποι *fiendo, fio, fitur, fiēbatur* παρακ., *fitum est, fiere* ἀντι. *fieri* εἶναι τύποι πολὺ σπάνιοι καὶ ἀρχαῖοι.

Σημ. γ'. Τὸ *fio* (πρβ. § 65) φυλάττει τὸ ἰ μακρὸν εἰς πάντας τοὺς χρόνους παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι. Εἰς τὴν κλασικὴν ἐποχὴν τὸ ἰ εἶναι βραχὺ ὅπου ἀπαντᾷ γ, omnia *fient, fieri quae posse negabam* (Obid.).

Ρήματα ἑλλιπῆ.

§ 212. *Ρήματα ἑλλιπῆ* (verba defectiva) εἶναι τὰ ἐπόμενα.

1) aio λέγω	6) ōdi μισῶ	9) cedo δός
2) inquam φημί	7) novi οἶδα	10) quaeso δέομαι
3) fari λέγω	8) αἰ προστακτικά	11) fōrem ἦν ἄν,
4) cœpi ἠρξάμην	apage, ave,	
5) memini μέμνημαι	salve, vale.	

§ 213. 1. aio λέγω εἶναι ἐν χρήσει μόνον οἱ ἐπόμενοι τύποι.

ΟΡΙΣΤ.	Ἔνεστ.	Ἐν. aio, ais, ait	ΥΠΟΤ. — aias, aiat
	Πλ.	— — aiunt	— — aiant.
Παρτ.	Ἐν.	aiēbam, -as, -at	λείπει
	Πλ.	aiēbāmus, -atis, -ant	»
Παρκ.	—	— ait.	(ΠΡΟΣΤ. αἰ ἀπηρχαιω- μένη).

ΜΕΤ. aiens. aientis (σπανία) = καταφάς, ἐν χρήσει = affirmativus = καταφατικός· οἷον negantia contraria aientibus = τὰ ἀποφατικά ἐναντία τοῖς καταφατικοῖς.

Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δισυλλάβως σχηματίζουσι· aibam, aiebas κτλ.
Σημ. Ἐντὶ aisne? λέγεις; ἀληθές; ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ain.

§ 214. 2. inquam = φημί κεῖται παρενθετικῶς, ὡς παρ' Ἑλλησι τὸ ἔφην, ἦν δ' ἐγώ· εἶναι δ' ἐν χρήσει οἱ ἐπόμενοι τύποι.

ΟΡΙΣΤ.	Ἔνεστ.	Ἐν. inquam, inquis, inquit	Παρτ. μόνον inquitēbat
	Πλ.	inquimus, itis, iunt	
Μέλ.	—	inquies, inquet	Παρκ. inquit (σπάνιον) inquisti, inquit
ΠΡΟΣΤ.	Ἐν.	inque, (inquito παρὰ κωμικοῖς μόνον).	

§ 215. 3. Fari = λέγειν (ἀποθετικὸν τῆς α' συζ. ρίζα φα, ἐξ ἧς φάνα) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τοὺς ἐπομένους τύπους μόνον παρὰ ποιηταῖς εἰς τὸν ἔνεστ. τῆς ὀριστ. fatur. fantur· εἰς τὸν μέλ. labor, fabitur, εἰς τὸν παρκ. fatus sum, εἰς τὸν ὑπερσ. fatus eram. Πρὸστ. fare, Ἄπαρ. fari. Μετοχ. ἔνεστ. fanti, fantis, εἰς τὸ Σουπ. fatu, εἰς τὸ Γερούνδ. γεν. fandi, ἀφ. fando, αἰτ. fandum.

Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα affari προσαγορεύειν, præfari προλέγειν, effari ἐκφωνεῖν, profari ἀποφθέγγεσθαι, προφητεύειν.

§ 216. Τὰ ρήματα cœpi (εἶναι παρκ. τοῦ ἄρχ. co-ario) ἠρξάμην, memini (ριζ. men, ἐξ οὗ mens) μέμνημαι, novi οἶδα (ἐκ τοῦ nosco), καὶ odi μισῶ δὲν ἔχουσιν ἐνεστῶτα· εἶναι παρακείμενοι μετὰ σημασίας ἐνεστῶτος, πλὴν τοῦ cœpi=ἠρξάμην. Ἀπαντῶσι δὲ μόνον οἱ ἐπόμενοι τύποι·

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Παρακείμενοι

Ἐν. cœpi	memini	novi	odi
cœpisti	meministi	novisti (nosti)	odisti
cœpit	meminit	novit	odit
Πλ. cœpimus	meminimus	novimus	odimus
cœpistis	meministis	novistis (nostis)	odistis
cœperunt	meminerunt	noverunt (norunt)	oderunt

Ἵπερσυντέλικος

Ἐν. cœperam κτλ. memineram noveram (noram) oderam

Μέλλων τετελεσμένος

Ἐν. cœpero κτλ. meminero novero, noveris (noris) odero.

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Παρακείμενος

Ἐν. cœperim κτλ. meminierim noverim (norim) oderim,

Ἵπερσυντέλικος

Ἐν. cœpisssem κτλ. meminisssem, novisssem (nossem), odisssem.

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

λείπει

Ἐν. 2. mementō

λείπει

λείπει

Πλ. 2. mementōte.

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Παρκ. cœpisse meminissee novisse (nosse) odisse.

Μέλλ. cœpturum esse λείπει λείπει osurum esse.

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Παρκ. cœptus, a, um λείπει λείπει (osus, a, um ἐν τοῖς
συνθ. μετὰ ἐνεργ. διαθέσεως).

Μέλλ. cœpturus, a, um λείπει λείπει osūrus, a, um.

Γερούνδιον καὶ σουπίνον λείπouσι.

Σημ. Τοῦ cœpi ὡς ἐνεστώτος χρησιμεύει τὸ incipio. Παθητικός παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι εἶναι cœptus sum ἢ sim, cœptus eram ἢ essem, cœptus fuero, cœptus esse. Ἐντὶ cœpi εἶναι ἐν χρήσει cœptus sum, ὅταν συντάσσεται μετὰ παθ. ἀπαρ., οἷον· urbs oppugnari cœpta est.

§ 217. Ἑλληπῆ ρήματα εἶναι καὶ τὰ ἐπόμενα·

1. have (ave) χαῖρε, havete (avēte), avere¹.

2. salve χαῖρε, salvēto, salvete. salvere.—salvebis ἀπαξ
παρὰ Κικέρωνι.

3. vale ἔρρωσο, valēte (ἐν ἐπιστολαῖς).

4. age, agite=ἔλλ. ἄγε.

5. apage=ἔλλ. ἀπαγε συντάσσεται μετὰ ἢ ἄνευ αἰτ., οἷον·
apage sorores—apage.

6. cedo, cete² δός, εἰπέ, ἀντι τοῦ da, dic, συντάσσεται μετ' αἰτ.
cedo tuum consilium—cedo dextram (πλθ. cete ἀπηρχαιωμένος).

7. quæso δέομαι, εἰ βούλει καὶ τὸ πλθ. α' πρόσ. quæsumus ἀ-
παντῶσι πὰρὰ τοῖς πεζοῖς παρεντιθέμενα εἰς τὸν λόγον τοῦ λέγοντος, οἷον·
te, quæso, crebro ad me scribe.

8. forem=ἦν ἄν, εἶην (παρβ. παρατηρ. εἰς sum).

9. infit, sodes (si audes=si avides), capsis (cape si vis)
σπάνιον εἰς τὴν κλασσικὴν γλῶσσαν.

Σημ. Αἱ ἀπαρέμφατοι avere, salvere, valere ἀπαντῶσι μόνον μετὰ τοῦ iubeo, οἷον
iubeo vos salvere=κελεύω ὑμᾶς χαίρειν.

Ἀπρόσωπα ρήματα.

§ 218. Ἀπρόσωπα ρήματα (*verba impersonalia*) λέγονται τὰ εἰς τὸ
γ' ἐνικ. πρόσωπον καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον ἐν χρήσει ὄντα καὶ ἄνευ τι-
νὸς ὠρισμένου ὑποκειμένου· τοιαῦτα εἶναι·

§ 219. Α'. Τὰ φυσικῆς ἐνεργείας σημαντικὰ, εἰς ἃ οἱ Ρωμαῖοι ἐν-
νοοῦσιν ὑποκείμενον θεόν τινα ἢ cælum, mundus, sol, dies.

fulget ἀστράπτει

pluit, pluit βρέχει

fulgurat ἀστράπτει

tonat, tonuit βροντᾷ

fulminat κατασκήπτει

illucescit, illuxit ἐπιλάμπει

gelat κρύος γίνεταί

vesperascit, -avit ἑσπέρα γίνεταί

grandinat πίπτει χάλαζα

rosat δρόσος πίπτει

lapidat λίθους ὕει

lucescit, luxit ἐπιλάμπει.

ningit, ninxit νίφει, χιονίζει.

1) Ὡς τύπος χαιρετισμοῦ· ave εἶναι συνώνυμον τοῦ vale· τὰ salve, ave (ἢ have)
ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ χαῖρε τῶν Ἑλλήνων, εἶναι πολὺ συνήθη εἰς ἐπιγραφὰς ἐπιταφίους.

2) Οἱ δύο οὗτοι τύποι τῆς δημῶδους γλώσσης παράγονται ἐκ τοῦ ecce dato, ecce
date· τὸ cedo σύνηθες παρὰ Κικέρωνι, cete παρὰ κωμικοῖς.

§ 220. Β'. Τὰ ἠθικῆς καταστάσεως τοιαῦτα εἶναι ῥήματά τινα τῆς Β' συζυγίας.

misēret (me) οἰκτείρω

pīget, -uit (me) δυσχεραίνω

pānitet, -uit (me) μεταμέλει

τὰ decet, uit (me) πρέπει,

libet, -uit (mihi), (-itum est),
ἀρέσκει

καὶ pūdet (me), pūduit καὶ pūditum est αἰδοῦμαι

ἔχουσι καὶ γ' πληθ. πρόσ. μετὰ οὐδ. ὑποκειμ., οἷον omnia decent.

tædet (me), pertæsum est ἀη-
διάζομαι

oportet (me), (παρκ. oportuit) δεῖ
καὶ dedecet, -uit (me) οὐ πρέπει

καὶ licet (mihi), licuit καὶ lici-
tum est ἔξεστιν,

§ 221. Γ'. Ἀπρόσωπα ἐν ὠρισμένη σημασίᾳ, οἷον

accēdit, accessit προσέτι, προσ-
τίθησι

accīdit, accīdit συνέβη

attīnet προσήκει

appāret, apparuit δῆλόν ἐστι

condūcit συντελεῖ

constat, constitit ὁμολογεῖται,

γνωστόν ἐστι

contingit προσήκει

convēnit συμβαίνει

delectat εὐφραίνει

evēnit, evēnit συμβαίνει

expēdit λυσιτελεῖ

fit γίγνεται

fugit διαφεύγει με

iūvat (me), iūvit εὐφραίνει

interest, interfuit μέλει μοι

latet λανθάνει με

liquet σαφές ἐστι

placet, placuit καὶ placitum est

δοκεῖ

præstat κρείττον ἐστι

pätet πρόδηλόν ἐστι

rēfert διαφέρει με

sufficit ἀρκεῖ

solet εἴωθε

stat κεῖται

Σημ. Ἀπρόσωπα εἶναι καὶ τὰ παθητικὰ τῶν ἀμεταβάτων itur, venītur, ventum est curritur, veniendum est, vivitur, pupnari potest.

§ 222. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα σχηματίζονται κανονικῶς, ἀπαντῶσι μόνον εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου παραγομένους χρόνους τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον στεροῦνται δὲ προστακτικῆς, ἥτις ἀναπληροῦται καὶ διὰ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς.

pu^{det} me pu^{det} nos

pu^{det} te pu^{det} vos

pu^{det} eum pu^{det} eos

Πρόστ. pudeat te.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Α'. ΟΣΙΣΤΙΚΗ

Ἐνεστ. tonat	oportet	accidit	evenit
Παρ.τ. tonabat	oportebat	accidebat	eveniebat
Μέλλ. tonabit	oportebit	accidet	eveniet
Παρ.κ. tonuit	oportuit	accidit	evenit
Ἑπερ. tonuerat	oportuerat	acciderat	evenerat
Μ. τετ. tonuerit	oportuerit	acciderit	evenerit

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστ. tonet	oporteat	accidat	eveniat
Παρ.τ. toneret	oporteret	accideret	eveniret
Παρ.κ. tonuerit	oportuerit	acciderit	evenerit
Ἑπερ. tonuisset	oportuisset	accidisset	evenisset

Γ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστ. tonare	oportere	accidere	evenire
Παρ.κ. tonuisse	oportuisse	accidisse	evenisse

Σημ. Ἡ προστακτικὴ ἑλλείπouσα κανονικῶς εἰς πάντα τὰ πρόσωπα ἀναπληροῦται διὰ τῆς ὑποτακτικῆς, οἷον pudeat te=aιδέσθητι. Ἡ μετρική decens εὐπρεπής, libens πρόθυμος, licens ἐλεύθερος, pudens αἰδήμων, μετὰ ἐπιθετικῆς σημασίας. Τοῦ pœnitet καὶ pudet ἀπαντῶσι καὶ πλάγιαί πτώσεις τοῦ γερονδίου· οἷον causa pœnitendi.—pœnitendum sit. (Σαλ. Ἰουγ. 82, 28).

§ 223. Ἀπρόσωπα παθητικὰ εἶναι πάντα τὰ ἀμετάβατα, ἅπερ ἐκ τοῦ παθητικοῦ μόνον γ'. ἐνικ. πρόσ. ἔχουσι.

2. Παθητικὴ φωνή.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἐνεστ. cantatur	ridetur	luditur	itur
Παρ.τ. cantabatur	ridebatur	ludebatur	ibatur
Μέλλ. cantabitur	ridebitur	ludetur	ibitur
Παρ.κ. cantatum est	risum est	lusum est	itum est
Ἑπερ. cantatum erat	risum erat	lusum erat	itum erat
Μ. τετ. cantatum fuerit	risum fuerit	lusum fuerit	itum fuerit

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστ. cantetur	rideatur	ludatur	eatur
Παρ.τ. cantaretur	rideretur	luderetur	iretur
Μέλλ. cantandum sit	ridendum sit	ludendum sit	eundum sit
Παρ.κ. cantatum sit	risum sit	lusum sit	itum sit
Ἑπερ. cantatum esset	risum esset	lusum esset	itum esset

Γ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστ. cantari	rideri	ludi	iri
Μέλλ. cantatum iri	risum iri	lusum iri	itum iri
Παρ.κ. cantatum esse	risum esse	lusum esse	itum esse.

1) Πρόστ. liceto συνήθως ἐν ἐπιγραφαῖς. Τὰ licens καὶ licitus εἶναι σπάνια.

§ 224. Πολλὰ ἀπρόσωπα ρήματα ἔχουσι δύο παρακειμένους (ἐνεργη-
τικὸν καὶ παθητικὸν) μετὰ τῆς αὐτῆς σημασίας.

libet	libuit	καὶ	libitum est	libere
licet	licuit	»	licitum est	licere
piget	piguit	»	pigitum est	pigere
pu-det	pu-duit	»	pu-ditum est	pu-dere
tædet	παρακείμ. μόνον	(per)	tæsum est	tædere
miseret	παρακείμ. μόνον		miseritum est	miserere
pœnitet	pœnituit		δὲν ἔχει παθητ. παρκ.	pœnitere.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ὁμώνυμα.

§ 225. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἔχει πλεῖστα ρήματα ὁμώνυμα, δηλ.
ρήματα γραφόμενα ὁμοίως μὲν ἀλλὰ διακρινόμενα ἐκ τῆς διαφόρου ση-
μασίας καὶ συζυγίας καὶ ἐνίοτε ἐκ τῆς ποσότητος τῶν φωνηέντων. Αἱ
κυριώτεραι τούτων τάξεις εἶναι·

α'. Ὁμοφωνία παρακειμένων καὶ σουπίνων.

§ 226. α'. Τὰ ἐπόμενα ρήματα ἔχουσι ὅμοιον παρακ. καὶ σουπίνον.

cerno	κρίνω	καὶ	cresco	αὐξομαι	παρκ.	crēvi	σουπ.	crētum
cudo	κείμαι	»	cumbo	κλίνομαι		cubui		cubitum
mulceo	θέλω	»	mulgeo	ἀμέλω		mulsi		mulsum
pendeo	κρέμαμαι	»	pendo	σταθμῶ		pependi		pensum
sedeo	κάθημαι	»	sido	καθίζομαι		sēdi		sessum

§ 227. β'. Τὰ ἐπόμενα ρήματα ἔχουσιν ὅμοιον παρακειμένον.

aceo (acesso)	ὀξύνομαι	καὶ	acuo	ἀκονῶ	παρκ.	acui
deleo	ἐξαλείφω	»	delino	καταχρίω	»	delevi
frigeo	ριγῶ	»	frigo	φρύγω	»	frixi
fulgeo	ἀστράπτω	»	fulcio	ἐρείδω	»	fulsi
liqueo	δῆλόν ἐστι	»	linquo	καταλείπω	»	liqui
luceo	λάμπω	»	lugeo	θρηγῶ	»	luxi
paveo	πτοοῦμαι	»	pasco	βόσκω	»	pavi

§ 228. γ'. Τὰ ἐπόμενα ρήματα ἔχουσι ὅμοιον τὸ σουπίνον.

maneo	μένω	καὶ	mando	μασσῶμαι	σουπ.	mansum
pando	πετάννυμι	»	patior	πάσχω	»	passum
pango	πήγνυμι	»	paciscor	ὁμολογῶ	»	pactum
succenseo	ἀγανακτῶ	»	succendo	ὑποκαίω	»	succensum
teneo	ἔχω	»	tendo	τείνω	»	tentum
verbo	σαίρω	»	verto	στρέφω	»	versum
vivo	βιῶ	»	vinco	νικῶ	»	victum

β'. Ὀμοφωνία ἐνεστῶτος.

§ 229. Τὰ ἐπόμενα ρήματα διακρίνονται ἐκ τῆς διαφοροῦ σημασίας καὶ συζυγίας.

Α'. συζ.

Γ'. συζ.

aggĕro (σύνθ. exaggĕro ἐκ τοῦ agger χῶμα) χώννυμι	aggĕro προσκομίζω (σύνθ. ἐκ τῆς ad καὶ gero)
appello προσαγορεύω	appello προσάγω
compello προσφωνῶ	compello συνάγω
colligo συνδέω (cum-ligo)	colligo συλλέγω (cum-lego)
consterno ἐκπλήττω (σύνθ. ἐκ τῆς cum-sterno)	consterno καταστορέννυμι (ἔτε- ρος τύπος τοῦ consterno μετὰ μεταβεβλημένης σημασίας)
ĕdo, (ex-do) ἐκδίδω	ĕdo, ĕdi ἐσθίω
effero ἐξαγριῶ (σύνθ. ἐκ τῆς ex καὶ fero, ὃ ἐκ τοῦ ferus)	effero, effers ἐκφέρω (σύνθ. ἐκ τοῦ ex καὶ fero)
fundo θεμελιῶ (ἐκ τοῦ fundus)	fundo χέω (ἐξ ἄλλης ρ. τοῦ fun- do, as)
mando ἐπιτρέπω (in manum do)	mando μασσῶμαι (ἐκ τοῦ man- do, -ōnis καὶ τὸ ρ. manduco)
obsĕro κλείω (ἐκ τοῦ sĕra)	obsĕro κατασπείρω (ἐκ τοῦ κατωτ. sĕro)
pando κυρτῶ	pando πετάννυμι
sĕro, sevi, satum (insero, sevi, sĕrum)	sĕro (serui, sertum), σύνθ. in- sero, -serui, -sertum
resĕro ἀνοίγω	resĕro φυτεύω
volo, as πέτομαι	volo (vis), vult βούλομαι
victūrus (ἐκ τοῦ vinco)	victūrus (ἐκ τοῦ vivo)
vincit (ἐκ τοῦ vincere) νικᾷ	vincit (ἐκ τοῦ vincere) δεσμεύει.

Σημειωτέον καὶ τοὺς παρκ., οἵτινες εἰ καὶ δὲν εἶναι ὁμώνυμοι, ἔχουσιν ὅμως ὁμοιότητά τινα.

vici (τοῦ vinco)

vixi (τοῦ vivo)

vinxi (τοῦ vincio)

§ 230. Τὰ ἐπόμενα ρήματα διακρίνονται ἐκ τῆς ποσότητος τῆς ριζικῆς συλλαβῆς τῆς συζυγίας καὶ τῆς σημασίας.

Α'. συζ.	Γ'. συζ.
cēdo δός (§ 217,6)	cēdo χωρῶ
cōlo θεραπεύω, οἰκῶ	cōlo ἡθῶ
dīco ἀνατίθηναι (indīco μηνύω, praedīco κηρύττω)	dīco λέγω (indīco ἀναγορεύω, praedīco προσαγορεύω)
edūco ἀνατρέφω	edūco ἐξάγω
lēgo συλλέγω	lēgo ἀποστέλλω
allēgo ἐπιλέγω	allēgo ἐπιπέμπω, ἀναφέρω
relēgo ἀναλέγω, ἀναγινώσκω	relēgo ἀποπέμπω
vādo διαβαίνω	vādo βαδίζω
oblītus (oblīno ἐπιχρίω)	oblītus (oblīviscor λανθάνομαι)
rēfert (ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ προθέ- ματος rē καὶ fero) ἐπαναφέρει.	rēfert (ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς ἀφ. re καὶ τοῦ fero) διαφέρει.

5. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 231. Τὰ ἐπιρρήματα θεωρούμενα κατὰ τὴν σημασίαν εἶναι·

α'.) *Ποιότητος ἢ τρόπου (adv. qualitatis)*, ἃ ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ ἐρώτημα *qui?* πῶς; *quomodo?* ἢ *quemadmodum?* τίνι τρόπῳ; οἷον *ita, sic, οὕτως, ut ἢ uti ὡς, aliter ἄλλως, velut ὡσπερ, vere ἄληθῶς, clare σαφῶς, clam κρυφίως, palam ἐνώπιον, paene, fere, ὡσεὶ, sponte τυχαίως.*

β'.) *Βεβαιωτικὰ (adv. affirmativa)*· οἷον *ita, sic οὕτως, etiam ὁμοίως, sane βέβαια, profecto τῶ ὄντι.*

γ'.) *Ἀρνητικὰ (adv. negativa)*· οἷον *non οὐ, minime παντελῶς, haud, haudquaquam οὐδαμῶς οὐ πᾶν.*

δ'.) *Χρονικὰ (adv. temporis)* ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα *quando?* πότε; *quamdiu?* πόσον χρόνον; καὶ *quoties?* ποσάκις; οἷον *nunc tum ἢ tunc simul (ἐκ τοῦ similis), hodie σήμερον, heri χθές, cras αὔριον, pridie τῆ προτεραίᾳ, postridie τῆ ὑστεραίᾳ, mane πρῶι, modo τώρα, postea ὕστερον, simul ἅμα, olim ποτέ, semper πάντοτε, saepe πολλάκις, iam ἤδη, toties τοσάκις, aliquoties ἐνίοτε.*

ε'.) *Τοπικὰ (adv. loci)* ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα *ubi?* ποῦ; *quo?* ποῖ; *unde?* πόθεν; *qua?* πῆ; *huc* ἐδῶ, *illic-ibi* ἐκεῖ, *ubique* πανταχοῦ, *usquam* πού, *nusquam* οὐδαμοῦ, *procul* μακρὰν, *intus* ἐντὸς ἢ ἔσωθεν, *foris* ἔξω, ἔξωθεν, *foras* θύραζε, *aliqua* ποῖ, *recta*

(via) εὐθύ, dextra ἐπὶ δεξιᾶ, sinister ἐπ' ἀριστερά, horsum (ἐκ συν-
αιρέσεως ἐκ τοῦ hoversum) δεῦρο, aliorsum ἀλλαχῆ.

§ 232. Ἐπιρρήματα ἀντωνυμικὰ ἀρταποδοτικὰ (*adverbia pronomi-
nalia, correllativa*).

Ἐρωτηματικά interrogativa	Ἀναφορικά relativa	Δεικτικά demonstrativa	Ἀόριστα indefinita
ubi? ποῦ;	ubi ὅπου ububi ἰὸπου δὴ- ubicunque) ποτε	ibi ἐνταῦθα ibidem ἐν τῷ αὐτῷ hic ὧδε istic αὐτοῦ illic ἐκεῖ alibi ἀλλαχοῦ	alicubi ποῦ ubique } πανταχοῦ, ubivis } ὀπουδὴποτε ubilibet }
quo? ποῖ;	quo ὅποι quoquo } ὅπου καὶ quocunque) ἄν. ὅποι- δὴποτε	eo αὐτόσε eodem εἰς τὸ αὐτὸ huc ἐνθάδε (ἐπὶ κινήσε- ως), εἰς τόδε istuc καὶ isto αὐτόσε illuc καὶ illo ἐκεῖσε illo ἐκεῖ	aliquo ποῖ quivis ἰπανταχόσε, quolibet ἰὸπου θέλης
unde? πόθεν;	unde ὅθεν, ὀπόθεν undende } ὅθεν καὶ undecunque) ἄν. ὅθεν δὴποτε	inde ἐκεῖθεν, ἐντεῦθεν indidem ἐκ τοῦ αὐτοῦ (τόπου) hinc ἐνθένδε illinc ἐκεῖθεν istinc αὐτόθεν	alicunde ποθὲν aliquande (ποθὲν, ἀπὸ κάπου) undique } πανταχό- undevis } θεν undelibet }
qua? πῆ; (ἐνν. via).	qua ἧ, ὀποι quaqua ἰὸπηδὴ- quacunque) ποτε	ea ταύτη eadem τὴν αὐτὴν ὁδόν, τὸν αὐτὸν τρόπον.	aliqua πῆ quavis } πανταχῆ. qualibet }

6. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 233. Αἱ προθέσεις τῆς λατινικῆς, μετὰ πτώσεων ἐν συντάξει θεω-
ρούμεναι, διαιροῦνται εἰς τὰς μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένας, εἰς τὰς μετ'
ἀφαιρετικῆς, καὶ εἰς τὰς μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς.

α'. Μετὰ αἰτιατικῆς

ante, apud, ad, adversus,
circum, circa, citra, cis,
erga, contra, inter, extra,
infra, intra, iuxta, ob,
penes, pone, post et præter,
prope, propter, per, secundum,
supra, versus, ultra, trans.

ad εἰς, πρὸς (αἰτ.)	erga πρὸς, εἰς (ἐπὶ φιλικῆς	post μετὰ (αἰτ.)
adversus, (-um) πρὸς (αἰτ.)	κινήσεως)	praeter πλὴν, παρὰ (αἰτ.)
ἐναντίον	extra ἐντός	prope πλησίον
ante πρὸ	intra ἐντός	propter ἕνεκα
apud παρὰ (δοτ.)	inter ἐν, μεταξύ	secundum κατὰ (αἰτ.)
circa, circum περὶ (αἰτ.)	iuxta πρὸς (δοτ.) πλησίον	supra ὑπὲρ
circiter περὶ	ob διὰ (αἰτ.), ἕνεκα	trans πέραν
cis ἢ citra ἐντός, ἐπὶ τὰδε	penes παρὰ (δοτ.), ἐπὶ	versus ἢ versum πρὸς
contra ἐπὶ, πρὸς (αἰτ.), ἀν- τικρὸ	per διὰ (δοτ. γεν.)	ultra πέραν.
	pone ὅπισθεν	

Σημ. Ἡ *versum* ἐπιτάσσεται τῆς συντακτικῆς πτώσεως καὶ μόνον μετὰ ὀνομάτων πόλεων ἀπαντᾷ.

6'). Μετὰ ἀφαιρετικῆς.

absque, a, ab, abs et de
coram, cum, ex et e
sine, tenus, pro et prae.

absque χωρὶς, ἄνευ	prae ἕνεκα, πρὸς	ex=ἐκ, ἐξ πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου,
coram ἐνώπιον	pro ὑπὲρ, ἀντι	e πρὸ συμφώνου,
cum σύν, μετὰ	sine ἄνευ	a πρὸ συμφώνου, ab πρὸ φωνήεντος καὶ τοῦ h,
de ἀπό, περὶ	tenus μέχρι	abs πρὸ τῆς ἀντων. le, ἀλλὰ καὶ a te.

Σημ. Ἡ πρόθεσις *cum* συντασσομένη μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν τῶν προσωπικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν πάντοτε ἐπάγεται ἐν συνθέσει, ὅσον *mecum* μετ' ἐμοῦ, *secum*, *tecum*, *nobiscum*, *vobiscum*, *quacum*.

γ'. Μετὰ αἰτιατικῆς ἅμα καὶ ἀφαιρετικῆς.

in εἰς, κατὰ

μετ' ἀφ. στάσιν | in terra ἐν τῇ γῇ

μετ' αἰτ. κίνησιν | in terram εἰς τὴν γῆν

sub ἐπὶ τόπου, ὑπὸ τι, ὑποκάτω

ἐπὶ χρόνου=περὶ.

subter ὑπό, ὑποκάτω

super ὑπὲρ, περὶ τινος.

7. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

§ 234. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι παρατακτικοὶ συνδέοντες προτάσεις ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὑποτακτικοί, προσθέτοντες εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ἄλλην, ὡς ἀπὸ ταύτης ἐξηρητημένην.

α'. Παρατακτικοὶ σύνδεσμοι.

α.) Συμπλεκτικοὶ (*coniunctiones copulativae*).

et, ac, atque καί, que τε, etiam, quoque ἐπιδοτικός, προσέτι, καὶ nec, neque οὔτε.

Σημ. α. Ὁ que τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν λέξιν ἐγκλιτικῶς.

Σημ. β. Ἡ ἀμοιβαία σύνδεσις γίνεται καταφατικῶς μὲν διὰ τοῦ et-et καί-καί, et-que

καί-τε ἢ que-et τε-καί, tam-quam τοσοῦτον-ὅσον, quum (cum)-tum καί-καί, modo -modo, tum-tum, nunc-nunc, ἀπόφατικῶς δὲ διὰ τοῦ neque-neque, nec-nec οὔτε-οὔτε, et-neque καί-καί οὔ, neque-et οὔτε—τε (καί).

Σημ. γ'. 'Ο atque ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου· ὁ δὲ ac μόνον πρὸ συμφώνου· ὁ neque=et non· ὁ δὲ neve=et ne.

Σημ. δ'. 'Ο μὲν etiam ἀπαντᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πρὸ τῆς λέξεως, εἰς ἣν ἀνήκει, ὁ δὲ quoque πάντοτε μετ' αὐτήν—etiam ego, ego quoque.

β'.) Διαζευκτικοὶ (con. disiunctivæ).

aut, vel, ve ἢ (ὁ ve κεῖται πάντοτε μετὰ τὴν λέξιν, προσηρητημένος), sive, (ἀρχ. seu) εἶτε, ἤ.

Σημ. aut.....aut, vel—vel ἢ (ἤτοι)—ἤ, sive—sive εἶτε—εἶτε.

γ'.) Ἐραντιωματικοὶ (coniunct. adversitivæ).

at, verum, vero, sed, autem αὔτε, ἀλλά, tamem ὅμως, attamem, verumtamem ἀλλ' ὅμως, non solum (non modo, non tantum)—sed (verum) etiam οὐ μόνον (οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι)—ἀλλὰ καί.

Σημ. Οἱ σύνδεσμοι sed, verum καὶ at κεῖνται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου, οἱ δὲ autem καὶ vero μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις.

δ'.) Αἰτιολογικοὶ (coniunct. causales).

nam, enim γάρ, namque, etemin καὶ γάρ, quippe.

Σημ. 'Ο nam, namque καὶ etenim τίθενται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁ δὲ enim πάντοτε μετὰ μίαν λέξιν· nam ipse dixit, ἀλλὰ ipse enim dixit.¹

ε'.) Συλλογιστικοὶ (coniunct. conclusivæ).

ergo ἄρα, igitur λοιπόν, itaque ὅθεν, ideo, idcirco, quocirco, hinc, inde, proinde, propterea, quare, quamobrem τούτου ἕνεκα.

Σημ. α'. Οἱ μὲν ἄλλοι τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, ὁ ergo δὲ καὶ igitur μετὰ μίαν συνήθως ἢ πλείους λέξεις, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε ἐν ἀρχῇ· omnes igitur, adsunt itaque ἢ ergo omnes adsunt.

Σημ. β'.) Τὸ prinde μόνον εἰς προτάσεις μετὰ προστακτικῆς ἢ ὑποτακτικῆς.

Σημ. γ'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ob eam rem, ob eam causam, quapropter, quam ob rem, quam ob causam.

β'.) Ἵποτακτικοὶ σύνδεσμοι.

α'.) Τελικοὶ (coniunct. finales).

ut, uti ἵνα, ne ἵνα μὴ, neve, neu ἵνα μὴ, quo ὅπως, quominus ὅπως μὴ.

β'.) Χρονικοὶ (coniunct. temporales).

quando, ὅτε, ut, uti, ubi ὡς, antequam, priusquam πρὶν (ἢ), dum ἐν ᾧ, ἕως, donec, quoad ἕως ἄν, postquam, posteaquam ἐπει, ἀφ' οὗ, ut, ubi, quum primum, simulac, simulat que, cum simul ut ὡς πρῶτον, quotiens ὁσάκις.

γ'.) Συγκριτικοὶ (coniun. comparativæ).

ut, uti ὡς, sicut, velut καθὼς, quam ὅσον, quomodo ᾧ τρόπῳ, qua si, ac si, ut si ὡς εἴ.

Σημ. ut ἀναφέρεται εἰς τὸ ita καὶ sic· ἀπαντῶσι δὲ καὶ τὰ τρία μετὰ ρήματος· ut dixi, ita dixi, sic dixi.

1) Οἱ αἰτιολογικοὶ καὶ συλλογιστικοὶ εἶναι παρατακτικοὶ καὶ ὑποτακτικοί.

δ'.) Ἑρωτηματικοὶ (*coniunct. interrogativæ*).

utrum, utrum—ne, utrum—an, ne—an πότερον—ἤ, num, numne, ne nonne ἄρα μή.

ε'.) Αἰτιολογικοὶ (*coniunct. causales*).

quia, quod, quum (cum) διότι, ἐπεὶ, quoniam ἐπειδή, quamdoquidem ἐπειδή ποτε, si quidem.

στ'.) Ἱποθετικοὶ (*coniunct. conditionales ἢ hypotheticæ*).

si ei, sin ἐάν ὅμως, nisi (ni) εἰ μή, si non εἰ μή, dum, modo (uti, quommodo εἰ μόνον, μόνον εἰ μή, dumne, modone, dummodone, si modo εἰ μόνον, quod si ἐάν δέ, si minus ἐάν δὲ μή.

ζ'.) Ὁμολογητικοὶ (*coniunct. concessivæ*).

etsi, etiamsi, tametsi καὶ εἰ, καὶ ἐάν, quamquam, licet εἰ καί, quamvis, quantumvis, quamlibet, quam (cum) καὶ τοι, ut ὅωμεν.

η'.) Συμπερασματικοὶ (*con. concessivæ*).

ut, ut non, quin ὥστε (μή).

8. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑ

§ 235. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι τὸ μὲν φωναὶ φυσικαὶ καὶ αὐτὰ εἶναι καὶ λέγονται κύρια ἐπιφωνήματα, τὰ δὲ ἄλλα μέρη λόγου καὶ ὀνόματα θεῶν ἢ φράσεις λαβοῦσαι καὶ ἐπιφωνημάτων σημασίαν.

§ 236. Α'. Τὰ κύρια ἐπιφωνήματα εἶναι σημαντικὰ.

α'.) Χαράς· io, iu, ha ἢ ha hate ᾗ, enoe=εὐοί, evax=εὐάν.

β'.) Δύπης, οἴκτου· uæ οὐαί, heu φεῦ, eheu, ohe, hau.

γ'.) Θαυμασμοῦ· o, eu, ecce, aha (ᾗ ᾗ), atat, papæ vah.

δ'.) Ἀποστροφῆς· phui, apāge.

ε'.) Εὐφημίας· eia εἶα, euge εὐγε.

ς'.) Κλητικά· ou=ὦ, heu ὦ οὔτος, eho, ehodem=εἰ.

Β'. Ἄλλα μέρη λόγου, ὡς ἐπιφωνήματα λαμβανόμενα, εἶναι pax σίγα, hercūles, hercle Ἡράκλεις, per deum, πρὸς θεοῦ, καὶ ἄλ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 236. Τῶν λέξεων αἱ μὲν εἶναι πρωτότυποι (*vocabula primitiva*), αἱ δὲ παράγωγοι (*vocabula derivata*). Παράγονται δὲ νέαι λέξεις τὸ μὲν διὰ προσαρτήσεως παραγωγικῶν τινῶν καταλήξεων εἰς τὴν ρίζαν τῶν ἀρχικῶν καὶ πρωτοτύπων λέξεων, τὸ δὲ διὰ συνθέσεως δύο λέξεων εἰς μίαν σύνθετον (*voc. compositum*) καλουμένην.

Α'. Παραγωγή.

α'. Παραγωγή οὐσιαστικῶν.

§ 237. Οὐσιαστικὰ παράγονται τὸ μὲν ἀπὸ ρημάτων (*substantiva verbalia*), τὸ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων (*substantiva nominalia*).

Α'.) Οὐσιαστικὰ ἀπὸ ρημάτων (*Substantiva verbalia*).

§ 238. α'. Κυριώτεραι καταλήξεις τῶν ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος παραγομένων οὐσιαστικῶν εἶναι:

1. Ἡ κατάληξις *OR* προσαρτωμένη εἰς τὸ θέμα ἀμεταβάτων ρημάτων (μάλιστα τῆς α', β' καὶ γ' συζ., οὐχὶ δὲ τῆς δ') σημαίνει *πρᾶξις* ἢ *κἀτάστασις* τοῦ σημαινομένου ὑπὸ τῆς ρίζης, οἷον· *amor* ἀγάπη, *clamor* κραυγή, *dolor* λύπη, *pavor* φόβος, *timor* φόβος.

Σημ. *decor*, γεν. *oris* εὐπρέπεια (ἄλλα *decus* γεν. *decoris* κόσμημα). Τινὰ ἔχουσι καὶ *os*: *colos*=*color* χρῶμα, *honos*=*honor* τιμή.

2. Ἡ *ium* σημαίνει τὴν *πρᾶξις*, οἷον· *gaudium* χαρά, *desiderium* πόθος, *odium* μῖσος, *studium* σπουδή, *obsequium* θεραπεία, *solatium* παραμυθία· πρὸς δῆλωσιν τοῦ τόπου σχηματίζονται ρηματικὰ εἰς *orium*, οἷον· *auditorium* ἀκροατήριον.

3. Αἱ *men* (γεν. *minis*=ἔλλ. μα) καὶ *mentum* σημαίνουσι τὸ *πρᾶγμα*, οἷον· *flumen* ρεῦμα, *lumen* (ἀντι *lucmen*) φῶς, *fulmen* κεραυνός, *solamen* παραμύθιον, *adiumentum* βοήθημα, *ornamentum* κόσμημα, *monumentum* μνημεῖον, *instrumentum* ἐργαλεῖον, *alimentum* τροφή, *documentum* διδασκαλία.

Ἐνίοτε εἰς τὸ αὐτὸ ρῆμα προσαρτῶνται ἀμφοτέροι· medicamen καὶ medicamentum ἱαμα, tegumen (tegimen) καὶ tegumentum κάλυμμα, velamen καὶ velamentum κάλυμμα.

4. Αἱ ūlum, būlum καὶ cūlum, καὶ συγκοπῆ clum, brum, crum σημαίνουσι τὸ μέσον ἢ ὄργανον, σπανιώτερον δὲ καὶ τὸν τόπον, οἶον· vinculum καὶ vincum ὁ δεσμός, venabulum σιθύνη, stabulum σταθμός, operculum πῶμα, vehiculum ὄχημα, cubiculum θάλαμος, periculum καὶ periculum κίνδυνος, flabrum πνεῦμα, ventilabrum πτύον, lavacrum λουτρόν, involucrem εἴλημα, κάλυμμα, sepulcrum τάφος.

5. Ἡ trum σημαίνει μέσον, οἶον· claustrum (ἀντὶ claudtrum) κλειθρον, rostrum ἔμβολον, aratrum ἄροτρον, rastrum δίκελλα.

6. Αἱ īgo καὶ īdo σημαίνουσι πρᾶξιν ἢ κασάστασιν, οἶον· origo (orior) ἀρχή, vertigo στροφή, cupido ἐπιθυμία, libido ἔρσεις.

§ 239. 6'. Καταλήξεις τῶν ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ σουπίνου παραγομένων οὐσιαστικῶν εἶναι αὗται·

1) Ἡ κατάληξις OR (γινομένη sor καὶ tor ἑλλ.-τωρ, γεν. τωρ-ος) σημαίνει τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον (=ἑλλ. τῆς, τῆρ, τωρ, εὐς), οἶον· amator ἐραστής, adiutor βοηθός, doctor διδάσκαλος, monitor νουθετητής, lector ἀναγνώστης, victor νικητής, cursor δρομεύς, auditor ἀκροατής, largitor χορηγός.

Σημ. α'. Τῶν εἰς tor (καὶ sor) οὐσιαστικῶν πολλὰ σχηματίζουσι θηλυκὸν εἰς trix (τρία, τειρα, τρίς), οἶον· amatrix ἐράστρια, victrix νικήτρια, inventor εὐρετής inventrix, expulsor ὁ ἐξελαύνων, expultrix. Τὰ οὐσιαστικά ταῦτα ἐνίοτε ἀπαντῶσιν ὡς ἐπίθετα μετ' ἄλλων οὐσιαστικῶν ἐνούμενα, οἶον· victor exercitus, victrices literae· μάλιστα δὲ μετὰ τοῦ animus, οἶον· admirator animus.

Σημ. β'. Τινὰ ὀνόματα προσώπων εἰς tor (ator, itor), σπανιώτερον γίνονται καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν τῆς α' καὶ β' κλ., οἶον· aleator κυδευτής (alea), viator ὁδοιπόρος (via), καὶ μετὰ τοῦ συνδετικῶ i· ianitor θυρωρός (ianua), gladiator (gladius) μονομάχος, funditor (funda) σφενδονήτης.

Σημ. γ'. Σπανιώτερον γίνονται ἐκ ρημάτων ὀνόματα προσώπων 1) εἰς a, γεν. ae· scriba γραφεύς (scriptor), advena (adventor) ἔπηλος, conviva συμπότης, convictor σύσσιτος, perfuga, transfuga αὐτόμολος· 2) εἰς us, γεν. i· coquus (coctor) μάγειρος, servus δούλος· 3) εἰς o· bibo (bibitor) πολυπότης, erro (errator) πλάνος. Ἐτι δὲ καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν· ludio ὑποκριτής, centurio ἐκατόνταρχος.

2) Αἱ io (ἀντὶ ion, γεν. ionis (§ 59, σημ. β')), us, γεν. ūs σημαίνουσι πρᾶξιν ἢ κατάστασιν τοῦ ρήματος ἀφρημένως (=ἑλλ. σις, μος, μα), οἶον· administratio διοικήσις, divisio διαίρεσις, cultus θεραπεία, acclamatio εὐφημία, fletus κλαυθμός, visus ὄρασις.

Καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ρῆμα (io, us καὶ ura), actio καὶ actus πράξις, consensio καὶ consensus συμφωνία, motio καὶ motus κίνησις, statio, status, statura· censio, census, censura τιμητεία, positio, positus, positura θέσις, contemptio contemptus καταφρόνησις.

Σημ. α'. Τινὰ τῶν εἰς io παράγονται καὶ ἐκ τοῦ θέματος, οἷον· legio (lego) ἡ λεγεῶν, oblivio λήθη, opinio δόξα, regio (rego) χώρα.

Σημ. β'. Σπανιώτεροι καταλήξεις εἶναι

1) ἡ ura· pictura	γραφὴ	natura φύσις	cultura θεραπεία
	sepultura τάφος	mercatura ἐμπορία	armatura ὅπλις.
2) ἡ ela εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίου ἢ τοῦ ρήματος προσαρτωμένη·	corruptela διαφθορά,	querela μέμφις.	

B', Οὐσιαστικὰ ἀπὸ ὀνομάτων (*substantiva nominalia*).

§ 240. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὸ μὲν παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, τὸ δὲ ἐξ ἐπιθέτων.

α'. Ἀπὸ οὐσιαστικῶν.

§ 241. α'. Ὑποκοριστικὰ (*deminutiva*) φυλάττοντα τὸ γένος τῶν πρωτοτύπων λήγουσιν·

α) εἰς ūlus ūla ūlum, (φωνήεντος δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως ἡγουμένου εἰς ōlus, ōla, ōlum) γινόμενα ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς α'. καὶ β'. κλ., σπανίως δὲ τῆς γ'. οἷον· puer-puerulus παιδίον, vox vocis vocula λεξείδιον, atrium atriolum μικρὸς πρόδρομος, rex regis regulus βασιλίσκος, silva silvula μικρὸς δριμών, saxum saxulum πετρίδιον, oppidulum πολίγνη, caput capit-is capitulum κεφάλαιον (βιβλίου), filius filiŏlus υἱίδιον, gladiolus μαχαίριον, linea lineola μικρὰ γραμμὴ, gloria-gloriola μικρὰ δόξα, bestia-bestiola ζώφιον.

β.) Εἰς culus, a, um γινόμενα μόνον ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς γ', σπανιώτερον δὲ τῆς δ'. καὶ ε'. κλίσεως, οἷον· later laterculus πλίνθιον, frater fraterculus ἀδελφίδιον, soror sororcula μικρὰ ἀδελφή, mater matercula μητράριον, flos flosculus ἀνθύλιον, pons ponticulus γεφύριον, mulier muliercula γύναιον, os-osculum στομίον, vas vasculum μικρὸν ἄγγειον, ossiculum ὀστάριον, dies-diecula ἡμερίδιον.

γ.) Εἰς ellus, ella, ellum γινόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως, οἷον· ager-agellus ἀγρίδιον, liber-libellus βιβλίριον, oculus ocellus ὀμμάτιον, asinus asellus ὄναριον, culter cultellus μαχαίριδιον, catena catella ἀλύσιον, pagina pagella σελίδιον, fabula

fabella μυθάριον, tabula tabella πινάκιον, labrum labellum χειλάριον, sacrum sacellum μικρὸν ἱερόν, flagrum flagellum μαστίγιον.

Σημ. α'. Εἰς illus, illa, illum λήγουσιν ὀλίγα, οἷον lapis lapillus λιθάριον, signum-sigillum ἀγαλμάτιον, anguis-anguilla ἡ ἔγγελυς, tignum tignillum δοκίδιον.

Σημ. β'. Εἰς unculus, uncula λήγουσι μόνον τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ὁ ληγόντων ὀνομάτων, οἷον sermo-sermunculus λογιδριον, homo-homunculus ἀνθρωπάριον, quæstiuncula ζητημάτιον.

Σημ. γ'. Ἀπὸ ὑποκοριστικῶν γίνονται νέα ὑποκοριστικά, οἷον cista-cistella cistellula μικρὰ κίστη, κιθώτιον, puer-puella-puellula κορίσκη.

Σημ. δ'. Ὑποκοριστικά γίνονται καὶ ἀπὸ τινῶν ἐπιθέτων καὶ συγκριτικῶν, οἷον parvulus καὶ paulus, miser misellus, pulcher pulchellus, bellum bellus, maius maiusculus, longius longiusculus, melius meliusculus, minus minusculus.

ε'.) Ἄλλαι καταλήξεις τῶν ἀπὸ οὐσιαστικῶν εἶναι·

1) Ἡ ium προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα προσώπων δηλοῖ τὴν συνάφειαν καὶ σχέσιν αὐτῶν, εἰς δὲ τὰ εἰς tor τὸν τύπον τῆς ἐνεργείας, οἷον

collega-collegium	ἑταιρεία	sacerdotium	ἱερατεία	servitus-servitium	δου-
auditor-auditorium	ἀκρο-	minister-ministerium	ὑ-	λεία	
ατήριον		πουργία		exsul exsilium	φυγή.
conviva-convivium	συμπόσιον	consors-consortium	κοινωνία.		

2) Ἡ ile εἰς ὀνόματα ζώων (κτηνῶν) προσαρτωμένη δηλοῖ τὸν σταθμὸν αὐτῶν, οἷον·

bos-bubile (bovine)	βου-	sus suile ὁ	συφεός, τὸ ὑο-	ovis ovile τὸ	αὔλειον
στάσιον		φορβεῖον,		equus equile ὁ	ἵππῶν.

Εἰς ῥήματα δὲ προσαρτωμένη δηλοῖ τὸν τόπον, ἔνθα ἐκτελεῖται ἡ πράξις, οἷον cubile κοιτῶν, sedile ἐδωλίον.

3) Ἡ ātus (γεν. ūs) εἰς ὀνόματα προσώπων προσαρτωμένη δηλοῖ τὸ ἐπάγγελμα ἢ τὸ ἀξίωμα, οἷον·

consulatus	ὑπατεία	pontificatus	ἡ ἀρχιερωσύνη	tribunatus	ἡ δημαρχία
magistratus	ἀρχή.				

Ὡσαύτως καὶ questura ταμεία, dictatura δικτατορία.

4) Ἡ īna δηλοῦσα πράξιν καὶ τὸν τόπον τῆς ἀσκήσεως, οἷον·

medicina	ἱατρική καὶ ἱατρεῖον	piscina	ἰχθυοτροφεῖον	sutrina	τὸ σκυτοτόμιον
officina	ἐργασία καὶ ἐργαστήριον	disciplina	παιδείσις	tonstrina	κουρέτιον
doctrina	διδασκαλία.				

§ 242. β'.) Περιεκτικὰ καταλήξεις εἶναι

1) Ἡ arium δηλοῦσα τόπον ἀθροίσεως τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου ἢ ταμεῖον· arma-armarium σκευοθήκη, aes aerarium ταμεῖον.

2) Ἡ etum (ἑλλ. ὦν) εἰς ὀνόματα φυτῶν προσαρτωμένη δηλοῖ τόπον περιέχοντα πληθὺν τῶν αὐτῶν φυτῶν, οἷον·

myrtetum	μυρσινῶν	vinetum	ἀμπελῶν	fruticetum	λόχη
quercetum	δρυμῶν	dumetum	ἀκανθεῶν	olivetum	ἐλαιῶν.

γ'.) Τὰ πατρωνυμικά (patronimica), τὰ μὲν ἀρσενικά λήγουσιν εἰς

des, γεν. dae καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλ., τὰ δὲ θηλυκὰ εἰς is, γεν. idis, ἢ idos καὶ as, γεν. adis καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλ. γινόμενα ἐκ τῶν ἀρσενικῶν πατρωνυμικῶν μεταβολῇ τῆς καταλήξεως ades εἰς as, ides εἰς is καὶ ides εἰς eis, οὕτως·

Thestius,	ἀρσ.	Thestiades,	θηλ.	Thestias,	γεν.	Thestiadis
Cecrops,	»	Cecropides,	»	Cecropis,	»	Cecropidis.
Tantalus,	»	Tantalides,	»	Tantalus,	»	Tantalidis.
Nereus,	»	Nerides,	»	Nereis,	»	Nereidis.
Atlas,	»	Atlantiades,	»	Atlantias,	»	Atlantiadis

[καὶ -is, idis.]

Σημ. Τινὰ θηλυκὰ πατρωνυμικὰ ἐξ ὀνομάτων εἰς us καὶ eus λήγουσιν εἰς ine ἢ ione, ὡς· Neptunus Neptunine, Nereus Nerine, Acrisius Acrisione.

β'. Ἀπὸ ἐπιθέτων.

§ 243. Τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ δηλοῦσι τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐπιθέτου ἀφρημένως καὶ σχηματίζονται προσαρτωμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου τῆς καταλήξεως.

1) tās, (γεν. tat-is, ἑλλ. της, γεν. τητ-ος) καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ī, itas, ἢ ἡγουμένου etas (ἐκ τῶν εἰς ius ἐπιθέτων), stas δὲ ἐκ τῶν εἰς stus.

liber-libertas	ἐλευθερία	crudelis-cruelitas	σκλη-	venustus-venustas	χάρις
pauper-paupertas	πενία		ρότης	atrox-atrocitas	σκληρότης
bonus-bonitas	ἀγαθότης	varius-varietas	ποικιλία	(maius) maiestas	μεγα-
verus-veritas	ἀλήθεια	pious-pietas	εὐσέβεια		λειότης·
novus-novitas	νεότης	socius-societas	συμμαχία	honus (ἐξ οὗ honestus)	
asper-asperitas	τραχύτης	vetustus-vetustas	παλαι-	honestas	τιμιότης
celer-celeritas	ταχύτης		ότης		

οὕτω καὶ potens (potent-tas) potestas δύναμις, (volens) volunt-tas voluntas θέλησις, iuvenis-iuven-tas. Τὸ egens-egenstas ἔνδεια (ἀντι egent-tas).

Σημ. Ἀπαντᾷ καὶ εἰς us γεν. utis· salus (salv-us), καὶ tus. γεν. utis· vir-tus, iuven-tus, senec-tus.

2) ia, (ἑλλην· ἰα) ἐξ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, οἶον·

audax-audacia τόλμη, concors-concordia ὁμόνοια, prudens-prudentia φρόνησις· οὕτω καὶ miseria ἀθλιότης, insania μανία, sapientia σοφία, benevolentia εὐμένεια, elegantia κομψότης.

3) itia, (ὡς καὶ ities, γεν. ei) σπανιωτέρα, οἶον·

avarus avaritia φιλαργυρία, amicitia φιλία, iustitia δικαιοσύνη, duritia καὶ durities σκληρότης.

4) tūdo καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ī, itudo, οἶον·

fortis-fortitudo ἀνδραγαθία, altus-altitudo ὕψος, similis-similitudo ὁμοιότης.

magnus-magnitudo μέγεθος, beatus-beatitudo εὐδαιμονία, aeger-aegritudo pulcher-pulchritudo· καὶ ἐκ ρημάτων οὕτως, ἐκ τοῦ (valeo valetudo), consu- esco, consuetus-consuetudo συνήθεια.

Σημ. α'. Μόνον ἔν τισι ἀπαντᾷ itas καὶ tudo· claritas καὶ claritudo, firmitas καὶ firmitudo.

Σημ. β'. Σπάνια εἶναι αἱ edo καὶ monia (καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i· imonia), οἷον· dulcedo γλυκύτης, albedo λευκότης, acrimonia δριμύτης. Καὶ ἀπὸ ρημάτων· par- cere parsimonia φειδώ, queri querimonia μομφή.

5) Εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιθέτον προσαρτῶνται διάφοροι καταλήξεις, οἷον· (σπαν.) sanctimonia ἀγιωσύνη, sanctitas (Κικ.), sanctitudo.

Β'. Παραγωγὴ ἐπιθέτων

§ 244. Ἐπιθέτα παράγονται ἀπὸ ρήματα (adiectiva verbalia) ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (adiectiva nominalia).

§ 245. Α'. Ἐπιθέτα ἀπὸ ρημάτων. Καταλήξεις δ' εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1) bundus καὶ cundus ἐπιτείνουσαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν σημασίαν τοῦ ἐνεστώτος τῆς μετοχῆς, οἷον·

mirabundus (mirari) θαυμάζων, venerabundus, furibundus, moribundus, tremebundus, verecundus (vereri) αἰδέμων, iracundus (irascere) ὀργίλος, iucundus (iuvare) (ἀντι iuvicundus=iuvans) εὐχαρῖς, rubicundus (rubere).

2) idus δηλοῦσα κατάστασιν ἢ ποιότητα, οἷον·

calidus θερμός, rapidus ὀρμητικός, validus ὑγιής, timidus δειλός, avidus ἐπι-θυμητικός, frigidus ψυχρός, sordidus ρυπαρός, madidus ὑγρός.

3) ilis καὶ bilis, δηλοῦσαι τὸ δυνατόν γενέσθαι (ἔλλ. τός, ιμος) (πα-θητικῶς), οἷον·

docilis εὐδίδακτος, fragilis εὐθραυστος, utilis χρήσιμος, facilis εὐκόλος

mobilis (ἀντι movibilis) εὐκίνητος, amabilis ἀγαπητός.

Τινὰ μόνον εἶναι ἐνεργητικά· credibilis πιστευτός, incredibilis ἀπίστευτος, ferti- lis εὐφορος

Σημ. Τινὰ ἔχουσι τὴν σημασίαν τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος· terribilis φοβερός, praestabilis υπερβάλλων. Ἄλλα πάλιν τὴν τοῦ παθ. παρκ. τῆς μετοχῆς· coctilis (co- quere), fictilis (fingo).

4) ax καὶ span. ūlus δηλοῦσαι τὴν πρὸς τι κλίσιν, μάλιστα δὲ πλημ-μελῆ (ἔλλ. λος), οἷον

audax (audere) τολμηρός, edax ἀδηφάγος, loquax φλύαρος, vorax ἀδηφάγος, fu- rax κλεπτικός, mendax δητικός, fallax ἀπατηλός,

credulus εὐπιστος, querulus μεμψίμοιρος, sedulus ἐπιμελής, flebilis ἀξιοδάκρυτος, garrulus στωμύλος.

Σημ. Σπανιώτερα κατάληξις εἶναι ἡ uus ἔχουσα ὅτε μὲν ἐνεργητικὴν, ὅτε δὲ παθητικὴν σημασίαν, οἷον·

(congruo) congruus σύμφωνος, vacuus κενός, irriguus (irrigo) ἀρδευτός, (noceo), nocuus βλαβερός καὶ innocuus ἀβλαβής, assiduus (assideo) ἐνδελεχής, arduus

(ἀΐρω) ἀνάπτυξ. Ἡ uus δηλοῖ καὶ τὸ δυνατόν γενέσθαι dividuus διαιρετός, indivi-
duus ἀδιαίρετος, conspicuus καταφανής.

2) ἡ ulus ἔχουσα τὴν σημασίαν τῆς ἐνεργ. μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος, ἢ σημαίνουσα τὴν
κλίσιν pendulus κρεμάμενος, credulus εὐπίστος, patulus ἀνοικτός, bibulus φιλο-
πότης, sedulus (sedeo) ἐπιμελής.

Β΄.) Ἐπίθετα ἀπὸ ὀνομάτων (*adiectiva nominalia*).

§ 246. α. Ἀπὸ προσηγορικῶν. Καταλήξεις εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1) ēus (ἑλλ. εος-οῦς, ιως) δηλοῦσαι τὴν ὕλην ἢ ὁμοιότητα καὶ τὸ
ἀνῆκον εἰς τι, οἶον·

ferreus σιδηροῦς, aureus χρυσοῦς, argenteus ἀργυροῦς, vitreus ὑαλοῦς, piceus
πισσοειδής, igneus πύρινος, cinereus τεφρώδης, plumbeus μολυβδόγυς, ligneus ξύ-
λινος, niveus χιονώδης.

chartaceus ἐκ χάρτου (χάρτινος), membranaceus ὑμένιος, hordinaceus κριθίνος.
latericius πλίνθιος, tribunicius δημαρχικός

Ἐπίθετά τινα τῶν εἰς icus παράγονται καὶ ἐκ τοῦ σουπίνου, ἀλλὰ τὸ ἰ ἐν τῇ προπα-
ραληγούσῃ ἔχουσι μακρόν, οἶον· commenticius πλαστός, adventicius ἐξωτικός.

Σημ. Τῶν ἐπιθέτων τούτων τινὰ ἔχουσι διπλοῦν τύπον εἰς neus καὶ nus· eburneus
καὶ eburnus ἐλεφάντινος, ficulneus καὶ ficulnus σύκινος, iligneus καὶ ilignus
πρίνιος.

Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ inus· lignum cedrinum, cupressinum, faginum.

2) ius (=ιος), icus, illis, elis, ālis, āris, ānus, ivus, itimus,
(itumus), ātilis, ensis, ester, arius δηλοῦσαι τὸ ἀνῆκον εἰς τι, οἶον·

patrius πατριός, regius βασιλείος, oratorius ρητορικός.

bellicus πολεμικός, civicus πολιτικός, domesticus οἰκιακός.

puerilis παιδικός, virilis ἀνδρικός, servilis.

fidelis πιστός

navalis ναυτικός, mortalis θνητός, regalis βασιλικός,

puellaris κορασιώδης, popularis δημοτικός, militaris στρατιωτικός.

humanus ἀνθρώπειος, montanus ὄρεινός, urbanus ἀστυκός, rusticanus ἀγροίκος.

aestivus θερινός, tepestivus ὥρατος.

legitimus νόμιμος, maritimus θαλάσσιος, finitimus ὄμορος.

fluviatilis ποτάμιος, aquatilis ἑνυδρὸς.

forensis ἀγοραῖος, castrensis στρατοπεδικός.

campester πεδινός, pedester πεζικός, equester ἵππικός.

Σημ. α. Τῶν εἰς ilis ἐπιθέτων τὰ μὲν παραγόμενα ἐκ ρημάτων ἔχουσι τὸ ἰ τῆς παραλη-
γούσης βραχὺ (§ 196, 3), τὰ δὲ ἐξ ὀνομάτων μακρόν, πλὴν τοῦ humilis καὶ parilis,—
Τῶν δὲ icus τὰ μὲν ἐκ ρημάτων καὶ προθέσεων παραγόμενα ἔχουσι τὸ ἰ μακρὸν· οἶον ami-
cus, pudicus, anticus, posticus, τὰ δὲ ἐξ ὀνομάτων βραχὺ.

Σημ. β. Τὰ εἰς arius λαμβάνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐσιαστικῶς καὶ δηλοῦσιν ἐπάγ-
γελμα, οἶον·

aerarius (homo) χαλκουργός, argentarius ἀργυροχόος, τραπεζίτης, coriarius
βυρσοδέψης, ostiarius θυρωρός, carbonarius ἀνθρακεύς.

3) *ōsus* καὶ *ulentus* δηλοῦσαι *πλησμονήν*, οἶον

aquosus ὑδρώδης, *bellicosus* φιλοπόλεμος, *lpidosus* λιθώδης, *pericolosus* κινδυνώδης, *artificiosus* εὔτεχνος, *portuosus* πολυλίμενος, *aerumnosus* πολύμοχθος.

fraudentus ἀπατηλός, *opulentus* δυνατός (*opes*), *pulvenulentus* κονιορτώδης, *turbulentus* ταραχώδης.

Ἡ δὲ *olentus* εἰς τὰ *violentus* βίαιος, *vinolentus* οἰνώεις, *sanguinolentus* αἱματώεις.

4) *ātus*, *ītus* (ἐκ τῶν *is* οὐσιαστ.), *ūtus* καὶ *stus* δηλοῦσαι τὸν ἔχοντά τι οἶον

harbatus πωγωνοφόρος, *falcatus* δρεπανηφόρος.

auritus ὠτώεις, (ἀλλὰ *auratus* ἐκ τοῦ *aurum* κεχρυσωμένος), *pellitus* δερματοφορῶν, *crinitus* εὐχομος,

nasutus μακρόρρις, *cornutus* κερασφόρος, *augustus* στενός, *molestus* ὀχληρός.

5) *īnus* καὶ *īnus* δηλοῦσαι τὸ ἀνῆκον εἰς τι ἢ τὸ ἐκ τινος (μόνον) ἔμψυχον γινόμενον· ἢ *īnus* μόνον εἰς ὀνόματα φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν δηλοῦσαι τὴν ὕλην· οἶον *cedrinus*, *feginus*, *adamantinus*, *cristallinus*.

asininus ὄνειος, *equinus* ἵππειος, *taurinus* ταύρειος, *haedinus* ἐρίφειος, *anserinus* χήνειος, *anatinus* νησσαίος, *vitulinus* μόσχειος (ἀντὶ ταύτης *ovillus* προβάτειος, *suillus* χοίρειος, *bubulus* βόειος), καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ *caro* (*taurina*, *anserina*, *equina*, *vitulina*) κρέας, ταύρειον, χήνειον, *marinus* θαλάσσιος, *divinus* θεῖος, *masculinus* ἄρσεν, *femininus* θηλυκός.

Σημ. α'. Ἡ *tinus* δηλοῦσα χρόνον προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα καὶ ἐπιρρήματα· οἶον *annotinus* περισυνός, *hornotinus* τήτινος, *crastinus* ὁ αὔριον, *perentinus* ὁ μεταύριον, *diutinus* χρόνιος, *pristinus* πρότερος· *tinus*, μακρὸν τὸ ἰ ἔχουσι μόνον τὰ *repentinus* αἰφνίδιος, *matutinus* (*maturus*) ἑωθινός, *vesperinus* ἑσπερινός, ἔτι δὲ καὶ *clandestinus* λαθραῖος καὶ *intestinalis* (*intus*) ὁ ἔνδον.

Σημ. β'. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιθέτων παράγονται μόνον τὰ ὑποκοριστικά § 241, σημ. δ'.

§ 247 β'. Ἐπίθετα ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν, ἐθνῶν, τόπων, πόλεων καὶ χωρῶν. Καταλήξεις εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1. *iānus* (σπανίως *ānus* καὶ *īnus*) εἰς ὀνόματα ἀνδρῶν (δηλ. ἐπωνυμίων) προσαρτωμένη· οἶον *Tullianus*, *Caesarianus*, *Sullanus*, *Iugurthinus*.

Σημείωσαι τὰ *lex Cornelia*, *via Appia*, *Circus Flaminius*.

Σημ. Αἱ *eus*, (*ius*) καὶ *icus* προῆλθον μόνον ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς εἰς καὶ ἰκος· οἶον *Epicultureus*, *Pythagoreus* καὶ *Pythagoricus*· *versus Archilochius*.

Ἄλλὰ *Dianus*, *Iunonius*, *Minervius*.

2. *ānus*, *īnus*, *ensis*, *as* (γεν. *ātis*) εἰς ὀνόματα τόπων (πόλεων) προσαρτωμένα· οἶον *Roma-Romanus*, *Tusculum-Tusculanus*, *Ameria-Amerinus*, *Clasia-Clasinus*, *Narbo-Narbonensis*, *Cannae-Cannensis*, *Arpinum Arpinas*, *Fidēnae-Fidēnas*.

Σημ. Τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ὀνόματα τόπων φυλάττουσι τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις *ius*,

iacus, inus, acus, aicus· οἶον Rhodius, Ephesius, Tarentinus, Rheginus, Nemeaeus, Larissaeus, Corinthiacus, Thebaicus. Τινὰ ὅμως λαμβάνουσι τὰς λατινικὰς καταλήξεις· οἶον Atheniensis, Spartanus, Thebanus, καὶ πάντα τὰ εἰς polis, οἶον· Neapolis Neapolitanus

3. *icus*, (σπαν. *ius*) προσαρτωμένη μάλιστα εἰς ἔθνικὰ ὀνόματα, οἶον· Gallicus, Thracius, Persicus, Britannicus, Syrius,.

4. Τῶν χωρῶν ὀνόματα ἐκτὸς τοῦ Latium, Samnium καὶ τῶν ἐλληνικῶν Aegyptus, Epirus, Persis κτλ. παράγονται καὶ αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν ὀνομάτων. Britannia ἀπὸ τοῦ Britannus, Cilicia ἀπὸ τοῦ Cilix, Italia ἀπὸ τοῦ Italus, Sardinia ἀπὸ τοῦ Sardus.

Ἀπὸ τινῶν τούτων τῶν ὀνομάτων τῶν χωρῶν παράγονται ἐπίθετα εἰς *ensis* καὶ *anus*· Hispaniensis, Siciliensis, Africanus, Gallicanus, σημαίνοντα τί ὑπάρχει ἐν τῇ χώρᾳ ἢ τί προέρχεται ἐξ αὐτῆς χωρὶς νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ ἔθνος τὸ οἰκοῦν τὴν χώραν, οἶον· exercitus Hispaniensis ρωμαϊκὸς στρατὸς ἐν Ἰβηρίᾳ διατριβῶν, bellum Hispaniensis ἢ bellum Africanum εἶναι πόλεμος, ὃν οἱ Ρωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦν ἐν Ἰβηρίᾳ ἢ ἐν Λιβύῃ. Ἀλλὰ bellum Hispanicum ἢ Africum εἶναι πόλεμος πρὸς τοὺς Ἰβηρας ἢ Λίβυας.

Σημ. Ἀπὸ ὀνομάτων τόπων παράγονται ἐπίθετα εἰς *ensis* καὶ *anus*, *inus* καὶ *as* σημαίνοντα τὸ ἐν τῇ χώρᾳ ὑπάρχον ἢ προερχόμενον ἐξ αὐτῆς, οἶον· Siciliensis, Hispaniensis, Cannensis—Africanus, Romanus—Florentinus—Arpinum Arpinas.

Σημ. Τὰ ἀπὸ πόλεων ἑλληνικὰ ἐπίθετα εἰς *ensis* (-ensis) σχηματίζουσι οἱ λατίνοι εἰς *ensis* (*iensis*), οἶον· Patrensis, Thespiensis· ἔτι Atheniensis· ἀλλὰ σπανίως καὶ εἰς *eus*· Cittius ἀντὶ Cittiensis.

Γ'. Παραγωγὴ ῥημάτων.

§ 248. Ῥήματα παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (*verba verbalia*) ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (*verba nominalia*)·

§ 249. α'. Ῥήματα ἀπὸ ῥημάτων (*verba verbalia*)· εἶναι δὲ ταῦτα· θυμαστικά (*frequentativa*), ἐναρχτικά (*inchoativa*), ἐφειτικά (*desiderativa*) καὶ ὑποκοριστικά (*deminutiva*)·

1. Τὰ μὲν θυμαστικά (*verba frequentativa*) δηλοῦντα πρᾶξιν πολλάκις ἐπαναλαμβανομένην ἢ ἐπιτεταμένην, παράγονται ἐκ τοῦ σουπίνου μεταβολῇ τῆς καταλήξεως *um* εἰς *o*· κλίνονται δὲ πάντα κατὰ τὴν α' συζ., οἶον·

traho-tractum-tracto ἔλκω, capio-captum-capto ζητῶ, curro-cursum-curso περιτρέχω, eo-itum-ito φοιτῶ, -habeo-habitu-habito ἔχω·

cano-cantum-canto ᾄδω, defendo-defensum-defenso ἀμύνομαι.

Σημ. α'. Τὸ α τοῦ σουπίνου τῆς Α' συζ. μεταβάλλεται εἰς ι, οἷον· rogo-rogatum-rogito πολλάκις ζητῶ, volo-volatum-volito περιπέτομαι, clamo-clamatum-clamito. Τινὰ θαμιστικὰ παράγονται ἀμέσως ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ρήματος· ago-agito, quaero-quaesito; nosco-noscito, canto-cantito, curso-cursito.

Σημ. β'. Ἀπὸ τινῶν θαμιστικῶν παράγονται ἄλλα προσλήψει τῆς καταλήξεως itor, οἷον· polliceor-pollicitor, sequor-sector, tueor-tutor, minor-minitor, liceor-licitor, amplector-amplexor, sciscor-sciscitor.

2. Τὰ δὲ ἐναρκτικά (v. *incohativa*) δηλοῦντα ἀρχὴν πράξεως, παράγονται ἐκ τοῦ β' ἐνικοῦ προσ. τῶν ρημάτων προσλήψει τῆς καταλήξεως CO καὶ ἐκ τούτου λήγουσιν εἰς ASCO, ESCO, ISCO καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν γ' συζ. (§ 190), οἷον·

labo-labasco σφάλλομαι, calo-calesco θερμαίνομαι, luceo-lucesco ἐπιλάμπω, ingemo-ingemisco ἀναστενάζω, dormo-obdormisco κοιμῶμαι.

3. Τὰ δὲ ἐφρετικά (v. *desiderativa*) δηλοῦντα ἔφρασην, παράγονται ἀπὸ τοῦ σουπίνου μεταβολῇ τῆς καταλήξεως UM εἰς URIO καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν δ' συζ., οἷον·

emo-emptum-empturio ὠνησεῖω, pario-partum-parturio ὠδίνω, proscribo-proscriptum-proscripturio ἐπιθυμῶ προγράψειν.

4. Τὰ δὲ ὑποκοριστικά (v. *deminutiva*) δηλοῦντα ἐλάττωσιν λήγουσιν εἰς illo καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν α' συζ., οἷον· canto cantillo ἄδω ἡσύχως, conscribo conscribillo γράφω ἡσύχως, sorbeo sorbillo ροφῶ.

§ 250. β'. Ρήματα ἀπὸ ὀνομάτων (*nominalia*) παράγονται προσλήψει εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὀνόματος τῶν καταλήξεων O, EO, IO, ἧτοι εἶναι τῆς α' καὶ β' συζ. καὶ τινὰ τῆς δ', οἷον·

A' συζ.	B' συζ.	Δ' συλ.
donum-donare δωρεῖσθαι	calvus-calvere	custos-custodire φυλάσσειν.
laus-laudare ἐπαινεῖν	canus-canere	finis-finire τελευτᾶν
sanus-sanare ὑγιαίνειν	flavus-flavere	lenis-lenire πραύνειν
signum-signare σημειοῦν	flos-florere ἀνθεῖν	lenis-lenire πραύνειν
vox-vocare καλεῖν	lux-lucere λάμπειν	sitis-sitire διψῆν
vulnus-vulnerare τιτρώσκειν	vires-virere πρασίζειν	vestis-vestire ἀμφιέννυμι.

Σημ. α'. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων ρήματα κλίνονται κατὰ τὴν α' β' καὶ δ' συζ. μόνον τινὰ ἐναρκτικά κλίνονται κατὰ τὴν γ'.

Σημ. β'. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων παραγόμενα ρήματα τῆς α' καὶ τῆς β' συζ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι μεταβατικά, καὶ τὰ τῆς δ' ὅτε μὲν μεταβατικά, ὅτε δὲ ἀμετάβατα.

Σημ. γ'. Ἐξ ὀνομάτων παράγονται πολλὰ ἀποθετικά τῆς α' συζ., οἷον· aemulari μιμεῖσθαι, dominari δεσποῦναι, laetari εὐθυμεῖν, furari κλέπτειν, piscari ἀλιεύειν, lucrari κερδαίνειν.

Σημ. δ'. Ρήματά τινὰ μεταβάλλοντα συζυγίαν μεταβάλλουσι καὶ διάθεσιν·

albare λευκαίνειν	—	albere λευκὸν εἶναι
clarare λαμπρύνειν	—	clarare λάμπειν
liquare τήκειν	—	liquere ρευστὸν εἶναι
placare ἰλάσκεισθαι, πραύνειν	—	placere ἀρέσκειν
sedare παύειν, πραύνειν	—	sedere καθῆσθαι.
fugare φυγαδεύειν	—	fugere φεύγειν
pendere σταθμαῖν	—	pentere κρέμασθαι.

4. Παραγωγή ἐπιρρημάτων.

§ 251. Ἐπιρρήματα ἐν τῇ λατινικῇ παράγονται ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων προσλήψει καταλήξεων τινων, ὧν συνηθέστεραι αἱ ἐπόμεναι·

α'. Ἀπὸ ρημάτων. Ἡ im προσαρτωμένη εἰς τὸ θέμα σουπίων τινων σημαίνει τρόπον, οἶον·

carptim (carpere) ἀροθιγῶς, certatim (certare) ἀγωνιστικῶς, contemptim (contemnere) καταφρονητικῶς, nominatim ὀνομαστί, praesertim καὶ μάλισμα, punctim νόγδην, ἀκριβῶς, raptim ἀπρακτικῶς, sensim ἐπαισθητῶς, statim παραχρῆμα. Οὕτω caesim, cautim.

Σημ. Ἀνωμάλως παράγονται τὰ vicissim καὶ vicisatim (ἐκ τοῦ vicis) ἀμοιβαίως, pedetentim (pes) κατὰ πόδας, βάδην.

β'. Ἀπὸ ὀνομάτων καταλήξεις εἶναι

1. Ἡ ätim προσαρτωμένη εἰς τὸ θέμα ὀνομάτων σημαίνει τρόπον·

Τὰ generatim, gradatim βαθμηδόν, gregatim ἀγεληδόν, ostiatim, vicatim, paulatim, privatim προσαρτωσιμόνον tim. Σημείωσαι τὰ tributim (tribus) κατὰ φυλάς, τὸ viritim (vir) κατ' ἄνδρα εἶναι· τὸ μόνον ἐπιρ. εἰς itim· furtim (fur) κλεπτικῶς, ubertim (uber) ἀφθόνως.

2. Ἡ itus προσαρτωμένη εἰς τὴν ρίζαν ὀνομάτων τινων σημαίνει κίνησιν ἀπὸ τοῦ δηλωμένου ὑπὸ τῆς ρίζης, εἰς τινα δὲ τρόπον, οἶον·

antiquus-antiquitus παλαιόθεν, coelum-coelitus οὐρανόθεν, divinus-divinitus, θεόθεν, fundus-funditus θεμελιόθεν, humanus-humanitus ἀνθρωπίνως, radix-radicitus πρόρριζα, (penitus ἔνδον, intus ἐντός, εἴσω).

Σημ. mordicus ὀδαξ (ἐκ τοῦ mordere) εἶναι τὸ μόνον ἐπιρ. εἰς icus. Δύο ἐπιρ. intus καὶ subtus ἔχουσι tus καὶ ὅχι itus. Τὸ secus παράγεται ἐκ τοῦ sequor.

3. Ἡ ter brevis (πρβ. § 136 β').

Σημ. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εἰς ies quinquies.

4. Πολλὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἀπὸ ἀντωνυμίας· Α' τὸ ποῦ· 1) διὰ τῆς τοπικῆς καταλήξεως bi (=φι)· i bi (αὐτό-φι), ubi (ἀντί cubi), ali-bi (ἐκ τοῦ ἀρχ. alis), utrūbi ἢ ἡ αὐτὴ κατάληξις bi εὔρηται καὶ ἐν τοῖς tibi, sibi· 2) διὰ τῆς τοπικῆς καταλήξεως i· illi, isti, ὁ τύπος οὗτος εὔρηται μετὰ τοῦ c ἐκ τοῦ ce)· hic, illic, istic. 3) Διὰ τῆς us, ἡνωμένης μετὰ τῆς καταλήξεως quam καὶ piam· usquam, ἀρνητικῶς n-usquam, uspiam (τὸ us προέκυψεν ἐκ τῶν ub-s καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ubis).

Β'. Τὸ πόθεν· 1) δι' ἀφαιρετικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν eo· eo-dem, illo, quo, quovis, quo-umque, -quo-usque. Οὕτω ultro, citro, porto. 2) Διὰ τῆς καταλήξεως vorsus ἢ vorsum (ἀρχ. versus, versum)· horsum (ἐκ τοῦ hoversum), aliorsum, deorsum.

B'. Σύνθεσις.

§ 252. Διὰ τῆς συνθέσεως δύο λέξεων σχηματίζεται νέα λέξις.

Ἡ σύνθεσις τῶν λέξεων γίνεται τριχῶς.

A'. Παρεμβαλλομένου κανονικῶς τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος i (σπανίως u ἢ o), ἀποβαλλομένου δὲ ὅταν ἡ δευτέρα λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος, οἶον·

armiger ὀπλοφόρος, aedifico οἰκοδομῶ, belligero πολεμῶ· ἀλλὰ magnanimus μεγαλόψυχος, unanimus ὁμόθυμος.

Σημ. α'. Τὸ u ἢ o παρεμβάλλεται σπανίως· quadrupes, sacrosanctus, καὶ εἰς τὸ ἐλλ. philosophus κτλ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ λατινικῇ εὔρηται u ἀντὶ i· significo, pontu-fex ἀντὶ significo κτλ.

Σημ. β'. Τὸ bene καὶ male καὶ πᾶσαι αἱ προθέσεις ἐνοῦνται ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος· beneficus, maledicus, incurro κτλ.

Σημεῖωσαι τὰ biennium, triennium, quadriennium, quinquennium, sexennium δηλοῦντα χρόνου μέρος 2, 3, 4, 5, 6 ἐτῶν (=διε-τές....) hiduum, triduum, quatrimum δηλοῦντα χρόνου μέρος 2, 3, 4, ἡμερῶν.

B'. Τὸ δεύτερον συνθετικὸν μέρος τρέπει τὸ ð καὶ ḗ εἰς i, τὴν δίφθογγον ae εἰς i, τὴν δὲ au εἰς ū ἢ o, οἶον·

facio-conficio, statuo-instituo, amicus-inimicus, emo-redimo, teneo-abstineo, quaero-conquiro, caedo-concido, claudio,-excludo, plaudo-explodo.

Ἐξαιρέσεις· 1) Τὸ ð μένει ἀμετάβλητον μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις τῶν cave, maneo, καὶ traho, οἶον·

circumago, perago, contraho. Μεταβάλλεται δὲ εἰς e ἐν τοῖς ἔχουσιν αὐτὸ θέσει μακρόν, οἶον· fallo, farcio, partior, scando, spargo.

2) Τὸ δὲ βραχὺ ḗ μένει ἀμετάβλητον ἐν τοῖς συνθέτοις τῶν fero, gero, peto, rogo, tero καὶ ἐν μέρει ἐν τοῖς τοῦ lego, οἶον·

perlego, neglego, intellego, ἀλλὰ colligo, deligo καὶ ἄλλον. Ἐκ τοῦ emo εὔρηται redimo, ἀλλὰ coemo.

3) Τὸ δὲ ae μένει ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ haereo· conhaereo, adhaereo.

4) Τὸ au εἰς eo· oboedio (οὐχὶ obedio) ἐκ τοῦ audio, φυλάττεται δ' εἰς τὰ axaudio, incautus.

Σημεῖωσαι τὰ anhelō, (hālo), inermis (arma), confectus (confacio), inculco (calco), concutio (quatio), insulsus (salsus).

Σημ. Πολλάκις συντίθεται κατὰ παράθεσιν λέξεις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθετῶν, ὧν ἐκάτερον κλίνεται κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κλίσιν, καὶ πολλάκις χωρίζονται διὰ παρεμπιπτοντος μο-

ρίου, οἶον· respublica (res enim publica) πολιτεία, iusiurandum ὄρκος, triumvirī τρεῖς ἄνδρες. Ὡσαύτως senatusconsultum τὸ τῆς βουλῆς δόγμα, populiscitum, plebiscitum ψήφισμα τοῦ δήμου, ἀλλὰ καὶ resque publica (οὐχί respublicaque), senatusque consultum (οὐχί senalus consultumque).

Γ'. Τὸ τελικὸν σύμφωνον τῶν πλείστων μάλιστα μονοσυλλάβων προθέσεων ἢ ἀχωρίστων μορίων ἢ μένει τὸ αὐτὸ ἢ τρέπεται κατὰ τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τῆς ἐπομένης λέξεως ἢ ἀφομοιοῦται ἢ ἀποβάλλεται κατὰ τοὺς περὶ εὐφωνίας κανόνας. Οὕτω

1. Ἡ ad διατρεφεί τὸ d πάντοτε πρὸ τῶν φωνηέντων καὶ τοῦ d, i, v, συνήθως καὶ πρὸ τοῦ m· adiaceo, advehor, admiror, ἀλλὰ καὶ ammiror, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων συνήθως τὸ d ἀφομοιοῦται καὶ πρὸ τοῦ qu τρέπεται εἰς c· οἶον ac-cedo, af-fero, ag-gero, al-loquor, an-noto, ap-paro, ar-rogo, at-tendo, assumo, acquiesco· ἀλλὰ a-spicio καὶ ad-scendo καὶ adspicio, a-sto καὶ ad-sto, πρὸ δὲ τοῦ gn ἀποβάλλεται τὸ d· agnatus, agnosco.

2. Ἡ a, ab, abs, (ἔλλ. ἀπό)· καὶ a μὲν τάσσεται πρὸ τοῦ m καὶ v οἶον a-mitto, a-vehor· abs δὲ μόνον πρὸ τοῦ c καὶ t· abscondo, abstineo· καὶ ab πρὸ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν ἄλλων συμφώνων· ab-eo, ab-iicio, ab-do, ab-rado, ab-sum, πλὴν τοῦ f εἰς τὸ aufero καὶ auificio, ab-fore καὶ abfui.

3. Ὁ ante γίνεται anti ἐν τοῖς· anti-cipio, anti-sto (ante-sto).

4. Ἡ ex καὶ e (ἔλλ. ἐξ) ex πρὸ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν c, g, p, q, s, t· ex-audeo ex-cedo, ex-quirō, ex-specto, ex-tendo, πλὴν τοῦ escendo καὶ e-poto· πρὸ δὲ τοῦ f ἀφομοιοῦται τὸ x· ef-fero, πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων εὐρηται πάντοτε e· e-do, e-luo, e-nato, e-ripiō, e-veho.

5. Ἡ in πρὸ τοῦ h, p καὶ m μεταβάλλεται εἰς im, πρὸ δὲ τοῦ l καὶ r, ἀφομοιοῦται· im-bibo, im-porto, il-lino, ir-repo.

Σημ. Ἐν συνθέσει ἐνίοτε ἀπαντᾷ καὶ ὁ ἀρχαῖος τύπος indu (ἔνδον).

6. Ἡ inter μόνον ἐν τῷ intel-ligo ἀφομοιοῦται ἢ intellego.

7. Ἡ ob πρὸ τοῦ c, f, g, καὶ p ἀφομοιοῦται· oc-curro, offendo, og-gero, op-pono ἀνωμάλως ἐμφανίζεται ἐν τοῖς obsolesco, omitto, o-perio καὶ obsoleo.

8. Ἡ cum ἐν συνθέσει ἀπαντᾷ com πρὸ τοῦ h, p, m· com-buro, com-peto, com-moveo. Ἀφομοιοῦται δὲ τὸ m πρὸ τοῦ l, n, r· col-ligo, con-nitor, cor-rigo· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων μεταβάλλεται εἰς n· con-jugo, con-do, con-quiesco κτλ. πρὸ δὲ τῶν φωνηέντων καὶ τοῦ h (ἐνίοτε καὶ συμφώνου) γίνεται co· co-eo, co-orior, co-haereo, comes, com-itur, comitor, com-edo, co-gnosco, co-gnatus.

9. Τῆς per ἀφομοιοῦται μὲν τὸ r μόνον εἰς τὸ pel-licio (ἐκ τοῦ lacio), ἀποβάλλεται δὲ εἰς τὸ pe-jero, ἀλλὰ per-jurus.

10. Ἡ pro καὶ πληρέστερος τύπος prod ἐν τοῖς· prod-eo, prod-igo, prod-ambulo καὶ prodes.

11. Ἡ sub πρὸ μὲν τῶν c, f, g, m καὶ p, ἐνίοτε καὶ πρὸ τοῦ r ἀφομοιοῦται, οἶον· suc-cedo, suf-fero, sug-gero, sum-mitto, sup-pello, sur-ripiō, ἀλλὰ καὶ sup-ripiō· πρὸ δὲ τῶν s, p, ἀποβάλλεται· suspicio, suspiro, ἐνίοτε δὲ εὐρηται sus ἀντὶ sub· sus-cipio, sus-cito, sus-pendo, sus-lineo καὶ sus-tuli.

12. Ἡ trans συνήθως ἀποβάλλει τὸ ns· trado, tra-duco, tralicio, tramitto, πρὸ τοῦ s ἀποβάλλει τὸ s· tran-scribo, transilio, καὶ trans-silio.

Σημ. Ἐκ τῶν λοιπῶν προθέσεων ἀπαντῶσιν ἐν συνθέσει de, prae, post, praeter, subter, σπανιώτερον δὲ ai cis, extra, καὶ ultra.

§ 253. Ἀχώριστοι προθέσεις (*praepositiones inseparabiles*) τ. ἔ. ἐν συνθέσει μόνον ἀπαντῶσαι εἶναι·

1. Amb (ἐν τῇ ἑλλ. ἀμφὶ καὶ αἰολικῶς ἀμπί), amb io, amb-igo, amb-iguus, amb-uro, (ambustus), πρὸ τοῦ p ἀποβάλλεται h, οἶον· omplector, am-butō· πρὸ δὲ τοῦ c, q, ἀπαντᾷ an μόνον anceps, anquiro, an-fractus καὶ an-helo.

2. Dis σημαίνει χωρισμόν, πρὸ τοῦ c, p, q, t μένει ἀμετάβλητος· discors, dis-cedo, dis-par. dis-pono, dis-qui-ro, distraho· πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται differo, diffri-go, πρὸ τοῦ s μετὰ ἐπομένου συμφώνου γίνεται di, πρὸ τοῦ s δὲ μετὰ ἐπομένου φωνήεντος εἶναι ἐν χρήσει dis. dispergo, di-sto· dissimilis, dissocio, dis-suadeo, πρὸ τοῦ i ὅτε μὲν dis, ὅτε δὲ di, dis-licio, dis-iungo, di-indico· πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται difficilis. Πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων ἀποβαλλομένου τοῦ s γίνεται di· di-do, di-gero.

3) Re καὶ πληρέστερος τύπος red σημαίνει ἐπιστροφήν ἢ ἐπαράληψιν· reddo, re-d-eo· re-d-hibeo, re-d-oleo· (τὸ red μεταπίπτει καὶ εἰς τὴν γραφήν· religio, rettuli, reppuli).

4) Se σημαίνει χωρισμόν ἢ ἄρνησιν· se-duco, se-voco, se-pono, καὶ μετὰ ἐπιθέτων se-curus ἄφροντις· ἐν τισὶ δὲ εὐρηται καὶ so· -so-cors ἄφρων, so-brus νηφάλιος, μόνον ἐν τῇ λέξει sed-itio παρεμβάλλεται τὸ d.

5. Τὸ ἀρνητικὸν in (ἑλλ. ἀ, στερ. ἢ νη) εὐρηται μετὰ ὀνομάτων ἐν συνθέσει, ὅτε πρὸ τῶν συμφώνων μεταβάλλεται, ὡς ἡ in· in-providus, indoctus, insipiens, imparatus, καὶ informis· τὸ n πρὸ τοῦ gn ἀποβάλλεται· ignarus, ignominia.

Σημ. α'. Σύνθετά τινα ἐκ μετοχῶν καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ in συμπίπτουσι κατὰ τύπον μετὰ τῶν μετοχῶν καὶ τῆς προθέσεως in συνθέτων, οἶον· infectus ἄπρακτος, ἀλλὰ καὶ infectus ἐμβεβαμμένος, πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς συμπτώσεως ταύτης αἱ μετοχαὶ τῶν ἀπλῶν ρημάτων ἐκφέρονται μετὰ τοῦ non πρὸς ἔκφρασιν τοῦ στερητικοῦ ἐπιθέτου, οἶον· non mixtus ἀμιγής, ἐν ᾧ immixtus μεμιγμένος, σύμμικτος, καὶ non fractus ἄθραυστος, ἐν ᾧ infractus τεθραυσμένος.

Σημ. β'. Ἀρνητικὴν δύναμιν ἐν συνθέσει ἔχουσι καὶ τὸ ve, ne ἢ nec καὶ τὸ μὲν ve εὐρηται ἐν τοῖς vecors, vesanus ἄφρων, παράφρων, vegrandis ὄχι· πολὺ μέγας, τὸ δὲ vepallidus σημαίνει πάνυ ὠχρὸς· τὸ δὲ ne ἢ nec (neg) ἐν τοῖς nequeo, nefas, negotium. nefarius, nefandus, nequam, negligo καὶ ἐν ἄλλοις.

§ 254. Ρῆμα σύνθετον δύναται νὰ συντεθῇ καὶ μετὰ τῆς super, οἶον· superimpōno· ἔτι δὲ ἀπαντῶσι καὶ recolligo, repercutio, repromitto, subvindeo, abscondo, recondo, assurgo, consurgo, deperto, disperdo, recognosco.

§ 255. Ρῆμα συντίθεται μετὰ ρήματος (συνδετικὸν φωνῆεν ἔ) μόνον, ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶναι πάντοτε τὸ facio, οἶον· assuefacio (assuetus facio) προσεθίζω, mafeacio, (madeo facio) βρέχω, patefacio (pateo-facio) ἀνοίγω.

§ 256. Αἱ ἐκ τῆς συνθέσεως ὀνομάτων (συνηθέστατα κατ' αἰτι. ἐνίοτε καὶ ἄραι.) καὶ τοῦ θέματος τῶν ρημάτων παραγόμεναι λέξεις εἶναι.

Α'. Οὐσιαστικὰ προσαρτωμένου 1) ἀπλῶς τοῦ θέματος· arm-i-ger (arma gerens) ὁ ὄπλοφόρος—tu-bi-cen (tuba canens) σαλπικτής—tib-icen (ἐκ συναϊρέσεως τοῦ tib-i-icen, tibiis canens) αὐλητής, fidicen (fides canens) ψάλτης.

2) Τοῦ θέματος μετὰ s· artifex (artes faciens) τεχνίτης—aurifex (aurum faciens) χρυσοκόμος, carnifex (caro faciens) δῆμιος, aquilex (aqua legens) ὑδροσκοπός, foenisex (foenum seco) χορτοκόπος, opifex (opem faciens) δημιουργός, particeps μέτοχος.

3) Τοῦ θέματος μετὰ τῆς καταλήξεως a (ἀρσ.), us ἢ um agri-cola (agrum colens) γεωργός, coelicola (coelum colens) οὐρανόων, terrigena (terra gigno) γηγενής—fratricida (fratrem caedes) ἀδελφοκτόνος—patricida (patrem caedes) πατροκτόνος, transfuga φυγάς, lapicida (lapis-caedens) λατόμος, auriga (aureas-agens) ἡνίοχος, —naufragus (ποιητ. καὶ navi-fragus, ἐκ τοῦ frangere), ναυαγός, —gallicinium (gallorum cantus) ἀλεκτοροφωνία—fratricidium (fratris caesio) ἀδελφοκτονία, stillicidium (stillia cado) σταλαγμός, στάξις, vaticinium (vates camo) χρησμός.

Β'. Ἐπίθετά τινα, οἷον· ignivomus (ignem vomens) πυρεκθόλος—vanilocuus (vanum loquens) κενολόγος—veridicus (verum dicens) ἀληθόμυθος—particeps (partem capiens) κοινωνός—honorificus (bonorem faciens) τιμητικός—frugifer (fruges ferens), hosti-fer (hostia fer-ens) πολέμιος. venen-ifer (venenum fer-ens) ἰοβόλος, τὰ σύνθετα τοῦ facio, fero καὶ rego.

Γ'. Ῥήματά τινα, οἷον· animadverto (animum adverto) προσέχω, belligero (bellum gero) πολεμῶ, tergiverso (tergum verso) διαδύεσθαι, aedifico (aedes facio) οἰκοδομῶ, significo (siguum facio) σημαίνω.

Σημ. α'. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ὄνομα, τὸ facio γίνεται fico ἢ fitor· magnifico, aedifico, gratifico, testifico.

Σημ. β'. Πλείστα ῥήματα συντίθενται μετὰ προθέσεων § 252, Γ'.

§ 257. Ἐπίθετα παράγονται καὶ διὰ τῆς συνθέσεως ὀνομάτων πρὸς ἀλλήλα ἢ μορίων καὶ ὀνομάτων. Τὰ σύνθετα ταῦτα σημαίνουνσι κτήσιν composita (possesiva), οἷον· magnanimus (magnum animum habens) μεγαλόψυχος, unanimus ὁμόθυμος, quadrupes (quattuor pedes habens) τετράπους, capripes (caprae pedes habens) αἰγίπους, longipes μακρόπους, affinis κηδεστής, consors διάφωνος, discolor ἑτερόχρους, triceps (tria capita habens), triformis τρισώματος, imbellis (in bellum) ἀπόλεμος, bimembris (bis membrum) διμελής, bicornis (bis cornu) δίκερος.

Πάντα τὰ μετὰ τῆς a, de, ex, in καὶ se σύνθετα ἔχουσιν ἀρνητικὴν σημασίαν· amens, demens, demens (mentem non habens ἢ sine mente) ἄφρων, exos ἀνόστεος, expers (partem non habens ἢ sine parte), exsors ἄμοιρος, exspes ἀνέλπιστος, decolor (colorem non habens ἢ sine colore) δύσχρους, infermis, deformis (formam non habens) ἄμορφος, infamis (fama) ἄδοξος, inermis (in arma) ἀοπλος, iners ἀτεχνος, securus (se-cura) ἄφροντις, socors (secors) ἄφρων.

Σημ. α'. Ἐπίθετα γίνονται καὶ διὰ τῆς συνθέσεως τοῦ bene καὶ male μετὰ τῶν dico, facio, volo· benevolus, malevolus, beneficus, maleficus, maledicus· ἔτι se-ptemvir, septemlex, decemvir, decemplex.

Σημ. β'. Τῶν misericors ἐλεήμων καὶ versicolor ποικίλος τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ῥήμα.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

α'. Περὶ ἡμερολογίου τῶν Ρωμαίων.

1. Οἱ Ρωμαῖκοὶ μῆνες ὠνομάζοντο, ὡς καὶ σήμερον ἔτι *Ianuarius*, *Februarius* κτλ. καὶ

Ianuarius ἐκ τοῦ *Ianus* ἦν δ' ὁ Ἰανὸς θεὸς τῶν Ρωμαίων.

Februarius, ἐκ τοῦ ρῆμ. *februo* καθαίρω, μὴν καθαρισμοῦ.

Martius, ἐκ τοῦ *Mars*, ἦν δ' οὗτος θεὸς τοῦ πολέμου = Ἄρειος.

Aprilis ἐκ τοῦ ρῆμ. *aperire* ἀνοίγειν = ἄνοιξις.

Maius ἐκ τοῦ *Maiā*, ἡ Μαῖα, μήτηρ τοῦ Ἄρειος.

Iunius, ἐκ τοῦ Ἰουνίου Βρούτου.

Iulius ἐκ τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος.

Augustus Αὐγουστος ἢ Αὐγουστος Καίσαρ.

Οἱ δὲ *September*, *October*, *November*, *December*, ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν *septem*, *octo*, *novem*, *decem*.

Ἄλλ' ὁ *Iulius* καὶ *Augustus* ἐλέγοντο μέχρι τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου *Quinctilis* (ὁ πέμπτος δηλ. μὴν) καὶ *Sextilis* (ὁ ἕκτος).

Πάντα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἶναι κυρίως ἐπίθετα, τιθεμένου ἢ νοουμένου τοῦ *mensis*.

2. Οἱ μῆνες δὲν διηροῦντο εἰς ἐβδομάδας (ἢ διαίρεσις αὕτη εἶναι καινοτομία, ἣτις χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸ ρωμαϊκὸν κράτος). Πρὸς δὴλωσιν δὲ τῆς χρονολογίας εἶχον τρία ὀνόματα (εἰς τρεῖς κυρίας ἡμέρας ἐκάστου μηνός), εἰς ἃ ἀνέφερον ὅλας τὰς ἡμέρας.

α) Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός ἐλέγετο *Calendae* (*Kalendae*) = αἱ Καλάνδαι.

β) Ἡ πέμπτη τοῦ μηνός *Nonae* = αἱ Νόν(ν)αι.

γ) Ἡ δεκάτη τρίτη τοῦ μηνός *Idus* = αἱ Εἰδοί.

Ἄλλὰ τῶν μηνῶν Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου καὶ Ὀκτωβρίου αἱ μὲν *Nonae* εἶναι ἡ ζ', αἱ δὲ *Idus* ἡ ιέ'.

3. Ἐπειδὴ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν κυρίως εἶναι ἐπίθετα, συνδέονται συνήθως κατὰ τὴν ἐπιθετικὴν συμφωνίαν μετὰ τῶν ὀνομασιῶν τῶν τριῶν τούτων ἡμερῶν, σπκνιώτερον τίθενται κατὰ γενικήν. *Calendis Ianuariis* = τῇ α' τοῦ Ἰανουαρίου, *Nonis Decembris* = τῇ ε' τοῦ Δεκεμβρίου, *Idibus Septembris* = τῇ ιγ' τοῦ Σεπτεμβρίου, *Idibus Martiis* = τῇ ιέ' τοῦ Μαρτίου, *Nonis Octobris* = τῇ ζ' τοῦ Ὀκτωβρίου.

4. Ἡ ἡμέρα πρὸ τῶν Καλάνδων, Νονῶν καὶ Εἰδῶν ἐκφράζεται διὰ τοῦ *pridie* = τῇ προτεραίᾳ, ἡ δὲ μετὰ ταύτας διὰ τοῦ *postridie* = τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ αἰτιατικῆς τῆς ἡμέρας *pridie Nonas Ianuarias* = τῇ προτεραίᾳ (ἢ τῇ πρὸ μιᾶς, τῇ τετάρτῃ δηλ.) τῶν Νονῶν τοῦ Ἰανουαρίου.

Pridie Idus Ianuarias—τῆ προτεραίᾳ (ἢ τῆ πρό μιᾶς τῆ δωδεκάτῃ δηλ.) τῶν Εἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου, *pridie Calendas Februarias*—τῆ προτεραίᾳ (ἢ τῆ πρό μιᾶς) τῶν Καλανδῶν τοῦ Φεβρουαρίου (ἢ τῆ ἔνῃ καὶ νέᾳ—τῆ 31 Ἰανουαρίου).

5. Πρὸς ἔκφρασιν χρονολογίας τινὸς ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου εἰς τὸ ρωμαϊκὸν σημειωτέον.

1) Ἐὰν ἡ ἡμέτερα χρονολογία ἀνήκη εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ μηνὸς καὶ ἀναφέρεται εἰς τὰς Νόνας ἢ Εἰδούς, πρέπει νὰ προστεθῆ μία μονὰς εἰς τὸ 5 (7) ἢ εἰς τὸ 13 (15) καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου νὰ ἀφαιρεθῆ ἡ ἡμέτερα χρονολογία, τὸ ὑπόλοιπον εἶναι ἡ λατινικὴ χρονολογία.

2) Ἐὰν ἡ χρονολογία ἀναφέρηται εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ μηνός, πρέπει νὰ προστεθῶσι δύο μονάδες εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ μηνός· τ. ἔ. εἰς τὸ 30 (31) ἢ εἰς τὸ 27 (29), καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου νὰ ἀφαιρεθῆ ἡ ἡμέτερα χρονολογία τὸ ὑπόλοιπον εἶναι ἡ λατινικὴ χρονολογία· οὕτω

τῆ 2 Ἀπριλ. = a. d. IV. Non Apr. (διότι $5 + 1 - 2 = 4$)
 τῆ 9 Νοεμβ. = a. d. V. Id Nov. (διότι $13 + 1 - 9 = 5$)
 τῆ 18 Σεπτ. = a. d. XIV. Cal. Octob. (διότι $30 + 2 - 18 = 14$)
 τῆ 19 Ἰουλ. = a. d. XIV. Cal. Aug. (διότι $31 + 2 - 19 = 14$)

6. Πρὸς ἔκφρασιν χρονολογίας τινὸς ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἡμερολογίου εἰς τὸ ἡμέτερον, πρέπει νὰ προστεθῆ μία μονὰς, εἰς τὰς αἰ Νόνας 5 ἢ 7) ἢ Εἰδοὶ 13 ἢ 15) εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἀφ' οὗ ἀφαιροῦμεν, εἰς τὰς αἰ Καλανδαὶ δύο μονάδες, τὸ δὲ ὑπόλοιπον δίδει τὸν ἀριθμὸν τῆς καθ' ἡμᾶς χρονολογίας· οὕτω

a. d. V. Non. Mai = τῆ 3 Μαΐου (διότι $7 + 1 - 1 = 3$)
 a. d. VIII. Id. Ian. = τῆ 6 Ἰανουαρ. (διότι $28 + 2 - 14 = 16$)
 a. d. XIV. Cal. Mart. = τῆ 16 Φεβρ. (διότι $38 + 2 - 14 = 16$)

7. Ἡ διὰ λέξεων δῆλωσις ἐγένετο οὕτω· *tertio die ante Calendas Ianuarias* ἢ *synthesiōteron ante tertium diem Calendas Ianuarias* καὶ συντετμημένως a. d. III Cal. Ian. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τύπος θεωρεῖται ὡς μία λέξις δύναται καὶ ἄλλη πρόθεσις in, ad, ex πρὸ αὐτοῦ νὰ τεθῆ· in ante diem quartum Calendas Novembres.

Τὴν ἐμβόλιμον ἡμέραν (*diem intercalarem*) ἐνέβαλλον οἱ Ρωμαῖοι μετὰ τὴν 24 Φεβρουαρίου ἢ κατὰ τὴν λατινικὴν ἔκφρασιν τὴν 6 πρὸ τῶν Καλλανδῶν τοῦ Μαρτίου, καὶ ἔγραφον δις. ἡ δὲ ἐμβόλιμος πρὸς διάκρισιν ἐλέγετο *bis sextus* (ἢ *bissexthus*)· οὕτω

a. d. VI Cal. Mart. = τῆ 24 Φεβρουαρίου.

a. d. bis sextum Cal. Mart. = τῆ 25 Φεβρουαρίου.

Ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ὁ ἔχων τὴν ἐμβόλιμον ἡμέραν ἐλέγετο *annus bis sextus* (βίσεκτος).

Πίναξ συνοπτικός Ρωμαϊκοῦ ἡμερολογίου παραλληλισμένου καθ' ὅ-
λους τοὺς μῆνας πρὸς τὸ τῶν ἡμετέρων.

Αἱ ἡμέραι τοῦ μηνὸς κατὰ τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον	Maius Martius Iulius October (dierum 31)	Ianuarius Augustus December (dierum 31)	Aprilis Iunius September November (dierum 30)	Februarius (dierum 28 ἢ 29)
1	Kalendis	Kalendis	Kalendis	Kalendis
2	VI	IV) ante	III) ante	IV) ante
3	V	III) Nonas	IV) Nonas	III) Nonas
4	IV) Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas
5	III)	Nonis	Nonis	Nonis
6	Pride Nonas	VIII	VIII	VIII
7	Nonis	VII	VII	VII
8	VIII	VI	VI	VI
9	VII	V } ante Idus	V } ante Idus	V } ante Idus
10	VI	IV	IV	IV
11	V } ante Idus	III	III	III
12	IV	Pridie Idus	Pridie Idus	Pridie Idus
13	III	Idibus	Idibus	Idibus
14	Pridie idus	XIX	XVIII	XVI
15	Idibus	XVIII	XVII	XV
16	XVII	XVII	XVI	XIV
17	XVI	XVI	XV	XIII
18	XV	XV	XIV	XII
19	XIV	XIV	XIII	XI
20	XIII	XIII	XII	X
21	XII	XII	XI	IX
22	XI	XI	X	VIII
23	X	X	IX	VII
24	IX	IX	VIII	VI
25	VIII	VIII	VII	V
26	VII	VII	VI	IV
27	VI	VI	V	III
28	V	V	IV	Pridie Kalen- das Martias.
29	IV	IV	III	
30	III	III	Pridie Kalen- das (mensis sequente).	
31	Pridie Kalen- tas (mensis sequente).	Pridie Kalen- das (mensis sequente).		

A'. Συνομιαί λέξεων (notae ἢ compendia scripturae)

α') Συνομιαί τῶν προωνυμίων

A. Aulus	L. Lucius	Q. Quintus
App. Appius	M. Marcus	S. ἢ Sex. Sextus
D. Decimus	M. Manius	Ser. Servius
C ἢ G Gaius (Caius)	Mam. Mamercus	Sp. Spurius
Cn. ἢ Gn. Gnaeus ἢ Cneius	N. ἢ Num. Numerius	T. Titus
K. Cæso οὐχὶ Kæssō	P. Publius	Ti. ἢ Tib. Tiberius

β') Συντομίαι δηλοῦσαι ἀρχὰς ἢ ἐποχὰς ἐν γένει

Aed. Aedilis	P. C. Partes conscripti
Cal. ἢ Kal. Calendae	Pl. Plebis
Cos. Consul (ἢ ἄλλη τις πτώσις τοῦ ἐνι- κοῦ)	Pop. Populus
Coss. Consules (ἢ ἄλλη τις πτώσις τοῦ πληθυντικῶ)	P. R. populus Romanus
D. Divus (D. Caesar)	Pot. Max. Pontifex Maximus
Des. Designatus	Pr. Praetor
Eq. Rom. Eques Romanus	Praef. Praefectus
F. Filius	P. S. Plebiscitum
Id. Idus	Proc. Proconsul
Imp. Imperator	Quir. Quirites
Leg. Legatus ἢ legio	Resp. Respublica
N. Nepus (M. Mucius) P. F. Q. N.= Publii Filius Quinti nepos)	S. Senatus
Non. Nonae	S. P. Q. R. Senatus populusque Ro- manus
O. M. Optimus Maximus (ἐπωνυμία τοῦ Διός)	Se. Senatus Consultum
	Tr. Tribunus
	Quir. Quirites.

γ') Συντομίαι ἄλλων λέξεων

A. Anno	Q. D. B. V. quod deus bene vertat
A. C. Anno corrente	Q. F. F. P. S. quod felix faustum- que sit
A. P. Anno praeterito	Q. B. F. F. Q. T. quod bonum felix faustumque sit
A. M. Anno mundi	S. V. B. E. E. V. Si vale bene est ego valeo (ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἐπιστο- λῶν)
A. U. C. Anno urbis conditae	C. caput.
A. Chr. Anno Christi	Cf. confer ἢ conferatur.
A. Chr. Ante Christum	I. E. id est.
B. M. Bone merenti	I. loco ἢ lege. h. l. hoc loco ἢ hac lege.
Du. Dominus	I. c. (I. I.) loca citato (loco laudato)
D. D. Dono dedit dicavit	P. ἢ Pag. m. pagina mea
D. D. D. Dono dedit	Scil. scilicet
D. M. Diis manibus	Sq. Seq. sequens, segg. (ἐν τῷ πλ.)
D. S. De suo	V. versus
D. S. P. P. De sua pecunia posuit	Vid. vide ἢ videatur
F. C. Faciendum curavit	S. Salutem (ἐν ἐπιστολαῖς)
Ictus Jureconsultus	S. D. P. Salutem dicit plurimam.
L. M. Libens merito	
L. S. Loco Sigilli	
Ms. Manuscriptus (liber)	
Ps. Postscriptum	

δ') Συντομίαι λέξεων συγγενικῶν

C. coniux	M. maritus	P. pater F. filius
N. nepos	Pron. pronepos	Abn abnepos.
L. Libertus	Conl. conlibertus	
H. heres	A. amicus	

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

- Α.
- Abeo 168.
 aboleo 171, 4.
 abolesco 191, 1.
 absum, abfui 144, 1.
 accendo 185, 1.
 acesco 191, 6'. 1.
 accedit 221.
 accidit 221.
 acui ὄρ. acesco.
 acuo 186, 1.
 adeo 208, 1.
 adhaeresco 191, 6'. 2.
 adimo ὄρ. emo.
 adolesco 191, 4.
 adsum, adfui 144, 2.
 adulus 197.
 aemulor 197.
 aegresco 192, 6'.
 ago, egi 184, 5.
 aio 213.
 albeo 177.
 algeo 175, 10.
 alo 179, 1.
 ambio 208.
 amicio 195.
 amplector 199, 6.
 ango, anxī 182, 1.
 apage 217, 5.
 aperio, aperui 193, 3.
 apiscor 199, 13.
 apparet 221.
 arbitror 197.
 arceo 177.
 arcesso, arcessivi 181, 5.
 arguo 186, 2.
 ardeo 175, 1.
 areo, arui 177.
 aresco, arui 191, 6'. 3.
 aspicio 187, 4.
 arguo 186, 2.
 assentior 200, 1.
 attinet 221.
 audeo 176, 1.
 aufero 204, 9.
 augeo 174, 1.
 ave 217.
 aveo 177.
- Β.
- Batuo 186, 16.
- beo 168.
 bibo, bibi 185, 7.
 blandior 200, 2.
- C.
- Cado, cecidi 183, 6.
 caleo 177.
 caedo, cecidi 183, 7.
 calleo 177.
 calesco 191, 6'. 4.
 calveo 177.
 cando 185, 1.
 caneo 177.
 canesco 191, 6'. 5.
 cano, cecini 183, 10.
 capio, cepi 187, 7.
 capesso 181, 6.
 careo 177.
 carpo, carpsi 182, 31.
 caveo 172, 1.
 cedo 178, 1.
 cedo 217, 6.
 censeo 170, 2.
 cerno, crevi 180, 4, 226.
 cicio, civi 171, 6.
 cio, civi 193, 1.
 cingo, cinxi 182, 2.
 claudio 178, 2.
 clueo 177.
 coalesco 191, 5.
 coepi 216.
 cognosco ὄρ. nosco.
 collineo 168.
 colo 179, 2.
 comminiscor 199, 17.
 como ὄρ. emo.
 como, comsi 182, 32.
 compleo 171, 5.
 comperio 194, 2.
 concupisco 191, 8.
 condo 183, 17.
 condolesco 191, 6.
 conducit 221.
 congruo ὄρ. gruo.
 convalesco 191, 7.
 conniveo 172, 7.
 conor 197.
 consanesco 192, 1.
 conspicio 187, 4.
 constat 221.
 constituo ὄρ. statuo.
- consuesco 188, 6.
 consulo 179, 3.
 consumo ὄρ. emo.
 conticesco 191, 6'. 6.
 contremisco 191, 6'. 7.
 convalesco 191, 7.
 convenit 221.
 cooperio 194, 3.
 coquo, coxi 186, 3.
 credo, credidi 183, 17.
 crebroscio 192, 2.
 creo 168.
 crepo 166, 1.
 cresco (crevi) 188, 1, 226.
 cubo 166, 2.
 cudo 185, 2, 226.
 cumbo 179, 7, 226.
 cunctor 197.
 cupio, cupivi 187, 1.
 curro, cucurri 182, 3.
- D.
- Decet 220.
 dedi ὄρ. do.
 dedecet 220.
 defendo 185, 4.
 defervesco 191, 6'. 8.
 defetiscor 199, 15.
 deleo 171, 1.
 delectat 221.
 delineo 168.
 delitescio 191, 6'. 9.
 demō ὄρ. emo.
 destituo ὄρ. statuo.
 desum, defui ὄρ. sum.
 delitescio 191, 9.
 dico, dixi 182, 4.
 dignor 197.
 disco, didici 189, 1.
 ditiesco 192, 6'.
 divido 178, 3.
 do 165, 1.
 doceo 170, 1.
 domo 166, 3.
 duco, duxi 182, 5.
 dulcesco 192, 6'.
 duresco 191, 3.
- E.
- Edo 185, 3, 206.
 effervesco 191, 6'. 10.

effloresco 191, 6', 41.
 egeo 177.
 elicio (eliciui) 179, 8.
 emo 184, 9.
 eneco 166, 10.
 eo 193, 2, 207.
 epulor 197.
 erubescio 191, 6', 41.
 evanesco 192, 4.
 evenit 221.
 exalbesco 191, 6', 12.
 exardesco 191, 9.
 exeo 208, 2.
 exerceo $\delta\alpha$. arceo.
 exolesco 191, 3.
 expedit 221.
 experior 200, 3.
 expergiscor 199, 41.
 expleo 171, 5.
 exstinguo 186, 23.
 extimesco 191, 6', 11.
 exuo 186, 5.

F

Fabulor 197.
 facesso 181, 7.
 facio, feci 187, 8.
 fallo (fefell) 183, 41.
 farcio 195, 2.
 fari 215.
 fateor 198, 5.
 fatisco 192, 6'.
 fatiscor 199, 15.
 faveo 172, 2.
 (fendo) 185, 4.
 fero 203.
 ferveo 173, 2.
 fido, fisus 185, 19.
 figo, fixi 182, 6.
 fingo, finxi 182, 7.
 fio 211.
 flaveo 177.
 flecto 182, 27.
 fleo 171, 2.
 fligo; flixi 182, 8.
 floreo 177.
 fluo (fluxi) 186, 21.
 fodio 187, 40.
 foetio 177.
 forem 217, 8.
 fossum $\delta\alpha$ fodio
 foveo 172, 3.
 frango, frigi 184, 17.
 fremo 179, 9.
 frendo 179, 15.
 frico 166, 9.
 frigeo 175, 12.
 fringo, frixi 182, 9.
 frustor 197.

fruor 199, 1.
 fulcio 194, 3.
 fugio 187, 11.
 fulgeo 175, 41.
 fulget 219.
 fulgurat 219.
 fulminat 219.
 fundeo 185, 5.
 fungor 199, 2.
 furor 197.
 fussum $\delta\alpha$ fundo.

G

Gaudeo 176, 4.
 gelat 219.
 gemo 179, 10.
 gero, gessi 182, 36.
 gigno 179, 11.
 gradior 187, 13.
 grandesco.
 gravesco 192, 6'.
 gruo 186, 47.

H

Haereo, haesi 175, 2.
 haurio, hausi 195, 4.
 have 217.
 hebeo 177.
 horresco 191, 6', 15.
 horreo, horrui 177.
 humeo 177.

I

Iacio, ieci 187, 9.
 ico 184, 4.
 illucescit 219.
 imbuo 186, 3.
 imitor 150.
 immineo 177.
 impleo 171, 5.
 indolesco 191, 11.
 indulgeo 174, 4.
 induo 186, 4.
 incendio $\delta\alpha$. cando
 incesso 181, 8.
 includo 178, 2.
 induo 186, 4.
 ineo 208.
 increbresco 192, 2.
 indulgeo 174, 2.
 inffit 217, 9.
 ingravesco $\delta\alpha$ gravesco.
 ingruo $\delta\alpha$ gruo.
 ingemisco 191, 6', 16.
 inquam 214.
 insum, infui $\delta\alpha$ sum.
 intelligo, -lexi $\delta\alpha$ lego.
 intereo 208.
 interest 221.
 intersum fui $\delta\alpha$. sum.
 intumesco 191, 6', 17.

innatesco 192, 5.
 inveterasco 191, 10.
 inspicio 187, 4.
 insid or 197.
 instituo $\delta\alpha$ statuo.
 intelligo $\delta\alpha$ lego.
 intumesco 191, 17.
 intereo 170, 4.
 irraucisco 191, 6', 18.
 irascor 199, 16.
 itum, ivi $\delta\alpha$ eo.
 iubeo 175, 3.
 iungo, iunxi 182, 40.
 iuvenesco 192, 6'.
 iuvo 167, 4.

L

Labor 199, 4.
 lacesco 181, 9.
 lacio 187, 5.
 laedo 178, 4.
 lambo 185, 6.
 lapidat 219.
 largior 200, 4.
 lateo 77.
 latum $\delta\alpha$ fero.
 lavo 167, 2.
 lego 184, 6.
 libet 220.
 licet 220.
 liceor 198.
 lingo, linxi 182, 12.
 lino 170, 4.
 liqueo 177.
 liquesco 191, 6', 19.
 linquo (liqui) 184, 8.
 liveo 177.
 loquor 161, 5.
 ludo 178, 5.
 luceo 175, 13.
 lucescit 219.
 lugeo 175, 14.
 luo, lui 186, 6.

M

Maceo 177.
 macresco 145, 5.
 madeo 177.
 madesco 191, 6', 20.
 macreo 177.
 malo 205.
 mando 185, 8.
 maneo, mansi 175, 4.
 macreo 177.
 macresco 192, 6.
 matureasco 192, 7.
 medeor 198, 6.
 mentior 200, 5.
 meniscor 199, 17.
 meo 168.

mereor 198, 2.
 memini 216.
 mergo, mersi 178, 14.
 metior 200, 6.
 metuo 186, 18.
 meto 179, 16.
 mico 166, 4.
 minuo 186, 7.
 miror 197.
 mingo, minxi 182, 12.
 misceo 170, 3.
 misereor 198, 3.
 miseret 220.
 mitto 178, 11.
 mitesco 192, 6'.
 molior 200, 7.
 mollesco 192 6'.
 molo 179, 12.
 moveo 177, 4.
 mordeo 173, 6.
 morior 161, 14.
 moveo 172, 4.
 mulceo 175, 5.
 mulgeo 175, 8.
 mungo, munxi 182, 13.

N

Nanciscor 199, 18.
 nascor 199, 19.
 nauseo 168.
 necto 182, 28.
 neo 171, 3.
 nequeo 210.
 nigresco 192, 8.
 ningo, ninxi 182, 14.
 niteo 177.
 nitor, 199, 5.
 nolo 205.
 novi 216.
 nosco (novi) 188, 2.
 nuo 186, 8.
 nubo, nupsi 182, 34.

O

Obdormisco 191, 18.
 oboeo 208.
 obliviscor 199, 19.
 obmutesco 192, 9.
 oblitus, oblitus ὄρ. lino.
 obliviscor 199, 18.
 obsolesco 191, 2.
 obsurdesco 192, 10.
 obstupesco 191, 6', 21.
 obsum ὄρ. sum.
 occalesco 191.
 occnlo 179, 4.
 odi 216.
 oleo 171, 4.
 operio 194, 3.
 opinor 197.

oportet 220.
 operior 200, 8.
 ordior 200, 9.
 orior 200, 10. ὄρ. παροράμ.
 osculor 197.
 otior 197.

P

Paciscor 199, 20.
 pænitet 220.
 palleo 177.
 pango, panxi 183, 12.
 pepigi ὄρ. paciscor.
 pando 185, 9.
 parco peperci 183, 13.
 pario, peperci 187, 6.
 partior 200, 11.
 pasco, pavi 188, 3.
 pascor 199, 21.
 patior 187, 15.
 paveo 172, 5.
 pecto 182, 29.
 pello, pepuli 183, 15.
 pendeo 173, 6. 226.
 pendo, pependi 183, 1. 226.
 perdo 183, 17.
 pereor 209 ε'.
 perspicio ὄρ. specio.
 peto, petivi 181, 2.
 pingo, pinxi 182, 17.
 piget 220.
 placet 221.
 plango, planxi 182, 15.
 plaudo 178, 6.
 plecto 182, 30.
 pleo 171, 5.
 plico 166, 5.
 pluo 136, 19.
 pluit 219.
 plumesco 192, 6'.
 polleo 177.
 pono 179, 14.
 posco, poposci 189, 2.
 possum, potui 202.
 potior 200, 12.
 potio 167, 3.
 potui ὄρ. possum
 præsum, -fui ὄρ. sum.
 praetereo 208, 7.
 prandeo 173, 1.
 prehendo 185, 11.
 premo 178, 13.
 prodeo 208.
 promo ὄρ. emo.
 proficiscor 199, 22.
 prosum ὄρ. sum.
 psallo 185, 10.
 punior 200, 13.
 pudet 200.

pungo, pupugi 183, 4.
 putesco 198, 6', 22.
 putreo 139.
 putresco 194, 6', 23.
 puerasco 192, 6'.
 punior 200, 13.

Q

Quatio 187, 12.
 quaeso 217, 7.
 quaero, quaesivi 181, 2.
 queror 199, 7.
 queo 193, 3. 210.
 quiesco, quievi 188, 4.

R

Rado 178, 7.
 rapio 187, 3.
 recrudescor 192, 11.
 redeo 208.
 refert 221.
 rego, rexi 182, 18.
 reor 190, 7.
 reminiscor 199, 18.
 renideo 177.
 reperio 194, 3.
 respicio ὄρ. specio.
 respisco 191, 6'. 24.
 revertor 199, 12.
 revivisco 191, 13.
 rideo 175, 7.
 rigeo 132.
 rodo 178, 8.
 ringor 199, 8.
 rubesco ὄρ. erubescor.
 rudo, rudivi 181, 3.
 rumpo, rupi 184, 1.
 ruo, rutum 186, 9.

S

Salve 217.
 salio 194, 4.
 sancio 195, 5.
 sapio, sapivi 187, 2.
 sarcio 195, 7.
 scabo 184, 2.
 scateo 177.
 scando 185, 12.
 scisco, scivi 188, 5.
 scribo 182, 35.
 sculpo 182, 38.
 seco 166, 11.
 sedeo 177, 2, 226.
 sentio 195, 6.
 sepelio 193, 4.
 sepio 195, 8.
 senesco 191, 6'. 25.
 sequor 199, 9.
 sero, serui 179, 5.
 sero, sevi 180, 3.
 serpo 182, 36.

sido, sedi 185, 13.
 sileo 177.
 sino, sivi 180, 2.
 singultio 193, 5.
 sisto, stiti 183, 18.
 soleo 176, 3.
 solvo 186, 14.
 sono 166, 6.
 sorbeo 177.
 sortior 200, 14.
 spargo 178, 15.
 specio 187, 4.
 sperno, spevi 180, 5.
 splendeo 177.
 spondeo 173, 8.
 spuo 186, 10.
 statum ὄρ. sto.
 sterno, strevi 180, 6.
 statuo 186, 11.
 sternuo 186, 20.
 sterilesco 145, 6'.
 steti ὄρ. sto.
 stinguo 182, 19.
 sto 165, 2.
 strideo 173, 3.
 strido 185, 14.
 stringuo 182, 20.
 struo 180, 24.
 suadeo 175, 8.
 subeo 208.
 sugo 182, 21.
 succenseo 135.
 suesco, suevi 188, 5.
 sum 201.
 sumo, sumsi 182, 33.
 sumo (emo) 182, 33.

suo 180, 13.
 suspicio 187, 4.
 sustinui, sustuli 170, 4.
 T
 Tebesco 191, 6'. 27.
 taedet 220.
 tango, tetigi 183, 16.
 tego, texi 182, 22.
 tendo, tentum 182, 2.
 teneo 170, 4.
 tepesco 191, 6' 28.
 tero, trivi 181, 4.
 tergeo 175, 9.
 tergo 178, 16.
 testor 197.
 texo 179.
 timeo 117.
 tingo 182, 23.
 tollo ὄρα fero.
 tollo 183, 19.
 tondeo 173, 9.
 tono 166, 7.
 torqueo 174, 3.
 torreo 170, 5.
 traho, traxi 182, 24.
 transeo 208.
 trudo 178, 9.
 tuli ὄρα fero.
 tribuo 186, 13.
 tubeo 177.
 tueor 198, 8.
 tumeo 177.
 tundo, tutudi 183, 5.
 U
 Uleiscor 199, 23.
 urgeo 175, 15.

ungo 182, 25.
 unguo, unxi 186, 22.
 utor 199, 10.
 uro, ussi 182, 37.
 V
 Vado 178, 10.
 vale 217.
 vegeo 177.
 veho, vexi 182, 26.
 vehor 199, 11.
 vello, vulsum 185, 15.
 vendo 183, 17.
 veneo 208 καὶ 209.
 venio 194, 1.
 venor 197.
 vereor 198, 4.
 verro, versum 185, 16.
 versor 197.
 verito, versum 185, 7.
 vertor 185, 17.
 vertor 199, 12.
 vescor 199, 24.
 vesperascit 219.
 veto 166, 8.
 vileseo 192, 12.
 video 173, 4.
 vincio 195, 9.
 vinco, vici 184, 4.
 vigeo 177.
 viresco 191, 6', 29.
 viso 185, 18.
 vivo 186, 25.
 volvo 189, 15.
 vomo 179, 13.
 voveo 172, 6.
 volo 205.

Παροράματα.

§ 178. ἄφελε τό· 12. quatio κτλ. μετὰ τῆς σημειώσεως τοῦ.

§ 191. 1 γράφει· abolesco, abolevi, (abolūtum). abolescere.

§ 200. πρόσθετες· 10. orior, ortus sum, oriri ἀνατέλλω, γεννώμαι.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

Γραμματική τῶν Διαλέκτων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἔκδοσις Γ' μετὰ πολλῶν βελτιώσεων.

Γραμματικὴ τῆς Ὀμηρικῆς διαλέκτου μετὰ παραρτήματος περὶ Ὀμήρου καὶ ἐποποιίας.

Ὀμηρικὴ γεωγραφία μετὰ εἰκόνων καὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν.

Ὀμηρικὸν λεξικὸν μετὰ εἰκόνων καὶ παραρτήματος περὶ τῶν παρ' Ὀμήρου φιλοσοφικῶν κτλ. γνώσεων.

Λατινικὴ γραμματικὴ διὰ τὰ γυμνάσια.

Λατινικὸν συντακτικόν. »

Λατινικὰ θέματα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ συντακτικοῦ.

Κικέρωνος ὁ Α' καὶ Δ' κατὰ Κατιλίνα λόγος μετὰ σημειώσεων.

Καίσαρος ἀπομνημονεύματα τοῦ Γαλατικοῦ πολέμου μετὰ σημειώσεων καὶ χάρτου.

Κορνήλιος Νέπωσ μετὰ σημειώσεων.

Ἰσοκράτους λόγοι Εὐαγόρας, Νικοκλῆς, πρὸς Νικοκλέα, Ἀρχίδαμος, Πλαταικός, περὶ Εἰρήνης, μετὰ σημειώσεων διὰ τὴν Α' τοῦ γυμνασίου.

Ἰσοκράτους Ἀρεοπαγιτικός καὶ Πανηγυρικός μετὰ σημειώσεων διὰ τὴν Β' τοῦ γυμνασίου.

Στοιχεῖα Στιχοουργίας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ποιητῶν.

Ἀναγνώσματα Ἡροδότου μετὰ εἰσαγωγῆς περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διαλέκτου αὐτοῦ καὶ σημειώσεων διὰ τὴν Γ' τάξιν τοῦ γυμνασίου.

Ἀρριανοῦ Ἀλεξάνδρου ἀνάβασις μετὰ γεωγραφικοῦ χάρτου, διὰ τὴν Β' τοῦ γυμνασίου.

Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις. βιβλ. Α', Β' καὶ Γ' μετὰ ποικίλων σημειώσεων, εἰκόνων καὶ γεωγραφικοῦ χάρτου.

Λουκιανοῦ ἐνύπνιον, χάρων, νεκρικοὶ διάλογοι μετὰ σημειώσεων.

Παλαιστίνη, ἥτοι ἱερὰ γεωγραφία ἐξηγμένη ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μετὰ γεωγραφικῶν χαρτῶν καὶ εἰκόνων.

Εἰκὼν τῆς Ἱερουσαλὴμ τῆς ἐπὶ Χριστοῦ μετὰ ἐρμηνείας ἐκάστου μέρους, εἰς σχῆμα μέγα.

Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Lhomond de Viris illustribus urbis Romæ μετὰ σχολίων, εἰκόνων, γεωγραφικῶν χαρτῶν διὰ τὴν Δ' τοῦ γυμνασίου.

Ὀλύμπια καὶ ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες μετὰ εἰκόνων καὶ λιθογραφικῶν πινάκων. Ἀπαραίτητον βοήθημα διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν Ὀλυμπίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000076264